

Magyar Nemzeti Múzeum
Közgyűjteményi Központ

ORSZÁGOS
SZÉCHÉNYI
KÖNYVTÁR

A Magyar Nemzeti Múzeum Közgyűjteményi Központ Országos Széchényi Könyvtár 2024. évi beszámolója¹

1014 Budapest, Szent György tér 4-5-6.

Rózsa Dávid főigazgató

2025. március 17.

TARTALOMJEGYZÉK

Vezetői összefoglaló

A 2024. év egyik legfontosabb eseménye az volt, amikor hat meghatározó közgyűjtemény integrációjával megalakult a **Magyar Nemzeti Múzeum Közgyűjteményi Központ (a továbbiakban: MNMKK)**, Magyarország legnagyobb közgyűjteményi intézményrendszere. Az MNMKK jelenleg több mint 40 tagintézménnyel, 25 millió műtárggyal és közel 1.700 főállású munkatárssal rendelkezik. Az **Országos Széchényi Könyvtár** (a továbbiakban: MNMKK OSZK, nemzeti könyvtár, intézmény vagy könyvtár) az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény (a továbbiakban: Áht.) 11. § (3) bekezdésében foglaltak szerint **2024. július 1. napjától az MNMKK-ba történő beolvadással megszűnt, az MNMKK kiemelt tagintézményeként, e minőségét feltüntetve, nevét megőrizve működött tovább.** A megszűnő központi költségvetési szerv, mint munkáltató helyébe a jogszabály rendelkezése alapján az MNMKK lépett, a jogok és kötelezettségek tekintetében MNMKK, a beolvadó központi költségvetési szerv jogutódja.

A szakmai integrációs folyamat hatékonyabbá és eredményesebbé tétele érdekében **12 munkacsoport alakult**, amelyek közül 5 munkacsoport munkáját – egyedül vagy társvezetőként – az MNMKK OSZK kollégái irányítják.

- Állományvédelmi munkacsoport (*Mészáros Tamás – OSZK és Peller Tamás - PIM*)
- Digitalizálási munkacsoport (*Tamásné Kovács Adrienn – OSZK és Dr. Hubay Miklós Péter – PIM*)
- Informatikai munkacsoport (*Kovács Kolos – MNM*)
- Kiállítási munkacsoport (*Kodolányi Judit – PIM*)
- Kommunikáció munkacsoport (*Katona András – PIM*)
- Könyvkiadói munkacsoport (*dr. Szecsey-Mátis Bernadett – OSZK*)
- Múzeumpedagógiai munkacsoport (*S. Bujdosó Tünde – MKVM*)
- Nemzetközi kapcsolatok munkacsoport (*Gerencsér Judit - OSZK*)
- Oktatási, képzési munkacsoport (*Várfalvi Andrea Hedvig*)
- Rendezvények, programok munkacsoport (*Koren Zsolt – IMM*)
- Tudományos terület munkacsoport (*Veress Kinga – MKVM*)
- Ügyviteli munkacsoport (*Derzsy Márk - OSZK*)

Az év másik kiemelt eseménye, hogy **2024. július 30-án Hankó Balázs kultúráért és innovációért felelős miniszter átadta az archivális példányaink őrzésére szolgáló raktárunkat Piliscsabán.** A Piliscsabai Archivális Raktár az MNMKK OSZK muzeális dokumentumainak végleges megőrzését szolgálja. A világon egyedülálló raktárépület Turi Attila Kossuth- és Ybl-díjas építész tervezte. Az épület formavilága kapcsolódik a Makovecz Imre terveinek felhasználásával kivitelezett Avicenna Közel-Kelet Kutatások Intézetéhez, megvalósítására a Makovecz Imre bátyja projektben került sor. A **11.000 négyzetméternyi bruttó alapterületű épület 81.000 folyóméternyi polcot tartalmaz;** az épületben szerverterem és restaurálólabor is helyet kapott. Az itteni szerverek segítségével valósulhat meg a budapesti székhelyű nemzeti könyvtár online szolgáltatásainak georedundánsá tétele.

Az idő arcai (2024. április 12. – 2024. július 13.) című **időszaki kiállítás innovatív és családbarát módon mutatta be az antik és a keresztény kultúra időfelfogását:** a kalendáriumok, krónikák, képeslapok és fényképek mellett gyermekek számára is

kipróbálható, kézzel fogható és digitális különlegességek várták a látogatókat, akik egyéb kincsek mellett a páratlan *Pannonhalmi Hóráskönyvvél* és Liszt Ferenc zsebnaptárával is megismerkedhettek.

A nemzeti könyvtár – a Budavári Palotanegyeddel és a Nemzeti Sporttal együttműködésben – 2024. június 15-től július 14-ig **Minden idők focija** címmel családoknak is szóló **kiállítással és programsorozattal** tisztelgett a nyár legnépszerűbb sporteseménye előtt. A **2024-es labdarúgó-Európa-bajnokság** alkalmából rendezett **unikális időszaki tárlat** a kultúra, a történelem és a labdarúgás látványos kapcsolatát szemléltette **kül- és beltéri helyszíneken** változatos programkínálat kíséretében.

Az OSZK kiemelt szakmai támogatást nyújtott a Külgazdasági és Külügyminisztériumnak, valamint a Miniszterelnökségnek a **brüsszeli Magyarország Háza létrejöttéhez**, amely az Európai Unió Tanácsa július elsejétől megkezdődött magyar elnökségének egyik helyszínéül szolgál. Az összeállításban elsődlegesen magyar szerzők meghatározó műveinek az Európai Unió tagállami nyelveire lefordított példányai, illetve külföldi szerzők Magyarországról készített alkotásai kaptak helyet. A válogatás kiemelten alkalmas a magyar kulturális és tudományos örökség külföldi megismertetésére és népszerűsítésére.

2024. szeptember 5-én **Keresztury Dezső születésének 120. évfordulóját** ünnepelték szakmai előadásokkal és visszaemlékezésekkel a nemzeti könyvtárban. Keresztury Dezső, aki az Országos Széchényi Könyvtár tudományos fősztályvezetője volt, különösen jelentős szerepet játszott a magyar kulturális élet alakításában. A konferencia ünnepélyes megnyitóján Rózsa Dávid, az MNMKK OSZK főigazgatója, valamint Horváth László, az ELTE Eötvös József Collegium igazgatója köszöntötték a megjelenteket. Kiemelt díszvendégként Buzási Ádám, Keresztury Dezső jogörököse is részt vett az eseményen.

A hazai könyvtárosszakma 1980 óta rendszeresen megrendezi **a külföldön élő magyar könyvtárosok szakmai világtalálkozóját**, amelyre eddig nyolc alkalommal – 1980-ban, 1985-ben, 1992-ben, 1996-ban, 2000-ben, 2004-ben, 2013-ban és 2018-ban – került sor. A hagyományt megőrizve az MNMKK OSZK és a rendezésből harmadszor részt vállaló Országgyűlési Könyvtár 2024. november 21-22-én megszervezte a **Magyar Könyvtárosok IX. Világtalálkozóját**. A két napos rendezvényre **tizenkét országból több mint 350 résztvevő** érkezett. Az Országházban és a nemzeti könyvtár épületében megtartott konferencia felszólalói nagy hangsúlyt fektettek a digitalizáció fejlesztésére, a határokon átívelő együttműködés fontosságára és a nemzeti kulturális örökség átörökítésére, megerősítve a könyvtári rendszer kulcsszerepét a magyar identitás megőrzésében és továbbadásában.

A **török-magyar kulturális évad** keretén belül számos programot szerveztünk, ebből néhányat kiemelve: januárban külső helyszínen tartottunk sajtótájékoztatót, majd Törökországban került megrendezésre szezon következő eseménye az ankarai Elnöki Nemzeti Könyvtárral közösen szervezett szimpózium. A 2024. május 21-ei rendezvény fókuszában az erdélyi származású nyomdaalapító diplomata, **Íbráhím Müteferrika** életműve volt. Az évadot zárta 2024. december 4-én egy nemzetközi konferencia. A szimpózium két szekciójában a nemzetközi tudományos élet kiemelkedő képviselői és a téma szakértői vizsgálták Müteferrika életművének aspektusait, bemutatták új kutatási eredményeiket, és megosztották együttműködési javaslatukat.

Az adventi időszakot a csodavárás, a közösen megélt pillanatok és ünnepi hagyományaink ragyogják be igazán. 2024-ben az **MNMKK** múzeumi és könyvtárai együtt ünnepeltek, közösen kedveskedtek látogatóiknak egy élménykalendáriummal. **Decemberben országsszerte 24 kiemelt ingyenes programmal**, valamint számtalan más rendezvénnyel és élménnyel várják az érdeklődőket.

A nemzeti könyvtár az ünnepi időszakban mutatta be különleges új kiadványát a nagyközönség számára. **Mátyás király híres Philostratus-kódexének fakszimile kiadása** igazi kincs a reneszánsz kultúra, a magyar történelem és a bibliofil könyvrajongóknak. A kötet Philostratus görög szofista Antonio Bonfini által latinra átültetett műveit foglalja magába. A nemzeti könyvtár világszínvonalú digitalizáló központjában készült fotók hűen adják vissza az eredeti részletek pompáját.

Az év bővelkedett a könyvszakmai díjakban. Két, 2023-ban megjelent kötetünk is díjazott lett a **Szép Magyar Könyv verseny díjátadóján**, a 95. Ünnepi Könyvhét nyitónapján. Az **MTA elnökének különdíját** *Bánfi Szilvia A bécsi császári udvar és János Zsigmond erdélyi fejedelem nyomdásza* című könyve nyerte el. A **Kulturális és Innovációs Minisztérium különdíjával** *Török Máté Versénekmondó* című könyvét jutalmazták.

A Magyar Könyvtárosok Egyesülete (MKE) 55. vándorgyűlésén a Kulturális és Innovációs Minisztérium, valamint az MKE 2024. július 18-án **Fitz József-könyvdíjjal** jutalmazta a nemzeti könyvtárat a *Budai krónika, azaz a Chronica Hungarorum fakszimile és tanulmánykötet kiadásáért*. A mű tipográfiájában, megjelenésében Schöck Gyula könyvművész munkáját dicséri, a kísérőkötet szerkesztését pedig könyvtárunk két kutatója, Farkas Gábor Farkas és Varga Bernadett jegyzi.

I. Szervezeti és humánerőforrás-kérdések

1. Dolgozói létszám

		2023. évi tény	2024. évi tény	
Szakmai összlétszám (fő, töredék is lehet)		347	324	
Ebből vezető vagy magasabb vezető, max. 10%, fő, töredék		4	3	
Könyvtáros munkakörben foglalkoztatottak	Könyvtáros szakképesítéssel	<i>összesen</i>	258	253
		<i>átszámítva teljes munkaidőre</i>	247,24	240,74
	Egyéb	<i>összesen</i>		
		<i>átszámítva teljes munkaidőre</i>		
	Mindösszesen	<i>összesen</i>	258	253
		<i>átszámítva teljes munkaidőre (4+6)</i>	247,24	240,74
az Egyébből felsőfokú végzettségű	<i>összesen</i>			
	<i>átszámítva teljes munkaidőre</i>			
Egyéb nem szakmai munkakörben foglalkoztatott (fő, töredék is) lehet)		76	58	
Önkéntesek száma		0	0	

2. Humánerőforrás-helyzetkép az OSZK-ban

2024. év során az alábbi **személyi változások** történtek:

- Intézményünkből távozott 38 fő.
- MNMKK-ba áthelyezésre került 36 fő.
- Nyugdíjba vonult 7 fő.
- Új belépők 37 fő.

3. Bérhelyzet

A beszámoló elkészültéig a bérhelyzetre vonatkozó 2024. évi tényadatokat az MNMKK Gazdasági Igazgatósága nem bocsátotta rendelkezésünkre.

4. Közösségi szolgálat

Közösségi szolgálat	2023. évi tény	2024. évi tény
Az iskolai közösségi szolgálatot a könyvtárban teljesítők száma	50	30
Az iskolai közösségi szolgálat fogadására a köznevelési intézményekkel kötött megállapodások száma	77*	82

* A tavalyi beszámolóban csak a 2023-ban újonnan kötött 10 db megállapodást jelentettük, nem az összes hatályos megállapodás számát.

A 30 nálunk teljesítő diák összesen 716 óra közösségi szolgálatot teljesített.

Az iskolai közösségi szolgálat (IKSZ) teljesítésének helyszínéül a középiskolás diákok évek óta szívesen választják az OSZK-t. A kötelező szolgálat 50 órájának egy részét vagy egészét töltik intézményünkben, ahol két fő munkatárs (koordinátor) is foglalkozik a jelentkezőkkel, az adott iskolával való kapcsolattartással, intézményen belül a szervezési és működtetési feladatokkal, valamint az előzetesen meghatározott intézményi adminisztrációval.

Az OSZK osztályainak kapacitásbeli lehetőségeit figyelembe véve a diákok könyvtárunk legkülönbözőbb részlegein teljesítettek 2024-ben is szolgálatot, azonban a legtöbb diákot a Térkép-, Plakát- és Kisnyomtatványtár fogadta, mivel a tárgyévben ott adódott a legtöbb feladat. Sok diákot fogadott még a Történeti Fénykép- és Interjútár, valamint a Könyvtártudományi Szakkönyvtár, nyílt napok alkalmával pedig szívesen alkalmaztuk őket kisebb, ám számunkra segítséget jelentő feladatok teljesítésére.

Tanítási intézményekkel kötött új szerződéseknek a száma az előző évekhez képest kevesebb volt, mivel többnyire olyan iskolából érkeztek, ahol az előző években a szerződés már megkötött.

Összegzés:

- 5 új tanítási intézménnyel kötöttünk szerződést
- 30 diák végezte iskolai közösségi szolgálatát az OSZK-ban
- 674 és fél óra volt a teljesített órák száma, az intézmény különböző osztályain.

5. Kulturális közfoglalkoztatottak

A kulturális közfoglalkoztatotti program rövid szöveges éves áttekintője.

Kulturális közfoglalkoztatottak	2023. évi tény	2024. évi tény
Partnerintézmények száma	686	686
Induló létszám (január 1-jén)	0	0
Záró létszám (december 31-én)	0	0

2019. december 31. napjával az OSZK-ban megszűnt a kulturális közfoglalkoztatás. A program során annak költségére folyamatosan történtek informatikai eszközbeszerzések. Ezen eszközöket a partnerintézmények kapták használatra használati szerződés keretében. Mivel az így beszerzett eszközöket 5 évig elidegenítési tilalom terheli, és az OSZK sem tudja használni, új használati szerződések keretében 2024. december 31-ig

továbbra is a volt partnerintézmények használhatják. Így a partnerintézmények száma 2024-ben is változatlan marad.

6. Képzésben részt vevő dolgozók

Képzés típusa	2023. évi tény (fő)	2024. évi tény (fő)	Felhasznált költtség (Ft)
Képzés	11	15	
Továbbképzés	60	9	
Ösztöndíj	0	0	
Egyéb:....	0	0	

A Könyvtári Intézet engedélyezett szakmai képzésein 9 kolléga vett részt, 6 fő a *segédkönyvtáros*, 3 fő a *könyv- és papírrestaurátor tanfolyamokon*, míg a *Forrásleírás és -hozzáférés a 21. században* szakmai továbbképzésen 2 fő vett részt.

A Könyvtári Intézet továbbképzéseit – a kollégák közül – idén lényegesen kevesebben látogatták.

Az Üzemeltetési és Gazdasági Főosztály 7 munkatársa 2024-ben is volt szakmai továbbképzésen, hogy naprakészek legyenek a jogszabályi változások nyomán követésében.

2024-ben 6 kollégával volt tanulmányi szerződésünk, amelyek 2025-ben is folytatódnak. Tanulmányokat 1 fő folytat üzleti adatelemző szakon a Budapesti Corvinus Egyetemen, informatikus könyvtár szakon 2 fő az ELTE-n és 1 fő az Eszterházy Károly Katolikus Egyetemen, 1 fő szlovén nyelv és irodalom szakon az ELTE-n, valamint 1 fő PhD képzésen a Károli Gáspár Református Egyetemen szlovén nyelv és irodalom szakon.

7. Szervezeti kultúra (rövid ismertető, elért változások, SZMSZ státusza)

A 2024-es év legsarkalatosabb változása az volt, hogy az **intézmény beolvadt a 2024. július 1-jén megalakult MNMKK-ba**. Ez számtalan kihívás elé állította a szervezetet, hiszen a **gazdasági egységek központosításával** helyben megszűnt a bér-és munkaügy, a pénzügy és számvitel, illetve a beszerzés is. Az év második felének fókuszába a szervezeti átalakulással járó munkaerő-átcsoportosítás és az új helyzethez való alkalmazkodás került.

Ennek ellenére a 2024-es évről elmondható, hogy **alacsonyabb volt az intézményi fluktuáció**, mint a korábbi években, a munkaerő-felvétel és az onboarding folyamatok optimalizálása is megtörtént.

Az év során nagy hangsúlyt fektettünk a munkavállalóink jóllétére is. A kollégák az intézmény **saját edzőtermében** szinte minden nap különböző csoportos órákon vehettek részt (jóga, gerinctorna, erősítő edzés), továbbá a közösségi térbe elhelyezésre került egy **csocsó-és egy ping-pong asztal** is, amelyet az MNMKK OSZK nyitvatartási idejében mindenki használni tudott. Továbbá több alkalommal – tavasszal és ősszel egyaránt – **buszos tanulmányi utak** kerültek lebonyolításra, amelyeket mindig rendkívül nagy érdeklődés övezett. Ezenkívül családbarát munkahelyként a **kollégák gyermekeinek több programot is szervezetünk**: nyáron több mint 2 hónapon keresztül gyermektábort működtettünk, a nyílt napokon és a családi napon különböző gyermekprogramokkal

készültünk, a legkisebbeket pedig az MNMKK OSZK Mikulása is meglátogatta decemberben.

8. Esélyegyenlőség biztosítása (felelős, tevékenység bemutatása)

A hatályban lévő *Esélyegyenlőségi terv* 2012-ben készült.

Az év során eseményt nem jelentettek.

Az esélyegyenlőségi megbízott 2022. május 16. napjától Nagy-Molnár Szilvia.

9. Környezeti fenntarthatóság (felelős, tevékenység bemutatása)

A munkacsoport 2024-ben nem működött.

10. Jogi és igazgatási ügyek

A Jogi Osztály (a továbbiakban: Osztály) a feladatait a 2024. év első felében 2 fővel, majd 2024 júniusa és októbere között, 3 fővel látta el, azonban az új jogi előadó kollégának próbaidő alatt indoklás nélkül felmondott a munkáltató, az Osztály korábbi vezetője pedig 2024. október 1. napjától nyugállományba vonult, így 2024. utolsó negyedévéől ismét csak 1 fő látta el a jogi feladatokat.

A jogi terület feladatait sok esetben az előre nem látható és nem tervezhető napi feladatok jelentik, amelyek az adott napon az MNMKK Országos Széchényi Könyvtár kiemelt tagintézménybe (a továbbiakban: MNMKK OSZK) érkezett anyagok azonnali feldolgozását teszik szükségessé, illetve soron kívüli konzultációt, megbeszélést és döntést igényelnek.

Az Osztályon a 2023. évtől kialakított belső adminisztratív szerződésnyilvántartó rendszer szerint az Osztályra érkezett **véleményezendő szerződések száma 1.165 db** volt, amely mennyiség a központi iktatókönyv szerint indított **összes ügy főszámaihoz viszonyítva (1.571 db) ennek 74 %-át teszi ki.** Az 1.165 db beérkezett szerződésből az Osztály munkatársai, valamint a jogi főigazgató-helyettes részéről – számos alkalommal több ízben - véleményezésre került, ebből **ellenjegyezve 1.080 db.**

A véleményezendő vagy előkészítendő szerződéstervezetek típus szerinti megoszlása az alábbiak szerint alakult:

A szellemi tulajdon-védelem körében a 2023. évben megkezdett végjegy nyilvánításhoz kapcsolódó feladatokat a 2024. évben is végezte az Osztály, sikeresen lefolytattuk a „KönyvkeleNGye” és a „Mesetár” kifejezések vonatkozásában a védjegy nyilvánítási eljárást a Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatalánál, továbbá a 2023-ban elindított a „Közép-európai Könyvtár- és Információtudományi Szemle”, a „Central European Library and Information Science Review”, az „Atlas Hungaricus”, a „Magyar Nemzeti Bibliográfia” és a „Magyar Nemzeti Kartográfia” kifejezések védjegy eljárása lezárult, a védjegyokiratokat a Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala megküldte.

Jelentős volt az elmúlt év folyamán az egyéb (hatósági, bírósági, társadalmi szervezetek és magánfelek stb.) megkeresések száma, az ehhez kapcsolódó jogi ügyintézés vagy szakmai segítségnyújtás.

Az **igazgatási és iratkezelési terület** feladatait 2024. június 1-je óta 3 fő munkavállalói jogviszonyban dolgozó munkatárs látta el a Főigazgatói Kabinet alárendeltségében. 2 fő alapvetően a napi iratkezelés során felmerülő feladatokat, 1 fő pedig a központi irattár iratrendezési feladatait látja el.

A napi iratkezelést támogató munkatársak munkájára kifejezetten jellemző, hogy általában nem tervezhető, ugyanis alapvetően a bejövő és kimenő postaforgalom, a lezárt és irattározásra éppen átadott ügyiratok száma, illetve az ügyviteli és iratkezelési feladatokban nyújtott támogató tevékenység napi mennyisége határozza meg. A központi irattár iratrendezési feladatait végző munkatárs folyamatosan végzi az őrzött iratanyag feltárását, rendezését, az eseti jelleggel irattárból igényelt anyagok felkutatását és szolgáltatását tudományos kutatási és ügyviteli célokra.

Az OSZK MNMKK-ba való integrációja révén **2024 év végére** az elektronikus iratkezelési folyamatok egy **közös és egységes dokumentumkezelő-rendszerbe kerültek**, amely jelentősen megnövelte az iratkezelési támogató tevékenység szerepét. Az új dokumentumkezelő és munkafolyamat-támogató rendszerben **59 MNMKK OSZK-s munkatárs rendelkezik felhasználóval**. A korábban használt iratkezelési rendszer archív adatbázisként hozzáférhető maradt az iratkezelésben érintett munkatársak számára.

2024 során – különösen az MNMKK-ba történt integrációt követően – az új felhasználók betanításán túl napi rendszerességgel végezték az ügyvitelben érintett munkatársak személyes szakmai támogatását a dokumentumkezelő rendszer használatával és az ügyvitel rendjével kapcsolatban az iratkezelési és igazgatási terület munkatársai.

A terület munkatársai egész évben végezték a szervezeti egységektől érkező lezárt ügyiratok, illetve archív irategyüttesek átvételét, rendezését és központi irattárba való elhelyezését. 2024. október 24-én a Magyar Nemzeti Levéltár iratkezelési ellenőrzést végzett az MNMKK OSZK-ban, amely során megfelelőnek találta az intézmény iratkezelési és -őrzési tevékenységét.

Az igazgatási és iratkezelési terület az Informatikai Üzemeltetési és Szolgáltatási Főosztállyal együttműködve egész évben **biztosította a dokumentumkezelő szoftver megfelelő működésének feltételeit a belső informatikai infrastruktúra üzemeltetése, a rendszeres szoftverfrissítések, továbbá az új funkciók és hibajavítások gyakorlatba való átvezetése révén**. A terület munkatársai az ütemezett karbantartási feladatokon túl folyamatosan végezték a rendszer működésével kapcsolatos ad hoc problémák elhárítását.

Az igazgatási és iratkezelési terület tevékenységének jellemző mennyiségi adatai 2024-ben:

- érkeztetés: 5.009 db küldemény
- irathitelesítés: –
- átmeneti és központi irattárból kikért ügyiratok/kötetek/dobozok/palliumok: 83 db irat és 1 db irattári doboz
- irattározott ügyiratok terjedelme: 1 ifm
- feladott küldemények: 3.432 db levélküldemény és 407 db csomag

Az igazgatási és iratkezelési részleg jelentős postai csomagforgalmat bonyolít, amely főleg a köteleispéldányokat érinti, valamint a könyvtárközi kölcsönzés részére történik.

II. Szakmai működés, szolgáltatások

Az Olvasószolgálati és Tájékoztatási Főosztály munkatársai a beiratkozás, a dokumentumforgalmazás/kölcsönzés, a tájékoztatás és a könyvtárközi dokumentumellátás, valamint a másolatkészítéssel kapcsolatos adminisztráció körébe tartozó feladatokat látják el. A főosztályhoz tartozó munkavállalók száma 2024. december 31-én 27 fő volt.

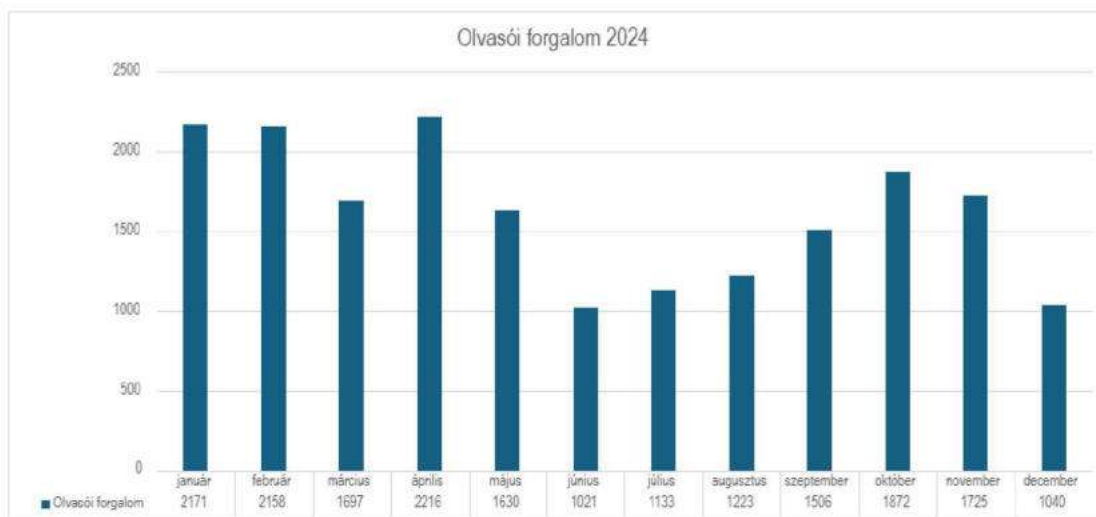
A szervezeti egység vezetésében változás történt, 2024. október 1-jén új főosztályvezető került kinevezésre.

A Központi Tájékoztató könyvállományának kijelölt részét áttelepítettük a Könyvkiadóra, ezzel kialakításra került az olvasók számára közvetlenül hozzáférhető Tájékoztató Segédkönyvtár részleg.

1. Nyitvatartás (heti nyitvatartási idő, hétvégi nyitva tartás, változások)

Nyitvatartás	2023. évi tény	2024. évi tény
Heti nyitvatartási órák száma (óra)	44	44
Heti nyitvatartási órák száma a különgyűjteményi olvasótermekben (óra)	44	44
Hétfégi nyitvatartás (óra)	10	10
16 óra utáni nyitvatartás (óra)	3	3
Évi összes nyitvatartás (óra)	2.119	2.092
Nyári zárvatartási idő (-tól;- ig) Munkanapok száma (nap)	2023.07.10- 08.21. 6 nap	0
Téli zárvatartási idő (-tól;- ig) Munkanapok száma (nap)	0	2024.12.23- 12.31. 3 nap
Különleges nyitvatartás (pl.: Múzeumok Éjszakája) (óra)	58	32

2. Látogatói adatok

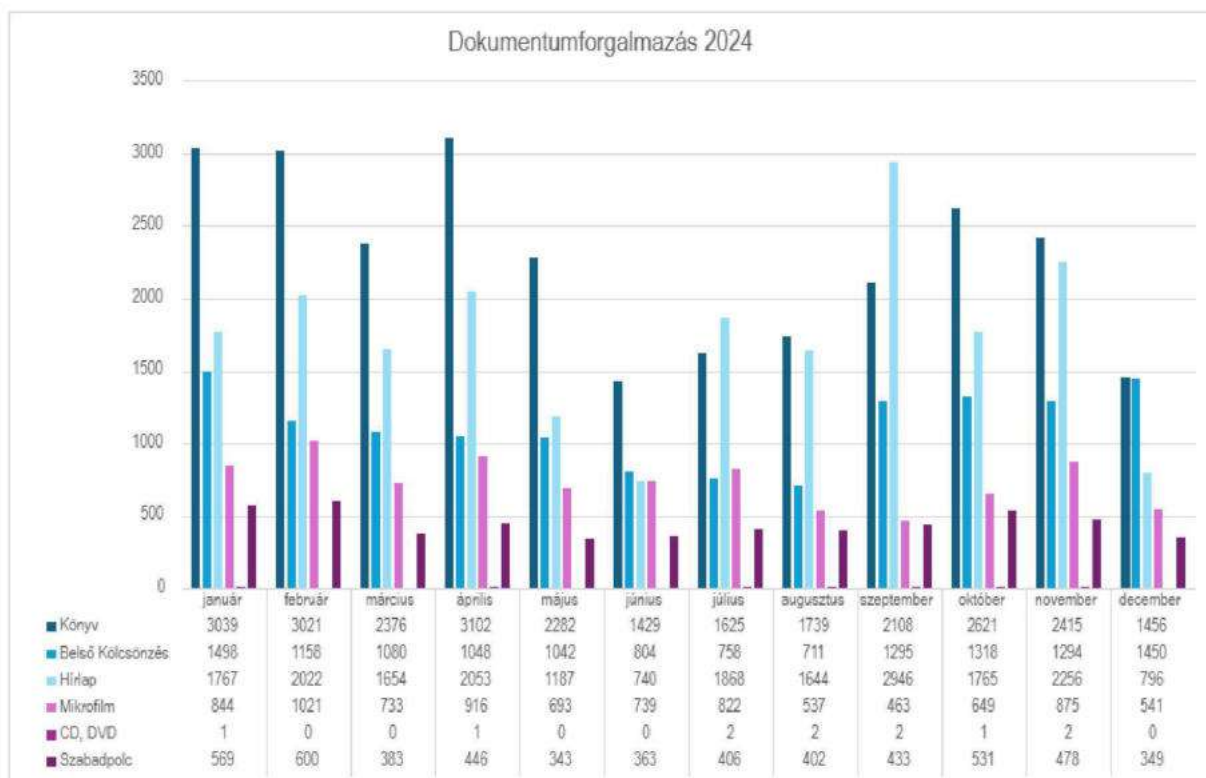

Könyvtárhasználat	2023. évi tény	2024. évi tény
Regisztrált használók száma	4.284	4.181
Aktív használók száma	3.178	3.091
Ebből diák	733	459
Napijegyek száma	309	225
Havi olvasójegyek száma	0	0
Féléves olvasójegyek száma	0	0
Éves olvasójegyek száma	2.796	2.866
Kutatói olvasójegyek száma	0	0
Belépések száma (db)	45.455	44.674
Ebből diákcsoportok (db/fő)	100 db / 2.212 fő	173 db / 2.480 fő
Ebből egyéb csoportok (db/fő)	350 db / 11.913 fő	222 db / 2.936 fő

Törzsolvásóink, a beiratkozott könyvtárhasználók és leendő olvasóink fiatal generációja, a hozzánk érkező tanulócsoporthoz is emelkedett a 2023. évhez képest.

3. Dokumentumforgalom

3.1. Dokumentumforgalom és könyvtárhasználat

Könyvtárhasználat	2023. évi tény	2024. évi tény
Helyben használt dokumentumok száma (db)	30.195 könyv 5.561 szabadpolcos kötet 27.886 periodika 9.302 mikrofilm 18 CD/DVD	27.284 könyv 5.368 szabadpolcos kötet 20.688 periodika 8.833 mikrofilm 12 CD/DVD
Könyvtárközi kölcsönzés – küldött dok. (db)	132	54
Könyvtárközi kölcsönzés – kapott dok. (db)	973	811
Nemzetközi dokumentumforgalom – kapott dok. (db)	973	811
Nemzetközi dokumentumforgalom – küldött dok. (db)	88	19
Belső kölcsönzés	15.254	13.456
ODR-kód	5	6
Lelőhely-tájékoztatás	330	557

A könyvtárközi dokumentumforgalmazás keretében beérkező kérések száma magasabb, mint 2023-ban volt. A lelőhelykeresésekben is előrelépés történt, ezek száma 68%-kal emelkedett.

3.2. Dokumentumforgalom olvasótermenként

Típus	2023. évi tény	2024. évi tény
Általános	648	1.169
Hírlapolvasó	307	553
Mikrofilm	9.302	0*
Irodalomtudományi	1.377	1.127
Történettudományi	2.795	2.487
Könyvtártudományi	855	516
Különgyűjteményi**	147.526	143.838
Történeti Fénykép- és Videótár	18.144	14.134

* A Mikrofilmolvasóterem korábbi helyén (VII. emeleti Könyvkiadó) került kialakításra a Könyvkiadó – Tájékoztató Segédkönyvtári részleg. Az ott elhelyezett szabadpolcos mikrofilmtekercsek átkerültek raktári területre, a raktári állományrészbe beillesztésük után ezek forgalmazása is a Raktári Osztállyal közösen történik.

** A Kézirattár, a Régi Nyomtatványok Tára, a Térkép-, Plakát- és Kisnyomtatványtár, valamint a Színháztörténeti és Zeneműtár közös olvasóterme.

A 2024-ben folyamatosan az olvasók rendelkezésére állt a felújított déli olvasótér, a törzsgyűjteményi raktári és szabadpolcos dokumentumok (könyvek, időszaki kiadványok, mikrofilmek) használatához.

3.3. Szabadpolcos állomány

Gyarapodás/áthelyezés	2023. évi tény	2024. évi tény
Gyarapodás (könyv)	191	444
Gyarapodás (folyóirat)	9	0
Összesen elérhető szabadpolcos állomány	kb. 60.000 kötet	kb. 60.000 kötet
Áthelyezés	1.331	4.017
Forgalom	5.561	5.336
Kötészetre adott	72	4
Online katalógusban elérhető (%)	100	100

4. Olvasói infrastruktúra

Rövid szöveges áttekintés (pld. fizikai állapot stb.)

Olvasói számítógépek száma helyben használatra	2023. évi tény	2024. évi tény
Katalógusgép	2	2
Olvasói munkaállomás	41	45

Katalógustér:

11 internetkapcsolattal ellátott számítógép

2 dedikált hálózati gép (Digitális Könyvtár, Vakolvasó)
 2 számítógép csak CD/DVD-használatra
 2 katalógusgép

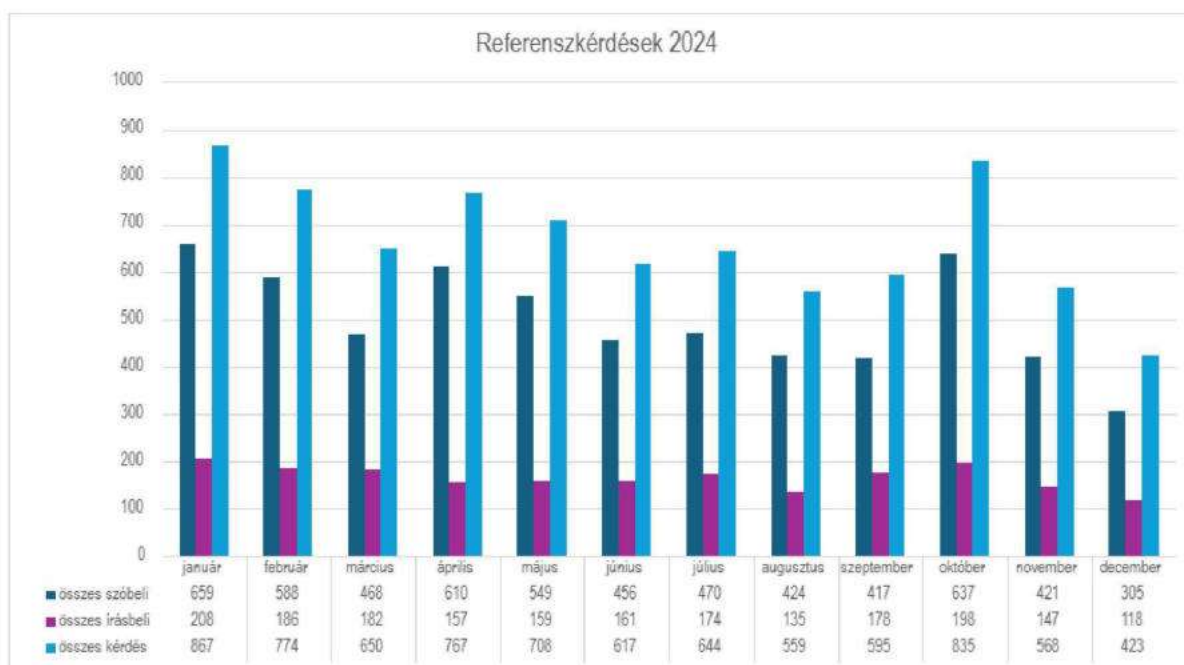
Törzsgyűjteményi olvasóterem:

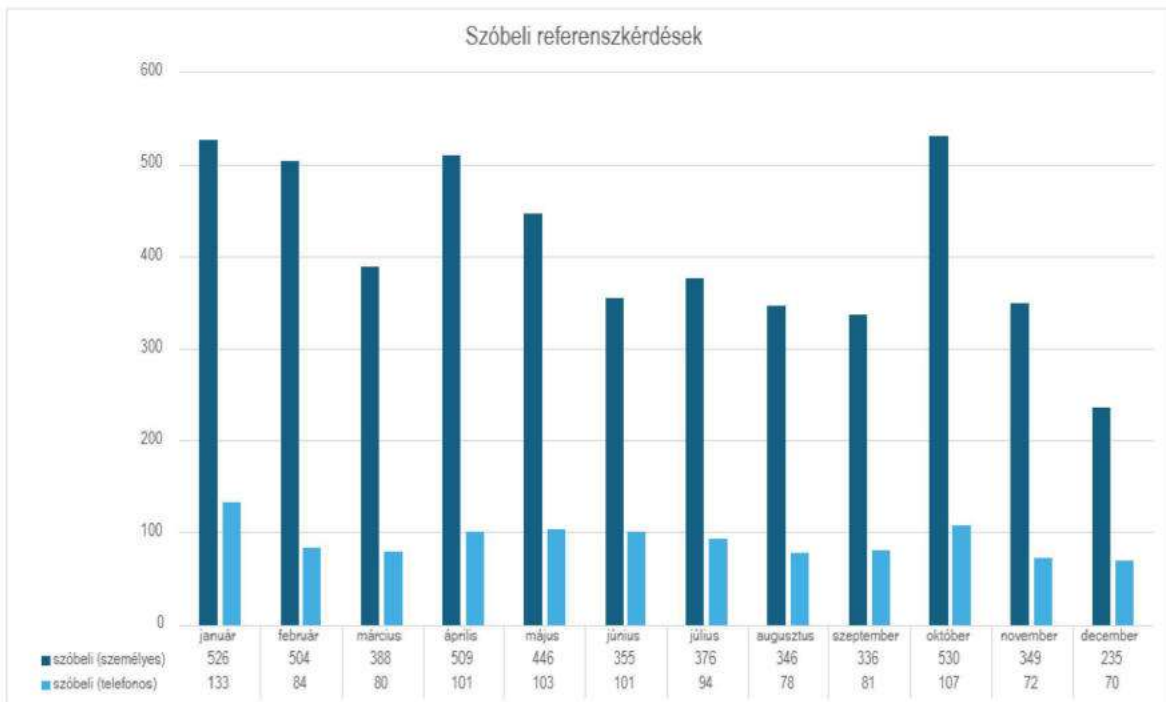
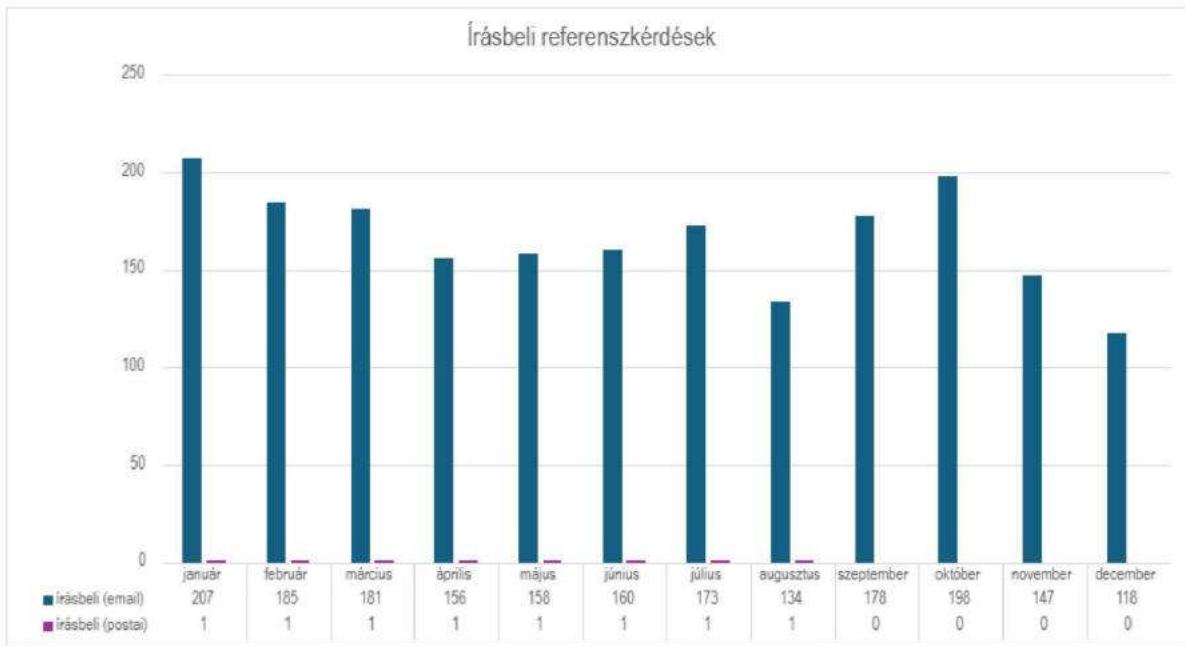
23 OPM munkaállomás
 2 dedikált gép a zárt Webarchívum használatára
 11 mikrofilmolvasó gép, ebből 6 darab mikrofilm-szkennelésre is alkalmas
 3 dedikált gép a MEK +szolgáltatás használatára

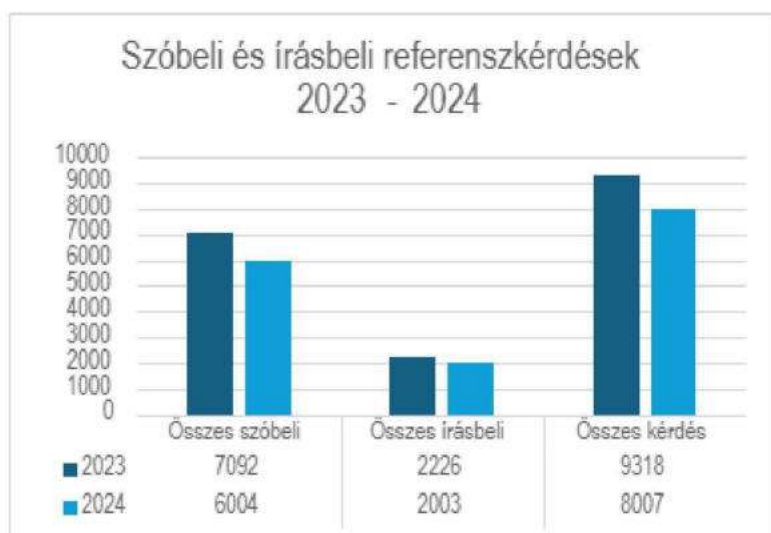
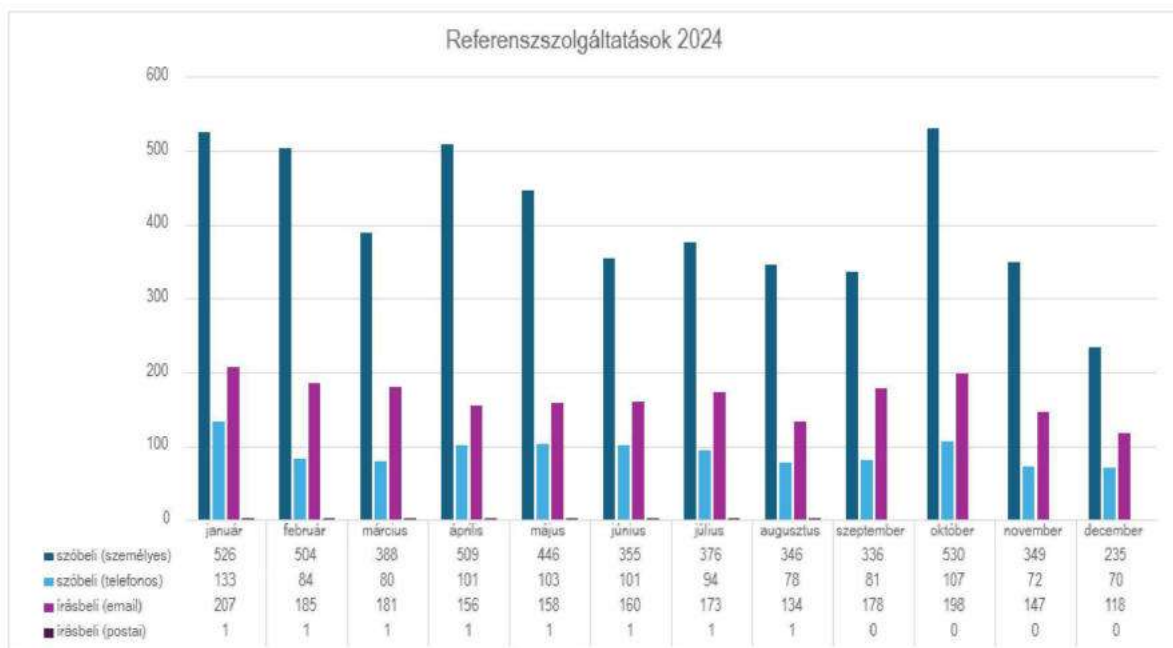
Wifiszolgáltatás elérhető-e? Milyen minőségben?

Eszközök az olvasók szolgálatában

5. Tájékoztató

Az online referenz szolgáltatáson belül működő térítésezes szakirodalmi szolgáltatásra 2 megrendelésünk volt, összesen 41.910 Ft-os összegben.

6. Reprográfiai szolgáltatások

Típus	2023. évi tény	2024. évi tény
Fénymásolás (oldal)	15.127	12.184
Digitalizálás (oldal)	12.958.737	14.139.373
Külső megbízások	3.113	75.233
Születésnap csomag (db)	3	5

7. Online szolgáltatások

Tartalomszolgáltatás, adatbázisok

Újgenerációs, "OTR-es" tartalomszolgáltatások

A 2024-es év során különgyűjteményi tartalomszolgáltatásaink közül új dizájnt kapott a Copia, a RégiRitka és a Földabrosz nevű szolgáltatásunk. Ehhez kapcsolódóan kerültek be új funkciók is (Mirador képnézegető, új facettás szűrő és kereső, lsd. VIII. fejezet).

Minden egyes tartalomszolgáltatásnál kiemelendő, hogy azok gyarapodása nem jöhetett volna létre a vonatkozó Különgyűjteményi Tár munkatársai nélkül, az ő kutatásaik és feldolgozásuk nélkül gyarapodás nem lenne lehetséges.

A **Copia** (<https://copia.oszk.hu/>) szolgáltatásunk az elmúlt év során többször is bővült tartalommal. Ezek közé tartozott az Ady-Léda levelezés és Petőfi Zoltán levelezésének publikálása. Szintén a levelek témakörben érhető el 2024-től a Copia oldalán Keresztury Dezső és Egry József levelezése is. E mellett kikerült Stéger Xavér Ferenc, szentendrei születésű, világhírű operaénekesünk 4 kézírásos naplója is. Stéger születésének 200 évfordulójára a Ferenczy Múzeumi Centrum és az MNMKK OSZK együttműködésében valósult meg a projekt.

Gyarapodás:

- Összesen: 614 db kézirat
- Levelek: 357 db
- Művek: 253 db
- Naplók: 4 db
- Teljes gyűjtemény 2024 év végén: 4.152 db

Könyvjegytár nevű tartalomszolgáltatásunk (<https://konyvjegytar.oszk.hu/>), amely digitalizált ex libriseket tartalmaz. A szolgáltatás a Térkép-, Plakát- és Kisnyomtatványtár közreműködésével modern, 19-20. századi ex librisekkel gyarapodott.

Gyarapodás:

- Összesen: 6.063 db
- Régi gyűjtemény: 0 db
- Modern gyűjtemény: 6.063 db
- Teljes gyűjtemény 2024-ben: 10.499 db

Földabrosz elnevezésű tartalomszolgáltatásunk (<https://foldabrosz.oszk.hu/>) a dizájn megújítása mellett két neves térképgyűjtő gyűjteményével gyarapodott, Szántai Lajos (1930-2005) gyűjteményéből **833 db**, Szalai Béla gyűjteményéből pedig **319 db** térkép került a megújult felületre.

Gyarapodás:

- Szántai-térképek: 833 db
- Szalai-térképek: 319 db
- Teljes gyűjtemény 2024-ben: 2.323 db

Fotótér szolgáltatásunk (<https://fototer.oszk.hu/>) jelentős számú dokumentummal és két gyűjteménnyel gyarapodott. Ezek a “Történeti fényképalbumok” és a “Történeti fényképek” c. gyűjtemények. Előbbi estében főként báró Révay Ferenc és Rosti Pál albumai jelentősek.

Gyarapodás:

- Összesen: 4.963 db
- I. világháború gyűjtemény: 949 db
- Erdély gyűjtemény: 11 db
- Történeti fényképek gyűjtemény: 2.390 db
- Történeti fényképalbumok gyűjtemény: 1.613 db
- Teljes gyűjtemény 2024-ben: 14.727 db

dhUpla (Digital Humanities Platform, <https://dhupla.hu/>)

Az online publikálási környezet a közgyűjtemények szöveges forrásainak digitális közzétételére szolgál, filológiai igényességgel, illetve kreatív digitális bölcsészeti tartalmakkal, amely a kutatók és a nagyközönség igényeit egyszerre képes kiszolgálni.

Tartalomfejlesztések:

- Digitális szövegkiadások (<https://dhupla.hu/collection/>)
  - o Kiss József levelezése (forráskiadás)
  - o Móricz Zsigmond levelezése (kritikai kiadás)
  - o Móricz Zsigmond: Tükör (forráskiadás)
  - o Keresztury Dezső levelezése (forráskiadás)
  - o Petőfi Sándor levelezése (forráskiadás)
- Entitástár (személynevek, helynevek, műcímek, fogalmak, események tára, <https://dhupla.hu/collection/nevter>)
- Kreatív: dhUpla-map (digitális írói levelezéskiadások térképes vizualizációja, <https://dhupla.hu/page/kreativ/dhupla-map>)

Webarchívum (webarchivum.oszk.hu)

A webarchívum célja, hogy a törvényben meghatározott feladatának megfelelően rendszeres mentéseket készítsen a magyar webről. A mentett tartalom jó része zárt hálózaton elérhető gyűjtemény, csak az olvasóteremben található dedikált gépeken tekinthető meg, kisebb része (az ún. demógyűjtemény) nyilvánosan is.

- Rákóczi-archívum: rakoczi2019.webarchivum.oszk.hu
- Széchényi Ferenc-archívum: szechenyi.webarchivum.oszk.hu
- Böngészés a webarchívumban: webarchivum.oszk.hu/webarchivum/bongesztes
- Keresők: webarchivum.oszk.hu/webarchivum/kereses
- Wiki: webarchivum.oszk.hu/mediawiki
- Az olvasóteremben üzemben van két dedikált gép, amelyeken a zárt hálózaton elérhető tartalmakban lehet keresni.

- Az Internet Archive 2020-ig aratott magyar tartalmában lehet keresni az olvasóteremben, a webarchívum dedikált gépein.
- A felhasználók ajánlhatnak honlapot archiválásra a <https://forms.office.com/r/Cz3GsHSQEd> címen elérhető úrlapon.

Humántudományi Tanulmányok és Cikk Adatbázisa (humanus.libmate.hu)

2024. júliusáig az előző évekhez hasonlóan tovább gyarapodott a HUMANUS, a Humántudományi Tanulmányok és Cikk Adatbázisa, mely a magyar vonatkozású analitikus bibliográfiai rekordok rögzítésére és közzétételére szolgál a humántudományok területén. Augusztustól decemberig az adatbázis költözése miatt a szolgáltatás szünetelt, de év végén a HUMANUS adattartalma ismét elérhetővé vált immár egy megújult környezetben, amelynek alapját a Libmate könyvtári platform képezi, így a korábbi felhasználók, a gyűjtőkörbe tartozó szakterületek kutatói ismét használatba vehették a szolgáltatást. Az adatbázis nyelve magyar.

Előfizetett adatbázisok a 2024-es évben

- Akadémiai Kiadó Folyóiratcsomag
- Akadémiai Kiadó MeRSZ
- Akadémiai Kiadó Szótárszolgáltatás
- De Gruyter – Linguistic Minorities in Europe Online
- De Gruyter eJournals – Social Sciences and Humanities Package
- Emerald – Library and Information Sciences
- GALE Research Complete
- JSTOR – Essential Collection
- L’Harmattan Open Access és Archívum
- Oxford Music Online
- SZAKTÁRS – Akadémiai Digitális Archívum
- SZAKTÁRS – Argumentum Kiadó
- SZAKTÁRS – Attraktor Kiadó
- SZAKTÁRS – Balassi Kiadó
- SZAKTÁRS – Gondolat Kiadó
- SZAKTÁRS – Kalligram Kiadó
- SZAKTÁRS – Kortárs Kiadó
- SZAKTÁRS – Kronosz Kiadó
- SZAKTÁRS – Múlt és Jövő Kiadó
- SZAKTÁRS – Napvilág Kiadó
- SZAKTÁRS – Osiris Kiadó
- SZAKTÁRS – Szent István Társulat
- SZAKTÁRS – Tinta Kiadó – SzakKönyvTár
- SZAKTÁRS – TIT Gondolat Kiadó (1957-1995)
- Tinta Könyvkiadó – SzóTudásTár
- Typotex – Interkönyv

Az adatbázisok a honlapról elérhetők a teljes hálózaton keresztül, de tartalmuk a katalógusban nem tükröződik. Előfizetett adatbázisainkhoz EduID azonosítással távoli hozzáférést biztosítunk beiratkozott olvasóinknak és az OSZK dolgozóinak.

Próbahozzáférések a 2024. évben:

- Statista Campus License
- Taylor & Francis

Blogok, posztok, digitális tartalmak – a nemzeti könyvtár a virtuális térben 2024-ben

Blogbejegyzések

Az MNMK OSZK munkatársai **176 tudományos ismeretterjesztő blogbejegyzést** tettek közzé 2024-ben. A bejegyzések tematikája változatos: az évfordulók ihlette írásoktól kezdve, a különböző gyűjteményrészekben folyó munkákról szóló beszámolókon és új felfedezéseken keresztül, a kutatóink előadásairól készült konferenciabeszámolóig. Többször leközzöljük egy-egy nagy és kiemelt esemény kapcsán a főigazgatói beszédet is.

A blogírást inspirálja az ún. blogtémaajánló-táblázat, amelyet a szerkesztőség előre összeállít minden negyedévre. A kollégák által megírt tartalmak a blogszerkesztőségbe érkeznek, ahol lektorálják, korrektúrázzák, szerkesztik a szövegeket, illetve elvégzik a képszerkesztést, a HTML-szerkesztést. Hetente átlagosan 4-5 blogposzt lát napvilágot.

Posztok, képek, videók

Az MNMK OSZK 28 social media eszközön volt jelen 2024-ban. A Facebookon **22 százalékkal nőtt a követők száma** a 2023-as évi adatokhoz képest, amely annak is köszönhető, hogy 2024. július elsejétől a Magyar Nemzeti Múzeum Közgyűjteményi Központ létrejötte keresztmegosztásokat és több hirdetési felületet indukált.

A közösségi oldalak gondozása jelenti:

- a blog és a gyorsblogok tartalmainak szervezését, írását, szerkesztését, lektorálást, HTML-szerkesztését;
- a Facebook, Youtube, Örkény-, Hungaricana-, OIK-Facebook, X OSZK, X MEK, X DKA, X Örkény, Instagram, Tumblr, Google, Spotify, Threads közösségi oldalaink kezelését, fejlesztését, speciális közösségi tartalmak elkészítését;
- a közösségi eszközök változásainak követését, beépítését és naprakészségének biztosítását, valamint az eszközök napi monitoringját;
- az audiovizuális, kép- hang- és audioállományok feltöltését nyilvános galériákba (Youtube);
- rendezvényeink dokumentálását, az azokon készített fotók, videók, egyéb digitális tartalmak webre konvertálását és feltöltését.

A közösségi térben folyamatosan publikált tartalmak közül kiemelkedik az MNMK OSZK Facebook-felülete, ahol továbbra is jelentkezünk reggelente az OSZK történetét feldolgozó #napom-sorozattal, illetve folyamatosan kísérjük a nemzeti könyvtárban folyó munkát,

megosztjuk a megjelenő blogtartalmakat és az oszk.hu-n megjelenő híreket is. Beszámolunk a rendezvényekről, nyílt napokról, sajtótájékoztatókról, munkatársaink konferenciaeseményeiről.

Az oszk.hu magyar és angol nyelven is elérhető intézményi honlap, amely 2024 végén 5.316 aloldalt (node) tartalmazott. A szolgáltatásban 2024-ben 392 új aloldalt (node) hoztunk létre, továbbá 472 alkalommal módosítottunk már létező oldalt (szerkesztés, tartalmi frissítés, képcseré), valamint 1.661 illusztráció készült el (slide, kreatív, kép adaptálás stb.).

Az oszk.hu-t gondozó munkacsoport feladata az oszk.hu naprakészségének biztosítása, amely jelenti az alábbiakat:

- a hírek, illetve a rendezvényeinkről beérkező információk szerkesztése, az információk beszerzése, visszacsatolások, a kiállításokhoz kapcsolódó oldalak, (virtuális mikroállítások) készítése a tartalomgazdákkal egyeztetve, az általuk küldött anyagok alapján;
- a Kiadványtár és publikációs lista elkészítése;
- a statisztikaoldal gondozása;
- az oszk.hu/en gondozása, tartalmi fejlesztése és naprakészségének biztosítása;
- az oszk.hu és oszk.hu/en mobil verzió gondozása, igény szerinti fejlesztése és naprakészségének biztosítása;
- az oszk.hu-hoz kapcsolódik a hírlevél szerkesztése, a képek szerkesztése és hírlevél kiküldése hetente, 2024-ben **45 hírlevélszám** ment ki.

Az MNMCK OSZK rendelkezik belső honlappal (Intranet) is, ennek gondozása, igény szerinti fejlesztése és naprakészségének biztosítása (pl.: regisztrációs felületek készítése, orvosi időpontfoglalás) napi feladat.

7.1. Honlap, tematikus és közösségi szolgáltatások

Digitális archívumok látogatottsága (MEK, EPA, DKA)	2023. évi tény	2024. évi terv
Távhasználatok száma összesen	32.360.353	28.115.816
MEK	22.417.075	19.401.295
EPA	5.997.070	5.487.776
DKA	3.975.506	3.175.176
Tudástárak	29.298	51.569

Online szolgáltatások	2023. évi tény	2024. évi tény
Távhasználatok száma		
• oszk.hu	170.769	134.372
• m.oszk.hu	48.179	47.696
A könyvtári honlap tartalomfrissítéseinek gyakorisága (alkalom/hónap átlagosan)	149	210

A könyvtári honlap tartalomfrissítésének száma összesen	1.790	2.525
A könyvtárban használható adatbázisok száma	8	35
Tematikus honlapok/virtuális kiállítások száma	59	59
A Web 2.0 interaktív könyvtári szolgáltatások száma (db)	28	28
A Web 2.0 interaktív könyvtári szolgáltatásokat igénybe vevő használók száma (fő)	69.703	78.234
A megjelenő szerkesztett tartalmak száma:	9.181	6.890
A megjelenések száma:	11.564.137	13.400.000
Egyéb online közösségi feladatokba bevont használók száma	n.a.	n.a.
A könyvtári OPAC használatának gyakorisága (használat/év) (kattintás az OPAC-ra)	106.652	166.135

7.2. Elektronikus dokumentumküldés

Dokumentumküldés	2023. évi tény	2024. évi tény
E-könyvek (db)	21	20
Folyóiratcikkek (db)	1.243	1.468
Részdokumentumok (db)	72.628	70.297

8. Szolgáltatások fogyatékkal élők számára

Honlapunkon részletes tájékoztató olvasható a könyvtár akadálymentesítéséről, a látássérültek számára hangzóanyag ismerteti a könyvtár épületét.

Elérhetősége: <https://www.oszk.hu/akadalymentesites>

A fogyatékkal élők számára a könyvtár használata teljes mértékben ingyenes (vakok és gyengénlátók, mozgássérültek, siketek és nagyothallók). A kísérő is jogosult térítésmentes beiratkozásra).

Szolgáltatások száma	2023. évi tény	2024. évi tény
----------------------	----------------	----------------

Fogyatékosággal élők könyvtárhasználatát segítő IKT eszközök száma	1 vakolvasó	1 vakolvasó
Fogyatékosággal élők számára akadálymentes szolgáltatások száma	11	11

Mozgássérült látogatók számára:

- A könyvtár épülete a Palota út felől a Csikós udvarra érkező lifttel közelíthető meg. Rámpa az Oroszlános udvarban, a főbejáratnál található.
- A főbejáratnál található ruhatárban 1 db kerekesszék áll rendelkezésre.
- Az olvasótermet lifttel lehet megközelíteni.
- Az épületben két akadálymentes mosdó van: a főbejárat szintjén, illetve a VII. emeleten, a törzsgyűjteményi olvasóterem mellett.

Hallássérült látogatók számára:

- A hallókészülékek hatékonyságát javító indukciós hurok működik a főbejáratnál a beiratkozó pultnál, a VII. emeleten a törzsgyűjteményi olvasóteremhez tartozó Könyvkiadó állomáson.

Látássérült látogatók számára:

- Az épületben több lift is működik. A főbejáratnál balra található lift hangos segédlettel ellátott. A főbejárat és a VIII. emelet között jár, az alsóbb irodai szinteket nem érinti, ezzel is segítve a tájékozódást.
- A VII. emeleti Katalógustérben használható egy felolvasóprogrammal (JAWS) ellátott számítógép.
- A Magyar Elektronikus Könyvtár akadálymentes változata: <http://vmek.oszk.hu/>
- A Magyar Elektronikus Könyvtár és a Magyar Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetségének együttműködése révén számos hangoskönyv érhető el szabadon a szolgáltatás honlapjáról, illetve számos felolvasható mű is megtalálható.

A honlap elérhetősége:

<http://mek.oszk.hu/keresések/keresesf.phtml?formatum=MP3>

- Együttműködési megállapodást kötöttünk a Vakok és Gyengénlátók Szövetségével, mely alapján az általunk számukra rendelkezésre bocsátott, csak Braille-írással megjelent *Vakok Világa* c. folyóirat gépelését digitálisan elérhetővé tesszük.

Eszköz - Szoftver - Építészeti megoldás	Mennyiség	Helyszín
Rámpa	1	Oroszlános udvar
Kerekesszék	1	Főbejárat, ruhatár
Akadálymentes mosdó	2	5. emelet és 7. emelet
Indukciós hurok	2	Beiratkozó pult (5. emelet); Könyvkiadó állomás (7. emelet)

Hangoslift	1	Főbejárat, előcsarnok: baloldali lift
Felolvasó programmal ellátott számítógépp	1	Katalógustér
MEK akadálymentes változat	honlap	http://vmek.oszk.hu
MEK hangoskönyvek	425	https://vmek.oszk.hu/html/vgi/vkereses/keresesuj2.phtml?minta=mp3&tip=format

Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2017/1563 rendelete és 2017/1564 irányelvének átültető jogszabályai (2018. év LVI. törvény a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény módosításáról, 198/2018. (X. 25.) Korm. rendelet az olvasási képességet érintő fogyatékkal élő kedvezményezett személyek javára végezhető szabad felhasználás részletes szabályairól) kapcsán az intézményre vonatkozó feladatok végrehajtásához kapcsolódóan cselekvési terv készült, amely kitér az alábbi kérdéskörökre:

- a kedvezményezettek azonosítása (hozzáférés-kezelés) során fellépő kérdések;
- technikai megvalósítás részletei (a Magyarországon letelepedett jogosított szervezetek nyilvántartása; a jogosított szervezetek nyilvántartásának rendelkezésre bocsátása minden év április 30-ig az Európai Bizottság számára; nyilvántartás vezetése a jogosított szervezetek által előállított hozzáférhető formátumú művekről és más kapcsolódó jogi teljesítményekről legalább egy olyan jogosított szervezet megjelölésével, amely ilyen példánnyal rendelkezik).

A Könyvtári Intézet honlapján bejelentő felület készült mind a jogosított szervezetek, mind a hozzáférhető formátumú művek műbejelentései számára. Elérhetősége:

<https://ki.oszk.hu/informacioszolgaltatas/1982018-x-25-korm-rendelet-jogosított-szervezetek-jelentkezes>

9. Könyvtári programok, közösségi kezdeményezések

9.1. Használó képzések (stratégiai irányok, célcsoportok) Szöveges összefoglaló.

Használóképzések	2023. évi tény	2024. évi tény
Összes használói képzés száma	4	7
Összes használói képzésen résztevők száma	90	788
Csoportok száma	4	24

Az Olvasószolgálati és Tájékoztatási Főosztály 2024-ben a munkatársak számára indított szolgáltatása az **EISZ adatbázisokra** vonatkozó tudásszerzésre irányult. A felhasználóképzés négy alkalma során a résztvevők az adatbázisok használatát, egyúttal

az információszerzés és -kezelés hatékony technikáját ismerték meg. A gyakorlatorientált kurzus előadói, Gerencsér Judit általános főigazgató-helyettes, illetve a főosztály munkatársai, Szűcs Márta, Tóth Ákos és Simon Bernadett könyvtárosok módszertani segítséget nyújtottak az érdeklődőknek az adatbázisok alapvető és specifikus használatához.

A **Digitális Bölcsészeti Központ** kollégái is tartottak **két képzést** az elmúlt évben: Kolozsváron *Digitális Bölcsészeti Műhely* címmel egész napos workshopot rendeztek, az ELTE Könyvtáros képzésén pedig óraadókként voltak jelen.

2024 végéig bevezetésre került és 2025. január 2-től éles üzembe állt egy **munkafolyamat-támogató szoftver**, amelyhez az MNMKG valamennyi, iratkezelésben érintett munkatársa hozzáférést kapott. A szoftver megfelelő használata érdekében 2024. november 19. és december 4. között felhasználói oktatásokra került sor. Az oktatásokon összesen 10 (4 online, 6 jelenléti) alkalommal mintegy 190 munkatárs vett részt.

Ezekon felül saját kollégáink számára tartottuk **adatvédelmi továbbképzést**, valamint a kötelező **munka- és tűzvédelmi oktatásokat**.

9.2. Rendezvények

Rendezvények	2023. évi tény	2024. évi tény
Konferenciák száma	16	19
Konferenciákon résztvevők száma	1.236	1.144
Időszaki kiállítások száma	7	5
Időszaki kiállítások látogatóinak száma	1.112	8.186
Könyvbemutatók száma	57	62
Könyvbemutatók látogatóinak száma	2.874	1.387
Zenei rendezvények száma	13	20
Zenei rendezvények látogatóinak száma	532	1.050
Egyéb programok száma	84	18
Egyéb programokon résztvevők száma	14.098	16.971
Összes rendezvény száma (db)	177	126
Összes rendezvényen résztvevők száma (fő)	19.852	25.262

2023. évhez képest növekedett a konferenciák, ismeretterjesztő programok száma, valamint az összes rendezvényen résztvevők száma. Az időszaki kiállítások az előző évhez képest népszerűbbek voltak.

Számos program, könyvbemutatók, hangversenyek az egyre nagyobb népszerűségnek örvendő Ciszterci Műemlékkönyvtárban (Zircen) és az Országos Idegennyelvű Könyvtárban valósultak meg.

9.3. Kiemelt rendezvények, szakmai konferenciák

Kiemelt rendezvények:

- 2024. április 11.: Az idő arcai időszaki kiállítás megnyitója

- 2024. május 16.: Corvina sajtótájékoztató, amelyen részt vett Nagy János Miniszterelnöki Irodát vezető államtitkár.
- 2024. június 15.: Jeles napok sajtótájékoztató
- 2024. június 14.: Minden idők focija kiállítás megnyitója. A labdarúgó Európa-bajnokság ideje alatt az OSZK – a Budavári Palotanegyeddel és a Nemzeti Sporttal együttműködésben – kiállítást rendezett Minden idők focija címmel.
- 2024. július 30.: Piliscsabai archivális raktár ünnepélyes átadója, amelyen részt vett Hankó Balázs kultúráért és innovációért felelős miniszter, valamint Demeter Szilárd, a Magyar Nemzeti Múzeum Közgyűjteményi Központ (MNMKK) elnöke.

Szakmai konferenciák:

- 2024. május 13. Ludovico Gritti és kora
- 2024. szeptember 5. Keresztury 120 konferencia
- 2024. szeptember 26-27. III. Lipták Dorottya Sajtótörténeti Konferencia
- 2024. október 11. Borsa Gedeon műhelykonferencia
- 2024. november 12. Restaurátor szakmai nap
- 2024. november 22. Magyar Könyvtárosok IX. Világtalálkozója
- 2024. november 27. 404 Not Found konferencia és workshop
- 2024. december 4. Ibráhím Mütefferrika öröksége és munkássága: nemzetközi szimpózium a török–magyar kulturális évadban

9.4. Emlékévek

Keresztury Dezső 120 – Kis Domokos Dániel előadása az MNMKK OSZK és az ELTE Eötvös Collegium rendezte Keresztury 120 konferencián: *Keresztury Dezső, a poeta doctus az Országos Széchényi Könyvtár Színháztörténeti Tárában*

Jankovics Marcell 150 – Kis Domokos Dániel előadása MNMKK OSZK – MMA MMKI rendezte Egy felvidéki író újrafelfedezése című konferencián: Báró Eötvös

Stéger Ferenc 200 – Stéger Ferenc autográf naplójának négy kötetével (három kötet az OSZK Színháztörténeti és Zeneműtár, míg egy kötet a szentendrei Ferenczy Múzeum gyűjteményében található) bővült a Copia digitális tartalomszolgáltatás. Patonai Anikó Ágnes előadása a Ferenczy Múzeum által szervezett Stéger Ferenc és az opera világa című konferencián „... Stéger után mindnyájan sóhajtozunk”: *Stéger Ferenc alakja a Nemzeti Színház Festetics-korszakának vitáiban*

Szentes Város Könyvtár fennállásának 75. évfordulója – helytörténeti kiadványok digitalizált változata ajándékozása

9.5. Évfordulók

A Zeneműtár centenáriuma

Az IAML (Zenei Könyvtárak Nemzetközi Szövetsége) Magyar Nemzeti Csoportjának április 17-én intézményünkben tartott éves közgyűlését a Zeneműtár centenáriumának

szentelte, kamarakiállítással és Illyés Boglárka előadásával megemlékezve az 1924. május 1-jén történt megalakulásáról.

Zeneműtár jubileumára emlékeztünk a *Magyar zenei ritkaságok az Országos Széchényi Könyvtár zenei gyűjteményéből* címmel rendezett hangversenyen október 3-án.

Beszélgetés a 100 éves Zeneműtárról és a 75 éves Színháztörténeti Tárról Laskai Anna és Kis Domokos Dániel részvételével a Kossuth Rádió Felfedező c. műsorában 2024. szeptember 18-án.

Bajza József születésének 200. évfordulója – Rajnai Edit előadása az OSZMI és a Szegedi Tudományegyetem rendezte *A Nemzeti Színház műsorkínálata az induló évtizedben (1837–1848)* című konferencián: „*Ki mondja meg, miért örül a tarka nép e ház körül?*” – *1842: a hivatásos magyar színjátszás első emlékűnepe*

Borsa Gedeon születésének 101. évfordulója – Műhelykonferencia 2024. október 11-én, a Régi Nyomtatványok Tára szervezésében a tár feltáró és bibliográfiai munkáihoz kapcsolódó kutatási eredményeiről. Előadóink: Bakonyi Zsuzsanna, Csapó Fanni, Farkas Gábor Farkas, Garadnai Erika, Kovács Eszter, Tóth Anna Judit. Külsős előadók: Káldos János és Király Péter. (A műhelykonferenciát a tervek szerint évente megrendezik majd, azzal a céllal, hogy a szakmai közösségnek lehetőséget adjon a nemzeti könyvtár réginyomtatvány-gyűjteményéhez kapcsolódó legújabb tudományos eredmények megosztására és megvitatására.)

Az OSZK-blogjában (<https://nemzetikonyvtar.blog.hu>) évfordulókhöz kapcsolódóan 34 blogposzt jelent meg. Lásd alább a megjelenés ideje szerint:

1. február 1. „Ott becsülik legjobban a tudományt, a hol a legtöbb tudós van” 150 éve jelent meg először Kolozsvárott az Erdélyi Múzeum című tudományos közlöny
2. február 23. A Gresham-palota tervezője. 165 éve született Quittner Zsigmond építész
3. február 20. 180 évvel ezelőtt született Munkácsy Mihály
4. március 7. „Non nisi Te, Domine” 750 éve hunyt el Aquinói Szent Tamás teológus, egyházdoktor, a tanulók védőszentje
5. március 16. „Blaskovlch Ernő ur telivér ménesében Tápió-Sz.Mártonon ellettek ... Waternymph egy s[ár]ga kanczacsikót Cambuscantól.” 150 éve született Kincsem, az 54 versenyében veretlen magyar tenyésztésű versenyló
6. március 19. 80 éve történt Magyarország német megszállása
7. március 25. A „bilincstörők világfejedelme” 150 éve született Houdini illuzionista és bűvész
8. május 1. és május 3. Régi és új kincsek a 100 éves Zeneműtárból. Első és második rész
9. május 10. „Artes propter se, non lucelli causa amare” 375 éve született Pápai Páriz Ferenc orvos, tanár, író, költő
10. május 13. és 14. „Ki gondolt volna színészetre?” 210 éve, 1814. május 13-án született Rónay János Jácint, Benedek-rendi pap, pedagógus, természettudós, író, a darwinizmus első magyarországi képviselője
11. május 23. Alkotás és művészettudomány. 75 évvel ezelőtt hunyt el a(z újra-)fölfedezésre váró Balázs Béla

12. június 4. Öt esztendeje hunyt el Térey János
13. június 3. Kék Duna keringő. Ifjabb Johann Strauss halálának 125. évfordulója alkalmából
14. június 20. és 25. Orbók Loránd emlékezete. 100 éve hunyt el az első magyar művészi bábszínház megalapítója. Első és második rész
15. június 24. Egyperces blogbejegyzés Örkény István emlékére. 45 évvel ezelőtt hunyt el Örkény István
16. július 17. „Pendülsz egy égi lanton, megfeszülsz” 65 éve született Kovács András Ferenc költő, esszéíró, műfordító
17. július 27. Dohnányi-köszöntők a Zeneműtár Dohnányi-gyűjteményében. 147 éve született Dohnányi Ernő
18. július 31. és augusztus 1. A segesvári csata és Petőfi Sándor halálának 175. évfordulója. Első rész
19. július 29. 180 éve született a nagy magyar botanikus, Borbás Vince
20. augusztus 11. „Mert mind a' nemzeteket, mind a' nyelveket, ugyan azon okért alkotta a' természet, t. i. az egymással értekezés végett.” 210 évvel ezelőtt született Ivan Mažuranić horvát költő
21. augusztus 12. „Nem festett diplomatákat és politikusokat, hanem igaz embereket...” 100 éve hunyt el Bródy Sándor, író, publicista
22. augusztus 22. 100 éve született Diskay Lenke. A kisgrafikákat alkotó művésznő emlékére
23. augusztus 21. „Át adny a szíp beszídet, át vedny a szebbebet”50 éve hunyt el a híres csángó dalnok [Lakatos Demeter]
24. augusztus 30. „Mindennemű szükségemben reménységem csak az Isten” 450 éve született Szenczi Molnár Albert református lelkész, teológus, költő, műfordító
25. augusztus 26. és augusztus 28. Bártfai Szabó László emlékezete. Hatvan éve hunyt el egykori kollégánk. Első és második rész
26. szeptember 18. Az első nő, akit országgyűlési képviselőnek választottak Magyarországon. 140 éve született Slachta Margit
27. szeptember 26. „A hazai gyümölcsészet atyja” 200 éve született Bereczki Máté gyümölcsnemesítő, pomológus
28. szeptember 27. „Híres Komárom be van véve/Klapka György a fővezére...” 175 évvel ezelőtt (1849) Herkálypusztán írták alá a komáromi erőd kapitulációjára vonatkozó megállapodást
29. október 4. „Költő volt” – emlékezés Madách Imrére. Emlékezés a 160 éve elhunyt Madách Imrére
30. október 15.„[A] művészi és színházi siker teljességében” 102 éve mutatták be Csehov Három nővérét Magyarországon
31. október 24. „A történésznek is elsőrangú feladata az utódnevelés”. Tudományos konferencia a 100 éve született történész és egyetemi oktató Szabad György tiszteletére
32. október 30. A hetvenöt éves Színháztörténeti Tár és Keresztury Dezső
33. december 16. Cristallo – Jankovics Marcell, a hegymászó és a hegyek.150 éve született és 75 éve hunyt el Dr. Jankovics Marcell
34. december 23. „... ügyes ember és ravasz róka”. Lovik Károly és négy lábú barátja. Idén 150 éve született Lovik Károly író

9.6. További kiállítások

A nemzeti könyvtár 2024-ben öt időszaki kiállítást rendezett, amelyek időrendben bemutatva a következők:

Az Egressy család és a fényképezés címmel a magyar portréfotózás kezdeteit bemutató kiállítás nyílt 2024. március 15-én az OSZK-ban. Bemutattuk az 1848-as forradalomban és szabadságharcban aktív szerepet vállaló Egressy családot és különleges kapcsolatukat a fotográfiával a Színháztörténeti és Zeneműtár, valamint a Kézirattár gyűjteményében őrzött fényképek, színlapok, levelek és visszaemlékezések alapján. Évtizedek után ismét látható volt az Egressy Gáborról készített két dagerrotípus, és most először látható a nagyközönség Egressy két fiáról, Ákosról és Árpádról készített dagerrotípus felvételt.

A magyar portréfényképezés kezdetei az 1840–50-es években (2024. március 15. – 2024. június 22.)

A kiállításon nemcsak a gyűjteményben fellelhető, különleges technikájú fotográfiákat mutatták be, hanem röviden a kísérletezés korszakát is, azt az utat, ahogy a fotográfia a camera obscurától eljutott a tömegesen előállított kabinetfotóig.

Az idő arcai (2024. április 12. – 2024. július 13.)

Az interaktív, családbarát kiállítás **az idő három aspektusát** ragadta meg, bepillantást engedve az időről való gondolkodásunkba. Az első, *lineáris* térben kronologikusan felépülő művek jelentek meg: krónikák, régi kalendáriumok, híres emberek határidőnaplói. A *ciklikus* időt bemutató második térben az év és a nap köre jelentek meg. Ezen a helyszínen voltak láthatóak az egyházi évhez kapcsolódó szerkönyvek, valamint itt mutattuk be jeles napjaink egymásra épülését. A harmadik terem a *múló pillanatba* helyezte a látogatót. Egyfajta lelki vezetés során különleges tárgyak és idézetek segítettek megérteni minden pillanat fontosságát, az ezekben rejlő lehetőségeket és értéket.

Minden idők focija (2024. június 15. – 2024. július 14.)

A 2024-es labdarúgó-Európa-bajnokság alkalmából rendezett **unikális időszaki tárlat** a kultúra, a történelem és a labdarúgás látványos kapcsolatát szemléltette **kül- és beltéri helyszíneken** változatos programkínálat kíséretében. A magyar labdarúgás legkorábbi időszakából nyújtott ízelítőt a futballrajongóknak és az érdeklődőknek a **Várkert Bazar Glorietthez vezető rámpáján** látható **kültéri kiállítás**. A Budavári Palota szintjén, a **Főörség és az Oroszlános udvar között** a foci „berobbanásának”, azaz népszerűvé válásának időszakából láthattak **ritka plakátokat** a látogatók. **Az OSZK dísztermében** futballtémájú filmekkel kapcsolatos plakátok, kéziratok és tárgyak elevenítették meg a foci és a film metszéspontján mára történelemmé vált történeteket, többek között Ottlik Gézához, Mándy Ivánhoz, Jékely Zoltánhoz, Tandori Dezsőhöz vagy éppen a Korda testvérekhez kapcsolódóan.

„Az emberi arc megörökítése” – a 19. századi magyar portréfényképezés különlegességei (2024. június 22. – 2025. január 30.)

2023 végén néhány különleges és értékes portréval gyarapodott a Történeti Fénykép- és Interjútar gyűjteménye. A tárlat az 1850–80-as években készült, színezett – tehát még

nem fotótechnikailag színes! – fényképekből, korabeli kifejezéssel élve *chromo-fényképekből*, és egyúttal a fényképszínezés elméletéről és gyakorlatáról ebben a korszakban, mutat be egy kamarakiállítást.

9.7. Műtárgykölcsönzések 2024-ben

Hazai műtárgykölcsönzések

- Balatonfüred Kulturális Nonprofit Kft. Kassák Lajos és a magyar avantgárd
- Bélyegmúzeum. Micsoda nők
- Déri Múzeum. 1848–1849-es forradalom és szabadságharc 175. évfordulója
- Magyar Nemzeti Múzeum. Magyar Menyasszony
- Hagyományok Háza – Magyar Népi Iparművészeti Múzeum. Az art deco és a népművészet kapcsolata
- BTM Kiscelli Múzeum. Divat és város
- Magyar Nemzeti Galéria. Szemtanúk – holokauszt
- Nemzeti Színház. Színházi találkozó – Madách
- BKZI. Filhamonikusok 170
- BTM Kiscelli Múzeum. Lajta Béla 150
- Zenetudományi Intézet. Budapest 150 éves jubileuma
- Eszterháza Kulturális Központ. Állandó kiállítás
- Iparművészeti Múzeum. Az idő arcai
- Közlekedési Múzeum. Az idő arcai
- Magyar Bábszínház. Az idő arcai
- Pannonhalmi Főapátság Könyvtára. Az idő arcai
- Szlovák Nemzeti Galéria.
- Magyar Nemzeti Múzeum. André Kertész
- Magyar Nemzeti Galéria. Széchenyi festmény
- Déri Múzeum
- Ferenczy Múzeumi Centrum. Stéger Ferenc és az opera világa
- Petőfi Irodalmi Múzeum. Szépvilág: divat és kultúra a reformkori Pesten
- Evangélikus Országos Múzeum. Podmaniczky 200.
- Petőfi Irodalmi Múzeum. EB kiállítás
- Bélyegmúzeum. EB kiállítás
- Sportmúzeum. EB kiállítás
- Magyar Mezőgazdasági Múzeum.
- Magyar Szépművészeti Múzeum. MS Mester és kora
- Magyar Nemzeti Galéria. Galimberti
- Magyar Nemzeti Galéria. Az élet művészete. Plakát-és környezetkultúra a szecesszió jegyében
- Blinken OSA Archívum. Valódi hamisítvány. A hamisítvány és a hamisítás története
- Magyar Nemzeti Múzeum. Báthory Zsigmond arcképei
- Gödöllői Királyi Kastély. Sisi a sztár!
- Szent István Király Múzeum Székesfehérvár. Hazatérés. Lakos Alfréd és Tull Ödön kiállítás
- Magyar Kereskedelmi és Vendéglátóipari Múzeum. Floris- Csokoládék és torták Budapesttől a londoni Sohóig
- Néprajzi Múzeum. Magyar Fotográfia Londonból - Egy 1862-es kiállítás képei

- Budapesti Történeti Múzeum. Egy olasz Budapesten - Giacomo Marastoni (1804 - 1860) és az első magyar festészeti akadémia
- Győri Egyházmegye. Zichy Ferenc
- Domonkos Rendtörténeti Gyűjtemény. Kódexkiállítás
- ELTE Egyetemi Könyvtár. Kódexkiállítás
- Esztergomi Főszékesegyházi Könyvtár. Kódexkiállítás
- Esztergomi Keresztény Múzeum. Kódexkiállítás
- Magyarok Nagyasszonya Ferences Rendtartomány. Kódexkiállítás
- Győri Egyházmegyei Gyűjteményi Központ, Kincstár, Könyvtár és Levéltár. Kódexkiállítás
- Kalocsai Főszékesegyházi Könyvtár. Kódexkiállítás
- Központi Papnevelő Intézet. Kódexkiállítás
- Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltára. Kódexkiállítás
- MTA Könyvtár és Információs Központ. Kódexkiállítás
- Pécsi Egyházmegyei Könyvtár. Kódexkiállítás
- Piarista Rend Magyar Tartománya Központi Könyvtára. Kódexkiállítás
- Domonkos Rendtörténeti Gyűjtemény. Kódexkiállítás
- MNL Győr-Moson-Sopron Vármegye Soproni Levéltára. Kódexkiállítás
- Soproni Evangélikus Gyűjtemények. Kódexkiállítás
- Váci Egyházmegyei Könyvtár. Kódexkiállítás
- SZTE Klebelsberg Könyvtár. Kódexkiállítás
- Esztergomi Főszékesegyházi Könyvtár. Kódexkiállítás
- Magyar Ferences Könyvtár. Kódexkiállítás
- Kecskeméti Katona József Múzeum. Kódexkiállítás
- Magyar Szépművészeti Múzeum. Kódexkiállítás
- Magyar Nemzeti Galéria.
- AIBM (IAML) Magyar Nemzeti Csoport Közgyűlés. Tárlat
- OSZK. Antoine de Saint-Exupéry
- OSZK. Széchényi nap
- OSZK. Széchényi- család.
- OSZK. Műteferika
- OSZK. A magyar portréfényképezés kezdetei
- MTVA. 1848-as forradalom sajtóvisszhangja
- M5. Ady- Léda
- M5. Tisza család
- MTVA. Szendrei
- M5. A hét műtárgya

Nemzetközi műtárgykölcsönzések

- Szlovák Nemzeti Galéria. Karol Divald and his sons
- Gyulafehérvár Alba Iulia. Alba Carolina. 310 years from the beginning...
- Szlovák Nemzeti Galéria. Fruits of Discord: Portraying the Ottoman Presence
- Francia Nemzeti Könyvtár. Az idő arcai
- ÖNB. Kódexkiállítás
- Heiligenkreuz, Stiftsbibliothek. Kódexkiállítás
- Strahovská knihovna. Kódexkiállítás
- Hertford College. Kódexkiállítás
- Samostan sv. Frane. Kódexkiállítás
- Bayerische Staatsbibliothek. Kódexkiállítás

- (Bratislava City Archives. Kódexkiállítás
- Bratislava State Archives. Kódexkiállítás
- Biblioteca Apostolica Vaticana. Kódexkiállítás
- City Museum Bratislava. Kódexkiállítás
- Theological Seminary Archdiocesan. Kódexkiállítás
- Biblioteca Capitolare della Cattedrale Padova. Kódexkiállítás
- Román Nemzeti Könyvtár. Kódexkiállítás
- Biblioteka Uniwersytecka w Toruniu. Kódexkiállítás
- Universitätsarchiv. Kódexkiállítás
- Schottenstift (Benediktiner), Bibliothek. Kódexkiállítás
- Topkapi Palace Manuscripts Collection. Kódexkiállítás
- Zágrábi Érsekség/Horvát Nemzeti Könyvtár. Kódexkiállítás
- Moravský zemský archiv v Brně. Kódexkiállítás
- Bodleian Library. Kódexkiállítás
- The Royal Collection. Kódexkiállítás
- Ernst és Sonya Boehlen. Kódexkiállítás
- B. H. Breslauer gyűjteménye. Kódexkiállítás
- The Morgan Library & Museum. Kódexkiállítás
- Louvre. Kódexkiállítás
- Württembergische Landesbibliothek. Kódexkiállítás
- Johannes Turmair Gymnasium, Bibliothek. Kódexkiállítás

2024-ben 6.862 órát fordítottunk a megrendezett kiállítások létrehozására, az installációk elkészítésére, a kihelyezendő tárgyak szakszerű elrendezésére, valamint az MNMCK OSZK anyagainak kölcsönzésre való felkészítésére, az állapotleírások és kiállítási feltételek megadására, a feladattal kapcsolatos adminisztráció elkészítésére, kapcsolattartásra a kölcsönző felekkel. A 2024-es évben 101 intézménnyel bonyolítottunk le kölcsönzést, ami összesen 731 db műtárgyat érintett.

9.8. Szakmai konferenciák

Ludovico Gritti és kora: A mohácsi kataklizma utáni másfél évtized egyik legvitatottabb szereplőjét, Ludovico Grittit középpontba helyező egész napos konferencia került 2024. május 13-án került megrendezésre az OSZK-ban. Az NKFI OTKA-pályázatának támogatásával szervezett konferencia nemcsak Ludovico Gritti rövid kormányzóságának időszakát járta körül, hanem a Mohács utáni évek fontosabb személyeit, politikai eseményeit bemutató előadások is elhangzottak, illetve nem hiányozhatott a pályázat témájául szolgáló forrás, Szerémi György emlékirata sem.

Keresztury 120 konferencia: 2024. szeptember 5-én Keresztury Dezső születésének 120. évfordulóját ünnepelték szakmai előadásokkal és visszaemlékezésekkel a nemzeti könyvtárban. Keresztury Dezső, aki a nemzeti könyvtár tudományos főosztályvezetője volt, különösen jelentős szerepet játszott a magyar kulturális élet alakításában. A konferencia ünnepélyes megnyitóján Rózsa Dávid, az MNMCK OSZK főigazgatója, valamint Horváth László, az ELTE Eötvös József Collegium igazgatója köszöntötték a megjelenteket. Kiemelt díszvendégként Buzási Ádám, Keresztury Dezső jogörököse is részt vett az eseményen. Sinkovits-Vitay András színművész videófelvételről üzent a hallgatóságának; a színművész ifjúkorától családi barátság révén jó kapcsolatot ápolt

Keresztury Dezsővel. Az esemény programja három szekcióban zajlott, amelyekben az előadók Keresztury Dezső életének és munkásságának különböző aspektusait mutatták be.

III. Lipták Dorottya Sajtótörténeti Konferencia: Az MNMKK OSZK Lipták Dorottya Sajtótörténeti Kutatócsoport és a Ciszterci Múemlékkönyvtár szervezésében rendezték meg Zircen 2024. szeptember 26–27-én *Az egyéniség szerepe a történelemben* című konferenciát. A vendégeket Németh Gábor, a múemlékkönyvtár igazgatója köszöntötte, a kétnapos rendezvényt Lewalt-Jeziarski Zoltán, az MNMKK OSZK Főigazgatói Kabinetjének vezetője nyitotta meg, majd Fábri Anna irodalom- és művelődéstörténész tartott plenáris előadást. A konferencián a résztvevők neves történelmi személyiségek életútját és életművét áttekintve vizsgálták az egyén(iség) szerepét. A nemzeti könyvtárat a kutatócsoport három tagja: Bárány Zsófia, Dede Franciska és Klestenitz Tibor képviselte. Előadásaikban a XIX. és XX. század három neves alakjának történelmi jelentőségét elemezték.

Borsa Gedeon műhelykonferencia I: Tavaly októberben a nemzeti könyvtár hagyományteremtő jelleggel indította útjára műhelykonferencia-sorozatát, amely a gyűjteményhez és az itt folyó bibliográfiai munkához kapcsolódó kutatási eredményeket mutatta be, különös tekintettel azok könyv-, nyomdászati-, művelődés- és irodalomtörténeti vonatkozásaira.

ReImagining Public Collections in the 21st Century in Light of Digital Development konferencia: A kétnapos esemény Magyarország európai uniós tanácsi elnöksége égisze alatt került megrendezésre. A konferencia a közgyűjtemények előtt álló sokrétű digitális kihívásokra összpontosított, és nemzetközi együttműködési platformot biztosított a tudásmegosztás és párbeszéd céljából múzeumi szakemberek, könyvtárosok, levéltárosok, döntéshozók és egyéb érintettek számára. Bemutatta a digitalizáció, a digitalizálás, a technológiai fejlődés és a mesterséges intelligencia legfrissebb kérdéseit és lehetőségeit a kulturális szektorban.

Restaurátor szakmai nap: A PNYME Restaurátor-szakosztályának 2024. november 12-i szakmai előadói napját Kastaly Beatrix, a magyar könyv- és papírrestaurátor-képzés megalapítójának emlékére rendezték meg. A rendezvény célja a könyv- és papírrestaurátor-képzés egykori megalapítójának életútjáról és szakmai örökségéről való megemlékezés volt.

Magyar Könyvtárosok IX. Világtalálkozója: Az Országgyűlési Könyvtár és az MNMKK OSZK által szervezett két napos rendezvényre **tizenkét országból több mint 350 résztvevő** érkezett. Az Országházban és a nemzeti könyvtár épületében megtartott konferencia felszólalói nagy hangsúlyt fektettek a digitalizáció fejlesztésére, a határokon átfelölő együttműködés fontosságára és a nemzeti kulturális örökség átörökítésére, megerősítve a könyvtári rendszer kulcsszerepét a magyar identitás megőrzésében és továbbadásában.

404 Not Found – Ki őrzi meg az internetet? konferencia és workshop: Nyolcaik alkalommal került megrendezésre az internetes tartalmak archiválásával, tágabban a digitális megőrzéssel foglalkozó éves rendezvény, melyhez online is bekapcsolódhattak az érdeklődők. A konferencia központi témája az együttműködés volt. Délelőtt két

szekcióban előadásokat hallhattak az érdeklődők, délután pedig egy felvezetőt követően szakmai kerekasztal-beszélgetés zajlott. A meghívott előadók és beszélgetőpartnerek hazai és külföldi társintézmények képviselőiként vagy az MNMKK OSZK webarchívumával együttműködő partnerként voltak jelen.

Íbráhím Müteferrika öröksége és munkássága: nemzetközi szimpózium a török-magyar kulturális évadban: A szimpózium két szekciójában a nemzetközi tudományos élet kiemelkedő képviselői és a téma szakértői vizsgálták Müteferrika életművének aspektusait, bemutatták új kutatási eredményeiket, és megosztották együttműködési javaslatukat. A rendezvényen Gerencsér Judit, az MNMKK OSZK főigazgató-helyettese, Gülşen Karanis Ekşioğlu, Törökország magyarországi nagykövete, Ayhan Tuğlu, a Köztársasági Elnöki Hivatal könyvtárakért felelős főosztályvezetője, valamint Vásáry István, a Türk Államok Szervezete Magyarországi Képviseleti Irodájának vezetője köszöntötte a résztvevőket.

9.9. Országos rendezvények, intézményi nyílt napok, szakmai kitelepülések

2024-ben is számos ingyenes nyílt napot rendeztünk a nagyközönség számára, amelyeken a látogatók megismerhették könyvtárunkat az épület- és raktársétákon keresztül, valamint bővebb ismeretekhez juthattak a gyűjteményünket illetően a tárlatvezetések és különgyűjteményi-séták során. A programokat különböző fejlesztő játékokkal, kézműves foglalkozásokkal tettük színesebbé, alkalmanként pedig zenei és színházi produkciókat élvezhettek a vendégeink. A következő alkalmakhoz kapcsolódón rendeztünk nyílt napokat:

- A magyar kultúra napja
- Március 15.
- Tolkien-nap
- Családok napja
- Múzeumok éjszakája
- Augusztus 20.
- Kulturális Örökség Napja
- Kutatók éjszakája
- Adventi nyílt nap

Könyvkiadói szerepben ebben az évben is részt vettünk több könyvvásáron, amelyeken saját kiadványainkat mutattuk meg és árusítottuk. A következő eseményekbe kapcsolódtunk be; az utóbbi kettő alkalommal már mint az MNMKK része:

- Ünnepi könyvhét
- 29. Budapesti Nemzetközi Könyvfesztivál
- Győri Könyvszalon

A 2024. december 29-én lezárult **1100 éve Európában, 20 éve az Unióban** című, **féléves kulturális programsorozat** keretében a nemzeti könyvtár mind a 19 vármegyében, összesen 20 programmal – amelyeken 1.871 (programonként átlagosan 95) fő vett részt – járult hozzá a rendezvénysorozat sikeréhez. 11 program könyvtárakban valósult meg, a többi pedig változatos helyszíneken. Elsősorban olyan művek magas színvonalú, tudományos igényű ismeretterjesztő feldolgozását szerettük volna nemcsak a közönség elé, de közel is vinni a közönséghez, amelyeket a nemzeti könyvtár őriz. Három pillért

foglalmaztuk meg, ezekre építettük a programokat: különleges dokumentum(ok) a nemzeti könyvtárból, hiteles, széles körben (el)ismert előadó, interaktivitás. Háromféle programot állítottunk össze a Cimborá Alapítvánnyal együttműködve, amelyek közül az adott helyszínen minket vendégül látók választottak: „Száll a világ lepkeszárnyon” – énekelt versek; Játsszunk együtt! Zenei barátságok. Liszt és Chopin, Európa csillagai; Mesetarisznya – Az 1100 éves mesekönyv. Az előadók: Sebő Ferenc Kossuth-díjas zeneszerző, Érdi Tamás Liszt-díjas zongoraművész, Körömi Gábor Mezei Éva-díjas drámapedagógus és munkatársaik a nemzeti könyvtár nagyköveteiként szerepeltek a programsorozatban. A kétféle előadás és a legkisebbeknek szóló foglalkozás tematikája a magyar kulturális örökség középpontba helyezésével, az európai kulturális kapcsolatok bemutatásával szólított meg széles közönséget.

A **Petőfi Kulturális Program** keretében a nemzeti könyvtár öt képviselője tavaly mind a 19 vármegyében, 90 településen tartott irodalmi-kultúrtörténeti előadást 3145 résztvevő számára.

Olvasó családok összefoglaló cím alatt hétféle előadásból álló kínálatot állítottunk össze; a települések választhattak, melyiket szeretné a közönség megtekinteni.

- Régi krónikáink varázslatos világa (sárkányok, üstökösök, merényletek)
- Nyomozás Mátyás király könyvei után
- „...a dal szüli énekesét...” – Török Máté verséneklő (Misztrál együttes) és művész vendége beszélgetése sok zenével a Verséneklő könyv alapján
- „Rejtőző Petőfi”, avagy Petőfi, az ember
- „...mindannyiunk atyja” – Arany János tanár úr. Képes előadás a nemzeti könyvtár kincseiből, versekkel.
- Több mint vers: Himnusz – Szózat – Nemzeti dal, avagy magyarságunk meghatározó művei
- A fehér barátok – A Pálos olvasókönyv vetített képes bemutatója irodalmi idézetekkel

A helyi igényeket figyelembe véve megszervezett előadások az első félévben március és június között, a második félévben pedig szeptembertől december közepéig valósultak meg. Egy-egy alkalommal a vállalt 28 fő helyett átlagosan 35 érdeklődőt tudtunk megszólítani a könyvtár különleges gyűjteményén alapuló programjainkkal.

9.10. Egyéb programok, rendezvények

A fenti programokon túl számos befogadott rendezvényünk volt 2024-ben, ahol hazai és külföldi partnerszervezetekkel, nagykövetségekkel együttműködve rendeztünk programokat.

Az Országos Idegennyelvű Könyvtárban rendszeres programmá váltak az irodalomterápiás foglalkozások, amelyet minden hónap első szerdáján rendeztünk.

Májusban a lírikusként, próza- és drámaíróként is tevékeny Szép Ernő emlékére szervezett emlékestén színvonalas kerekasztalbeszélgetéssel vártuk az érdeklődőket. Az eseményen Gryllus Dániel kétszeres Kossuth-díjas zeneszerző-előadóművész, a Kaláka együttes alapítója eljátszotta Kányádi Sándor Szemerkél az őszi eső és Birka irka című megzenésített verseit.

A török-magyar kulturális évad keretén belül számos programot szerveztünk, ebből néhányat kiemelve: januárban külső helyszínen tartottunk sajtótájékoztatót, majd Törökországban került megrendezésre szezon következő eseménye az ankarai Elnöki Nemzeti Könyvtárral közösen szervezett szimpózium. A 2024. május 21-ei rendezvény fókuszában az erdélyi származású nyomdaalapító diplomata, İbrâhîm Müteferrika életműve volt. Az évadot zárta 2024. december 4-én egy nemzetközi konferencia. A szimpózium két szekciójában a nemzetközi tudományos élet kiemelkedő képviselői és a téma szakértői vizsgálták Müteferrika életművének aspektusait, bemutatták új kutatási eredményeiket, és megosztották együttműködési javaslataikat.

A rendezvényeken túl számos programot szerveztünk, amelyekkel a nemzetközi kapcsolatokat sikerült erősíteni. A nagykövetségi látogatások is ehhez járultak hozzá, az áprilisi nyílt napon Paul Fox, az Egyesült Királyság magyarországi nagykövete mondott köszöntőt az Országos Idegennyelvű Könyvtárban, szintén áprilisban OSZK-ba látogatott a Perui Köztársaság magyarországi nagykövete, Edgar Pérez Alván, akivel a digitalizáció terén folytatott modernizációs eljárásokról, a könyvtári gyűjtemények kezeléséről, a közös publikációk megjelentetésének lehetőségeiről esett szó a találkozón. Augusztusban az alapító gróf Széchenyi Ferenc leszármazottait vezettük körbe a Nemzeti Könyvtárban.

10. Partnerség

10.1. Hazai szervezetekkel

A könyvtárral írásos együttműködést kötő partnerek száma	2023. évi tény	2024. évi tény
Felsőoktatási intézmények	1	4
Középfokú oktatási intézmények	10	1
Civil szervezetek	1	2
Határon túli könyvtárak	1	-
Vállalkozók	-	-
Egyéb oktatási intézmények	1	
Egyéb	33	16
Összesen	47	23

10.2. Nemzetközi együttműködések

Az MNKKK OSZK nemzetközi szervezetekben való tagsága

Név	Tagság összefoglalója

<p>CDNL (Conference of Directors of National Libraries)</p>	<p>A világ összes nemzeti könyvtárát átfogó szervezet a CDNL, a Nemzeti Könyvtárak Igazgatóinak Konferenciája (Conference of Directors of National Libraries). Ez a szervezet általában évente egyszer ül össze, az IFLA konferenciák alkalmával. Ez elvben független az IFLA konferenciától és közgyűléstől, de mivel a gyakorlatban ilyenkor találkozik a legtöbb főigazgató a világ minden tájáról, az IFLA konferencia egyik napján a CDNL titkárságának és a rendező ország nemzeti könyvtárának szervezésében tanácskozik a CDNL. Az OSZK minden évben részt vesz a CDNL éves találkozóján és megbeszélésein.</p>
<p>CENL (Conference of European National Libraries)</p>	<p>A CENL egy alapítványi formában működő szervezet, amelynek célja, hogy erősítse, és hangsúlyosabbá tegye a nemzeti könyvtárak szerepét Európában, különös tekintettel a nemzeti kulturális örökség megőrzésében és a hozzáférés biztosításában betöltött szerepükre. A CENL tagjai az Európa Tanács országaiban működő nemzeti könyvtárak igazgatói közül kerülnek ki. A szervezetnek jelenleg 46 tagja van 45 országból. Az OSZK minden évben részt vesz a CENL éves találkozóján és megbeszélésein.</p>
<p>CERL (Consortium of European Research Libraries)</p>	<p>A CERL 1992-ben több európai tudományos és nemzeti könyvtár kezdeményezésére jött létre. A konzorcium fő célkitűzése, hogy a tudományos könyvtárak megosszák egymás között adatforrásaikat, szakértelmüket, és ezáltal az európai nyomtatott örökség jobb hozzáférését, hasznosítását és megőrzését biztosítsák. Az OSZK minden évben részt vesz a CERL éves találkozóján és megbeszélésein. OSZK 2000 óta tagja az CERL-nek. 2006-tól 16 magyarországi egyházi könyvtár ún. „klaszterbe” (cluster) tömörülve, a „single membership”-pel rendelkező OSZK-n keresztül vett részt a CERL-projektben. 2018-ban merült fel magyar tagság kiterjesztése volt az ún. csoportos tagságra (group membership) az OSZK mellett az MTA KIK és az Egyetemi Könyvtár részvételével.</p>
<p>DARIAH</p>	<p>A művészetek és bölcsészettudományok digitális kutatási infrastruktúrája (DARIAH) célja, hogy fokozza és támogassa a digitálisan támogatott kutatást és oktatást a művészetek és a bölcsészettudományok területén. A DARIAH a tagországaiból származó emberek, szakértelem, információk, tudás, tartalom, módszerek, eszközök és technológiák hálózata. Infrastruktúráját fejleszt, tart fenn és üzemeltet az IKT-alapú kutatási gyakorlatok támogatására, és támogatja a kutatókat abban, hogy ezeket digitális erőforrások építésére, elemzésére és értelmezésére használják.</p>
<p>European RDA Interest Group (EURIG)</p>	<p>A European RDA Interest Group (EURIG) az RDA-val kapcsolatos közös európai szakmai érdekek érvényesítésére jött létre. A jelenlegi és jövőbeli felhasználók együttműködésének és tapasztalatcseréjének fórumaként az új angol-amerikai katalógizálási szabályzat európai elterjedését kívánja előmozdítani szoros együttműködésben az RDA fejlesztőivel.</p>

<p>IADA (International Association of Book and Paper Conservators)</p>	<p>Az IADA világszerte összekapcsolja a kulturális örökség megőrzésével és megőrzésével foglalkozó szakembereket, intézményeket. Célja a szakterületen dolgozók szakmai nevelése, a fiatal tehetségek támogatása, a kölcsönös szakmai csere, a szakmai érdekképviselő, valamint a kollégák közötti együttműködés és megbecsülés ápolása. Az egyesület nemzetközi tevékenységi körrel rendelkezik, függetlenül a nemzeti vagy nemzetközi határoktól. Az egyesület kapcsolatot tart fenn az azonos területen működő intézményekkel. Az egyesület feladatait a tagok összefogásával, nemzetközi konferenciák és/vagy kongresszusok és kiállítások, szakértői bizottságok és munkacsoportok összefogásával, valamint tájékoztató közzétételével látja el.</p>
<p>IAML/AIBM (Zenei Könyvtárak Nemzetközi Szövetsége)</p>	<p>Az AIBM 1951-ben alakult az UNESCO támogatásával, célja a zenei könyvtárak nemzetközi együttműködésének elősegítése, valamint a szakma érdekeinek hatékony képviselése és támogatása. Ma a világ 53 országából mintegy 2000 egyéni és testületi tagot számlál. A nemzetközi szervezeti tagdíj egyben az AIBM hivatalos lapja, a Fontes Artis Musicae c. folyóirat előfizetését jelenti. A szervezeti tagság révén az OSZK részt vehet a hazai zenei könyvtárpolitika alakításában, illetve a magyar zenei gyűjtemények szakmai érdekképviselőjében, a zenei könyvtáros képzésekben, az évi két közgyűlés és szakmai program hasznos tapasztalatcserére, a külföldi eredmények megismerésére és a felhasználható tapasztalatok alkalmazására is lehetőséget ad.</p>
<p>ICOM Magyarország (International Council of Museums)</p>	<p>A Múzeumok Nemzetközi Tanácsa (International Council of Museums – ICOM) feladatának tartja a múzeumok és a múzeumi szakma fejlesztését, a kulturális örökség megőrzéséért dolgozik az egész világon. A szakmai együttműködés terjesztése és elősegítése mellett elkötelezettséggel az ICOM az egyes tudományágakban és a különböző szakterületen tevékenykedő múzeumi szakemberek világméretű hálózata.</p>
<p>IFLA (International Federation of Library Associations)</p>	<p>Az IFLA olyan nemzetközi testület, amelynek célja a könyvtári és információs szolgáltatások és használóik érdekképviselése. 1927-es megalakulásának célja az együttműködés előmozdítása volt a könyvtárügy és a bibliográfia területén. A Könyvtári Egyesületek és Szervezetek Nemzetközi Szövetségének elsőszámú szakmai tevékenysége a nemzetközi érvényű könyvtári normatívák és irányelvek kidolgozása, alapelvek megfogalmazása, a könyvtárak helyzetét bemutató statisztikák és egyéb információforrások közreadása. Emellett kiemelkedő munkát végez a könyvtárak szakmai tevékenységének és jövőjének támogatásában.</p>

<p>IIPC (International Internet Preservation Consortium)</p>	<p>A konzorcium alapvető küldetése az interneten tárolt tartalmak archiválásához és biztonságos hosszú távú megőrzéséhez szükséges tevékenységek összefogására, támogatására irányul. 2013-ban alakult meg a Francia Nemzeti Könyvtár kezdeményezésére, 12 alapító taggal. Jelenleg már 45 országból vesznek részt könyvtárak, levéltárak, múzeumok, illetve a webarchiválás területén érdekelt civil és piaci szereplők is a tevékenységében. Az International Internet Preservation Consortium (IIPC) tagság legfontosabb eredménye a naprakész tudás és tapasztalatszerzés a webarchiválás területén, ami beépíthető közvetlenül a napi munkafolyamatainkba. Ugyanilyen módon tudjuk becsatornázni a szoftverfejlesztési tevékenységek eredményeit is. Pályázati lehetőség kínálkozik anyagi források elnyerésére, például a közép-európai együttműködés kapcsán is szeretnénk ilyen igénybe venni.</p>
<p>International ISBN Agency</p>	<p>A Nemzetközi ISBN Ügynökség koordinálja és felügyeli az ISBN rendszer használatát világszerte. Az ISBN-számkezelés hazai gondozója az MNMKK OSZK, a Kötelesspéldány és Kiadványazonosító-kezelő Osztály részeként működteti a Magyar ISBN Irodát. A nemzetközi ügynökségnek Magyarország a tagja. Az éves tagdíj befizetése teszi lehetővé, hogy a könyvek azonosítására szolgáló számtartományokat kezeljük, részt vegyünk az éves közgyűlésen.</p>
<p>International ISMN Agency</p>	<p>A Nemzetközi ISMN Ügynökség koordinálja és felügyeli az ISMN rendszer használatát világszerte. Az ISMN (International Standard Music Number) számkezelés hazai gondozója az MNMKK OSZK, az intézmény a Kötelesspéldány és Kiadványazonosító-kezelő Osztály részeként működteti a számkiosztást. Az éves tagdíj befizetése teszi lehetővé, hogy a kották azonosítására szolgáló számtartományokat kezeljük, részt vegyünk az éves közgyűlésen.</p>
<p>International ISSN Agency</p>	<p>Az ISSN Nemzetközi Központja koordinálja és felügyeli az ISSN számok kiosztását és használatát világszerte. Az ISSN (International Standard Serial Number) számkezelés hazai gondozója az MNMKK OSZK, az intézmény a Kötelesspéldány és Kiadványazonosító-kezelő Osztály részeként működteti a Magyar ISSN Nemzeti Központot. A nemzetközi ügynökségnek Magyarország tagja, az éves tagdíj befizetése teszi lehetővé, hogy az időszaki kiadványok azonosítására szolgáló számtartományokat kezeljük, részt vegyünk az éves közgyűlésen.</p>

<p>Internationale Gutenberg Gesellschaft</p>	<p>Az 1901-ben alapított társaság célja a könyv- és nyomdatörténeti kutatások elősegítése, valamint a Gutenberg-Museum szellemi és anyagi támogatása. A társaságnak jelenleg 35 országból több mint 1300 tagja van. A Gutenberg Gesellschaft éves tagdíja megegyezik a segédkönyvtárunkban 1926 óta gyűjtött Gutenberg Jahrbuch árával, amely a nemzetközi régi könyves szakma kiemelkedő publikációs színtere, ezért kutatóink és munkatársaink is keresik, használják. A tagság előnye ingyen évkönyv; ingyen belépés a mainzi Gutenberg Museumba; csak a tagoknak szóló rendezvények; nemzetközi kapcsolatépítési lehetőség.</p>
<p>ISO/TC 46 SC4 albizottság (Technical interoperability)</p> <p>ISO/TC 46 SC8 albizottság (Quality Statistics and performance evaluation)</p>	<p>A szabványosítás nemzetközi szervezetének munkájában való részvétel elsősorban a hazai szakma képviselőjét, a területre való nagyobb rálátást és naprakészséget jelenti. Ezen felül kapcsolódik az OSZK jogszabályokban foglalt feladataihoz. A két albizottság tevékenysége kötődik a könyvtári területhez, mindkettő a könyvtári területen alkalmazott szabványokkal foglalkozik.</p>
<p>LIBER (Ligue des Bibliothèques Européennes de Recherche – Association of European Research Libraries)</p>	<p>A LIBER az európai tudományos könyvtárak egyesületévé vált, mely – az Európa Tanács ülésein való tanácskozási joggal – nem államilag létrehozott szervezatként, az Európa Tanács egyetértésével és anyagi támogatásával létesült. A LIBER ma már megkerülhetetlen a szakkönyvtári, tudományos könyvtári területen, hiszen több mint 420 könyvtárat, köztük nemzeti könyvtárakat, egyetemi könyvtárakat és szakkönyvtárakat tömörít a világ több mint negyven országából. Az OSZK 2021 óta tagja a szervezetnek.</p>
<p>OCLC (Online Computer Library Center)</p>	<p>Az OCLC a világ legnagyobb nemzetközi bibliográfiai forrásmegosztó hálózata könyvtárak számára (jelenleg több mint 100 országból mintegy 30 ezer könyvtár a tagja), melynek mi a WorldShare ILL elnevezésű modulját használjuk a nemzetközi könyvtárközi kölcsönzési kéréseink támogatására. A kölcsönzéseinket főként európai könyvtárakból valósítjuk meg, de amennyiben ez nem elegendő, az esetek többségében az OCLC-n keresztül szerezzük be őket, másolatkérések esetében pedig az OCLC az elsődleges beszerzési forrásunk. A részvételünk egyelőre egyoldalú a WorldShare-ben, csak kölcsönző könyvtárként használjuk, szolgáltató könyvtárként még nem jelentünk meg.</p>

Photoconsortium	Az International Consortium for Photography Heritage egy non-profit egyesület, amely a fényképészeti kultúra és a fényképészeti örökség népszerűsítésével és fejlesztésével foglalkozik, és elkötelezett a digitális kulturális örökség, a kulturális tartalmakhoz való hozzáférés és újrafelhasználás, a polgárok bevonása és oktatása terén. A tagság nemzetközi projektekben, EU-s pályázatokban való részvételi lehetőséget biztosít, új technológiák, innovációk kipróbálására nyújt lehetőséget workshopok keretében.
UDC Consortium (Universal Decimal Classification)	Az UDC Konzorcium egy önfinanszírozó, nonprofit szervezet, amelynek célja az Egyetemes Tizedes Osztályozás (ETO) rendszerének fejlesztése és terjesztése, valamint az ETO-val kapcsolatos egyéb (stratégiai, irányítási, promóciós) feladatok ellátása.
EODOPEN (E-books on Demand - Network „EODOpen) projekt	3 fő célja: 1. a „könyvtári raktárak mélyén rejtőző”, 20–21. században keletkezett irodalmi művek (beleértve az ún. szürke irodalmat) digitalizálása és elérhetővé tétele a széles értelemben vett európai közönség számára; továbbá – a hozzáférhetőség megteremtése révén – a 20–21. századi kulturális örökség iránti érdeklődés elősegítése, valamint a kultúrák közti párbeszéd élénkebbé tétele a nemzeti, regionális és helyi közösségek szintjén; 2. annak az elősegítése, hogy a vakok és látássérültek könnyebben férjenek hozzá a 20–21. század irodalmi művekehez; 3. a könyvtári és más kulturálisörökség-védelmi intézményi munkatársak készségeinek fejlesztése a jogtisztázási kérdések adekvát kezelésében való hatékony együttműködés érdekében regionális, nemzeti és nemzetközi szinten.
READ-COOP SCE	A READ-COOP SCE Kft. 2019-ben jött létre a Transkribus platform fenntartására és továbbfejlesztésére. A Transkribust a Horizon 2020 „READ” uniós projekt keretében fejlesztette ki egy Európa-szerte vezető kutatócsoportokból álló konzorcium, amelynek élén az Innsbrucki Egyetem áll. Fő célja a kéziratok felismerésének forradalmasítása és a felhasználók képzése.

Együttműködési megállapodások (aláírt)

- A nagyváradi vonatkozású hely- és egyháztörténeti kiadványok digitalizálásáról, valamint a püspöki palotában őrzött Szent Jobb-selyemfestmény restaurálásáról szóló együttműködést írt alá Rózsa Dávid főigazgató és Böcskei László, a **Nagyváradi Római Katolikus Püspökség** megyéspüspöke 2024. április 4-én Nagyváradon. Az eseményen a kolozsvári magyar főkonzulátus képviselőjében részt vett Demeter Stefánia Katalin konzul is. A projekt előhangjaként az OSZK máris digitalizálta és elérhetővé tette a Magyar Elektronikus Könyvtárban Schlauch Lőrinc (1824–1902) bíboros, váradi püspök és Bunyitay Vince (1837–1915) római katolikus pap, egyháztörténész nyomtatásban megjelent műveit a bíboros születésének 200. évfordulója alkalmából.

- **Moldova** magyarországi nagykövetét, Oleg Țuleát, valamint első titkárát, Vadim Beldimant 2024. február 13-án fogadta Rózsa Dávid főigazgató, Gerencsér Judit általános főigazgató-helyettes és Lewalt-Jezierski Zoltán főigazgatói kabinetvezető. A **Moldovai Nemzeti Könyvtár** elődintézménye az 1832-ben alapított Besszarábiai Kormányzói Közkönyvtár. A Chișinăuban található könyvtár 2023-ban kereste meg az Országos Széchényi Könyvtárat az együttműködés céljával. Az egyeztetésen a moldovai küldöttség és az OSZK vezetése között szó esett mindkét ország nemzeti könyvtárának működéséről, a szakmai párbeszéd és az intézményi együttműködés elősegítéséről, a saját kiadású könyvek cseréjéről, továbbá egy együttműködési megállapodás létrehozásáról a két nemzeti könyvtár között. Az együttműködési megállapodás 2024 áprilisában született meg.
- A vajdasági magyar könyvek, folyóiratok digitalizálásáról szóló együttműködési megállapodást írt alá Zentán 2024. július 16-án Kormányos Katona Gyöngyi, a **Vajdasági Magyar Művelődési Intézet (VMMI)** igazgatója és Rózsa Dávid, az MNMKK OSZK főigazgatója. Az elsőként digitalizált és máris ingyenesen hozzáférhetővé tett Torontál című napilap 1872 és 1944 között jelent meg, több mint tizenhatezer lapszámban és több mint hetvenhatezer oldalon. A zentai székhelyű VMMI és az MNMKK OSZK megállapodása alapján a magyar nemzeti könyvtár biztosítja az online hozzáférést a Bánság 1872 és 1944 között megjelent, kiemelt jelentőségű lapjához, a Torontálhoz, hogy az ingyenesen hozzáférhetővé váljon a kutatók és az érdeklődők számára a Vajdasági Magyar Digitális Archívum adatbázisában, illetve az MNMKK OSZK által üzemeltetett Elektronikus Periodika Archívum és Adatbázisban. A frissen közzétett lap emlékei hozzájárulhatnak a Vajdaság társadalom-, gazdaság- és kultúrtörténetének mélyebb megismeréséhez és népszerűsítéséhez. Az aláírt együttműködési megállapodás keretében a VMMI összegyűjtötte és átadta az elmúlt öt évben megjelent vajdasági magyar vonatkozású kiadványokat az OSZK részére. A két intézmény vezetője megállapodott arról is, hogy az OSZK Könyvtári Intézete kihelyezett könyvtárszakmai továbbképzéseket tart Zentán évi egy-két alkalommal. Az aláírási ünnepséget megtisztelte jelenlétével Magyar József, Magyarország belgrádi nagykövete, Csallóközi Eszter, Magyarország Szabadkai Főkonzulátusának főkonzulja, ifj. Juhász Bálint, a tartományi képviselőház elnöke, Fremond Árpád, a Magyar Nemzeti Tanács elnöke, Burány Hajnalka, Zenta frissen megválasztott polgármestere is. Az ünnepélyes aláíráson a Pro Urbe díjjal kitüntetett Mécsvirág együttes működött közre.
- Az OSZK és a **Cseh Köztársaság Nemzeti Könyvtára** között több évtizedes szakmai együttműködés, kutatócsere-program és kiadványcsere-tevékenység áll fenn. 2024-ben megújításra került a két intézmény közötti együttműködési megállapodás, amelynek keretében lehetőség van a kutatócsereprogramot folytatni.
- 2024. december 9-én Szucsou, az egyik leggazdagabb történelmi múlttal rendelkező kelet-kínai város könyvtárának delegációja látogatott Magyarországra, hogy megossza tapasztalatait a modern könyvtári fejlesztések terén. A 12 milliós metropoliszból érkező vendégeket Gerencsér Judit, az MNMKK OSZK általános főigazgató-helyettese és Lewalt-Jezierski Zoltán, a főigazgatói kabinet vezetője fogadta. Gerencsér Judit előadásában részletesen bemutatta a nemzeti könyvtár történetét, küldetését és jelenlegi feladatait. A találkozó célja a jövőbeli együttműködések lehetőségeinek megbeszélése volt. A találkozó kiemelt

szakmai eseménye volt az együttműködési megállapodás aláírása, amelyet Rózsa Dávid, az MNMKK OSZK főigazgatója és Vej Fej, a **Szucsou-i Könyvtár** igazgatóhelyettese láttak el kézjegyükkel. Az együttműködés szimbolikus elemeként a Szucsou-i Könyvtár könyvadománnyal ajándékozta meg a nemzeti könyvtárat.

Együttműködési megállapodások, nemzetközi szerződések előkészítése (folyamatban lévők)

- **Kazahsztán**
Megkeresés érkezett a kazahsztáni R.B. Sulemenov Institute of Oriental Studies-től, akik egy együttműködési megállapodást szeretnének kötni a nemzeti könyvtárral. Folyamatban van egy online megbeszélés megszervezése az együttműködési javaslatok egyeztetése céljából.
- **Szlovákia**
A nagyszombati (szlovákul: Trnava) Szent Cirill és Metód Egyetemről érkezett a megkeresés, amely a Nagyszombati Hetilap 19-20. századi számaihoz való digitális hozzáférésre vonatkozik. Az MNMKK OSZK együttműködési megállapodást készített elő, amelynek jóváhagyása folyamatban van. A folyóirat kutatóinak szándéka, hogy a hetilap cikkeiből egy nyelvi korpuszt hozzanak létre, hogy az időszaki kiadvány nyelvészeti szempontból statisztikailag is feldolgozásra kerülhessen.
- **Románia**
A kolozsvári „Lucian Blaga” Központi Egyetemi Könyvtár és az MNMKK OSZK között 2015. évben létrejött együttműködési megállapodás meghosszabbításának előkészítése zajlott 2024-ben. 2024-ben elkészült a kolozsvári Babes Bolyai Egyetemmel kötendő együttműködési megállapodás. A közös cél az erdélyi kiadványokra és kéziratokra vonatkozó digitalizálási projektek megvalósítása.

Kulturális diplomáciai könyvtárszakmai egyeztetések, nagyköveti látogatások

- Az MNMKK OSZK nemzetközi kapcsolatait és nemzetközi könyvtárszakmai együttműködéseit folyamatosan kiemelt fontossággal kezeli. A tudományos együttműködések, szakmai kiállítások, szakmai rendezvények, konferenciák mellett a diplomáciai kapcsolatok és a kultúrdiplomáciai könyvtárszakmai egyeztetések is nagy jelentőségűek a könyvtár életében.
- **Brazília** magyarországi nagykövete, Susanne Kleebank 2024. február 20-án a nemzeti könyvtárba látogatott. Az egyeztetésen a két nemzeti bibliotéka, illetve a nagykövetség és az Országos Széchényi Könyvtár közötti kulturális együttműködési lehetőségekről esett szó különös tekintettel a közös szervezésű programokra és kiállításokra. Az OSZK részéről bemutatásra kerültek a legfontosabb és legújabb könyvtári innovációk, nagykövet asszony számos pedig együttműködési javaslattal élt a jövőbeli közös rendezvények vonatkozásában.
- 2024. április 10-én az OSZK-ba látogatott a **Perui** Köztársaság magyarországi nagykövete, Edgar Pérez Alván. A perui nagykövetet Rózsa Dávid, az OSZK főigazgatója és Lewalt-Jeziarski Zoltán főigazgatói kabinetvezető fogadta. A zárt körű egyeztetésen a két nemzeti bibliotéka kulturális együttműködési lehetőségeiről esett szó, mivel a Limában található, 1821-ben alapított Perui

Nemzeti Könyvtár (BNP) szeretne szorosabb szakmai kapcsolatot kialakítani az OSZK-val, elsősorban tapasztalatcseréken keresztül. A perui nagykövettel és harmadik titkárával, Beto Wong úrral történt találkozó a digitalizáció terén folytatott modernizációs eljárásokról, a könyvtári gyűjtemények kezeléséről, a közös publikációk megjelentetésének lehetőségeiről esett szó.

- 2024. július 1-jén a **Türk Államok Szervezete Magyarországi Képviseleti Irodájának** nagykövetét, prof. dr. Vásáry Istvánt és tanácsadó kollégáját, Bíró Dávidot Gerencsér Judit, az intézmény általános főigazgató-helyettese és Lewalt-Jezierski Zoltán főigazgatói kabinetvezető fogadta az OSZK-ban. A megbeszélésen a Magyar–Török Kulturális Évad égisze alatt az ankarai Elnöki Nemzeti Könyvtárral közösen szervezett májusi esemény, az erdélyi származású nyomdaalapító diplomata, İbrâhîm Müteferrika életművét bemutató nemzetközi konferencia tapasztalatai kerültek fókuszba. A látogatók felvetették az *Aki ősszeköt: İbrâhîm Müteferrika* címet viselő konferencia lehetséges magyarországi folytatását, illetve egy újabb, a Magyar–Török Kulturális Évadhoz kapcsolódó törökországi rendezvényről való közös gondolkodás lehetőségét a 2024-es évben.
- Aszif Husszain Memont, **Pakisztán** magyarországi nagykövetét 2024. július 3-án Gerencsér Judit általános főigazgató-helyettes fogadta az OSZK-ban. A látogatás során a nagykövet megismerkedett a könyvtár történetével, működésével, valamint megtekintette a digitalizáló központot is. A találkozón szakmai egyeztetésre is sor került, amelyen a két ország nemzeti könyvtára közötti jövőbeni lehetséges kapcsolódási pontokról esett szó.
- 2024. szeptember 5-én a nemzeti könyvtárban tett látogatást **Kuba** magyarországi nagykövete, Guillermo Vázquez Moreno. A diplomatát Rózsa Dávid főigazgató, Gerencsér Judit általános főigazgató-helyettes, valamint Lewalt-Jezierski Zoltán, a főigazgatói kabinet vezetője fogadta. A találkozón a két ország nemzeti könyvtárai közötti jövőbeni kulturális együttműködési lehetőségekről és programokról tárgyaltak. A nagykövet emellett a Kubai Nemzeti Könyvtár könyvadományát, kubai szerzők műveit ajándékozta a könyvtárnak.
- 2024 októberében a dr. Fadi Elhuseini, **Palesztina** magyarországi nagykövete látogatott el a nemzeti könyvtárba. Az esemény keretében egy könyvtadási ceremónia és az MNMKK OSZK szakmai látogatása valósult meg a szakmai egyeztetést követően.
- A 2024-es évben a nemzeti könyvtár vezetői számos nagykövetségi, diplomáciai testületi szakmai eseményen, nemzetközi kultúrdiplomáciai rendezvényen vettek részt különös tekintettel az évfordulós diplomáciai kapcsolatokra.

Nemzetközi szakmai rendezvények, konferenciák szervezése a nemzeti könyvtárban

- 2024. február 5-én az OSZK VI. emeleti kiállítótere adott otthont annak az ünnepi rendezvénynek, amelynek során a magyar–török kulturális évad keretén belül az OSZK bejelentette, hogy megkapta és a Corvina.hu honlapon mindenki számára elérhetővé tette az isztambuli Topkapi Szerájban őrzött két corvina teljes digitális másolatát, valamint publikálta báró Révay Ferenc Kelet-Mediterráneumból származó úti fényképalbumait Fotótér nevű tartalomszolgáltatásában. Az eseményen Rózsa Dávid, az OSZK főigazgatójának köszöntőjét követően beszédet

mondott Hoppál Péter, a magyar–török kulturális évad kormánybiztosa, valamint C. Gülşen Karanis Ekşioğlu, Törökország nagykövete. Magyarország és Törökország diplomáciai kapcsolatfelvételének 100. évfordulója adta az apropóját a magyar és török kulturális hagyományok ünneplésének. Az unikális sajtótájékoztató tovább színesedett egy igazi különlegességgel, hiszen fotógyűjteményünkben kiemelkedő fotótörténeti kuriózumot találtak kutatóink. A több mint 150 évvel ezelőtti, báró Révay Ferenc (1835–1914) könyvtárához tartozó páratlan fotósorozat időutazásra invitál, hiszen többek között Isztambul 1869-ben – a híres Galata-toronyból – készített látképét tárja a nézők elé. A rendezvényen az OSZK-ban a kiemelkedően értékes dokumentumok mindenki számára jó minőségben, ingyenesen elérhető online szolgáltatásának világpremierjére került sor. A szakmai rendezvény keretében egy egynapos különleges kiállításra is sor került, amelynek keretében eredeti corvinák és igazi kincsek kerültek bemutatásra a résztvevőknek.

- 2024. február 9-én az OSZK „Alapítók tere” adott helyszínt a görög nyelv világnapja alkalmából a Manolisz Glezosz Iskola szavalóversenyének. Gerencsér Judit általános főigazgató-helyettes köszöntötte a megjelenteket.
- 2024 tavaszán újra Tolkien-nappal vártuk az érdeklődőket! A nagy múltra visszatekintő rendezvény 2024-ben egy különleges eseményt is magában foglal: a Tolkien-gyűjtemény megnyitását az Országos Idegennyelvű Könyvtárban, ahová szeretettel vártunk minden Tolkien-kedvelőt. 2024-ben nagy lépést tettünk a magyarországi Tolkien-kutatás történetében a mintegy 100 kötetes Tolkien-gyűjtemény megnyitásával az Országos Idegennyelvű Könyvtárban. Az eseményt Paul Fox, az Egyesült Királyság budapesti nagykövete is megtisztelte jelenlétével és köszöntőjével.
- Budapesti látogatása alkalmából Sztella Petrídu görög költő látogatást tett az Országos Idegennyelvű Könyvtárban (OIK), és megtekintette a nemzeti könyvtár kiállításait, épületét. A hazájában sikeres, költésszettel, a próza- és dalszövegírás mellett zeneszerzéssel is foglalkozó művész magyarországi tartózkodása alkalmából 2024. április 19-én ellátogatott az OIK-ba, ahol Horváth István megbízott igazgató és Pancsosz Alexandra, a Nemzetiségi Dokumentumellátási Osztály vezetője kísérte körbe a könyvtárban. A költő többek között megismerkedhetett az OIK gyűjteményével, különösképpen a görög állománnyal. Az OSZK-ban is üdvözölhettük Sztella Petrídot, itt Gerencsér Judit általános főigazgató-helyettes és Lewalt-Jeziarski Zoltán főigazgatói kabinetvezető fogadta. Az épületsétán vendégünk megtekintette az Esszencia című állandó kiállítást és annak Vershaza termét, valamint a legújabb, Az idő arcai című kiállításunkat.
- 2024. április 17-én a nemzeti könyvtár adott otthont a Zenei Könyvtárak Nemzetközi Szövetsége (AIBM) Magyar Nemzeti Csoportja 2024. évi közgyűlésének, amelyen az OSZK zenei gyűjteményének vezetője tartott előadást a jelenlévőknek.
- 2024. május 16-án az OSZK alapítói terében tartott sajtótájékoztató alkalmával mutattuk be a Bibliotheca Corvina Virtualis oldalon legújabban közzétett corvinákat. Az OSZK mint a magyar írott kulturális örökség őrzője, kiemelt figyelmet fordít Hunyadi Mátyás király (1458–1490) szellemi örökségére, a Corvina könyvtár kódexeire és ősnymtatványaira; fontos feladatának tekinti a nagy hírű reneszánsz uralkodói gyűjtemény emlékezetének ápolását. Több mint húsz évvel ezelőtt indult meg a fennmaradt és a világ könyvtáraiban szétszórva

őrzött kódexek szisztematikus, részletes újrafeldolgozása, amely folyamat azóta már rendkívül sok új eredményt hozott. 2022 tavaszán a projekt új lendületet kapott, amikor az OSZK a teljesség igényével fordult a külföldi őrzőgyűjteményekhez, és azóta folyamatosan gyarapítja a hiányzó corvinák digitális másolatait.

- A könyvtáralapító Széchényi Ferenc, valamint fiai, Széchényi István, a legnagyobb magyar és testvérei, Széchényi Lajos és Széchényi Pál mintegy száz utóda gyűlt össze az MNMKK OSZK-ban 2024. augusztus 25-én. A különleges és nagyszabású esemény szervezője gróf Széchényi Kálmán, Széchényi Ferenc szépunokája, Széchényi István testvérének, Lajosnak az ükunokája volt. A Németországban élő nyolcvanéves gróf saját családja is szétszóródott a világban, ezért érezte fontosnak, hogy legalább ötévente találkozzanak egymással. Ezt a családi eseményt bővítette ki a későbbiekben egy olyan többnapos rendezvénné, amelyre Ausztráliából, Dél-Amerikából, Európa több országából és hazánkból is érkeznek családtagok.
- A könyvtárak szerepe a kulturális diplomáciában kiemelt jelentőségűvé vált, ahogyan ezt az MNMKK OSZK fenntartásában működő Országos Idegennyelvű Könyvtár 2024. szeptember 3-án megrendezett eseménye is bizonyította. A Brazília függetlenségének 202. évfordulója alkalmából rendezett ünnepség a két nemzet himnuszával kezdődött, fénypontja pedig a Goiás-i Ifjúsági Szimfonikus Zenekar koncertje volt. Brazília egyik legkiválóbb ifjúsági zenekara a közönségnek felejthetetlen élményt nyújtott. Susan Kleebank, Brazília budapesti nagykövete kiemelte az együttműködés fontosságát, és méltatta a könyvtár és a nagykövetség együttműködését. Gerencsér Judit, az MNMKK OSZK általános főigazgató-helyettese hangsúlyozta, hogy a könyvtárak mindig is kiváló partnerei voltak a diplomáciai testületek szakmai munkájának, és reményét fejezte ki, hogy az együttműködés a jövőben is gyümölcsöző lesz.
- A Magyar Országgyűlés házelnöke 2024-ben is meghirdette a Kárpát-medencei fiatal magyar könyvtárosok együttműködése – „Könyvtár, ami összeköt” című pályázatot. Az ösztöndíjprogram keretében fiatal magyar könyvtárosok érkeztek az MNMKK OSZK-ba 2024. szeptember 23-án. Az ösztöndíj célja a Kárpát-medencei fiatal könyvtárosok közötti szakmai együttműködés és tapasztalatcsere elősegítése, amelyre a hallgatók kéthetes program keretében kaptak lehetőséget. Az ösztöndíjprogram ideje alatt a résztvevőknek lehetőségük van a közös munkavégzésre, a magyarországi könyvtári rendszer megismerésére, teljes körű szakmai továbbképzésre, valamint a saját könyvtárosi tevékenységük bemutatására, illetve tapasztalatcserére.

Nemzetközi díjak, elismerések, sikeres pályázatok és szakmai híradások

- A 2024-es évben számos alkalommal beszámoltunk a nemzeti könyvtár hazai és nemzetközi érintettségű híreiről, eredményeiről a nemzetközi és hazai szakmai csatornákon és kommunikációs felületeken.
- A nemzeti könyvtár a „Magyar – Török közös kulturális évad” támogatási konstrukcióra pályázatot nyújtott be, a TÖRÖK-ÉVAD-24-0014 azonosítószámon nyilvántartásba vett egyedi támogatási kérelem vissza nem térítendő támogatásban részesült 2024-ben 16 millió forint értékben.
- A Magyar–Török Kulturális Évadról szóló ünnepélyes sajtótájékoztatót tartottak 2024. június 18-án. Az eseményen a nemzeti könyvtárat Lewalt-Jezierski Zoltán

főigazgatói kabinetvezető képviselte. A két ország kultúrájának közelebb hozása az évad kiemelt célja, amelyet kölcsönös programok révén valósítanak meg. Az OSZK magas színvonalú hozzájárulását külön elismeréssel jutalmazták.

- Az Európai Unió Tanácsának elnökségi feladatait 2024. július-december között Magyarország látta el. Az EU 2023-2026-os időszakra szóló Kulturális Munkatervének átfogó prioritása a kulturális részvétel és a kultúra társadalmi szerepének erősítése, melynek jegyében a magyar elnökség hangsúlyt kívánt fektetni a kultúra társadalmi, közösségépítő és mentális egészségmegőrző szerepére, emellett kiemelt figyelmet szenteltek a könyvtárak helyzetének és társadalmi szerepének is. A Kreatív Európa Program segítségével az MNMKK pályázatot nyújtott be egy közös közgyűteményi szakmai konferencia megvalósítására, amely az Európai Unió támogatásában részesült. A konferenciát 2024 októberében valósítottuk meg az MNM, az MNL és az OSZK szakma koordinációjával és részvételével.
- Kína és 16 közép- és kelet-európai (CEE/KKE) állam 2012-ben hívta életre az ún. „16+1 együttműködést” kapcsolataik szorosabbra fűzése céljából. Az együttműködés Európa, Ázsia és Afrika kapcsolatrendszerét új alapokra helyezte, az „Egy övezet, egy út” (BRI) kezdeményezés régióspecifikus intézménynek tekinthető. Az OSZK az együttműködés kulturális területét kívánja erősíteni a jövőben, többek között a „Kína és a közép-kelet-európai országok (KKE) Könyvtári Unió Kezdeményezés” (China-CEEC Libraries Union) révén, amely a Kína és a közép-kelet-európai országok közötti kulturális cserét és szakmai együttműködést támogatja elsődlegesen. Célja egy olyan platform létrehozása volt, amely elősegíti a könyvtárak közötti nemzetközi együttműködést, kulturális cserét, valamint a könyvtár- és információtudomány területén létrehozott közös programokat. 2023. október 21. és 24. között Rózsa Dávid főigazgató és Lewalt-Jeziarski Zoltán kabinetvezető képviselte Magyarországot a 3rd China-CEEC (Central and Eastern European Countries) Curators' Forum of Libraries Union elnevezésű könyvtárszakmai fórumon a kínai Nankingi Könyvtárban. 2023-ban felkérést kapott és 2024-ben az OSZK benyújtotta hivatalos rendezési szándéknyilatkozatát a 2025-ben sorra kerülő 4th China-CEEC Curators' Forum of Libraries Union megrendezésére. 2024. szeptember 24-én kapott az MNMKK OSZK tájékoztatást arról, hogy a Kínai Kulturális és Turisztikai Minisztérium a magyar nemzeti bibliotékát választotta ki a negyedik China-CEEC Curators' Forum of Libraries Union fő szervezőjeként, melyre tervezetten 2025 október végén kerül sor Budapesten. A jelen kor legaktuálisabb könyvtárszakmai kihívásait tematizáló könyvtárszakmai eseményre kb. 150 résztvevőt várunk Kínából, illetve a Kelet-Közép Európa országokból.
- Az OSZK minden évben részt vesz a CERL (Corsortium of European Research Libraries – Európai Kutatókönyvtárak Konzorciuma) éves közgyűlésén. A nemzeti könyvtár 2024-ben felkérést kapott, hogy 2025-ben a CERL tavaszi tudományos szakmai rendezvényének házigazdája legyen és szakmai programot valósítson meg a világ vezető tudományos szakértői meghívásával.

Nemzetközi szakmai eseményeken, rendezvényeken, konferenciákon való részvétel

- Rózsa Dávid főigazgató úr meghívást kapott a zentai Vajdasági Magyar Művelődési Intézet (VMMI) magyar kultúra napjából tartandó rendezvényére,

amely 2024. január 26-án Zentán, Szerbiában került megrendezésre. A rendezvényen többek között részt vett Pirityiné Szabó Judit, a magyar Miniszterelnökség Nemzetpolitikai Államtitkárságának főosztályvezetője, dr. Pásztor Bálint, a Vajdasági Magyar Szövetség megbízott elnöke, ifj. Juhász Bálint, a Vajdasági Magyar Szövetség Intézőbizottságának elnöke és Fremond Árpád, a Magyar Nemzeti Tanács elnöke, valamint Andócsi János, a Horvátországi Magyarok Demokratikus Közösségének alelnöke. Alkalmom nyílt találkozásra a Magyar Nemzeti Tanács, a Vajdasági Autonóm Tartomány és számos művelődési intézet, valamint a Miniszterelnökség Nemzetpolitikai Államtitkárság képviselőivel is.

- A kolozsvári Babeş-Bolyai Tudományegyetem (BBTE) bölcsészkarai magyar tagozat negyedik intézete a Hungarológia Doktori Iskolával, a Kolozsvári Akadémiai Bizottsággal és a BBTE „Történelem. Civilizáció. Kultúra” Doktori Iskolájával karöltve 2024. január 31. és február 2. között szervezett Digitális Bölcsészeti Műhelyt, hogy elismert helyi és magyarországi szakemberek segítségével rálátást biztosítson a digitális bölcsészet friss eljárásaira, valamint elméleti és gyakorlati megoldásaira, továbbá korszerű magyarországi és nemzetközi projektjeire. A képzést magyarországi egyetemek szakemberei, Horváth Péter, az ELTE adjunktusa, Szekrényes István, a Debreceni Egyetem munkatársa, valamint az OSZK Digitális Bölcsészeti Központ igazgatóhelyettese, Mihály Eszter vezették.
- Az OSZK küldetésével összhangban 2024. április 11-én 453 könyvet adományozott a perbenyiki könyvtár részére a könyvállomány fejlesztése érdekében. Az OSZK ezenkívül több mint 140 kifestő-, színező- és foglalkoztatófüzetet juttatott el a helyi óvodás és kisiskolás gyermekek részére. A nemzeti könyvtárat Matolay Katalin, az OSZK Gyűjteményszervezési Főosztályának főosztályvezetője és Győri Luca főosztályvezető-helyettes képviselte. Az OSZK könyvadományát Kropuch Martin, Perbenyik polgármestere köszönte meg.
- 2024. április 25-én, vatikáni négyszemközi audiencián nyújtotta át Őszentségének a Képes Krónika díszmásolatát Sulyok Tamás köztársasági elnök. A nemzeti könyvtár büszke arra, hogy a magyar középkor egyik legfontosabb kódexének pápai címerrel megnyomott, fehér kecskebőrbe kötött, hasonmás kiadása is helyet kaphatott a hivatalos államfői ajándékok között.
- A Szlovák Nemzeti Könyvtár 2024. április 23–25. között Turócszentmártonban (Martin, Szlovákia) rendezte meg szokásos éves konferenciáját, amelynek témája a szlovákiai, illetve a szlovák szempontból érdekes külföldi könyvtörténeti kutatások és a kutatók munkáját segítő projektek (adatbázisok fejlesztése, digitalizálás stb.) voltak. A nemzeti könyvtár Kutatási és Különgyűjteményi Főosztály Régi Nyomtatványok Tárának munkatársa, dr. Kovács Eszter a Régi Magyarországi Nyomtatványok V. (1671–1685) című kötet szlovák és cseh vonatkozású tételeit és a hozzájuk kapcsolódó új kutatási eredményeket mutatta be cseh nyelven.
- 2024. április 23–24-én rendezték meg a francia nemzeti könyvtár épületében az internetes tartalmak megőrzésével foglalkozó intézményeket tömörítő nemzetközi konzorcium, az International Internet Preservation Consortium (IIPC) közgyűlését és konferenciáját. A rendezvénysorozat egyik kapcsolódó eseménye a fiatal kutatók számára megszervezett „*Early Scholars Spring School on Web Archives*” című workshop, amelynek második napján dr. Kalcsó Gyula, az

OSZK Digitális Bölcsészeti Központ Webarchiválási Csoportjának vezetője is részt vett. A kerekasztal-beszélgetésen röviden ismertette a nemzeti könyvtárban folyó webarchiválási tevékenységet, valamint bemutatta az archivált webtartalom kutatási célú hasznosításának lehetőségét az ukrajnai háborúval kapcsolatos hírek szövegbányászattal és vizualizációval történő feldolgozásán keresztül.

- 2024. május 16–17-én a budapesti Liszt Ferenc Emlékmúzeum és Kutatóközpont Liszt és kortársai 21. szemmel címmel kétnapos nemzetközi konferenciát rendezett. Illyés Boglárka, az OSZK Színháztörténeti és Zeneműtárának tudományos kutatója és zenei gyűjteményének korábbi vezetője a kétnapos konferencia első napján adott elő, Léo Delibes (1836–1891) francia zeneszerző budapesti látogatásaival kapcsolatban. Léo Delibes, Liszt and the Budapest Social Life (Léo Delibes, Liszt és a budapesti társasélet) című, angol nyelvű előadásában az 1870-es és 1880-as évekbeli Budapest – és ezen belül az idős Liszt itteni – társasági életét s ennek a magyar–francia szellemi és kulturális közeledésben játszott szerepét vizsgálta.
- Trencsén városa idén is megrendezte az *Ora et Ars* című nemzetközi szimpóziumot, amelyen a képzőművészet, az irodalom és a zene területén alkotó neves kortárs művészek mutatták be alkotásaikat. A 2024. június 11-i esemény részeként helytörténeti tudományos konferenciára is sor került, amelyen munkatársunk, Kovács Eszter adott elő.
- Az OSZK is tagja a Zenei Könyvtárak Nemzetközi Szövetsége (AIBM / IAML) elnevezésű szervezetnek, amely 2024. június 21. és 28. között, a Dél-afrikai Köztársaság Stellenbosch városában rendezte éves kongresszusát. Szabó Ferenc János, az IAML Magyar Nemzeti Csoportjának elnöke Audiovisual Collections in Hungary – Where Do We Stand Now? című előadásában áttekintette a magyarországi audiovizuális gyűjteményeket, és részletesen bemutatta az OSZK hangfelvétel-gyűjteményét.
- A Reformation Research Consortium (REFORC) éves konferenciák rendezésével segíti a kora újkori kereszténység időszakával foglalkozó kutatók eszmecseréjét, az idén immár tizenharmadik alkalommal. A rangos esemény ebben az évben a vallások, társadalmak és kultúrák közötti találkozások kérdését állította középpontba. A 2024. május 13-ától 16-áig tartó konferencián Palermóban mindennap több egész órás konferencia-előadás is elhangzott, amely a legkülönbözőbb témakörök kapcsán vizsgálta a kultúrák közötti interakciókat, körbejárva a korabeli Európa valamennyi peremterületét. A nemzeti könyvtárat a konferencián Tóth Anna Judit, az OSZK Régi Nyomtatványok Tárának kutatója képviselte. Előadása *a The Pammakaristos Church, Constantinople, 1455–1588: A Case Study on Interreligious Contacts* címet viselte.
- Ráczné Radó Rita, az OSZK Kutatásszervezési Osztályának vezetője képviselte a nemzeti könyvtárat a 2024-ben már 16. alkalommal megrendezett, Kvalitatív és kvantitatív módszerek a könyvtárakban (Qualitative and Quantitative Methods in Libraries – QQML) elnevezésű konferencián. Kollégánk a 2024. május 28. és 31. között, a krétai Haniában rendezett nemzetközi eseményen szekcióvezetőként és előadóként is szerepet vállalt. *A könyvtári digitalizálás és ami mögötte van (Library digitisation and what's behind it)* című előadásában bemutatta a célegyeneshöz közeledő EODOPEN projektet, valamint a nemzeti könyvtár által fejlesztett, úttörő jogtisztázási dokumentációs eszközt (Rights Clearance Documentation Tool – RCDT). A konferencián részt vett Gombos Zsuzsanna, a

Humántudományi Bibliográfiai Koordinációs Osztály, valamint Dancs Szabolcs, a Könyvtári Intézet munkatársa, akik további tájékoztatást nyújtottak az érdeklődőknek az RCDT fejlesztéseiről.

- 2024 júliusában kollégánk, Tuček Viktor, az OSZK Kézirattárának munkatársa szervezőbizottsági tagként és előadóként vett részt nemzetközi szakmai konferencián. Előadásának címe *Kapitány vagy udvari szolgáló? Adalékok a Jagelló-kori udvarmesteri tisztség jellemzőihez* volt, amelyben bemutatta az OSZK-ban végzett kutatásainak egy részét a Jagelló-kori udvari kultúráról. A prezentáción új kutatási eredményeket is közölt a mohácsi csata közelgő ötszázadik évfordulója alkalmából.
- A HUN-REN–OSZK Fragmenta et Codices Kutatócsoport, amely idén ünnepli fennállásának ötvenedik évét, első alkalommal vett részt az IMC Leeds 2024 névre hallgató kongresszuson, amelyet az idén már harmincadik alkalommal rendeztek meg. A kutatócsoportot Hende Fanni, Orsós Julianna és Tomkó Zoltán képviselte a 2024. július 1. és 4. között megvalósult rendezvénysorozaton.
- A felvidéki Gombaszögi Nyári Tábor 2024. évi rendezvényén különleges pódiumbeszélgetésre került sor Rózsa Dávid, az MNMKK OSZK főigazgatójának részvételével. A 2024. július 17-én a tábor Petőfi Színpadján megtartott beszélgetés a könyvpiaci és a könyvtári trendeket tárgyalta.
- A 2024. szeptember 15–17. között megrendezett 'Negyedszázad' c. szakmai konferencián vett részt Rózsa Dávid, az MNMKK OSZK főigazgatója és Szüts Etele, a Könyvtári Intézet igazgatója Rimaszombatban, Szlovákiában a Szlovákiai Magyar Könyvtárosok Egyesülete (SZMKE) fennállásának 25. évfordulója alkalmából. A rendezvényen felvidéki magyar könyvtárosok mellett neves magyarországi szakemberek is részt vettek. A konferencia helyszínei a rimaszombati Csillagház egyházi panzió és konferenciaközpont, valamint a Matej Hrebenda Könyvtár voltak. Az első napon Rózsa Dávid, az MNMKK OSZK főigazgatója tartott előadást „*Határtalan digitalizálás, határtalan szolgáltatások*” címmel, amelyben a magyar nemzeti könyvtár digitalizálási tevékenységének jelentős előrelépéseit mutatta be. Kiemelte a digitalizálási együttműködések fontosságát, valamint bemutatta a jogvédett tartalmak szolgáltatását lehetővé tevő, minden magyar könyvtár számára ingyenesen elérhető MEK+ alkalmazást. Szüts Etele, az OSZK Könyvtári Intézet igazgatója előadásában a megújult könyvtárszakmai folyóiratokat, a *Háromkő* és a *CELISR* című lapokat mutatta be. Ismertette a folyóiratok létrehozásának hátterét, rovatait és a szakmai közönség számára nyújtott lehetőségeket. A második napon a konferencia programja a Matej Hrebenda Könyvtárban folytatódott, ahol a résztvevők workshopokon vehettek részt. A könyvtár Rimaszombat város, Rimaszombat és Rőce járások lakosságát szolgálja. A huszonegy, többségében magyar nemzetiségű könyvtáros 88.000 kötetes állománnyal várja az évi 2300 beiratkozó olvasót.
- 2024. szeptember 19-én Brüsszelben megtartották a European Cooperation in Science and Technology (COST) keretében működő CA23143 számú projekt intézőbizottságának (Management Committee) első ülését, amellyel az interdiszciplináris imakutatás fontos, nemzetközi tudományos együttműködésen alapuló, új fóruma alakult meg. A *Participation through Prayer in the Late Medieval and Early Modern World* nevű projekt célja a késő középkor és kora újkor imakultúráját vizsgáló kutatók nemzetközi hálózatának kiépítése, valamint, hogy a különböző tudományterületeken működő szakértők számára lehetőséget biztosítson arra, hogy megosszák egymással kutatási tapasztalataikat,

eredményeiket, konferenciákat szervezzenek, valamint tanulmányköteteket és egyéb tudományos anyagokat publikáljanak. Projekt operatív működéséért és koordinációjáért a most megválasztott Management Committee felel, amelynek tagjai között dr. Bajáki Rita és dr. Korondi Ágnes Magyarországot és a hazai tudományos közösséget képviselik.

- Az Alexandru Ioan Cuza Tudományegyetemen (Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași) 2024. október 2-a és 4-e között tartották meg a Multilingualism and the Sacred Page in Medieval and Early Modern Contexts című nemzetközi konferenciát, amelyen részt vett Korondi Ágnes, az MNMKK OSZK HUN-REN-OSZK Fragmenta et Codices Kutatócsoport tudományos kutatója is. A jászvásári esemény a középkori és kora újkori Európa két- és többnyelvű bibliai szövegeinek fordítástörténeti és -elméleti problémáit járta körül. A rendezvény egyik kiemelt célja volt alaposabban megismertetni a jászvásári egyetem bölcsészhallgatóit a többnyelvűség kérdéskörével, illetve az azt kutató külföldi szakértőkkel.
- A 10. Bakui Nemzetközi Könyvvásár (10th Baku International Book Fair) 2024. október 2–8. között került megrendezésre a Baku Expo Centerben, az Azerbajdzsáni Köztársaság Kulturális Minisztérium szervezésében. A jubileumi kiállítást a nagy azerbajdzsáni költő és filozófus, Muhammad Fuzuli (1494–1556) születésének 530. évfordulójának szentelték. A vásáron 19 ország 56 külföldi szervezete és a könyvszakma 110 szereplője képviselte magát. A kiállításon neves írók, költők, tudósok és fiatal írók vettek részt Törökországból, Olaszországból, Kínából, Oroszországból, a Koreai Köztársaságból, Magyarországról, Kazahsztánból, Katarból, Üzbegisztánból, Ománból, Argentínából, Marokkóból, Venezuelából, Grúziából, Mexikóból, Kolumbiából, Chiléből és Mongóliából. Az MNMKK-át Gerencsér Judit, az MNMKK OSZK általános főigazgató-helyettese képviselte a Nemzetközi Könyvvásáron. A vásárral egyidőben átadásra került az MNMKK OSZK által az Azerbajdzsáni Nemzeti Könyvtár részére adományozott Magyar Könyvsarok, melyet általános főigazgató-helyettes asszony ünnepélyes keretek között nyitott meg.
- Jerevánban idén második alkalommal rendezték meg a „Heritage Preservation for a Sustainable Future” című konferenciát, az Örmény Nemzeti Könyvtár szervezésében. Az esemény célja, hogy rávilágítson a kulturális örökség megőrzésének jelentőségére a fenntartható fejlődés előmozdítása érdekében. A 2024. október 3. és 5. között tartott rendezvényen 20 országból érkező mintegy száz szakember vett részt, köztük a Magyar Nemzeti Múzeum Közgyűjteményi Központ Országos Széchényi Könyvtár (MNMKK OSZK) öt képviselője, akik a nemzetközi közönség előtt mutatták be tapasztalataikat és eredményeiket.
- Ötödik alkalommal rendezték meg 2024. november 13. és 15. között a Non nova, sed novae (*Nem újat, de újszerűen*) – *Fényképek és képeslapok könyvtárakban, levéltárakban, múzeumokban és magángyűjteményekben* című nemzetközi konferenciát Krakkóban. Az esemény, amelynek házigazdája a krakkói akadémiai könyvtár volt, a történeti fényképek és képeslapok gyűjteményezésével, digitalizációjával és bemutatásával kapcsolatos legújabb irányokat és kutatási eredményeket tárgyalta. A rendezvényen Magyarországot az MNMKK OSZK két szakmai osztálya képviselte. Sárközy Réka, a Történeti Fénykép- és Interjútar és Tasnády Attila, a Térkép-, Plakát- és Kisnyomtatványtar munkatársa egy-egy előadáson mutatta be a nemzeti könyvtár gazdag fénykép- és

képeslapgyűjteményeit, különös tekintettel azok muzeális értékére és egyedi sajátosságaira.

- Rózsa Dávid főigazgató úr meghívást kapott a 26. moszkvai Non/Fiction Könyvvásárra, amely Oroszország legnagyobb irodalmi eseménye és amelyen Magyarország korábban rendszeresen részt vett. A könyvvásárra 2024. december 5–8. között kerül sor Moszkvában, melynek részeként került megrendezésre egy nemzetközi fórum, amelyen Rózsa Dávid főigazgató úr előadást tartott irodalom és játékonyság témában.
- 2024. december 9. és 12. között került sor nemzeti könyvtárak vezetőinek tanácskozására az Azerbajdzsáni Nemzeti Könyvtár és a Nemzetközi Török Kulturális Szervezet (TÜRKSÖY) rendezésében azzal a céllal, hogy előkészítse a résztvevőket tömörítő könyvtári szövetség létrehozását. Az eseményen részt vett Adil Kərimli, Azerbajdzsán kulturális minisztere és Sultan Raev volt kirgiz kulturális miniszter, a TÜRKSÖY főtákará is. Hazánkat Rózsa Dávid, az MNMKK OSZK főigazgatója képviselte.

Nemzetközi szakmai rendezvények szervezése az OSZK szakmai koordinációjával és szakmai részvételével

- A magyar–török kulturális évad égisze alatt az ankarai Elnöki Nemzeti Könyvtárral szervezett közösen szimpóziumot az OSZK. A 2024. május 21-ei rendezvény fókuszában az erdélyi származású nyomdaalapító diplomata, İbrâhîm Müteferrika életműve volt. A magyar–török kulturális évaddal a diplomáciai kapcsolatok felvételének 100. évfordulóját ünnepli a két ország. Az ehhez kapcsolódó rendezvénysorozatba illeszkedik az Aki összeköt: İbrâhîm Müteferrika címet viselő nemzetközi konferencia, amely a két országot összekötő, magyar származású, oszmán nyelven publikáló közíró Müteferrika munkásságára fókuszált. Az általa létrehozott első török officina termékei egyszerre voltak török ősnymtatványok és személyi hungarikumok. Életműve ideális multi- és interdiszciplináris megközelíthetőséget kínált egy konferencia alapjaként, hiszen az a történet-, földrajz-, nyelv- és irodalomtudomány, de a diplomácia-, könyv- és nyomdászattörténet szempontjából is elemezhető. Az ankarai Elnöki Nemzeti Könyvtárban megtartott szimpóziumon az OSZK nevében Gerencsér Judit általános főigazgató-helyettes köszöntötte a jelenlévőket, mint a szakmai esemény projektmenedzsere és főszerzője magyar részről. A szakmai előadásokat a nemzeti könyvtár előadója, Varga Bernadett, az OSZK Régi Nyomtatványok Tára osztályvezetője nyitotta meg *Proveniencia és recepció: müteferrikák az Országos Széchényi Könyvtárban* című előadásával. Magyar részről a konferencián előadott még Stumpf Anna, a török kéziratok kurátora, a Magyar Tudományos Akadémia Könyvtár és Információs Központ Keleti Gyűjteményének munkatársa, továbbá Schmidt Szonja Emese turkológus, műfordító, az SZTE BTK Nyelvtudományi Doktori Iskolájának hallgatója és Tóth Ferenc történész és romanista, a Magyar Kutatási Hálózat (HUN-REN) Bölcsészettudományi Kutatóközpontja Történettudományi Intézetének tudományos tanácsadója.
- Az OSZK kiemelt szakmai támogatást nyújtott a Külgazdasági és Külügyminisztériumnak, valamint a Miniszterelnökségnek a brüsszeli Magyarország Háza létrejöttéhez, amely az Európai Unió Tanácsa július elsejétől megkezdődött magyar elnökségének egyik helyszínéül szolgál. Az összeállításban

elsődlegesen magyar szerzők meghatározó műveinek az Európai Unió tagállami nyelveire lefordított példányai, illetve külföldi szerzők Magyarországról készített alkotásai kaptak helyet. A válogatás kiemelten alkalmas a magyar kulturális és tudományos örökség külföldi megismertetésére és népszerűsítésére. A Márai szalon egyik oldalának polcai a szakirodalmi műveket reprezentálják, a magyar tudományos eredmények témakörében mutatják be a kiadványokat. A polcokon több kiemelt jelentőségű mű található a könyvtörténet, a történelem, a régészet, a numizmatika, az archeológia, a jog, a gazdaságtörténet, a fotóművészet, az egyháztörténet, a képzőművészet, a művészettörténet, a pszichológia, az építészet, a gasztronómia, a tudománytörténet, a zenetudomány és -művészet, a teológia, a vallás, a sport és az orvostudomány témakörében, olyan szerzőkkel és szereplőkkel, mint Csíkszentmihályi Mihály, Rubik Ernő, Karikó Katalin és Bartók Béla. A könyvtár másik felében található gyűjteményben a magyar szerzők szépirodalmi művei, a legtöbbet fordított magyar szerzők alkotásai, számos Márai Sándorhoz kapcsolódó kötet, a szépirodalomhoz, az irodalomtudományhoz és a nyelvészethez kapcsolódó kiadványok találhatóak. A könyvtárszobában egy emblemikus jelentőségű díszmásolat is helyet kapott. A Philostratos-corvina Hunyadi Mátyás reneszánsz uralkodói könyvtára, a Bibliotheca Corviniana egyik legkiemelkedőbb darabja, amelyet nemzeti kincsként az OSZK őriz. Ennek pontos másolata a nemzeti könyvtár digitalizáló szakemberei és Schöck Gyula könyvművész elkötelezett közreműködésével jött létre. A könyvtest az eredeti kódexről készült digitális felvételek alapján, a kötés korhű technológiával, illetve anyagok felhasználásával készült.

➤ Az MNMKK OSZK a Magyar–Török Kulturális Évad keretében szakmai konferenciát és workshopot tartott Ankarában a Kulturális és Innovációs Minisztérium támogatásával és az Elnöki Nemzeti Könyvtár együttműködésével. A 2024. szeptember 19-ei esemény a magyar és török nyelvű műfordítók szakmai tapasztalatainak megosztását tűzte ki célul, továbbá a műfordítói munka iránti érdeklődést kívánta felkelteni. A rendezvényt az Elnöki Nemzeti Könyvtárral, a Kulturális és Innovációs Minisztériummal, valamint Magyarország ankarai nagykövetségével és az Ankarai Egyetem magyar tanszékével közösen valósították meg. A szakmai fórumon Ayhan Tuğlu, az Elnöki Igazgatási Ügyek Osztályának vezetője, dr. Hoppál Péter, a Magyar–Török Kulturális Évadért felelős kormánybiztos, Máti Viktor, Magyarország ankarai nagykövete és Gerencsér Judit, az MNMKK OSZK általános főigazgató-helyettese üdvözölte a jelenlévőket. A szakmai esemény két fő részből állt: egy plenáris ülésből és egy gyakorlatorientált workshopból. A plenáris ülésen elhangzó előadások a fordítói tevékenység különböző aspektusait érintették. Magyar előadóink, Tasnádi Edit és Szöllősy Balázs turkológus-műfordítók, valamint Sipos Katalin műfordító-tolmács többek között a Petőfi-versek török nyelvű kiadásáról és a török irodalom magyarországi fogadtatásáról beszéltek. Az Ankarai Egyetem Nyelvészet-, Történelem- és Földrajztudományi Kar Magyar Tanszékének képviselőjében prof. dr. Sevgi Can Yağci Aksel és dr. Erdal Çoban docens a magyar irodalom török fordításáról, míg dr. İsmail Doğan docens a magyar nyelvű művek fordítási történetéről tartott előadást. A rendezvény második felében a résztvevők műfordítói workshopon vehettek részt, ahol Szöllősy Balázs Életünk s a kettes metrő című versének török fordítását vitatták meg. A workshop különlegessége, hogy a résztvevők közvetlenül a szerzővel együttműködve, sorról sorra elemezték a fordítás különböző megoldásait, ezzel is mélyítve a

fordítói technikák elsajátítását és a két nyelv közötti különbségek megértését. A rendezvény fontos lépés volt a magyar és török műfordítói közösségek közötti kapcsolat erősítésében, valamint a kulturális párbeszéd elmélyítésében.

- 2024. október 14–15-én három budapesti helyszín adott otthont a *ReImagining Public Collections in the 21st Century in Light of Digital Development* című konferenciának. Az esemény Magyarország európai uniós tanácsi elnöksége égisze alatt kerül megrendezésre, és három kiemelt helyszínen, három rangos magyar kulturális intézmény szervezésében valósult meg: a Magyar Nemzeti Múzeum Közgyűjteményi Központ – Magyar Nemzeti Múzeum (MNM), a Magyar Nemzeti Múzeum Közgyűjteményi Központ – Országos Széchényi Könyvtár (OSZK) és a Magyar Nemzeti Levéltár (MNL) közreműködésével. A konferencia a közgyűjtemények előtt álló sokrétű digitális kihívásokra összpontosított, és nemzetközi együttműködési platformot biztosított a tudásmegosztás és párbeszéd céljából múzeumi szakemberek, könyvtárosok, levéltárosok, döntéshozók és egyéb érintettek számára. Célja, hogy bemutassa a digitalizáció, a digitalizálás, a technológiai fejlődés és a mesterséges intelligencia legfrissebb kérdéseit és lehetőségeit a kulturális szektorban. A konferencia foglalkozott továbbá a kapcsolódó szakpolitikai irányvonalakkal, trendekkel és stratégiákkal, valamint jó gyakorlatokat ismertet a digitalizáció, az új kompetenciák és készségek, a technológiai kihívások és a mesterséges intelligencia alkalmazásának területeiről. Az előadók különböző neves európai intézmények és szervezetek képviselői voltak, köztük az IFLA, az EBLIDA, az AVICOM, az E-RIHS, az OMC könyvtári Munkacsoport, valamint a DG EAC szakértői.
- A Magyar Könyvtárosok Világtalálkozója több mint négy évtizede teremt platformot a szakmai konzultációra a hazai és a külföldön élő magyar könyvtárosok között. Az Országgyűlési Könyvtár és az MNMKK OSZK által szervezett rendezvényre 2024-ben tizenkét országból több mint 350 résztvevő érkezett. Az eseményt 2024. november 21–22-én, két helyszínen tartottuk meg: az első napon az Országházban, a másodikon pedig a nemzeti könyvtárban zajlottak a programok. A rendezvény a világ minden tájáról érkező magyar könyvtárosoknak teremtett fórumot a szakmai tapasztalatok megosztására és megvitatására. A konferencia felszólalói nagy hangsúlyt fektettek a digitalizáció fejlesztésére, a határokon átívelő együttműködés fontosságára és a nemzeti kulturális örökség átörökítésére, megerősítve a könyvtári rendszer kulcsszerepét a magyar identitás megőrzésében és továbbadásában.
- 2024. december 4-én az MNMKK OSZK adott otthont annak a nemzetközi konferenciának, amely İbrâhîm Mütefferika örökségét és munkásságát állította középpontba. Az eseményt a nemzeti könyvtár a török–magyar kulturális évad alkalmából rendezte meg a májusi ankarai, *Aki összeköt: İbrâhîm Mütefferika* című konferencia folytatásaként. A rendezvényen Gerencsér Judit, az MNMKK OSZK főigazgató-helyettese, Gülşen Karanis Ekşioğlu, Törökország magyarországi nagykövete, Ayhan Tuğlu, a Köztársasági Elnöki Hivatal könyvtárakért felelős fősztályvezetője, valamint Vásáry István, a Türk Államok Szervezete Magyarországi Képviseleti Irodájának vezetője köszöntötte a résztvevőket. A szimpózium két szekciójában a nemzetközi tudományos élet kiemelkedő képviselői és a téma szakértői vizsgálták Mütefferika életművének aspektusait, bemutatták új kutatási eredményeiket, és megosztották együttműködési javaslataikat. Az eseményen a szakmai tanácskozás, a tapasztalatcsere és a tudástranszfer mellett lehetőség nyílt igazi kincsek

megismerésére is. Az MNMKK OSZK egynapos különleges kiállítással készült a nemzeti könyvtár négy különgyűjteményének török vonatkozású anyagából. A vendégek rövid szakmai vezetéssel egybekötve tekinthették meg a ritka és értékes kéziratokat, zenei dokumentumokat, fotókat, megismerhették a török ősnymtatványok egykori tulajdonosait és a különleges kincsek útját az MNMKK OSZK-ba. A kiállított dokumentumok közül Ibrâhîm Mütefferrika kiadványai a nemzeti könyvtár Régi Nyomtatványok Tárában férhetők hozzá. Mütefferrika munkássága nem csupán történeti érdekesség, hanem iránymutatás egy olyan világban, ahol a párbeszéd és a kulturális együttműködés értéke kiemelkedő. A török–magyar kulturális évad eseményei, köztük ez a szimpózium is arra emlékeztetnek, hogy a hagyományok és az újítások együttese teremtheti meg a jelen és a jövő alapjait.

Felsővezetői könyvtárszakmai részvétel (CERL, IFLA stb.)

- 2024. május 29–31. között a Freie Universität Berlin könyvtárának szervezésében került megrendezésre a kizárólag könyvtárigazgatóknak szóló LIBER Journées rendezvény, amelyen Rózsa Dávid főigazgató is részt vett. A háromnapos szeminárium stratégiai kérdésekkel foglalkozott, neves előadók és interaktív, ösztönző programpontok szerepeltek a napirenden. A könyvtárvezetők számára fontos alkalom volt ez a fórum, hogy a könyvtárszakmát érintő legfontosabb aktuális stratégiai kihívásokról eszmét cserélhessenek.
- Az Európai Nemzeti Könyvtárak Konferenciája Alapítvány (Conference of European National Librarians, CENL) 2024. június 16–18. között tartotta éves közgyűlését (Annual General Meeting, AGM). A helyszín ezúttal a varsói Lengyel Nemzeti Könyvtár (Biblioteka Narodowa) volt. Az OSZK több nemzetközi szakmai szervezet tagja, így a CENL-nek, az Európai Nemzeti Könyvtárak Konferenciája Alapítványnak is. A CENL célja, hogy erősítse és hangsúlyosabbá tegye a nemzeti könyvtárak helyét, feladatait Európában, különös tekintettel a nemzeti kulturális örökség megőrzésében és a hozzáférés, szolgáltatás biztosításában betöltött szerepükre. A közgyűlésen a nemzeti könyvtárat Rózsa Dávid főigazgató és Gerencsér Judit általános főigazgató-helyettes képviselte. A nagyszabású esemény harmadik napján, június 18-án *Az Országos Széchényi Könyvtár és a Bibliothèque Nationale du Luxembourg (Luxemburgi Nemzeti Könyvtár) webes archiválási infrastruktúrájának fejlesztése* címmel tartott előadást Rózsa Dávid. A prezentációjában az Erland Kolding Nielsen Grant pályázat keretében elért eredményekről esett szó. Magyarország és Luxemburg nemzeti könyvtári együttműködésének célja a két nemzeti intézmény webarchiválási infrastruktúrájának fejlesztése, egyes munkafolyamatok megújítása és a tudásmegosztás volt. Az együttműködés az ösztöndíj által támogatott négy fontos célkitűzést kívánta előremozdítani: az infrastruktúra, a digitális gyűjtemények, a kutatások fejlesztését, továbbá a könyvtárközi kommunikáció elősegítését.
- 2024. július 3–5. között került megrendezésre a LIBER 2024 konferencia, amelynek házigazdája idén Ciprus volt. Rózsa Dávid főigazgató képviselte az magyar nemzeti könyvtárt.
- 2024. szeptember 30. és október 2. között az ausztráliai Queensland állam fővárosában, Brisbane-ben tartotta meg idei világkongresszusát a Könyvtári

Egyesületek és Szervezetek Nemzetközi Szövetsége (International Federation of Library Associations and Institutions – IFLA). A találkozón a magyar nemzeti könyvtár is képviseltette magát. Az IFLA Information Futures Summit legtöbb előadása és kerekasztal-beszélgetése a mesterséges intelligencia, az olvasás jövője, az online publikálás és könyvkultúra, valamint a digitális esélyegyenlőség témája köré szerveződött. A hagyományokhoz híven a világkongresszus keretében került sor október 3-án a Nemzeti Könyvtárak Igazgatóinak Konferenciájára (Conference of Directors of National Libraries – CDNL) éves ülésére, ahol a kiberbiztonság kérdéseit vitatták meg a résztvevők. Október 4-én Marie-Louise Ayres, a CDNL elnöke és az Ausztrál Nemzeti Könyvtár főigazgatója meghívására Canberrába látogatott Rózsa Dávid főigazgató, hogy ünnepélyes keretek között átvegye a magyar nemzeti könyvtár számára ajándékozott magyar népzenei és kórusművek 248 tételből álló gyűjteményét.

Nemzetközi szakmai megkeresések, egyeztetések a nemzeti könyvtárban

- 2024. március 13-án Gerencsér Judit általános főigazgató-helyettes és Lewalt-Jeziarski Zoltán kabinetvezető a Kínai Népköztársaság Nagykövetsége háromtagú delegációját fogadta könyvtárunkban. A megbeszélésen Gerencsér Judit rövid szakmai előadáson mutatta be a nemzeti könyvtárat, különös tekintettel az intézmény főbb feladataira, szolgáltatásaira, innovációira. Ezt követően a delegáció tagjai, Szun Lie kulturális tanácsos, Li Csie-ling kulturális és oktatási ügyekért felelős attasé és Liu Yu harmadik titkár megismerték a nemzeti bibliotéka történetét, megtekintették az Esszencia kiállítást, valamint bepillantást nyertek a digitalizáló központ működésébe. A megbeszélés és az épületlátogatás után a diplomáciai testület munkatársai látogatást tettek az Országos Idegennyelvű Könyvtárban (OIK) is. Szun Lie kulturális tanácsos a kínai újev alkalmából két sárkányfigurával ajándékozta meg az OIK munkatársait és felhasználóit. A sárkányok ezentúl az OIK kínai nyelvi sarkát őrzik.
- 2024. április 16-án online megbeszélés keretében a Budapesti Kínai Kulturális Központ és a Suzhou Városi Könyvtár képviselővel egyeztetés folyt a Suzhoui Városi Könyvtárral történő együttműködésről.
- A 2023-ban megkezdett tárgyalások folytatásaként a leuveni székhelyű Alamire Foundation két képviselőjét Gerencsér Judit, az intézmény általános főigazgató-helyettese, Lewalt-Jeziarski Zoltán kabinetvezető és Laskai Anna csoportvezető fogadta 2024. június 28-án. Bart Demuyt igazgató és Stef Coninx nemzetközi referens betekintést nyertek a Bártfai Gyűjtemény néhány franko-flamand művébe. A következő időszakban a két intézmény az együttműködés részletes ütemtervének kialakításán dolgozott azzal a céllal, hogy mielőbb megkezdődhessen a Bártfai Gyűjtemény németalföldi vonatkozású köteteinek digitalizálása.
- 2024. július 11-én a nemzeti könyvtárba látogatott a CEEC Curators' Forum of Libraries Union kínai titkárságának főtítkárhelyettese, a Kelet-Kínában található, 10 milliós népességű Hangcsou város könyvtárának igazgatóhelyettese, Hu Fang asszony, továbbá könyvtáros kollégája, Ho Hsziaohszi asszony, valamint Li Csieling kulturális és oktatási ügyekért felelős követségi titkár. A delegációt Rózsa Dávid főigazgató, Gerencsér Judit általános főigazgató-helyettes és Lewalt-Jeziarski Zoltán főigazgatói kabinetvezető fogadta. A találkozón a vendégek megismerhették az OSZK küldetését, feladatait, a könyvtár történetét,

működését, illetve legfontosabb és legújabb könyvtári innovációit. Szóba kerültek a könyvtárak közötti jövőbeni lehetséges kapcsolódási pontok, a jövőbeni közös lehetőségek, valamint a 2023. október 21. és 24. között Kína híres történelmi és kulturális városában, Nanking könyvtárában rendezett harmadik nemzetközi könyvtárszakmai fórum is, amelyen Rózsa Dávid és Lewalt-Jeziarski Zoltán képviselte Magyarországot.

- A Kínai Nemzetközi Könyvkereskedelmi Vállalat delegációja 2024. november 8-án látogatást tett az MNMKK OSZK-ban. A látogatásuk során megismerhették az MNMKK OSZK küldetését és feladatait, valamint a könyvtár történetét. A vendégek betekintést nyertek az MNMKK OSZK fenntartásában működő Országos Idegennyelvű Könyvtár tevékenységébe és szolgáltatásaiba is. A megbeszélésen a résztvevők a jövőbeni együttműködési lehetőségekről folytattak eszmecserét.

ERASMUS szakmai gyakorlatok, megkeresések a nemzeti könyvtárban

- A 2024-es évben is több alkalommal érkezett megkeresés ERASMUS programban résztvevő hallgatók részéről a nemzeti könyvtárban töltendő szakmai gyakorlat céljából.
  - 2024 év elején fejeződött be az athéni West Attica University egy hallgatójának könyvtárszakmai gyakorlata az OSZK-ban, aki 2023 őszén kezdte meg gyakorlatát.
  - 2024 tavaszi félévében ismét két diákot fogadott az Állományvédelmi és Restauráló Osztály a párizsi Lycée des Arts Graphiques et des Arts du Livre Corvisart Tolbiac intézménytől.
  - Szintén a 2024-es tavaszi félévben fogadta szakmai gyakorlatra könyvtárunk a Marmara University hallgatóját Törökországból.
- Több megkeresés érkezett Erasmus+ szakmai gyakorlati lehetőségre vonatkozóan a 2025-ös évre is: Szlovákiából, Görögországból, Törökországból.
- A párizsi Lycée du Design Graphique et des métiers du Livre művészeti iskola könyvkötő tanulói az Erasmus-program keretében hathetes gyakorlati tanulmányokat folytattak az OSZK-ban, az Állományvédelmi és Restauráló Osztály műhelyében. Az oktatási intézménnyel egy évtizedre nyúlik vissza az intézmény kapcsolata, ez idő alatt már hét tanuló fordult meg nálunk. A hat hét alatt a diákok megismerkedtek az OSZK műhelyeiben használt kötészet és restaurátori technikákkal: különböző fűzési módokat tanultak, készítettek bőrkötést, papírkötést, tároló- és díszdobozt és alapvető kötésjavítási módszereket sajátítottak el. Megismerkedtek az nemzeti könyvtár működésével: ellátogattak a toronyraktárba és a digitalizáló központba.

INFORM megkeresések

A nemzeti könyvtár INFORM@oszk.hu email címére érkezett nemzetközi érintettségű megkereséseiben számos alkalommal nyújtottunk koordinációs segítséget: pl. információkeresés, műtárgykölcsönzés, digitalizálás, másolatkészítés, bibliográfia összeállítás stb.

Minisztériumi nemzetközi vonatkozású feladatok ellátása

- Az MNMKK OSZK nemzetközi kulturális együttműködéseire és nemzetközi könyvtárszakmai kapcsolatai vonatkozásában minisztériumi felkérésre több alkalommal készített összeállítást az MNMKK OSZK.
- A Gazdasági Vegyes Bizottságok (GVB) üléseit a Külgazdasági és Külügyminisztérium (KKM) koordinálja és szervezi. A GVB szakértői, valamint plenáris üléseire az MNMKK OSZK is meghívást kapott számos alkalommal a 2024-as évben. Több esetben éltünk javaslattal együttműködési megállapodások elindítása és előkészítése vonatkozásában GVB kereteken belül. 2024-ben az alábbi országok vonatkozásában került sor GVB ülésre, amelyek kapcsán az MNMKK OSZK jelezte nyitottságát a kapcsolat megújítására, illetve létrehozására: *Azerbajdzsán, Türkmenisztán, Egyiptom, Algéria, Jordánia, Bosznia-Hercegovina, Észak-Rajna Vesztfália, Bahrein, Irán, Ghána, Szerbia, Marokkó, Tunézia, Kuvait, Omán, Moldova, Fülöp-szigetek, Kambodzsa, Indonézia, Albánia, Sierra Leone, Argentína, Paraguay, Szlovákia, Flandria, Egyesült Arab Emírségek, Vietnám, Szaúd-Arábia, Malajzia*
- A Kulturális és Innovációs Minisztérium, valamint a Külgazdasági és Külügyminisztérium ez évben is közösen szervezi meg hagyományos nyári kulturális diplomáciai találkozóját, amelyen részt vesznek a két tárca magas rangú képviselői, a külföldi magyar kulturális intézetek vezetői, és kulturális diplomáciai feladatokat ellátó diplomaták. 2024. augusztus 26-án valósult meg a 2024. évi esemény, amelyre az MNMKK OSZK is meghívást kapott. Gerencsér Judit általános főigazgató-helyettes és Lewalt-Jeziński Zoltán főigazgatói kabinetvezető képviselte az intézményt a nemzetközi kiemelt jelentőségű eseményen.
- A Külgazdasági és Külügyminisztérium 2024. szeptember 20-án személyes jelenléttel rendezte meg a Magyar-Orosz Kormányközi Gazdasági Együttműködési Bizottság (KKB) soron következő ülését Budapesten. A korábbi gyakorlatnak megfelelően a KKB plenáris ülését megelőzően össze kell ülnie a KKB keretein belül működő munkacsoportoknak, így a kulturális munkacsoportnak is a Kulturális és Innovációs Minisztérium szakmai koordinálásával. Az eseményre 2024. szeptember 3-án került sor, amely eseményen a nemzeti könyvtárat Gerencsér Judit általános főigazgató-helyettes képviselte.
- Számos minisztériumi (Kulturális és Innovációs Minisztérium részéről) megkeresés érkezett különböző háttéranyagok, szakmai anyagok összeállítására vonatkozóan. Az MNMKK OSZK háttéranyagokat küldött az alábbi témákban:
  - Magyar–ukrán könyvtárszakmai kulturális kapcsolatok
  - Együttműködési javaslatok a Dubai Culture & Arts Foundationnel
  - Magyar–macedón könyvtárszakmai kulturális kapcsolatok
  - Programajánló a külföldi magyar kulturális intézetek részére (Liszt-intézetek és Collegium Hungarikumok) szoros együttműködésben az MNMKK OSZK-val
  - Összefoglaló a nemzetiségi könyvtári helyzetről, az MNMKK OSZK OIK szakmai tevékenységéről
  - A magyarországi könyvtárak kapcsolatai, együttműködései a Kárpát-medencében – különös tekintettel az MNMKK OSZK-ra.

Nemzetközi szakmai konferenciák táblázata az MNMKK OSZK munkatársainak részvételével

Esemény (név, idő, helyszín)	Név	Előadás címe	Utazás célja
Előadás megtartása határon túli magyaroknak a Pozsonyi Casinó Polgári Társulás szervezésében (2024. január 25., Pozsony, Szlovákia)	Dr. Tóth Anna Judith	A Felvidéket bemutató XVII. századi földrajzi írók munkásságának bemutatása	
Magyar Kultúra Napja a zentai Vajdasági Magyar Művelődési Intézet szervezésében (2024. január 26., Zenta, Szerbia)	Rózsa Dávid		
Digitális bölcsészeti képzés (2024. január 31 - február 2., Kolozsvár, Románia)	Mihály Eszter		
Transkribus-konferencia (2024. február 15-16., Innsbruck, Ausztria)	Mihály Eszter Makkai Tamara Csilla Varga Emese	Kérdések és tanulságok: az első magyarországi Transkribus workshop-ról' c. előadás 'A Transkribus mint a szerkesztőségi környezet alapvető része' poszter c. bemutató	
Műemlékvédelem Erdélyben c. konferencia (2024. március 8-10., Szováta, Románia)	Tóth Zsuzsanna	A Pray-kódex lehetséges kötése a 12-13. század könyvkötéseinek tükrében, a legkorábbi erdélyi analógiák'	

Nagyvárad, Románia) Római Katolikus Püspökség (2024. április 4., Nagyvárad, Románia)	Rózsa Dávid Lewalt-Jeziarski Zoltán Tóth Zsuzsanna Meller Nóra		Együttműködési megállapodás aláírása a Nagyvárad, Római Katolikus Püspökséggel.
Konferencián való részvétel - Universidad Computense de Madrid (2024. március 13-16., Madrid, Spanyolország)	Dr. Zsupán Edina	Corvina könyvtárról szóló előadás	
Ortutay Központ látogatása és a Bendász István hagyatékának felmérése (2024. április 8-11., Beregszász, Ukrajna)	Mészáros Tamás Péterfi Gyöngyvér Pohánka Xénia Győri Orsolya		
Perbenyiki Könyvtár látogatása (2024. április 11-12., Perbenyik, Szlovákia)	Matolay Katalin Győri Luca		Az OSZK 2024-ben a szlovákiai Perbenyiki Könyvtár rendelkezésére bocsátott egy válogatott kiadvány gyűjteményt a könyvtári szolgáltatások fejlesztése és a szlovákiai magyar kisebbség szakirodalommal való hatékonyabb ellátása érdekében.
Szlovák Nemzeti Könyvtár (Slovenská národná knižnica) által szervezett Kniha/ Quo vadis knižná kultúra című konferencia	Dr. Kovács Eszter	Jazykové slovacikální tisky v nejnovější svazku (V. 1671-1685) Régi Magyarországi Nyomtatványok	

(2024. április 24–25., Martin, Szlovákia)		(Staré uherské tisky) [Nyelvi szlovacikumok az RMNy V. kötetében]	
International Internet Preservation Coalition éves taggyűlése és konferenciája (2024. április 24–26., Párizs, Franciaország)	Dr. Kalcsó Gyula	Kerekasztalbeszélgetésen való részvétel	
Reformation Research Consortium (REFORC) éves konferenciája (2024. május 12–16., Palermo, Olaszország)	Dr. Tóth Anna Judit	„The Pammakaristos church, Constantinople, 1455-1588. A case study on interreligious contacts.”	
A 2024-es török–magyar kulturális évad keretében Ibrahim Müteferrika, a magyar származású török ősnymondászt bemutató szakmai konferencia az Országos Széchényi Könyvtár és a török Elnöki Nemzeti Könyvtár szervezésében s (2024. május 21–22., Ankara, Törökország)	Gerencsér Judit Lewalt-Jeziarski Zoltán Dr. Varga Bernadett	Dr. Varga Bernadett előadása: "Proveniencia és recepció Müteferrikák az Országos Széchényi Könyvtárban"	
A brüsszeli Magyar Ház és annak újonnan nyíló könyvtárszoba előzetes bejárása (2024. május 22., Brüsszel, Belgium)	Matolay Katalin Győri Luca		
QQML 2024 - Qualitative and Quantitative Methods in Libraries c. nemzetközi konferencia (2024. május 28–június 1., Chania, Görögország)	Ráczné Radó Rita Dancs Szabolcs Gombos Zsuzsanna	„Library digitisation and what's behind it” (Ráczné Radó Rita)	
LIBER Journées (2024. május 29–31., Berlin, Németország)	Rózsa Dávid		
LIBER 2024 (2024. július 3–6., Limassol, Ciprus)	Rózsa Dávid		

DRUPA nemzetközi nyomdatechnikai szakvásár (2024. június 3-7., Düsseldorf, Németország)	Franges Krisztina		
Ora et Ars nemzetközi szimpózium (2024. június 10-11., Trencsén, Szlovákia)	Dr. Kovács Eszter	Trenčianská Múza. České a slovenské veršované památky v trnčfnských tíscich v 17. stolení. Trencsényi Múza cseh és szlovák verses emlékek a 17. századi trencsényi nyomtatványokban	
Luigi Vanvitelli Egyetem és a Brandeis Egyetem által szervezett Symposium Peregrinum XI c. nemzetközi konferencia (2024. június 10-14. Santa Maria Capua Vetere, Olaszország)	Dr. Tóth Anna Judit	Speaking statues as instruments of politics	
Részvétel a CENL Annual General Meeting 2024 évi szakmai találkozásán (2024. június 16-18., Varsó, Lengyelország)	Rózsa Dávid Gerencsér Judit	Az Erland Kolding Nielsen ösztöndíj keretében elért eredmények bemutatása	
A brüsszeli Magyar Ház könyvtárszobájának végleges kialakítása (2024. június 22-26., Brüsszel, Belgium)	Matolay Katalin Győri Luca Tóth Ádám Szilas Alex		
A brüsszeli Magyar Ház megnyitása és szakmai átadása az OSZK részéről (2024. június 25-28., Brüsszel, Belgium)	Gerencsér Judit Lewalt-Jeziarski Zoltán		
Conference of the Northern Early Modern Network c. nemzetközi konferencia (2024. június 11-12., Edinburgh, Skócia)	Szentkereszti Máté	Scientia Amabilis in the Kingdom of Hungary (1770-1830)	

Együttműködési megállapodás aláírása a Vajdasági Magyar Művelődési Intézettel (2024. július 16., Zenta, Szerbia)	Rózsa Dávid Hegedűs Krisztina		
Gombaszögi Nyári Tábor (2024. július 17., Gombaszög, Szlovákia)	Rózsa Dávid	Pódiumbeszélgetés a könyvpiaci és a könyvtári trendekről.	
Részvétel a 'Negyedszázad' c. szakmai konferencián a Szlovákiai Magyar Könyvtárosok Egyesülete fennállásának 25. évfordulója alkalmából (2024. szeptember 15-17. Rimaszombat, Szlovákia)	Rózsa Dávid Szüts Etele	Rózsa Dávid előadása	
Részvétel a IFLA Information Future Summit eseményen és a CDNL találkozón (2024. szeptember 27-október 6. Brisbane/Canberra, Ausztrália)	Rózsa Dávid		
A magyar-török kulturális évad keretében műfordítás témájú szakmai konferencia és interaktív workshopok (2024. szeptember 19., Ankara, Törökország)	Gerencsér Judit Lewalt-Jezierski Zoltán Bognár Sarolt	Magyar-Török Kulturális Évad keretében szakmai konferenciát és workshopot szervezett az MNMKK OSZK.	
European Cooperation in Science and Technology (COST) keretében működő CA23143 számú projekt intézőbizottságának (Management Committee) első ülése (2024. szeptember 19., Brüsszel, Belgium)	Dr. Bajáki Rita Dr. Korondi Ágnes		

ISMN/ISBN éves közgyűlésén részvétel (2024. szeptember 23–28., Párizs, Franciaország)	Kőszegi Dóra		
Multilingualism and the Sacred Page in Medieval and Early Modern Contexts c. nemzetközi konferencia (2024. október 23–31., Kozojedy, Csehország)	Dr. Korondi Ágnes	„The Younger Old Czech Prose Translation of the Dialogus beatae Mariae et Anselmi de passione Domini+ c. előadás	
ReAImagining Public Collections in the 21st Century in Light of Digital Development c. konferencia (2024. október 14–15., Budapest, Magyarország)	Gerencsér Judit Ráczné Radó Rita Dr. Kalcsó Gyula	Gerencsér Judit főszervezőként fogta össze az MNMKK OSZK részéről a konferencia szakmai előkészítését, lebonyolítását és moderálását Dr. Kalcsó Gyula előadása „The Artificially Intelligent Librarian: threat or chance?” Ráczné Radó Rita előadása: „Open up hidden knowledge – EODOPEN, a Creative Europe project for the users’ needs”	
Magyar Könyvtárosok Világtalálkozója (2024. november 21–22., Budapest, Magyarország)	Rózsa Dávid Gerencsér Judit	Rózsa Dávid előadásában az MNMKK OSZK új innovációról és szakmai kezdeményezéseiről beszélt. Gerencsér Judit előadása: Híd múlt, jelen és jövő között, avagy az MKE határon túli szakmai együttműködései a 21. században	

„Heritage Preservation for a Sustainable Future” c. konferencia (2024. október 3–5., Jereván, Örményország)	Papp Viktor Perger Péter Franges Krisztina Rényi Mátyás	A kollégák előadást tartottak az MNMKK OSZK új innovációról és szakmai eredményeiről.	
Non nova, sed novae (Nem újat, de újszerűen) – Fényképek és képeslapok könyvtárakban, levéltárakban, múzeumokban és magángyűjteményekben c. nemzetközi konferencia (2024. november 13–15., Krakó, Lengyelország)	Dr. Sárközy Réka Tasnády Attila	Egy-egy előadáson mutatták be a nemzeti könyvtár gazdag fénykép- és képeslapgyűjteményeit, különös tekintettel azok muzeális értékére és egyedi sajátosságaira.	
Részvétel az Azerbajdzsáni Nemzeti Könyvtár magyar könyvsarok hivatalos megnyitóján (2024. október 1–6., Baku, Azerbajdzsán)	Gerencsér Judit		
Founding meeting of the Conference of National Library Directors of Turkic-speaking Countries (2024. december 9–12., Baku, Azerbajdzsán)	Rózsa Dávid		
18th International Conference on Metadata and Semantics Research c. konferencia (2024. november 19–23., Athén, Görögország)	Mihály Eszter		
Dariah-HR Digital Humanities & Heritage: Legacy and Innovation c. nemzetközi konferencia (2024. október 8–12., Split, Horvátország)	Varga Emese	A Digitális Bölcsészeti Központjában végzett munkák eredményeinek a bemutatása	
CERL Collection Security Summer School (2024. szeptember 11–13., Vilnius, Litvánia)	Nagy Gergely		

International Literature Forum (2024. december 5–8., Moszkva, Oroszország)	Rózsa Dávid	Literature and charity (non/fiction forum discussion)	
Alexandru Ioan Cuza Tudományegyetem nemzetközi konferenciája (2024. október 2–4., Jászvásár, Románia)	Dr. Korondi Ágnes	Translating the passion: Hungarian Glosses to Biblical Pericopes and Sermons for the Paschal Season in a 15-century Latin Sermon Collection	
Magyar Tudomány Napja Erdélyben – 135 éves az Erdélyi Múzeum-Egyesület (2024. november 23., Kolozsvár, Románia)	Dr. Bokodi-Oláh Gergely		
A kolozsvári Akadémiai Bizottság és a BBTE Hungarológiai Iskolája közös digitális bölcsészeti képzése (2024. január 31–február 2., Kolozsvár, Románia)	Mihály Eszter	Mihály Eszter előadást és gyakorlati foglalkozást tartott.	
Heltai Gáspár és a 16. századi Kolozsvár c. konferencia (2024. december 4–5., Kolozsvár, Románia)	Dr. Perger Péter		
Erdélyi Magyar Restaurátor Konferencia (2024. október 7–11., Székelyudvarhely, Románia)	Tóth Zsuzsanna	„Egy lelet nyomában” címmel tartott előadást.	
6th Digital History in Sweden Conference: Unboxing Digital Methods, Practices and Public Engagement c. nemzetközi konferencia (2024. november 7–8., Växjö, Svédország)	Szentkereszti Máté		

Múzeumpedagógiai foglalkozások vezetése a Rákóczi királyi esküvő fesztiválon (2024. szeptember 21., Kassa, Szlovákia)	Gondos Gábor		
EODOPEN projektzáró eseményen való részvétel (2024. október 10–11., Tartu, Észtország)	Dancs Szabolcs Ráczné Radó Rita Gombos Zsuzsanna		
Digital Knowledge – The Library and Copyright in a Global Digital Economy c. nemzetközi konferencia és workshop (2024. szeptember 11–13., Stockholm, Svédország)	Dr. Munkácsi Péter		
ISSN Igazgatók Találkozója (2024. október 21–24., Tunisz, Tunézia)	Kőszegi Dóra	A Magyar ISSN Nemzeti Iroda joggyakorlatainak bemutató előadása	

Az MNMKK OSZK nemzetközi Corvina-projektje

Az MNMKK OSZK nemzetközi Corvina-projektjének fő felelőse Zsupán Edina (HUN-REN – MNMKK OSZK Fragmenta et Codices Kutatócsoport), a Corvina-honlap fejlesztésének munkálataiban részt vesz: Veszprémy Márton (előkészítő és tudományos munka) és Szalay István (technikai, informatikai munka).

➤ **Corvina-honlap**

Élesítés

A tárgyévben folytatódott az előző években megszerezett digitális kódexek feldolgozása, honlapra való előkészítése, tudományos tartalommal való ellátása. Közülük 28 került ki a Corvina-honlapra.

Beszerzés

2, Isztambulban őrzött corvina digitális másolatát szereztük meg. Ezeket a kódexeke is feldolgoztuk, és kikerültek a corvina-honlapra.

➤ **Tudományos munka**

Folyamatban lévő kutatás

Az Ausztriában őrzött 42 corvina feldolgozása nemzetközi együttműködés keretében (OSZK, Österreichische Nationalbibliothek, Österreichische Akademie der Wissenschaften) – folyamatban van

Megjelent

Zsupán Edina: *Laudáció principis. A wolfenbütteli corvinák* (Humanizmus és reformáció), HUN-REN, BTK Irodalomtudományi Intézet, 2024. - monográfia

Zsupán Edina: *A Philostratus-corvina. Kísérőtanulmány a facsimile kiadáshoz / The Philostratus Corvina. Accompanying Study to the Facsimile Edition*, Budapest, MNMKK OSZK, 2024.

Megjelenés alatt

Zsupán Edina, *A Philostratos-corvina*

Rubicon Online

Szerkesztés alatt

Die Wiener Corvinen (Tanulmánykötet)

Supplementum Corvinianum-sorozat

➤ **Tudományos előadások**

Zsupán Edina: *Hunyadi Mátyás könyvtára*

Janus Pannonius: Readers, Anthologies, Collectors – Workshop, Complutense University of Madrid

Madrid, 2024. március 14–15.

Zsupán Edina: *König und Fürst im Spiegel ihrer Sammlungen*

Tagung Sammeln und Sammlung

Budapest, ELTE, BTK Ókortudományi Intézet, 2024. május 30–június 1.

Zsupán Edina: *Muses at the Cold Danube – Messages Conveyed through Elements of the Classical Tradition at the Court of King Matthias Corvinus*

Workshop Antiquity in Context

Bécs, Universität Wien, Institut für Kunstgeschichte 2024. november 8–9.

Zsupán Edina: *Adalékok műveltségi és művészeti mintázatok kontinuitásához a Mátyás- és a Jagelló-kor között: Vér András címerlevele (1509)*

Jagelló-konferencia

Budapest, HUN-REN Művészettörténeti Intézet, 2024. november 26–27.

➤ **Népszerűsítés, ismeretterjesztés**

Ismeretterjesztő előadások

Zsupán Edina: „Az ország díszére.” *Epizódok a Corvina könyvtár történetéből* (előadás)

Zalaegerszeg, Deák Ferenc Megyei és Városi Könyvtár, 2024. március 4.

Zsupán Edina: *A Corvina könyvtár* (előadás)

Rubicon Est, 2024. május 13.

Zsupán Edina: *A Corvina könyvtár* címmel előadások a Petőfi Kulturális Program keretében:

Alcsútdoboz, 2024. április 12.

Dunaalmás, 2024. május 14.

Nagytevel, 2024. június 7.

Zákányszék, 2024. október 4.

Érd, 2024. november 13.

Jászfényszaru, 2024. október 10.

Farmos, 2024. december 3.

Sajtótájékoztató-előadások

Zsupán Edina: *Két isztambuli corvina. Törökországban őrzött corvinák digitális beszerzése* (előadás)

Sajtótájékoztató az OSZK-ban, 2024. február 5.

Zsupán Edina: *28 új digitális kódex a Corvina-honlapon. Digitális corvinabeszerzések* (előadás)

Sajtótájékoztató az OSZK-ban, 2024. május 16.

Könyvbemutató-előadások

Zsupán Edina: *A Philostratos-corvina*

A facsimile másolat bemutatója, Budapest, OSZK, 2024. december 9.

Zsupán Edina, *Laudatio principis. A wolfenbütteli corvinák, Humanizmus és reformáció*, Budapest, 2024), HUN-REN, BTK Irodalomtudományi Intézet, 2024. október 15.

Oktatás-előadás

Zsupán Edina: *Corvina könyvtár*

Muzeális dokumentumok oktatása, OSZK, 2024. június 13.

➤ **Televízió- és rádiófelvétel**

Corvina könyvtár: Kossuth Rádió, Regényes történelem, 2024. június 28.

Philostratos-corvina, Kossuth Rádió, 2024. december 9. (felvétel)

Corvina-könyvtár, M5, História

Mikes-program

Könyvtári rendszerben hasznosult dokumentumok száma	2023. évi tény	2024. évi tény
Könyv	8.477	
Egyéb dokumentum	26 doboz	

A Mikes Kelemen Program 9. szakaszának kérelem szerint meghosszabbított megvalósítási ideje 2022. január 1. – 2024. június 30. volt. Minthogy a Program 9. szakasza egyben az utolsó támogatott időszak is, gondoskodnunk kellett a raktár kiürítéséről, a további könyvtári célú felhasználásra alkalmatlan dokumentumok megsemmisítéséről, a későbbi részletes feldolgozásra váró adományok másik raktárba költöztetéséről. A Program teljes időszaka alatt az MNMKK OSZK kezelésébe került mintegy félmillió dokumentumból tekintélyes mennyiség, mintegy 85 ezer darab (könyv, periodika-szám, aprónyomtatvány, fotó, zenei dokumentum, audiovizuális adathordozó, elektronikus oral history interjú, kézirat) gyarapítja az MNMKK OSZK állományát.

A Projekt 9. szakaszának kiemelt célkitűzése volt, hogy az adományként beérkezett dokumentumok minél nagyobb hányadát digitalizáljuk. Ennek érdekében a különféle nyomtatott, kéziratos és hangdokumentumok digitalizálását szolgáló eszközöket, továbbá azok megfelelő működtetéséhez szükséges szolgáltatásokat vásároltunk. A Mikes Kelemen Program keretében digitalizált dokumentumok eddigi eredményei: 15.000 magas minőségű digitális felvétel készült el muzeális dokumentumokról, továbbá 1.500 hanghordozó digitális kópiája és 2.500.000 oldalnyi törzsgyűjteményi dokumentum digitalizálása valósult meg.

A digitalizálás és a tartalomszolgáltatás révén majdan távolról is elérhető dokumentumok a Program lezárulta után is hidat képeznek a diaszpóra magyarsága, a határon túli magyarok és az anyaország között.

11. Tudományos kutatás

(Kérjük, mutassa be a kutatónapok engedélyezésének, valamint az ellenőrzés módját, a kutatások főbb irányait, eredményeket)

Tudományos kutatás	2023. évi tény	2024. évi tény
Kutatómunka éves időalapja (kutatónap/év)	-	-
Tudományos kutatások száma (a folyamatban lévő és a lezárt kutatások külön feltüntetve) (db)	19	29
A könyvtár szakemberei által készített, nyomtatott vagy elektronikus formában megjelent publikációk száma	177+52 blog	155+71 blog
Idegen nyelvű publikációk száma	20	16
Nemzetiségi nyelvű kiadványok, publikációk száma	0	0
A könyvtár által kiadott kiadványok száma	11	9
A könyvtár szakemberei által tartott előadások száma	219	208
A könyvtár szakemberei által elvégzett szakértői tevékenységek száma	156	181
A könyvtár szakemberei konferencián való részvételének száma	242	234
A képzésben, továbbképzésen részt vett dolgozók száma	64	16

Tudományos kutatással kapcsolatos egyéb adatok	2023. évi tény	2024. évi tény
Tudományos munkatársak száma (részben tudományos munkát is ellátó munkatársak, illetve minősített kutatók összességében – fő)	50	56
Tudományos fokozattal rendelkező munkatársak száma (fő)	43	49
Tárgyévben megszerzendő tudományos fokozatok (PhD) száma (db)	4	5

A tudományos kutatást is végző munkatársak számára engedélyezett kutatónapok száma (átlag heti 8 órával számolva) (nap/fő)	0	0
Nemzetközi tudományos programok száma, amelyben a munkatársak részt vesznek	21	21
Felsőoktatásban oktatóként részt vevő munkatársak száma (fő)	16	14
Felnőttképzésben oktatóként részt vevő munkatársak száma (fő)	19	15

11.1. Tudományos kutatás, kutatásszervezés az OSZK-ban 2024 folyamán

A nemzeti könyvtárban a tudományos kutatás 2024-ben az adott szervezeti egységek és kutatócsoportok keretein belül, a munkatársak alapfeladataiban meghatározott módon valósult meg. Az intézmény kutatási stratégiájának és kutatónap szabályzatának kidolgozása szakmai szinten megtörtént, vezetői döntést követően a megújult szabályozás szerinti kutatástámogatásra a szakterület felkészült.

A felsőoktatási intézményi oktatásra, illetve tudományos fokozat megszerzésére irányuló képzésre fordítható munkaidő-kedvezményt célzottan oktatásra, illetve tanulmányokra lehetett igényelni (ezek a tevékenységek korábban a kutatónap terhére valósultak meg).

2024 végén OSZK-munkatársként **49 fő rendelkezik tudományos fokozattal**. 2024-ben **4 fő szerzett PhD fokozatot**.

A könyvtár munkatársai számos hazai tudományos és szakmai bizottságban, grémiumban vesznek részt és vállalnak vezető funkciót, amint tudományos és szakfolyóiratok szerkesztőségben is többen tevékenykednek.

A könyvtár munkatársai több tudományos és könyvtárszakmai projektben is részt vettek.

A Kutatásszervezési osztály aktívan részt vesz az *MNMKK Tudományos Munkacsoportj*ának munkájában. A munkacsoport stratégiai célja, hogy a kultúrafogyasztói szegmensben az MNMKK nemzetközi szintű szakmai tudástárként, a tudományos ismeretterjesztés és a közösségi tudásmegosztás alapvető platformjaként fogalmazódjék meg.

11.2. Klebelsberg Kuno-ösztöndíj

A Klebelsberg Kuno-ösztöndíjak magyar vonatkozású külföldi hagyatékok, anyagok feltárására, kutatására irányulnak. Az ösztöndíjak odaítélésében és szakmai értékelésében részt vesz a Magyar Nemzeti Levéltár, a Magyar Nemzeti Múzeum és az

Országos Széchényi Könyvtár delegált munkatársa is. Mellettük a Bölcsészettudományi Kutatóközpont küld még tagot a bírálóbizottságba, valamint a szervező Külgazdasági- és Külügyminisztérium munkatársai vesznek részt a munkában. A nemzeti könyvtár a pályázók igénylése esetén a pályázati anyaghoz csatolandó hungarikaigazolást állít ki, illetve adminisztrálja és véleményezi a beérkező pályázatokat és pályázati beszámolókat. Delegált munkatársa a bizottsági ülésen szavazati joggal vesz részt.

2024-ben az előző évi nyertes és felhasznált pályázatok beérkezett beszámolóit a bizottsági tagok előzetesen véleményezték. A beszámolók elbírálására és a 2024. évre benyújtott ösztöndíjpályázatok megítélésére 2024. március 7-én került sor a Külgazdasági és Külügyminisztérium Nagy Imre téri épületében. A beszámolók közül harmincnégy kiválóan megfelelt, hat pedig megfelelt minősítést kapott. Három beszámoló nem érkezett be határidőre. Az új kiírásra hetvenöt pályázat érkezett, amelyet a bizottság tagjai előzetesen véleményeztek, majd az ülésen megvitattak (a pályázatok legnagyobb része európai kutatásokra vonatkozott, de más kontinens országaiba irányuló kutatási tervek is érkeztek). A bizottság végül negyvenkét pályázatot javasolt támogatásra és három pótösztöndíjast nevezett meg visszalépés esetére. Harminc kutatási terv megvalósítását nem támogatta.

11.3. Egyéb intézményi együttműködések

A nemzeti könyvtár hosszú, közép és rövid távú tudományos és szakmai együttműködések közt hazai és nemzetközi szinten egyaránt. Az intézményi együttműködések között keretszerződés vagy tagság alapján szabályozott állandó jellegű (határozatlan idejű), illetve határozott idejű és/vagy eseti együttműködések is szerepelnek. Az együttműködések tematikájának széles köre jól tükrözi a könyvtár tudományos és kutatási tevékenységét és nem korlátozódik egyetlen tudományterületre.

Az OSZK 2024. évben összesen **23 hazai együttműködési megállapodást kötött**, illetve írt alá különböző partnerintézményekkel.

- A **Debreceni Egyetem Egyetemi és Nemzeti Könyvtárával** azzal a céllal, hogy a hatályos köteleselem-rendelet alapján beszolgáltatott, hungarikumnak minősülő ún. használati műszaki dokumentumok bizonyos típusait gyűjtőkori megosztás keretében archiválási céllal átadjuk.
- A **Várkapitánysággal**, az **N. S. Média és Vagyonkezelő Kft.-vel**, és "**Az Egészséges Nemzet mindannyiunk közös ügye**" Alapítvánnyal a 2024. évi labdarúgó Európa-bajnoksághoz kapcsolódó programsorozat közös megvalósítására.
- A **Debreceni Egyetemmel** a Batsányi János leveleit és műveit hozzáférhetővé tévő adatbázis digitális állományának elkészítése és korszerű metaadatokkal való ellátása céljából.
- A **Magyar Nemzeti Levéltárral** digitális forráskiadások, kézírásfelismertetés tárgyában.
- A **HUN-REN Nyelvtudományi Kutatóközponttal** MI-fejlesztések, magyar nyelvi modell, NLP-eszközök, Nagylexikon online szolgáltatás tárgyában.
- A **Szegedi Tudományegyetemmel** egészségügyi nyelvmódel, automatikus tárgyszavazás, Karikó-archívum tárgyában.

- A **Ferenczi Múzeumi Centrummal** Vas István hagyatéka, Stéger Ferenc naplója tárgyában.
- A **Petőfi Irodalmi Múzeummal** digitális forráskiadások, born digital tartalmak feldolgozása tárgyában.
- A **Kassák Múzeummal** digitális szövegkiadások tárgyában.
- Az **ELTE BTK Kari Könyvtárral** HUMANUS adatbázis tárgyában.
- A **Vörösmarty Mihály Könyvtárral** a Fejér vármegyei regionális webarchívum tárgyában.
- A **Magyar Tolkien Társasággal** közös rendezvények tartása és letéti könyvtárként való működés céljából.
- A **Színház- és Filmművészeti Szakgimnázium és Technikummal** könyvtári szolgáltatások biztosítása és kulturális rendezvények tartása céljából.

11.4. MTMT

2020-ban megtörtént az OSZK MTMT-adatbázishoz való csatlakozása és megkezdődött az intézményi adminisztrátorok kiválasztása és képzése.

Azóta a tudományos munkát is végző munkatársak regisztráltak a felületen, a publikációk feltöltése és affiliáció hozzárendelése 2024-ben is folytatódott.

11.5. A 2024-re benyújtott, intézményileg elfogadott főbb kutatási projektek eredményei

Az MNMKK OSZK hivatalos kutatócsoportjainak eredményei:

HUN-REN–OSZK *Fragmenta et Codices* Kutatócsoport

Tudományos kutatás

- (1) Az OSZK kódextörédékei feldolgozása (folytatólag).
- (2) A kalocsai kódexkatalógus készítése (folytatólag).
- (3) A pannonhalmi kódexek és kódextörédékek katalógusának készítése (folytatólag).
- (4) Bécsi corvinák feldolgozása ÖNB-vel, ÖAW-vel közösen (folytatólag).
- (5) Tudományos fokozatok elnyerése érdekében elkészült két dolgozat.
- (6) Elnyert kutatási ösztöndíjak.
- (7.1) A *corvina.hu* oldal helyzete.
- (7.2) A *databularium* és a *nyelvemlekek.oszk.hu* oldal fejlesztésének előkészítése.
- (8) A kutatócsoport elkezdte a felkészülést a jubileumi kódextörédékek- és kódexkiállításra.
- (9) Tudományos eredmények disszeminációja.

(1) Első helyen a befogadó intézmény feldolgozatlan kódextörédékei A és B csoportját tartalmazó kötetének lektorálás van folyamatban (A csoport: 67 jelzetten 74 kódextörédékek, B csoport: 81 jelzetten 90 kódextörédékek; Lauf Judit, Madas Edit). Az öt zárt (A–E) csoport és a nyitott, új anyaggal bővülő F csoport elemzése, a párhuzamok felderítése, a törédékek történelmi útjának visszafejtése haladt.

(2) A kalocsai kódexek feldolgozása ütemesen haladt előre. A kutatócsoport személyi összetételéből adódóan a kalocsai gyűjteményben lévő német kéziratok is bekerültek a kiadványba. Erre Vizkelety András pontosan fél évszázada megjelent, akkor úttörő jelentőségű katalógusának a modern szakirodalommal való kiegészítése és a legújabb kutatási eredmények értékelő feldolgozása miatt van szükség. A kutatócsoport germanista és történész képzettségű munkatársa végzi e munkát (Orsós). A nyomtatott katalógus elkészítését segíti, hogy az esztergomi katalógusokkal mind az eddig hiányosan létező magyar, mind pedig a sok tekintetben példaként szolgáló német szakterminológia magyarul való használatának tapasztalatai rendelkezésre állnak (Boreczky, Hende, Kisdi, Korondi, Sarbak, eseti megbízással Tomkó).

(3) A pannonhalmi kódexek és válogatott kódextöredékek első csoportja feldolgozásának régóta esedékes előkészületei megtörténtek. A pannonhalmi digitalizálás menetéről, a metaadatokról és a jelzetelés egységesítéséről egyeztettünk a kollégákkal (Boreczky, Hende, Kisdi, Orsós, Sarbak).

(5) Egy akadémiai doktori értekezés benyújtására a Magyar Tudományos Művek Tára ellenőrzési folyamata befejeztével, 2024 elején kerülhetett sor (Zsupán Edina). Emellett még egy akadémiai doktori értekezés is elkészült (Boreczky Anna), egy PhD fokozatszerzési eljárás pedig befejeződött (Orsós Julianna, summa cum laude).

(6) Két Bolyai János Kutatói Ösztöndíj munkálatai folytatódtak 2024-ben (Hende, Korondi).

(7.1) A Corvina-program begyűjtő szakasza jól haladt. A *corvina.hu* honlap technikai és háttérkutatási munkáihoz egy könyvtári alkalmazott (Veszprémy Márton) kapott lehetőséget, hogy támogassa e jelentős folyamatot. A honlap tartalmilag jelentősen bővült, mintegy negyven digitalizált kézirat feltöltése és metaadatokkal való ellátása megtörtént (Zsupán Edina).

(7.2) A kutatócsoport által kezdeményezett kódextöredék-adatbázis (*databularium*) végleges kialakításához a kutatócsoport a szakmai előkészítő munkát elvégezte, a könyvtárban folyó fejlesztői háttérmunka támogatására készen állt, de erre a tárgyévben nem került sor.

(7.3) A kutatócsoport a nyelvemlék honlap (*nyelvemlekek.oszk.hu*) tartalmi gondozására, friss szakirodalommal való kiegészítésére anyaggyűjtéssel az egész éven át készen állt (Korondi Ágnes); ez a fejlesztés is elmaradt.

(8) A kutatócsoport kiemelten kezelte a fennállásának ötven éves jubileumára tervezett, 2024 őszén megvalósítani remélt, nagyszabású emlékkiállítás előkészületeit (a teljes kutatócsoport). Elkészült a koncepció, a forgatókönyv, a látványterv a grafikai elemekkel; majd a kiállítandó anyagok jegyzékét és a kölcsönzések elindításához szükséges adatokat

a kutatócsoport a könyvtár illetékes szervei által készített, szabványos táblázatba rendezve bocsátotta rendelkezésre. A kiállítás a könyvtár elégtelen infrastruktúrája és egyéb pénzügyi és szervezeti, bürokratikus nehézségek miatt a kitűzött időpontban (2024. november 15.) nem nyílt meg. Néhány külföldi partner lemondta a további együttműködést.

(9) A tudományos eredmények disszeminációja sikeres és látványos:

A tudományos eredmények szélesebb, mind tudományos, mind pedig az érdeklődő nagyközönség számára alkalmas terjesztése érdekében a kutatócsoport munkatársai továbbra is részt vesznek facsimile kiadások sajtó alá rendezésében, valamint kísérő tanulmányok írásában (pl. Philostratos-corvina facsimile kiadása és kísérőtanulmány, a pannonhalmi Liber ruber kodikológiai elemzése; Lauf, Korondi, Zsupán, Sarbak). – Ismeretterjesztő előadások a Petőfi Kulturális Program keretében és más felkérések kapcsán tizenkettő ismeretterjesztő előadásra került sor (Zsupán). – Rádió és televízióinterjúk szintén a tudományos eredmények disszeminációját szolgálták (Boreczky, Zsupán).

A csoport publikációs tevékenysége összességében kiemelkedő, a tudományos minősítő eljárásokban a kutatócsoport minősített munkatársai (elnökként, opponensként, bizottsági tagként) rendszeresen részt vesznek. A hazai és nemzetközi konferenciákon való részvétel előadóként és résztvevőként egyaránt folyamatos és magas színvonalú.

A Pray-kódex facsimile kiadása, a latin átirat és a kapcsolódó tanulmánykötet szerkesztése, kapcsolattartás a szerzőkkel, bevezető írása (Sarbak).

Lipták Dorottya Sajtótörténeti Kutatócsoport

A kutatócsoport legfontosabb tudományos teljesítménye 2024-ben Bárány Zsófia *"Lelke mélyén szabad röptű szellem"* Lonovics József, *egy magyar főpap a reformok világában* című monográfiájának megjelenése volt. A kötet novemberi könyvbemutatója komoly érdeklődés mellett zajlott le.

A kutatócsoport szeptemberben a zirci műemlékkönyvtárral együttműködésben rendezte meg *Az egyéniség szerepe a történelemben* című konferenciát, amelyből reményeink szerint akár hagyományteremtő kezdeményezés is válhat.

Bárány Zsófia

Előadások

2024. április 17-18. *Marczali Henrik katolikus kapcsolatai* c. előadás - Marczali-konferencia. HUN-REN BTK TTI

2024. szeptember 19. *„A reformert erősítő élmény” – Egyházfegyelmi kérdések a reformkori Csanádi egyházmegyéből* c. előadás - Tanítványok tanítványai. Emlékkonferencia a 100 éve született Dr. Szabad György (1924–2015) tiszteletére

2024. szeptember: 26–27.: „Arra, hogy nyíltan beszéljek, szeretetteljesen ő maga szólított” Lonovics József, a diplomata című előadás az Egyéniség a történelemben című konferencián (Zirc)

2024. november 9.: *Gläubige, die den Weg des Gesetzes und der Disziplin gehen wollen* – *Dispensationen in der Diözese Csanád in den 1830er und 1840er Jahren* c. előadás a „Verhärtete Frömmigkeit im 19. Jahrhundert” c. nemzetközi konferencián; Haus der Donauschwaben - Sindelfingen

2024. december 10.: „A’ közvélemény által régen táplált vágyak” – *A zsidóság és a nyilvánosság kérdése az 1848. évi kultuszminiszteri levelezésekben* című előadás a Médiatörténeti mozaikok 2024 című konferencián (Médiatudományi Intézet)

Publikációk

"Lelke mélyén szabad röptű szellem": Lonovics József, egy magyar főpap a reformok világában. Budapest, Magyarország: HUN-REN Bölcsészettudományi Kutatóközpont, Történettudományi Intézet, Országos Széchényi Könyvtár (OSZK) (2024), 316 p.

Bárány Zsófia – Dede Franciska – Klestenitz Tibor (szerk.), *Magyar Könyvszemle sajtótörténeti különszám, 2023/3–4*, 612 p.

Visszatérés a magyar Sionra. Tanulmányok az érseki szék Esztergomba történt visszatérésének 200. évfordulója alkalmából (Strigonium Antiquum XI) (szerk. Fejérdy András – Hegedűs András; Esztergom, Esztergom-Budapesti Főegyházmegye, Prímási Levéltár, 2022) 255 o. – Magyar Sion 18: 1 pp. 188-190., 3 p. (Recenzió)

„...a katolikusok érdekeire is befolyást gyakorolhat”: A katolikus nyilvánosság és a Protestáns Pátens (1859–1864). In: *Aetas: történettudományi folyóirat* 39: 2 pp. 101-113., 13 p.

„Az Akadémia épületében hordozó oszlopnak tekintette magát” A Magyar Tudományos Akadémia egyházi mecénásai. In: *A Magyar Tudományos Akadémia mecénásai.* Szerk. Klement Judit. MTA BP., 2024. 135-154.

Rubicon Online: 2024.12.20. *Lonovics József, egy magyar „diplomata” a reformkorban.* <https://rubiconintezet.hu/2024/12/20/lonovics-jozsef-egy-magyar-diplomata-a-reformkorban/>

„[...] hogy Vallásomat a Bánátból egészen kiirtsák.” – Felekezeti feszültségek 1848-ból. Döbör András – Forró Lajos – Pető Bálint (szerk.): „80 éve történt” – partizánmegtörlet a Délvidéken 1944/45-ben. Sajtó és nyilvánosság a Délvidéken. Fejezetek a Délvidék múltjából 9. Absztrakt kötet, Szeged, Szegedi Tudományegyetem Juhász Gyula Pedagógusképző Kar – Juhász Gyula Felsőoktatási Kiadó, 2024. 9.

Blogbejegyzés

2024. január, Dede Franciskával és Klestenitz Tiborral közösen: *„...ki most tétlenségben marad, nincs jövője”. 175 éves a Szent István Társulat.* I–XI. (a blogsorozat első néhány része 2023 decemberében jelent meg)

Konferenciabeszámoló

2024. január 31. Dede Franciskával, Klestenitz Tiborral és Mann Jolánnal közösen: *Médiatörténeti mozaikok 2023.*

2024. május 22.: *„A teljes történeti objektivitás most is csak ideál, mely csupán nagy tanulmány és elvonás árán közelíthető meg”*

2024. október 24. „A történésznek is elsőrangú feladata az utódnevelés”

2024. december 18.: *A 19. században megedződött kegyesség*

Kiállítás

„*Lelke mélyén szabad röptű szellem*” – pop up kiállítás a könyvbemutató részeként. OSZK, 2024. nov. 19.

Könyvbemutató/Könyvvita

„*Lelke mélyén szabad röptű szellem*”: *Egyházpolitika az 1840-es években*. Könyvvita Fazekas Csabával. Wesley Egyház- és Vallásszociológiai Kutatóintézet.

„*Lelke mélyén szabad röptű szellem*”: Könyvbemutató. OSZK, 2024. nov. 19.

„*Lelke mélyén szabad röptű szellem*”: Könyvbemutató. HUN-REN BTK TTI, 2024. dec. 10.

Rádióinterjú/podcast/média:

Több részes beszélgetés Soós Viktor Attilával a Magyar Katolikus Rádió *Arcok és sorsok* című műsorában a Szent István Társulatról és a megjelent kötetéről. 5 adás.

Kossuth Rádió - 2024. december 27.: *Regényes történelem: Állam és egyház szolgálatában* - Beszélgetés a megjelent kötetéről, kötet kapcsán.

2024. szeptember 22.: *Egy lelke mélyén szabad röptű szellem: Lonovics József püspök* – CSEVEJ 29

Teaser-videó a megjelent kötet kapcsán. HUN-REN BTK TTI

Egyéb tudományos munka (pl. tagságok)

PPKE HTK: doktori disszertáció külső bírálója

(Felkérés: ELTE BTK: PhD – bizottsági tagság

Felkérés: ELTE BTK – Történeti Intézet – záróvizsga- bizottsági – külső tagság 2025. január- 2027. dec.)

Dede Franciska

Előadások

2024. augusztus 22–24.: „... kedvenc sportom posztumusz dolgokat írni” *Justh Zsigmond naplójegyzetei a levelei, a szépprózája és a publicisztikája tükrében* című előadás a Személyes források – megélt történelem című konferenciáján (Hajnal István Kör konferenciája, Békéscsaba)

2024. szeptember: 26–27.: *Az Ördöglovas leánya – Metternich-Sándor Paulina* című előadás az Egyéniség a történelemben című konferencián (Zirc)

2024. november 7.: „... a »pillanatnyi zár« lecsattan” *Vojnich Oszkár írásai és amatőr fényképei Herczeg Ferenc lapjában (1898–1914)* című előadás a Fejezetek a Délvidék történelméből 8. – Sajtó és nyilvánosság a Délvidéken című konferencián (Szeged)

2024. december 10.: *A pálinkától a vegyesházasságig. A Szent István Társulat Népiratkák sorozata* című előadás a Médiatörténeti mozaikok 2024 című konferencián (Médiatudományi Intézet)

Publikációk

Közönség-kapcsolatok. A Hét és az Új Idők „interaktív” kezdeményezései (1889–1914), Magyar Könyvszemle 2023/3–4, 507–527.

Bárány Zsófia – Dede Franciska – Klestenitz Tibor (szerk.), *Magyar Könyvszemle sajtótörténeti különszám*, 2023/3–4, 612 p.

Séták a nagyvilágban. Az Új Idők illusztrált utazási sorozata. In: Kunt Gergely – Tamás Ágnes (szerk.): *Történelem és vizualitás*, Szeged – Vác– Eger, Hajnal István Kör Társadalomtörténeti Egyesület – Apor Vilmos Katolikus Főiskola – Líceum Kiadó, 2024, 93–107.

Gobseck, Goriot, Rastignac és Nucingen. A pénz szerepe és megjelen(it)ése Balzac regényeiben. In: Hites Sándor – Szabó-Reznek Eszter (szerk.): *Elbeszélni a pénzt, Gazdasági reprezentációk a prózairodalomban*, Budapest, reciti, 2024, 105–127.

„... a »pillanatnyi zár« lecsattan” Vojnich Oszkár írásai és amatőr fényképei Herczeg Ferenc lapjában (1898–1914). In: Döbör András – Forró Lajos – Pető Bálint (szerk.): *„80 éve történt” – partizánmegtorlás a Délvidéken 1944/45-ben. Sajtó és nyilvánosság a Délvidéken. Fejezetek a Délvidék múltjából 9. Absztrakt kötet*, Szeged, Szegedi Tudományegyetem Juhász Gyula Pedagógusképző Kar – Juhász Gyula Felsőoktatási Kiadó, 2024, 13.

Blogbejegyzések

2024. január, Bárány Zsófiával és Klestenitz Tiborral közösen: *„...ki most tétlenségben marad, nincs jövője”*. 175 éves a Szent István Társulat I–XI. (a blogsorozat első néhány része 2023 decemberében jelent meg)

2024. december 10.: *„Egy sült laikus”: Herczeg Ferenc a levegőben*

2024. december 23.: *„... ügyes ember és ravasz róka” – Lovik Károly és négy lábú barátja*

2024. december 30.: *Alaszkától Ausztráliáig. A világutazó, vadász és író Vojnich Oszkár (1864–1914)*

2024. december 31.: *„Csakazértis!” Sarah Bernhardt színésznő Justh Zsigmond szemével*

Konferenciabeszámoló

2024. január. 31. Bárány Zsófiával, Klestenitz Tiborral és Mann Jolánnal közösen: *Médiatörténeti mozaikok 2023*

2024. szeptember 10.: *Személyes források – megélt történelem*. Konferenciabeszámoló

Tárlatvezetés

2024. január 8., 15. és 30.: tárlatvezetés a *„... ki most tétlenségben marad, nincs jövője” – 175 éves a Szent István Társulat* című kiállításban

2024. január 20.: a Magyar Kultúra Napján három tárlatvezetés a *„... ki most tétlenségben marad, nincs jövője” – 175 éves a Szent István Társulat* című kiállításban

2024. február 15., 16., 20.: tárlatvezetés a *Vershaza* című kiállításban

2024. április 18., 22.: tárlatvezetés a *Vershaza* című kiállításban

Rádióinterjú

Rövid interjú a Magyar Katolikus Rádióban a „... ki most tétlenségben marad, nincs jövője” – 175 éves a Szent István Társulat című kiállításról A héten történt (szerkesztő: Pécsi Krisztina) című műsorban (2024. január 13.; ism.: 20.)

2024. július 25., augusztus 1. és 8.: Háromrészes beszélgetés Soós Viktor Attilával a Magyar Katolikus Rádió Arcok és sorsok című műsorában a Szent István Társulatról (nők és illusztrációk témában)

Egyéb tudományos munka

A Klebelsberg Kuno-ösztöndíj 2023. évi nyertesei beszámolóinak értékelése (43 beszámoló + a késve leadott beszámolók pótlólagos – online – elbírálása) és a Klebelsberg Kuno-ösztöndíj 2024. évi pályázatainak elbírálása (75 pályázat). A bizottsági ülés időpontja: 2024. március 7.

NKA 2024. alkotói támogatás A Hét című kötet megírására

NKA 2023. alkotói támogatás – elszámolás: „Rászegeztem a kodakot” Amatőr fényképek az Új Idők első két évtizedében (1894–1914)

2024. november 11.: az „A költőnő, akinek férje miniszterelnök”. Gróf Bethlen Margit válogatott publicisztikai írásai című, Rózsafalvi Zsuzsanna és Filep Tamás Gusztáv szerkesztésében, a Gondolat Kiadónál megjelent kötet bemutatása Gudenus Jánossal a Petőfi Irodalmi Múzeumban

Klestenitz Tibor

Előadások

Klérus, sajtó, nyilvánosság. Szempontok és kutatási lehetőségek. 2024. március 1. A katolikus egyházi társadalom kutatása. A Magyar Egyház- és Teológiatörténeti Akadémia Egyesület tudományos konferenciája, Pécs.

Egy magyar jezsuita a 20. században. Bangha Béla egyénisége. 2024. szeptember 26. Az egyéniség szerepe a történelemben. Tudományos konferencia. MNMKK OSZK Ciszterci Műemlékkönyvtár, Zirc.

Czapik Gyula temesvári lapszerkesztői tevékenysége. 2024. november 7. Sajtó és nyilvánosság a Délvidéken. Tudományos konferencia. Szegedi Tudományegyetem, Szeged.

Nagy Iván élete és munkássága a sajtó tükrében. 2024. november 12. Nógrád fia – Nagy Iván. Kiállításmegnyitó és konferencia. MNMKK Palóc Múzeum, Balassagyarmat.

A magyar jezsuiták tudományos munkássága. 2024. december 24. Szerzetesek és az Akadémia. Tudományos konferencia. Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskola, Budapest.

Az Egyházi Közlöny – egy katolikus papi szaklap a dualizmus korában. 2024. december 10. Médiatörténeti mozaikok 2024. Tudományos konferencia. NMHH Médiatudományi Intézet, Budapest.

Publikációk

A dualizmus kori politikai elit vidékképe. In: Horváth Gergely Krisztián (szerk.) Vidékdiskurzusok - vidékképek. Történeti elitek a földről, parasztról, faluról. Budapest:

HUN-REN Bölcsészettudományi Kutatóközpont, Történettudományi Intézet, pp 29-60 (2024)

Teadélutánok a doktori programunkban VII. In: Eőry Áron (szerk.) *A Tea íze: Történeszdiskurzusok az ELTE BTK Történeti Intézetében, majd az MTA Klub Egyesület keretében.* Budapest: Nemzetközi Magyarástudományi Társaság, pp 39-41 (2024)

Czapik Gyula temesvári lapszerkesztői tevékenysége. In: Döbör András, Forró Lajos, Pető Bálint (szerk.) "80 éve történt" - partizánmegtorlás a Délvidéken 1944/45-ben. Sajtó és nyilvánosság a Délvidéken: Fejezetek a Délvidék múltjából 9. Absztrakt kötet. Szeged: Szegedi Tudományegyetem Juhász Gyula Pedagógusképző Kar, Juhász Gyula Felsőoktatási Kiadó, p. 23. (2024)

Egy katolikus hetilap a közösség-szervezés szolgálatában: A Veszprémi Közlöny (1884-1892). In: Karlinszky Balázs, Varga Tibor László (szerk.) *A VESZPRÉMI PÜSPÖKSÉG „HOSSZÚ 19. SZÁZADA”: A veszprémi egyházmegye története 1777–1917 között.* Veszprém: Veszprémi Főegyházmegyei Könyvtár és Levéltár, pp 255-272 (2024) (A veszprémi egyházmegye múltjából 0238-7190; 41)

Az építkezés kora: A plébánia története 1925-1944 között. In: Cúthné Gyóni Eszter, Wirthné Diera Bernadett (szerk.) *100 éves a budai Szent Imre Plébánia.* Budapest: Budai Szent Imre Plébánia, pp 29-55 (2024)

Kié a felelősség? Az első világháború jogbölcseleti megközelítésben. ÚJKOR.HU - A VELÜNK ÉLŐ TÖRTÉNELEM: 2024 08.04. Paper online. (2024)

Az olasz király Esztergomban : egy villámlátogatás kulisszatitkai. ÚJKOR.HU - A VELÜNK ÉLŐ TÖRTÉNELEM: 2024 május 16. Paper <https://ujkor.hu/content/iii-viktor-emanuel-olasz-kiraly-esztergomban>. (2024)

Blogbejegyzések

2024. január, Bárány Zsófiával és Dede Franciskával közösen: „...ki most tétlenségben marad, nincs jövője”. *175 éves a Szent István Társulat* I–XI. (a blogsorozat első néhány része 2023 decemberében jelent meg)

Konferenciabeszámoló

2024. január 31. Bárány Zsófiával, Dede Franciskával és Mann Jolánnal közösen: *Médiatörténeti mozaikok 2023*

2024. november 4. *Az egyéniség szerepe a történelemben.* Tudományos konferencia Zircen.

Kulcsár Péter Historiográfiai Kutatócsoport

A 2024-es munkás, de csendes év volt a KPHK szempontjából. A Kutatócsoport továbbra is két féléllású kollégával (Kasza Péter mellett Nagy Gábor a hivatalos tagok) működik.

2024-ben kezdtük meg az első komolyabb, kifejezetten kutatócsoporti tudományos vállalkozás előkészítését.

A terv Kulcsár Péterre való tekintettel egy kissé háttérbe szorított történetíró, Zermegh János művének latin és magyar nyelvű kiadása volt jegyzetekkel.

Zermegh 16. századi történetíróként abszolút beleillik a Kutatócsoport programjába. Ugyanakkor szövegének modern, latin kiadása nincs, csak két korai 1662-ből és 1746-ból. Másrészt ideális választás azért is, mert a korábban csak latinul megjelent művet Kulcsár Péter fordította magyarra (2007), de azt jegyzetek nélkül adta ki. A Kutatócsoport mind a két hivatalos tagja publikált korábban Zermeghről, Bakos Dzszenifer pedig ebből írta az OTDK dolgozatát így adva volt a mezőny a kötet elé szánt tanulmányokhoz is.

2024 folyamán Nagy Gáborral átirtuk a latin szöveget, összevetettük a két kiadást elláttuk filológiai jegyzetekkel a szövegünket.

Újragondoltuk Kulcsár fordítását is, a mai kor igényeihez igazítottuk a szöveget és történeti jegyzetekkel láttuk el. Tomkó Zoltán szegedi doktorandusz bevonásával közel 200 000 karakternyi előtanulmány készült a szöveghez, amely jelenleg a tördelés előtti fázisban van.

A tervek szerint a munka az OSZK által alapított új sorozatban („Történetírók könyvtára” jelenik majd meg) 2025 tavaszán.

További lépéseket tettünk az kutatási együttműködések terén is. 2024-ben komoly tárgyalások zajlottak egy az OSZK és a Miskolci Egyetem közti együttműködésről. A végleges dokumentációt 2025 márciusában írja majd alá a két intézmény vezetője, de az anyag kidolgozása a 2024-es munka érdeme.

Kasza Pétert 2024-ben beválasztották az MTA Művelődéstörténeti Osztályközi Bizottságába.

Bakos Dzszenifer SZTE Irodalom és Kultúratudományi Doktori Iskolája Neolatin programjának doktorandusz hallgatója, ahol Nagy Gábor vezetésével Joó János historikus tevékenységéről készíti PhD-dolgozatát.

A 2024-es évben a KPHK tagjai számos konferencián vettek részt, illetve szerveztek meg. Ezek közül a szöveges beszámolóban is érdemes négyet megemlíteni.

Közös OTKA-projektjük kapcsán 2024. május 13-án Szebelédi Zsolt és Kasza Péter szervezték meg az OSZK-ban a második Szerémi-műhelykonferenciát, ezúttal tizenhárom, köztük két szerbiai illetőségű előadóval,

Kasza Péter előadást tartott Kolozsváron az Erdélyi Múzeum Egyesület meghívására: Bethlen Farkas: Erdély története - Egy készülő kiadás tanulságai, Kolozsvár, EME, 2024. május 27.

Kasza Péter előadást tartott a Gondolatok és egy attribúciós kísérlet Szerémi György Epistola flebilis c. műve kapcsán „Szűk vala egy ország”, Új szempontok a mohácsi csata időszakának és emlékezetének kutatásához, 2024. augusztus 21., Magyaregregy, Mária-vár

Kasza Péter három hallgatója, Petrovity Ádám, Tóth Laura és Erdélyi Anita nyújtott be 2024 végén OTDK-dolgozatot. Kutatásaik az OSZK-állományához több síkon kötődnek.

11.6. Könyvkiadási tevékenység 2024: kiadványok, alhonlinek, díjak, MKKE-tagság

Az MNMKK OSZK mint könyvkiadó hosszú évek óta rangos kiadványokkal van jelen a

hazai könyvpiacra. Kiadványainkat az intézmény páratlan állományára és munkatársai szaktudására építve, önállóan vagy neves hazai és nemzetközi kiadókkal karöltve jelentetjük meg, széles spektrumot átfogva: faksimile kiadásokat, díszalbumokat, konferencia- és tanulmányköteteket, könyv-, sajtó- és művelődéstörténeti szakmunkákat, hézagpótló bibliográfiákat és kiállítási katalógusokat egyaránt kiadunk.

A kiadványok elsődleges célja az intézményi tudományos kutatások eredményeinek közzététele, de ezek mellett szükségessé teszi a nemzeti könyvtár országos feladataiból adódó egyedi bibliográfiai és szakkönyvtári tevékenység, illetőleg a gazdag múzeumi és gyűjteményi háttér.

Nyomtatott formában a következő kötetek jelentek meg:

Bárány Zsófia *Lonovics József római missziója 1840–41.* OSZK–Bölcsészettudományi Kutatóközpont Történettudományi Intézet

Kovács Eszter *A régi magyarországi énekköltészet biblikus cseh nyelvű nyomtatott emlékei a kezdetektől 1701-ig (Tanulmány és szövegválogatás magyar fordítással).* OSZK–Szent Adalbert Közép- és Kelet–Európa Kutatásokért Alapítvány

Szalai Béla *Most van ideje a hadakozásnak I-II.* OSZK–Magyar Tudományos Akadémia Könyvtár és Információs Központ

Petőfi Sándor összes művei. Kritikai kiadás 6. Költemények. Universitas Kiadó–MNMKK OSZK

Philostratus-kódex. Faksimile kiadás. OSZK

Irodalmi Magazin 2024. 1–4. szám MNMKK OSZK–MNMKK PIM–Magyar Napló Kft.

Magyar Könyvszemle 2024. 1–2. szám MNMKK OSZK–MTA Irodalomtudományi Intézet

A könyvkiadási feladatok gyakorlati teendőit, részfeladatait a Főigazgatói Kabinet munkatársai látták el: fordítás, olvasószerkesztés, korrektúra, tördelés, grafikai tervezés, a szerzőkkel, társkiadókkal, valamint a nyomdával való napi kapcsolattartás (árjábanlétkézés, megrendelés stb.), bizományos és terjesztési feladatok. A munkatársak folyamatosan aktualizálták a kétnyelvű kiadványi honlap tartalmát, az ajándéktárgyakkal kapcsolatban a PR-munkában is részt vettek, valamint működtették a könyves- és ajándékboltot (rendelések biztosítása, kiadványok átadása, heti elszámolás, tájékoztatás stb.).

A munkatársak intézték a bizományos kiadványok és tárgyak bevételét, kiadását, a havi elszámolást, vezették a készletnyilvántartást és összedolgozva a kommunikációs csoporttal; ők írták a könyvkiadáshoz kapcsolódó bármilyen tartalom szövegét is.

A 2024. év integrációs változásai – az MNMKK létrejötte – erre a területre is hatással volt. 2024. július elsejétől az **MNMKK könyvkiadási csoportjának koordinátori szerepét** a nemzeti könyvtár látja el. A tagintézmények első belföldi közös megjelenése is ehhez a területhez kapcsolódott, 2024. szeptember 26–29-én a **Budapesti Nemzetközi Könyvfesztiválon** közös, egységes standdal léptünk a nagyközönség elé.

Az OSZK 2017 óta a Magyar Könyvkiadók és Könyvterjesztők Egyesülése (MKKE) tagja, ez természetesen nem változott az integrációval sem. A MKKE által minden évben megrendezett Ünnepi Könyvhéten és a már említett Budapesti Nemzetközi Könyvfesztiválon ezek után is az MNMKK-nak lesz egy bővített, összevont standja. Ugyanígy együtt jelentünk meg novemberben a Győri Könyvszalomon is. A szervezési feladatok nagy része a nemzeti könyvtárban történt.

Szintén a könyvkiadással foglalkozó csoporthoz kapcsolódik annak a megtisztelő

feladatnak egy része, amely a **Kulturális és Innovációs Minisztérium miniszteri könyvtárának összeállítása** volt az ősz folyamán.

Az év bővelkedett a könyvszakmai díjakban.

Két, 2023-ban megjelent kötetünk is díjazott lett a Szép Magyar Könyv verseny díjátadóján, a 95. Ünnepi Könyvhét nyitónapján. 2024. június 13-án Budapesten, a Vörösmarty tér nagyszínpadán került sor a MKKE által meghirdetett verseny díjkiosztójára. A verseny nemcsak az MKKE díjait foglalta magába, hanem a közjogi méltóságok és kulturális intézmények különdíjait is, amelyeket szintén a zsűri ajánlása alapján ítéltek oda a nyertes kötetek alkotóinak.

Az MTA elnökének különdíját *Bánfi Szilvia A bécsi császári udvar és János Zsigmond erdélyi fejedelem nyomdásza* című könyve nyerte el. A díjat Lewalt-Jeziarski Zoltán, az OSZK főigazgatói kabinetvezetője, Bánfi Szilvia, a szerző és Vincze Judit, a kötet tipográfusa vette át.

A Kulturális és Innovációs Minisztérium különdíjával *Török Máté Versénekmondó* című könyvét jutalmazták. Az elismerést Lewalt-Jeziarski Zoltán és a szerző felesége, Törökné dr. Legeza Rita vette át.

A Magyar Könyvtárosok Egyesülete (MKE) 55. vándorgyűlésén a Kulturális és Innovációs Minisztérium, valamint az MKE 2024. július 18-án Fitz József-könyvdíjjal jutalmazta a nemzeti könyvtárat a *Budai krónika*, azaz a *Chronica Hungarorum* faksimile és tanulmánykötet kiadásáért. A mű tipográfiájában, megjelenésében Schöck Gyula könyvművész munkáját dicséri, a kísérőkötet szerkesztését pedig könyvtárunk két kutatója, Farkas Gábor Farkas és Varga Bernadett jegyzi. A szakmai elismerést Schöck Gyula és a könyvtár kiadói csoportját koordináló Szecsey-Mátis Bernadett vette át.

11.7. Könyvbemutatók

2024. március 6-án mutattuk be a Magyar Pálos Rend és az OSZK együttműködésének újabb eredményeként a magyar történelemmel és kultúrával szorosan összefonódó pálos rendről még 2023. év végén megjelent ***Pálos olvasókönyv*** című gazdag gyűjteményt. Rózsa Dávid főigazgató köszöntője után Szóllás Péter, a Kulturális és Innovációs Minisztérium Könyvtári és Levéltári Főosztályának vezetője, valamint Fürjes Zoltán, a Miniszterelnökség egyházi és nemzetiségi kapcsolatokért felelős helyettes államtitkára mondott rövid beszédet. A könyvet Sudár Annamária, a kötet szerkesztője és Puskás Antal OSPPE pálos tartományfőnök mutatta be kerekasztal-beszélgetés keretében, amelyet Matula Ágnes kulturális szerkesztő vezetett.

2024. április 25-én mutattuk be ***Simon Melinda: Kiadói és nyomdászjelvények Magyarországon 1921–1940*** című könyvét. Simon Melinda, a Szegedi Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kara Kulturális Örökség és Humán Információtudományi Tanszék adjunktusa kiemelt kutatási területe a nyomdászattörténet és a nyomdászjelvények. A kötet egy nemzetközi viszonylatban is úttörő vállalkozás harmadik része, amely a kiadók és nyomdák jelvényeit gyűjti össze a címben foglalt időszakból.

2024. június 4-én a nemzeti könyvtár adott otthont ***Bánfi Szilvia: A bécsi császári udvar és János Zsigmond erdélyi fejedelem nyomdásza. A tragikus sorsú Raphael Hoffhalter nyomdai vállalkozásai Közép-Európában (1556–1568)*** című kötete bemutatójának.

Az OSZK kiadásában megjelent kiadvány fókuszában Raphael Hoffhalter nyomdász és betűmetsző áll, aki az 1550-es évek második felétől 1563 legelejéig Bécs városának egyik jelentős, meghatározó tipográfusa volt.

2024. október 30-án került sor **Szalai Béla három kötete** bemutatójára. A *Két császár is ront már minket. A magyar történelem kortárs metszeteken 1666–1684; valamint a Most van az ideje a hadakozásnak. A magyar történelem kortárs metszeteken 1685–1686 (I-II. kötet)* című kötetekbe pódiumbeszélgetés keretén belül nyújtott betekintést a szerző, Szalai Béla, valamint Vizi E. Szilveszter akadémikus, Monok István, az MTA Könyvtár és Információtudományi Központ főigazgatója, és Farkas Gábor Farkas kutató. A moderátor Varga Bernadett kutató volt.

2024. november 19-én **Bárány Zsófia: „Lelke mélyén szabad röptű szellem”.** **Lonovics József, egy magyar főpap a reformok világában** című kötetének bemutatójára került sor. A szerző beszélgetőtársai Csorba László főigazgató (BTM), Fazekas Csaba és Völgyesi Orsolya kutatók voltak.

2024. december 9-én került sor a magyar reneszánsz könyvkultúra kiemelkedő darabja, a *Philostratus-corvina* faksimile kiadásának bemutatójára. Hunyadi Mátyás magyar király (1458–1490) híres corvinájának igényes, pontos másolata a nemzeti könyvtár kiadásában jelent meg. A könyvbemutató résztvevőit Rózsa Dávid főigazgató köszöntötte, a bemutató beszélgetést Földesi Ferenc, az MNMKG OSZK Kézirattárának vezetője moderálta. Résztvevők voltak Zsupán Edina filológus, a HUN-REN-OSZK Fragmenta et Codices Kutatócsoport tudományos munkatársa, valamint Schöck Gyula könyvművész, a Schöck ArtPrint Kft. vezetője.

12. Kommunikációs és marketingtevékenység (stratégiai irányai, arculat, eszközök)

Kommunikáció	2023. évi tény	2024. évi tény
Kommunikációs költségek (Ft)	283.166	823.550
TV megjelenés (fizetett hirdetések nélkül)	91	76
Rádió megjelenés (fizetett hirdetések nélkül)	77	557
Írott sajtó megjelenés (fizetett hirdetések nélkül)	79	109
Online hírek	1.420	942
Közösségi médiában megjelenő hírek	9.181	9.400
Hírlevelek	50	45
Fizetett hirdetések száma (médiától függetlenül, becsült érték)	2	print: 0 online: 2.400 (közösségi média)
Egyéb:....	24	2

2024-ben a nemzeti könyvtár kommunikációs tevékenysége új lendületet vett, tovább folytatva a korábbi években megkezdett stratégiai fejlesztéseket. Az év során az MNMKK OSZK szélesebb körű megjelenésekkel, valamint még erőteljesebb digitális jelenléttel igyekezett megszólítani olvasóit és a társadalom széles körét. A közösségi felületeken és a honlapon nem csupán a rendezvényeinkről és kollégáink konferenciaelőadásáról, kiállításainkról, könyvbemutatókról, hanem a könyvtár nemzetközi szinten való megjelenéséről is folyamatosan beszámoltunk. Rendezvényeinken, eseményeinken a kulturális kormányzati képviselő rendszeresen jelen van. A kommunikációs belső folyamataink során folytattuk a jógyakorlatok alkalmazását, rutinba való ültetését.

A könyvtár általánosságban már nem csupán az információszerzés helyszíne, hanem közösségi tér, találkozási pont, tanulási helyszín is. Az MNMKK OSZK évről évre egyre nagyobb figyelmet fordít arra, hogy a nyilvánosság számára közösségi térré váljon. A szakmai életét a nemzeti könyvtár úgy tudja (a kommunikáción túl) legjobban a nyilvánosság elé tárni, hogy nyílt napokat szervez az érdeklődők, a családok számára. 2024-ben **tizenkét nyílt napot** tartott a nemzeti könyvtár, kezdve a januári kultúra napi eseménytől a tematikus Tolkien-napon át egészen a decemberi adventi ünnepnapig. Ezen rendezvények állandó elő- és utókommunikációja segítette a sikeres rendezvénylebonnyolításokat.

A szakmai hírek **számos főigazgatói interjúban** láttak napvilágot. A nemzeti könyvtár az elmúlt években elindított projektjei keretében tovább erősítette a tartalmi megjelenését a tematikus honlapjain. **Jelenleg 65 tematikus oldal** áll rendelkezésre, amelyeken kutatók, diákok és oktatók bővíthetik ismereteiket. Fontos hangsúlyt kap a kommunikációban, hogy a közép-európai szinten is meghatározó **digitalizáló központ** teljesítenye tovább növekedett. 2024-ben összesen 14 millió levilágított oldalt digitalizáltak, ami jelentős mérföldkőnek számít a központ történetében.

A kommunikációban is folyamatosan törekszünk az innovációra. A közösségi felületek és az online kommunikáció töretlen fejlődése mellett a videós tartalmak is előtérbe kerültek. Az MNMKK OSZK 2024-ben is szinte minden fontos külföldi és belföldi eseményről készített feliratozott videókat, amelyek a Facebook és TikTok platformokon jelentős sikereket értek el. Az adventi időszakban az MNMKK-val együttműködve minden nap adventi videós tartalommal láttuk el felületeinket. Az intézmény kommunikációja az év során sikeresen alkalmazkodott a folyamatosan változó trendekhez, miközben a nemzeti kulturális örökség értékeit kiemelt figyelemmel gondozta és mutatta be a széles közönségnek.

12.1. Csoportvezetések

Intézményünk látogatottsága folyamatos. Adottságából fakadóan az érdeklődők számát nem lehet egy múzeuméval összehasonlítani, ám így is nagyon sokan kíváncsiak e rangos és tekintélyes múlttal rendelkező intézményre, amelyeknek elsődleges szerepe és feladata a magyar kulturális örökség hagyományos (papíralapú) és modern (elektronikus) könyvtári dokumentumainak megőrzése és közvetítése.

2024-ben az érdeklődők többsége továbbra is az általános- és középiskolákból került ki, osztály- vagy iskolakirándulások alkalmával, valamint az egyetemisták köréből.

Ezen felül a nyugdíjas közösségek jelenléte is szinte folyamatos volt, de természetesen egyéni látogatókat is fogadtunk, akik számára minimális létszám esetén is megtartottuk a vezetéseket.

Az előző évekkkel összehasonlítva létszámnövekedés volt tapasztalható a téli hónapok idején, az iskolák részéről pedig a tavaszi és az iskolakezdési időszak volt a legnépszerűbb. Január és február hónapokban összesen 53 tárlatvezetésre került sor 880 fő számára, ám csak **márciusban** 42 vezetést tartottunk 648 fő számára. Az idei legerősebb hónap a **június** volt 65 vezetéssel 980 fő számára, amelyek közül 31 vezetést tartottunk diákcsoportoknak 469 fővel. A diákok részéről második leglátogatottabb hónap érdekes módon idén a november volt (24 vezetés/277 fő).

Azt azonban mindenképpen meg kell említeni, hogy az időszaki kiállítások alkalmával érezhetően növekszik a látogatottság.

Diákok tekintetében a budapestiek mellett a következő városokból érkeztek csoportok: Debrecen, Miskolc, Eger, Pécs, Győr, Veszprém, Kecskemét, Gyula, Tiszafüred, Szentendre, Kisláng, Szentes, Vác, Kazincbarcika, Lengyel.

Az egyetemisták többségét az ELTE, valamint a Pázmány Péter Katolikus Egyetem hallgatói képezték, a már régen kialakított és felépített intézmények közötti jó kapcsolatnak köszönhetően. Innen számos ERASMUS ösztöndíjjal rendelkező külföldi hallgató is érkezett (Pl. angol nyelvi kurzus keretén belül ír, francia, holland és olasz diákokat láthattunk vendégül, de érkeztek a Magyarországon Tanuló Fülöp-szigeteki Diákok Egyesülete részéről is intézményünk iránt érdeklődő hallgatók.)

Határon túli magyar diákközösségeket az idén Kolozsvárról (Babeş-Bolyai Egyetem), Komáromból (Eötvös Utcai Alapiskola) és Pozsonyból (Pozsonyi Comenius Egyetem Pedagógiai Karának Történettudományi Tanszék), valamint Újvidékről (Újvidéki Egyetem Bölcsészettudományi Kar, Magyar Nyelv és Irodalom Tanszék) fogadtunk.

A Kárpát-medencei fiatal magyar könyvtárosok szakmai együttműködését a Magyar Országgyűlés házelnöke által már a 14. alkalommal meghirdetett ösztöndíjprogram segíti elő „*Könyvtár, ami összeköt*” címmel. Ahogy minden alkalommal, 2024-ben is a program részét képezte a nemzeti könyvtár meglátogatása.

A teljes árú jegyet vásárlók zöme budapesti volt, a külföldiek palettája viszont színesedett. Az európaiakon kívül távolabbi kontinensekről idelátogató vendégeknek is bemutathattuk az OSZK-t (pl. Pakisztán, Kína, Thaiföld, Vietnám, Costa Rica, Ausztrália, USA).

Nagy öröm és megtiszteltetés volt számunkra augusztusban a Széchényi család leszármazottjainak intézményünkben tett látogatása. Magyarország mellett Európa számos országából, valamint a tengerentúlról is hazautaztak – mintegy 110 fő – a családi összejövetel alkalmából. Számukra különböző, az épületet és az intézményt bemutató idegennyelvű vezetésekkel és egy kifejezetten a Széchényi család ereklyéiből, dokumentumaiból álló kiállítással készültünk. Nagy örömet és elégedettséget jelentett számukra a fogadtatás.

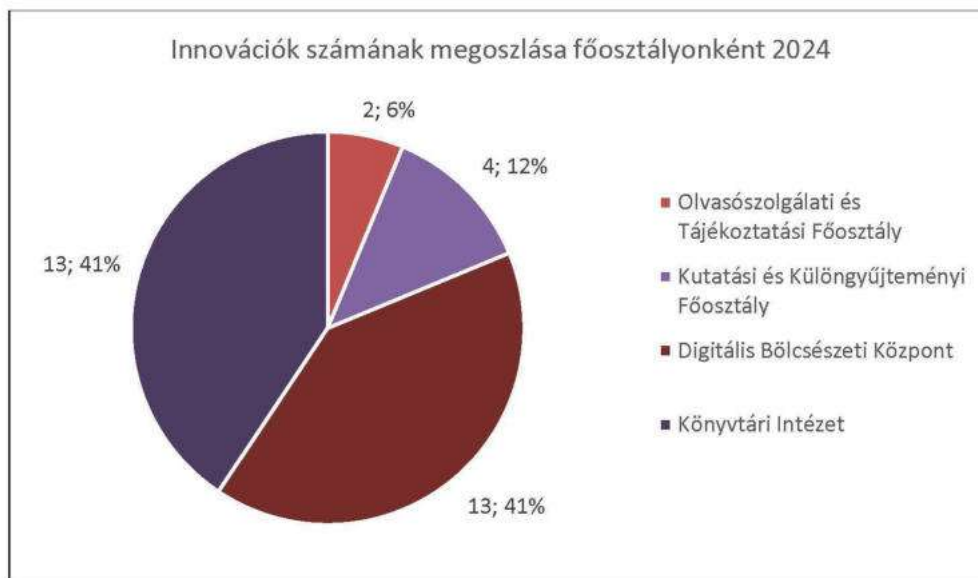
12.2. Múzeumpedagógia

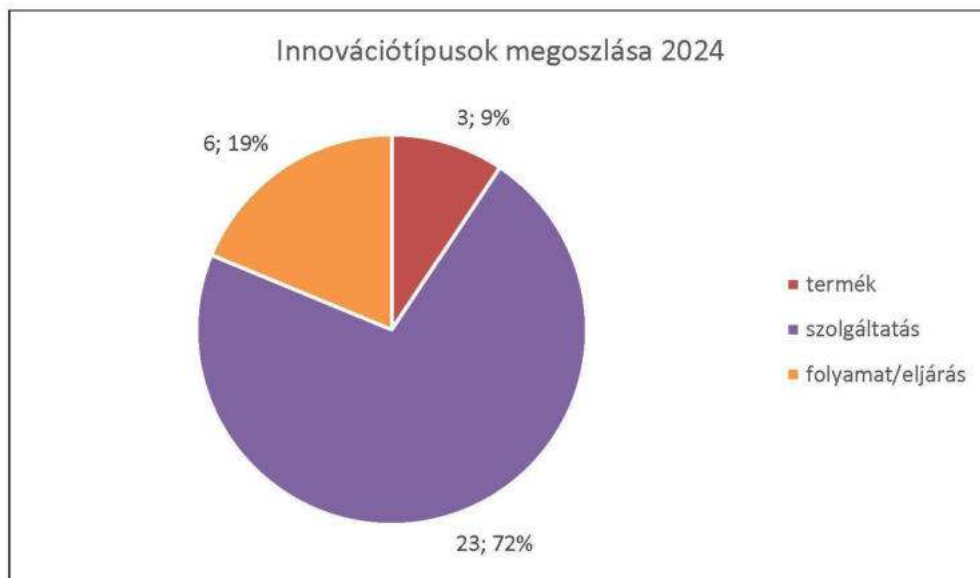
Szakirányú végzettséggel rendelkező múzeumpedagógus hiányában különböző **bemutatókat tartottunk a legkülönbélebb táruk anyagából.** Ezeket általában a

megrendelő kérésére tettük – amennyiben van a gyűjtemény munkatársainak szabad kapacitása –, amelyek tudásközvetítő, ismeretterjesztő előadásoknak is tekinthetők. Látogatóink körében 2024-ben is töretlen népszerűségnek örvendett a két, gyűjteményeinkre is reflektáló tematika mentén berendezett **szabadulószoba** – játékos program–, amelyet általában nyílt napjainkon hirdettünk. Az általános iskola alsó tagozatait Corvina szimbólumokból kialakított játékokkal, pecsételőkkel, valamint a Történeti Fénykép- és Interjútar anyagából válogatott mesediafilm vetítésével vártuk. Július elsején hat kulturális intézmény egybeolvasztásával létrejött az MNMKK, amelynek keretében új, a tagintézményeket – köztük az OSZK-t is – érintő és átfogó **múzeumpedagógiai program kidolgozása** vette kezdetét. **Munkacsoport jött létre**, amelynek feladata a múzeumpedagógiai tevékenységek összehangolása, jó gyakorlatok, módszertani útmutatók egymás közötti cseréje, valamint kiajánlások készítése az ország múzeumi számára. A munka még folyamatban, eredménye vélhetően 2025-ben már érzékelhető lesz.

13. A nemzeti könyvtár innovációi, jógyakorlatai a 2024. évi hazai és nemzetközi események tükrében (adatokkal, diagramokkal és szöveges leírással alátámasztva)

Innovációk száma	Jógyakorlatok száma
32	14

A 2024-ben megvalósuló innovációknál folytatódik az OSZK szolgáltatási palettájának megújítása, erősítése. A fejlesztések leginkább a szolgáltatási területre koncentráálódtak, azon belül az informatikai megoldások kerültek előtérbe. Erősödött a folyamatok és eljárások megújítására törekvő szemlélet, amely egyenes arányban áll a szolgáltatások minőségének javulásával. A jogyakorlatok esetében a tipológia árnyaltabb képet mutat, mint az innovációknál. Itt is tetten érhetjük az OSZK szolgáltatási attitűdjének erősödését, azonban a szolgáltatásfejlesztést támogatja a partneri együttműködés és a folyamatok felülvizsgálatából adódó fejlesztés is. Bár itt is jelen van az informatikai terület mint a szolgáltatások alaptípusa, azonban megjelentek az egyéb tevékenységek is, mint pl. a munkaszervezés vagy az állománymenedzsment. A 2024-ben végrehajtott fejlesztések széles körűek és nagy léptékűek, biztos alapot nyújtanak a következő év innovációi számára és biztosítják a folyamatos fejlődés lehetőségét az OSZK-ban.

- **Az EISZ adatbázisaira vonatkozó felhasználóképzés kollégáink számára:** tudástranzfer-továbbképzés, az intézmény alkalmazottai számára nyújtott szolgáltatás az Olvasószolgálati és Tájékoztatási Főosztály munkatársai részéről.
- **Mirador IIF open source képnézegető integrálása a Copia és RégiRitka online tartalom-szolgáltatásokba:** a Mirador nyílt forráskódú, webalapú képnézegető, amelyet elsősorban a digitális humántudományok területén használnak, például digitális könyvek, térképek vagy más képalapú tartalmak megjelenítésére. Célja, hogy interaktív, többretegű nézeti élményt biztosítson, lehetővé téve a felhasználók számára, hogy különböző képeket vagy dokumentumokat párhuzamosan jelenítsenek meg, zoomoljanak és navigáljanak bennük. További funkciói közé tartoznak olyan alapvető eszközök, mint az annotálás, könyvjelzőzés és a gyors navigálás a dokumentumokban. A Mirador elsősorban a IIF (International Image Interoperability Framework) szabványra épít, amely lehetővé teszi a különböző rendszerek közötti képek és digitális tartalmak interoperabilitását.
- **Top 10-es listák készítése könyvtári statisztikai adatokból:** egyes használati szolgáltatásokban kimagasló teljesítményt nyújtó könyvtárak kiemelése (trendjelentésekbe helyezése).
- **MEK+ szolgáltatás fejlesztése:** a szolgáltatás lehetővé teszi a könyvtárak számára az Sztj. 38. § (5) bekezdésében rögzített szabad felhasználási eset értelmében, hogy jogvédett műveket saját intézményük helyiségeiben ezzel a céllal üzembe állított számítógépes terminálok képernyőjén tudományos kutatás vagy egyéni tanulás

céljára a nyilvánosság számára szabadon megjelenítsenek, továbbá azt, hogy a felhasználók a célra rendelt hálózatba kapcsolt valamennyi kedvezményezett intézmény dokumentumait egyszerre böngészhessék és tekinthessék meg a rendelkezésre álló példányszámtól függően. A fejlesztésnek köszönhetően a nemzeti könyvtár az ország valamennyi könyvtárában elérhetővé tudja tenni magyar írott kulturális örökséget.

- **Új, modern elvárásoknak megfelelő facettás szűrő/kereső az OTR alapú online tartalom-szolgáltatások felületén:** a felhasználók modern, 21. századi elvárásoknak megfelelő facettás szűrőkkel tudják szűkíteni/bővíteni találati listájukat az online tartalomszolgáltatások rekordjai között böngészve/keresve. A szűrők admin felület felől tetszőleges módon konfigurálhatók (milyen mező, milyen név alatt legyen kereshető; lehetséges a mező típusának kiválasztása (autocomplete, szabadszöveg, címkéző, dátum stb., a szűrő értékeinek/címkéinek rendezési lehetőségei).
- **MKMA adatbázis névegyesítésekhez automatizmusok kidolgozása (MS Power Automate):** adattisztítás, névaktualizálás és adatfrissítés.
- **Jeles napok tartalomszolgáltatás:** a szócikkek bővítése az egyes táruk tudományos kutatóinak bevonásával.
- **Új harvest folyamat az OTR-alapú tartalomszolgáltatások esetében:** az ún. újgenerációs, OTR-alapú tartalomszolgáltatások esetében a feldolgozó-felületek és a digitális objektum-tár felől érkező metaadatok és digitális objektum jóval egyszerűbb, gyorsabb és könnyebb átemelése/aratása („harvestelése”) a WordPress alapú szolgáltatási felületek felé. A programozás Python alapokon történt.
- **A HUMANUS adatbázis és benne a MAKSZAB és Könyvtörténeti Bibliográfia LibMate rendszerbe költözése és az online olvasói katalógus megújítása:** a HUMANUS cikk-adatbázis tartalmazza a humántudományok, köztük a könyvtár- és információtudomány analitikusan feltárt, magyar publikációit. A technológia azonban elavult volt, és az olvasói élmény sem volt a 21. századi trendeknek megfelelő. Az adatbázis 2024. augusztus 5-én le is állt. A KSZK munkatársai részt vettek az adatbázis költöztetése utáni tesztelési munkálatokban és az olvasói OPAC felület kialakításának munkálataiban.
- **Könyvtárosok dolgozószobája c. rendezvénysorozat:** a rendezvénysorozattal a KSZK célja az, hogy rendszeresen teret adjon kerekasztal-beszélgetés formájában a könyvtárszakma legfrissebb kérdéseinek. A rendezvénysorozat egyedülálló a maga nemében ezen a tudományterületen és szakmai területen. Minden témához 3-4 meghívott szakértő érkezik, és közönség előtt vitatja meg a szűkebb terület releváns kérdéseit. A rendezvényről felvétel készül, amelyet közzéteszünk az OSZK youtube-csatornáján.
- **MEK-re katalogizált és publikálendő kiadványok tömeges, egy időben történő élesítése a szolgáltatási felületen:** a fejlesztők olyan eljárást dolgoztak ki, amelynek előfeltétele, hogy az adott mű a MEK admin felületén be legyen katalogizálva, a fájlok pedig legyenek a szerverre feltöltve a megfelelő helyre, de maga az éles szolgáltatásba történő publikálása egyszerre, egy adott időpontban történjen egy script által, emberi beavatkozás nélkül. Ez végrehajtható 100, de akár több ezer MEK-tételen is, ha azok előkatalogizálva vannak és rendelkeznek már kiosztott MEK-ID-val.
- **A távoli hozzáférés megoldása a ProQuest Library and Information Science Collection adatbázishoz:** az adatbázist eddig csak egyetlen gépen lehetett elérni a Könyvtártudományi Szakkönyvtárban, ahová az olvasóknak be kellett jönniük, ha használni szerették volna, illetve a könyvtárosok tudtak csak így szolgáltatni belőle információt (e-mailben például). A távoli hozzáférés megoldásával az olvasók otthoni

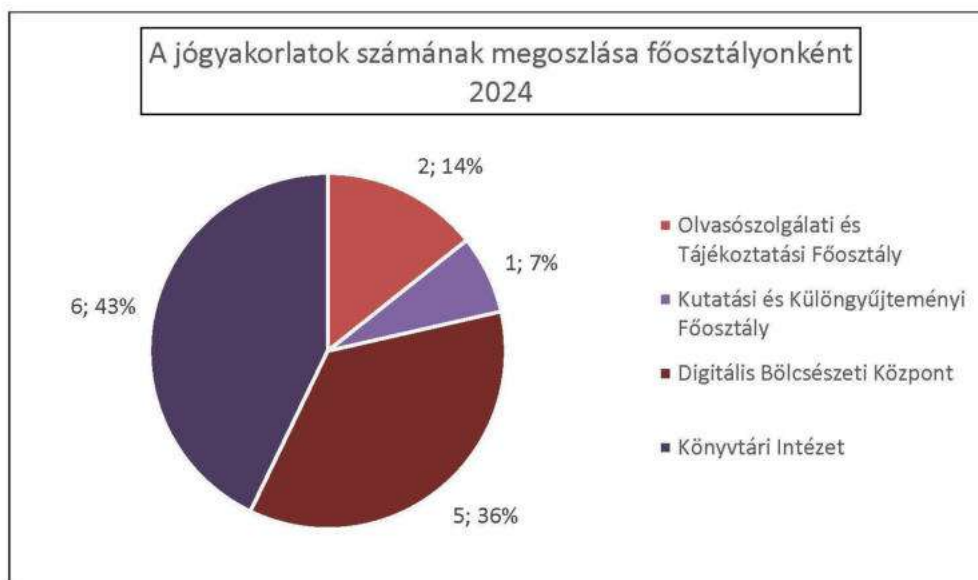
eszközeikről EduID-vel belépve önkiszolgáló módon tudják használni az adatbázist. A szolgáltatás ingyenes a beiratkozott olvasók számára.

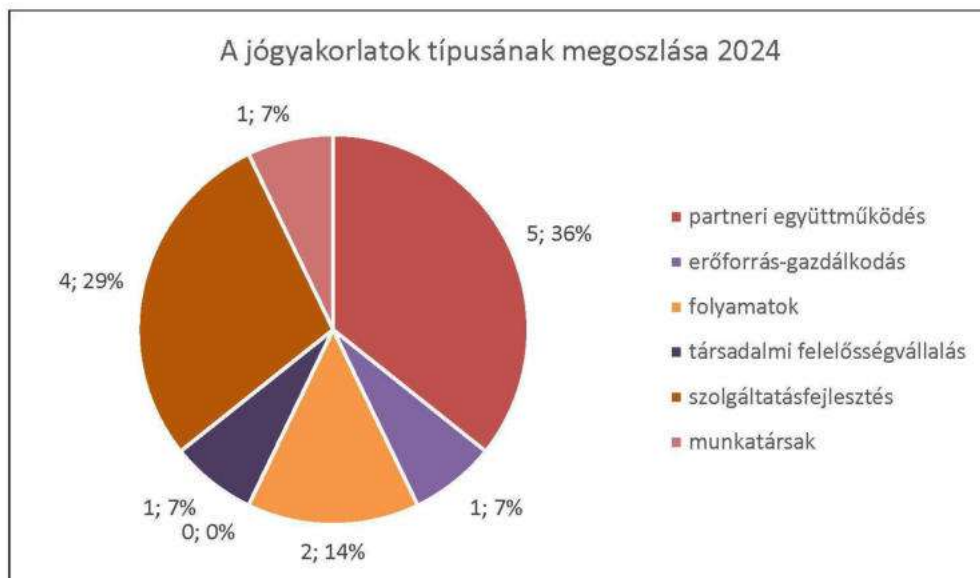
- **HTR-fejlesztés:** Handwritten Text Recognition, MI-alapú gépi kézírásfelismerő-modell építése. A 2021-ben publikussá tett, Kiss József levelezésén tanult vegyes kézírású modellhez képest a jelenlegi modell kétszer annyi tanulóanyagon (200 ezer szó) alapszik, amely jóval alacsonyabb hibaszázalékkal képes felismerni és átírni a kéziratos dokumentumokat.
- **Jogtisztázási Dokumentáló Eszköz = Right Clearance Documentation Tool, RCDT:** az EODOPEN projekt keretében megvalósult innováció. A digitális könyvtári szolgáltatásokhoz kapcsolódó jogtisztázási tevékenységek eredményét rögzítő nyilvántartás, egyben a jogtisztázás folyamatait támogató webes alkalmazás. A jogtisztázott művek rekordjainak sokrétű visszakereshetőségét teszi lehetővé, angol nyelvű felhasználói felülettel rendelkezik. Támogatja a manuális adatbevitelt és a rekordfeltöltést.
- **Térképes vizualizáció:** az interaktív vizualizáció különböző írói levelezések együttes vizsgálatát teszi lehetővé. A helyszínekből kiindulva a kapcsolódó személyek és levelek hálózatát jeleníti meg, lehetőséget adva az adatok történeti és térbeli kontextusba helyezéséhez, új összefüggések, mintázatok feltárásához.
- **Out-Of-Commerce Data Packing Software (OOPS!):** az EODOPEN projekt keretében megvalósult innováció. Adatcsomagoló alkalmazás a kereskedelmi forgalomban nem elérhető művek metaadatainak kezelésére, a releváns metaadatoknak az Európai Unió Szellemi Tulajdoni Hivatala által üzemeltetett adatbázisba való feltöltéséhez szükséges adatséma szerinti konverziójára, a kereskedelmi forgalomban nem elérhető hazai művek automatizált azonosítására.
- **Szabadulószo:** a játék során a felhasználó megismerheti a nemzeti könyvtár különböző szervezeti egységeit és munkafolyamatait, amelyek a kéziratok feldolgozásával foglalkoznak, így végigkövetheti egy kézirat útját a könyvtárba kerülésétől a feldolgozáson át a digitális megjelenéséig.
- **Új szakmai továbbképzések engedélyeztetése: Elektronikus tananyagfejlesztés és távoktatás könyvtári környezetben (60 óra).** A képzés célja, hogy a résztvevők megismerjék az elearning anyagok könyvtári használatának lehetőségeit, az elektronikus tananyag sajátosságait a digitális környezetben, és elsajátítsák a médiaelemek előállításának és szerkesztésének egyszerű és hatékony módszereit, valamint képessé váljanak grafikus felületen szabványos SCORM-(Sharable Content Object Reference Model) kompatibilis tananyagok elkészítésére, és a Moodle felületén kurzusok felépítésére, taneszközök közzétételére, ezáltal a könyvtárban folyó képzések elektronikus tananyagokkal történő támogatására.
- **Állományvédelem a közgyűjteményekben (30 óra):** A képzés során a résztvevők megismerik a dokumentumtípusokat felépítő anyagok tulajdonságait. Megismerkednek a dokumentumok károsodásának okaival és következményeivel, a károsító környezeti tényezőkkel, az optimális tárolási és használati feltételekkel. Elsajátítják a megelőző állományvédelem módszereit, képesek lesznek szakszerűen eljárni vizes katasztrófa esetén. Jártasságot szereznek a sérült dokumentumok kezelésében, a megfelelő tárolóeszköz kiválasztásában. Kompetenciákat szereznek az állományvédelmi célokat szem előtt tartó dokumentumkölcsonzés, kiállítás, digitalizálás területén, hogy mindezt alkalmazni tudják gyűjteményük védelmében.
- **Internetes tartalmak archiválása (30 óra):** A képzés célja, hogy a résztvevők megismerjék az internetes tartalmak hosszú távú megőrzésére alkalmas legújabb technikákat és az OSZK-ban végzett központi webarchiválási tevékenységet. A kurzus

elvégzése után a résztvevők jártassá válnak weboldalakat és webhelyeket tartalmazó intézményi gyűjtemények létrehozásában, és elsajátítják a magyar internetarchívummal kapcsolatos feladatok alapjait annak érdekében, hogy képesek legyenek bekapcsolódni az archiválási munkába, továbbá megismerik a webarchívumok kutathatóságának és hasznosításának módszereit.

Szakmai önismeret és coaching szemlélet a gyakorlatban (45 óra): A résztvevők megismerik a legfontosabb coaching irányzatokat és alkalmazásuk módszereit, gyakorlatorientált kompetenciafejlesztés során sajátítják el a DISC személyiség- és Belbin csapatmagtípus-modelleket. A Watson-módszer megismerésével tudatosítják erősségeiket a munkahelyi kihívások hatékony megoldása érdekében. Járatossá válnak a kommunikációs technikák alkalmazásában, megismerik az érzelmi intelligencia, a reziliencia, az asszertivitás fejlesztésének lehetőségeit. Mindezek elsajátításával képessé válnak a szakmai kiégés megelőzésére, az érzelmi-mentális töltődést biztosító módszerek alkalmazására, a munkahelyi eredményesség hosszú távú biztosítására.

- **MKA adatbázis fejlesztése:** az MKA önértékelési felülete a fejlesztés által összekapcsolható a pályázati felülettel, így a könyvtári minőségi pályázaton résztvevő könyvtárak számára egyszerűbbé válhat a pályázati folyamat. Az MKA önértékelési felületén az adminisztrátorok lehetőségeinek fejlesztésével sokrétű lekérdezésre van lehetőség. Az információkat fel tudjuk használni a könyvtári önértékelés fejlesztéséhez.
- **Jógyakorlat-adatbázis:** a Könyvtári Intézet honlapján a Minőség almenüben tervezett könyvtári Jógyakorlat-adatbázis létrehozása. Az adatbázisban szűrők segítségével kereshetnek a felhasználók a könyvtárak által feltöltött jó gyakorlatokból. A fejlesztés hozzájárul a könyvtári innovációkultúra fejlesztéséhez.

- **Dokumentumforgalmazás fejlesztése:** A piliscsabai archiváló raktárba telepítés alatt álló és telepítendő olvasótermi, ill. raktári elhelyezésű dokumentumok jelzeteinek jegyzékbe foglalása és naprakész frissítése a Raktári Osztállyal együttműködve. A jegyzék az olvasói és dolgozói dokumentumforgalmazás tevékenységének támogatására szolgál.
- **Tárbbemutatók:** új belépők, illetve érdeklődők számára.
- **Minden egyes online tartalomszolgáltatáshoz, rendszerhez kapcsolódóan fejlesztői (developer) szerverek létrehozása fejlesztés, tesztelés céljából:** korábban az MNMKK OSZK-ban sajnos nem feltétlenül volt az a bevett gyakorlat és folyamat, hogy az éles rendszereknek – legyen szó online tartalomszolgáltatásról vagy katalógizáló/adatrögzítő felületről – legyen fejlesztői (developer) szervere, változata. Ez gyakorlatilag azt jelenti, hogy a fejlesztés itt történik, majd, amikor elkészültnek tekintjük a fejlesztés folyamatát, átemeljük ezt az éles, nyilvánosan elérhető környezetbe. Sokéves elmaradást pótolunk azzal, hogy az Informatikai Üzemeltetési és Szolgáltatási Főosztállyal közösen minden területen elkezdtük ezeket az ún. dev-szervereket kialakítani a biztonságos szolgáltatás és fejlesztés érdekében.
- **Vármegyei könyvtárak látogatása:** információcsere a statisztikáról.
- **A főosztályi ügyeleti munkafolyamatok fejlesztése a munkakörök újraszabályozása nélkül, differenciálás alapján:** az olvasótermi szolgáltatási tevékenység színvonalának javítására irányuló munkaszervezés, például az OIK-os főosztályi munkatársak beosztás alapú részvétele az OSZK-s munkafolyamatokban.
- **ChatGPT-használata automatizált TEI XML-konverzióhoz:** ChatGPT-vel írt Python és Regex-kódok lehetővé tették, hogy a szövegkiadások során végzett kutatási adatbázisokat Excel-táblázatból egységes TEI XML-fájlokba konvertáljuk át, ezzel kiváltva a manuális adatrögzítést. Emellett olyan Python-program is készült, amely képes a TEI XML-fájlok tag-elését az új séma szerint átkonvertálni.
- **Online alap kutatás a Romániai Magyar Könyvtárosok Egyesületével:** a romániai magyar nyelvű könyvtárak számbavétele, használóinak, a használók tevékenységeinek feltérképezése.
- **Papíralapú táblázatos anyagok automatikus gépi felismertetése, digitális átírása:** a Keresztury Dezső fondjegyzéken végzett pilot-projekt. A Transkribus szoftver lehetővé teszi a táblázatos dokumentumok automatikus felismertetését és

Excel-formátumba való kinyerését, ami jóval hatékonyabb, precízebb és használhatóbb eljárás az OCR-ezett PDF-hez képest.

- **Share point-on keresztüli adategyeztetés könyvtárakkal tesztelési együttműködés vármegyei hatókörű, valamint egyéb ellátó könyvtárakkal:** együttműködés hatékonyságának javítása operatív munkálatokban (pl.: adatlap közös tesztelése és eredmények, tapasztalatok megosztása).
- **Web Curator Tool használata:** a Web Curator Tool egy open source munkafolyamat-nyilvántartó szoftver szelektív webarchívumok építéséhez. A Heritrix nevű crawlerrel van összekötve, és egy felhasználóbarát felületen lehet vele a válogatást, az aratási folyamatot és annak ütemezését, a minőségellenőrzést, a metaadatolást, az engedélyeket stb. menedzselni. 2006-ban az új-zélandi nemzeti könyvtár és a British Library kezdte fejleszteni az International Internet Preservation Coalition kezdeményezésére, később csatlakozott a holland nemzeti könyvtár is a fejlesztéshez. A magyar nemzeti könyvtár 2017 óta használja. Azon túl, hogy a nemzetközi standardoknak megfelelő szoftvert használunk, a nemzetközi együttműködés is kiemelten fontos jógyakorlat. Mivel a szoftver alkalmas kollaboratív webarchiválás menedzselésére, a tavalyi évben a székesfehérvári Vörösmarty Könyvtárnak ajánlottuk az eszköz használatát a Fejér Vármegyei Webarchívum felépítésének támogatására. Együttműködtünk a szoftver telepítésében, üzembe helyezésében.
- **A Bod Péter Könyvtárhasználati Verseny megszervezése:** a három fordulóból (iskolai, országos írásbeli, döntő) álló tehetséggondozó verseny során a diákoknak az információ, a dokumentumok és a könyvtárak használatát igénylő feladatokat kell megoldaniuk – vagyis nem könyvtáros, hanem könyvtárhasználati, információhasználati versenyen vesznek részt. A versenyzőknek megadott témában kell nyomtatott és internetes forrásokból információkat keresniük, azokat meg kell érteniük és azokat a feladatok megoldásához fel kell használniuk, a felhasznált információk forrására pedig etikusan hivatkozniuk kell.
- **Webtéraratás:** a nemzeti könyvtár törvény által előírt feladata a magyar webtér évi kétszeri teljes körű aratása. A magyar internet tartalmának archiválása egy-felől a társadalmi felelősségvállalás szempontjából fontos jógyakorlat, másfelől a nemzeti könyvtár nemzetközi szinten is kiemelkedő tevékenységet végez ezáltal, mert a feladat ellátását saját hatáskörében 2018 óta maga végzi. Ilyen értelemben a webtéraratás teljes folyamata, amelyet a nemzetközi standardok alapján az OSZK webarchiváló csoportja maga dolgozott ki, ugyancsak fontos jógyakorlatnak tekinthető. A kiindulásként használt URL-ek több forrásból származnak: a .hu országhomén alá bejegyzett publikus címlisták, a korábbi aratásokban talált linkekből kigyűjtött magyar domének és aldomének, az Internet Archive-től kapott .hu „zónafájl”, valamint a tematikus részgyűjteményekhez emberi közre-működéssel összeválogatott vagy az ajánló úrlapon át érkezett (nemcsak .hu végű) honlapcímek. Az OSZK a .hu doméntartományból közel 5 millió címet tart nyilván, amelyből közel másfél millióról készített már mentést. Az eddig lezajlott 12 webtéraratás során mentett állomány jelenleg több mint 70 TB méretű tartalmát az olvasóteremben üzembe helyezett munkaállomásokon lehet böngészni és keresni.
- **A Könyvtári Intézet szekciója a Magyar Könyvtárosok Egyesületének Vándorgyűlésén:** az MKE vándorgyűlésén a 2023-as év után állandó szekciót kapott a Könyvtári Intézet, ahol hagyományteremtő jelleggel workshopokat tartunk, jellemzően minőségmenedzsment témakörben. A programokon résztvevő kollégák a gyakorlatban sajátíthatnak el különböző minőségmenedzsment módszereket.

- **Könyvtári kihívás pályázat:** a pályázat adminisztrációjának, a kapcsolattartásnak, az adatbeküldés ellenőrzésének, valamint a háttéranyagok készítésének kialakítása, folyamatainak optimalizálása.

III. Gyűjteményszervezés, gyűjteménymegőrzés

1. Gyűjteményfejlesztés

1.1. Az állománygyarapítással kapcsolatos adatok bemutatása

1.1.1. A kötelezpéldányok kezelése

Kötelezpéldányok fogadása, nyilvántartása, tipizálása, elosztása	2023. évi tény (példány)	2024. évi tény (példány)
Hazai kiadású könyv, hangoskönyv, CD-ROM, DVD-ROM	90.100 (14.400 kiadvány)	87.416 (14.618 kiadvány)
Külföldi kiadású könyv	947	1.200
Időszaki kiadvány (részegység)	152.490	134.160
Csoportos anyag (tankönyv, jegyzet, füzetes kisnyomtatvány)	14.784	13.566
Audiovizuális dokumentum (film) - DVD	50	21
Audiovizuális dokumentum (film) - BRD	22	17
Aprónyomtatvány, egyéb kisnyomtatvány	5.600	6.892
Plakát	395	118
Zenemű (kotta)	778	786
Zenemű (hangfelvétel, CD)	554	283
Kartográfiai dokumentum	420	249

A kötelezpéldányok kezelését továbbra is a Kötelezpéldány- és Kiadványazonosító-kezelő Osztály (továbbiakban: KKO) végzi.

A KKO reklamációs tevékenysége

A kötelezpéldányok átvétele és elosztása mellett (együttműködve az Állománygyarapítási és -nyilvántartási Osztállyal) tervszerűen, folyamatosan zajlott a be nem szolgáltatott kötelezpéldányok reklamálása. A reklamálási tevékenység a hibásan nyomtatott vagy kötött, sérült, illetve a hiányosan vagy nem a megfelelő példányszámban beküldött, továbbá a duplán beküldött kiadványokkal kapcsolatos ügyintézésre terjed ki.

Tevékenység megnevezése	2023. évi tény (kiadvány/példány)	2024. évi tény (kiadvány/példány)
Reklamációt követően beérkezett nyomtatott kiadványok	3.206/15.160	2.624/10.247
Reklamációt követően beérkezett online kiadványok	189/-	316/-

Duplumkiadványokkal kapcsolatos ügyintézés	336/1.814	277/1.669
Hibás kiadványokkal kapcsolatos ügyintézés	39/66	58/78

Pályázati igazolások kiadása a KKO-n

Az osztály feladatai közé tartozik a pályázati igazolások kiadása, azon pályázók részére, akik az általuk kiadott kiadványok kötelezpéldányait beszolgáltatták. Az igazolások kiadásának menete: hasonlítás (a beérkezés és a példányszámok ellenőrzése), hiány esetén a hiányzó kiadványok bekérése, ezt követően az igazolások kiállítása.

Tevékenység megnevezése	2023. évi tény (darab)	2024. évi tény (darab)
Pályázati igazolások kiadása	295	278

A kötelezpéldányok elosztása során a Libmate könyvtári platform Kapu moduljában 2024 márciusától új adatként rögzítésre került a kiadványok oldalszáma, gerincmérete és ára, illetve 2024. szeptemberétől a megjelenés helye (település és vármegye) is. Ennek oka egy készülő, új szolgáltatás, amely a jövőben tájékoztatást nyújt vármegyék szerinti bontásban is a beszolgáltató kötelezpéldányok bibliográfiai adatairól.

1.1.2. Az OSZK gyűjteményének fejlesztése

Törzsgyűjtemény

Gyűjteményfejlesztés	2023. évi tény	2024. évi tény
Gyarapodás (elektronikus és nyomtatott kiadványok) (db)	128.565	132.195
Ebből időszaki kiadvány (elektronikus és nyomtatott kiadványok (részegység)	94.814	90.244
Ebből elektronikus (CD/DVD/online kiadvány) (db)	12.563	6.851
Kötelezpéldány (nyomtatott és elektronikus könyv és időszaki kiadvány) (db/részegység)	101.470	103.520
Ebből elektronikus (CD/DVD/online kiadvány) (db)	12.548	6.134
Gyarapításra fordított összeg (Ft)	9.646.918*	18.076.798**

* Ebből 1.317.945 Ft a 2023. évi ODR keret terhére.

** 2024-ben nem volt lehetőségünk ODR keret terhére vásárolni.

Különgyűjtemények

Gyűjteményfejlesztés	2023. évi tény	2024. évi tény
----------------------	----------------	----------------

Gyarapodás (db)	21.536	31.194
Ebből CD/DVD/elektronikus kiadvány (db)	843	811
Kötelespéldány (db)	7.317	7.492
Ebből elektronikus (db)	314	289
Gyarapításra fordított összeg (Ft)	6.351.775*	8.184.188**

* Ebből 905.340 Ft a 2023. évi ODR keret terhére.

** 2024-ben nem volt lehetőségünk ODR keret terhére vásárolni.

Az Állománygyarapítási és -nyilvántartási Osztály (továbbiakban: ÁNYO) állomány-nyilvántartási tevékenysége

Az ÁNYO állomány-nyilvántartó tevékenységet folytató csoportjának munkatársai a létszámhiány ellenére folyamatosan végezték a beérkező kötelespéldányok tipizálását, hasonlítását, rendelési tételeinek készítését és példányadatainak rögzítését, illetve a kiadványok szerelését (a forgalmazható példányok vagyonzvédelmi címkével való ellátása, tulajdonbélyegzés stb.). Biztosították a futószalagon előző év végén felhalmozódott restancia felszámolása érdekében az akadálytalan áthaladást, maradéktalanul elvégezték a csoportra eső feladatokat.

Tevékenység megnevezése	2023. évi tény	2024. évi tény
Kötelespéldányként érkező, a törzsgyűjtemény gyűjtőkörébe tartozó dokumentumok átvétele, tipizálása, hasonlítása (db)	29.338	41.092
Egyéb forrásból (vétél, csere, ajándék) beszerzett 1952 után megjelent hazai könyvek nyilvántartásba vétele és feldolgozásra indítása (db)	826	545
Kötelespéldányként érkező könyvek rendelési tételeinek készítése, példányadat rögzítése, szerelése (db)	26.617	40.063
Elektronikus kiadványok (könyvek) állományba vétele, példányadat rögzítése (db)	2.495	1.888
Kurrens hazai többespéldányok (könyvek) állományba vétele, szerelése és kihelyezése, hazai és külföldi könyvek átirányítása raktárba vagy segédkönyvtárba (db)	1.013	2.126
Kurrens és inkurrens külföldi könyvek állományba vétele, szerelése és kihelyezése (db)	2.814	2.041
EV példányok (elektronikus változat kiváltására szolgáló nyomtatott kötelespéldányok) jelzetelese, szerelése, példányrekordok készítése (db)	6.061	7.289
Példányrekordok létrehozása, javítása, példánymegjegyzés rögzítése raktári helyrajzi nyilvántartás alapján	3.858	497

Az Állománygyarapítási és -nyilvántartási Osztály gyarapítási és apasztási tevékenysége

- a) Kurrens és inkurrens gyarapítás céljából az ÁNYO munkatársai **346** fölőspéldány-jegyzéket hasonlítottak, ami a tavalyi mennyiség kétszerese. Összesen **183.177** tétel (könyv és időszak kiadvány) áttekintését követően **5.429** példányt kértek be állománygyarapítás és nemzetközi dokumentumcsere céljára. Szerzői tiszteletpéldányok és kiadók (pl. Kálvin Kiadó) által felajánlott remittenda hasonlításával és válogatásával gazdagították a szabadpolcos és segédkönyvtári állományt, illetve a cserekészletet.
- b) A Belföldi Csoport munkatársai több alkalommal is szemléztek és válogattak külső helyszínen adományként vagy megvételre felajánlott gyűjteményekből és hagyatékokból, amelyek közül jelentősebb volt Szócs Géza (1953–2020), költő könyvtára és Várhelyi Márton (1947–2018), zenei antikvárius kottagyűjteménye. Az intézmény képviselőjében **59** hazai terem- és online aukció katalógusát vizsgálták meg, illetve vettek részt árveréseken személyesen vagy telefonos, illetve online licitálással. A hazai aukciós katalógusok anyagából **21.533** tételt tekintettek át, az **513** megvásárolni kívánt tételből **263** tételre tudtak sikeresen licitálni.
- c) A különgyűjtemények számára az ÁNYO **784** dokumentum vásárlását intézte, összesen **88** darab vételes számlát és adásvételi szerződést kezelt.
- d) A retrospektív periodikagyarapító munkakör huzamosabb ideig betöltetlen volt, ezért az ÁNYO az inkurrens periodika-gyarapítás területén csak **9** kötetet és **11** szórványszámot vett nyilvántartásba, és indított feldolgozásra.
- e) Az év során az ÁNYO **3** fogyatéki jegyzéken összesen **747** könyvet apasztott a könyvtár törzsgyűjteményi állományából.
- f) A külföldi kurrens gyarapítás egyik fő forrása továbbra is a külföldi partnerektől kapott ajándék, elsősorban nemzeti, akadémiai, egyetemi és egyéb oktatási intézmények könyvtáraitól, határon túli kulturális intézményektől, valamint közvetlenül a szerzőktől, kiadóktól és szerkesztőségektől.
- g) Az ÁNYO Külföldi Csoportja tevékenyen részt vett a szlovákiai Perbenyik magyar és szlovák nyelvű könyvtára részére történő, **453** könyvből álló adomány összeállításában.
- h) Az ÁNYO hónapokon át tartó kiemelt feladata volt a brüsszeli Magyarország Háza könyvtárszobájának berendezésben való részvétel: összesen **3.560** tételes szépirodalmi és tudományos szakirodalmi ajánlójegyzékek állított össze. **64** polcnyi könyv beszerzését és a helyszínen történő elhelyezését valósította meg, valamint elkészített egy elhelyezési leírást a Külgazdasági és Külügyminisztérium számára.
- i) A Múzeumok Éjszakája programsorozatának keretében az ÁNYO több munkatársa részt vett a könyvtár mini könyvaukciójának lebonyolításában, a **144** tételes aukciós katalógus és a „könyvturkáló” anyagának összeállításában.

Az Állománygyarapítási és -nyilvántartási Osztály jogszabályban előírt és egyéb szakértői tevékenységének ellátása

- a) Az ÁNYO vagyonbiztosítási értékbecslést készített az OSZK állományából kölcsönzött törzsgyűjteményi dokumentumokra vonatkozóan (9 kiállításra kölcsönzött 23 tétel esetében).
- b) Szakvéleményeket készített nyomozó hatóság kirendelésére.

- c) Együttműködött a Kutatási és Különgyűjteményi Főosztállyal könyvtári gyűjtőkörű dokumentumok védetté nyilvánítási folyamatában.

1.2. Gyűjteményfeltárás

1.2.1. Feldolgozás, állományfeltárás, a munkafolyamat szakmai mutatói

Gyűjteményfeltárás	2023. évi tény	2024. évi tény
Épített elektronikus katalógusokban/adatbázisokban rögzített rekordok száma	41.231	50.945
Magyarországi Közös Katalógusba (MOKKA) betöltött tételek száma	24.386	35.457
Feldolgozás időtartama (egy dokumentum feldolgozásának átlagos időtartama órában kifejezve)	-	-
törzsgyűjtemény - kurrens könyvek	0,4 óra/tétel	0,4 óra/tétel
törzsgyűjtemény - régi könyvek	0,8 óra/tétel	0,8 óra/tétel
különgyűjtemények	0,75 óra/tétel	0,75 óra/tétel
Beérkező új dokumentumok olvasók számára történő hozzáférhetővé válásának időtartama		
törzsgyűjtemény:	20-30 munkanap	20-30 munkanap
különgyűjtemények:	30 nap	30 nap
A gyűjtemény elektronikus feldolgozottsága (az elektronikus katalógusban feltárt dokumentumok száma a gyűjtemény egészének %-ában)		
törzsgyűjtemény:	n.a.	n.a.
különgyűjtemények:	n.a.	n.a.

1.2.2. Kurrens feldolgozás (könyvek)

A nyomtatott és elektronikus könyvek formai és tartalmi feltárását az előző évekhez hasonlóan továbbra is a Kurrens Könyvfeldolgozó Osztály (továbbiakban: KKFO) végzi. Az év során folyamatos volt a nyomtatott és elektronikus könyvek feldolgozása, az adatbázis tervszerű gondozása, adatgazdagítása (kitüntetett hozzáférési pontok, egyéb indextételek ellenőrzése, javítása, utalótételek, bibliográfiai és besorolási tételek készítése). A könyvfeldolgozás, tekintettel a könyvtár gyűjtőkörére, továbbra is a kurrens kötelempéldányokra, a vétel, csere vagy ajándék útján gyarapított külföldi hungarikumokra, valamint az 1945 után megjelent külföldi, illetve az 1952 után megjelent hazai inkurrens könyvekre terjed ki.

Hazai kurrens könyvek feldolgozása	2023. évi tény mű/tétel	2024. évi tény mű/tétel
Hazai kurrens nyomtatott könyvek bibliográfiai szintű, teljes, autopszián alapuló formai feltárása	15.909/16.141	16.518/16.740
Hazai kurrens e-könyvek bibliográfiai szintű, teljes, autopszián alapuló formai feltárása	2.031/2.083	1.661/1.676
Hazai kurrens könyvek bibliográfiai szintű, teljes, autopszián alapuló tartalmi feltárása (ETO szerint és tárgyszavazás)	12.166/12.335	14.428/14.559
Új indulású sorozatok, címváltozások	-/137	-/168
MNB WWW Könyvek Bibliográfiája szerkesztése, előállítása	-/8.601	-/9.993

Külföldi könyvek feldolgozása	2023. évi tény mű/tétel	2024. évi tény mű/tétel
Külföldi kurrens könyvek teljes, autopszián alapuló formai feltárása	2.045/2.089	842/859
Külföldi kurrens könyvek teljes, autopszián alapuló tartalmi feltárása	2.509/2.513	1.082/1.093
MEK-ben feldolgozott könyvek	1.666	899
MEK-ben létrehozott bibliográfiai tételek javítása	2.969	-
MEK-ben létrehozott személynevekhez VIAF-azonosító társítása	796	-

Egyéb, adatbázisban zajló tevékenység	2023. évi tény tétel	2024. évi tény tétel
Besorolási (authority) tételek készítése magyar és hungarus személyekhez	1.458	1.019
Adatbázisgondozás: besorolási (authority) tételek módosítása	535	353
Adatbázisgondozás: besorolási adatok (kitüntetett hozzáférési pontok), egyéb indextételek, bibliográfiai adatok módosítása	2.626	1.505
Utalótételek készítése	999	899
Adatbázisgondozás: besorolási adatok (kitüntetett hozzáférési pontok), egyéb indextételek ellenőrzése	17.343	6.202
Adatbázisgondozás: bibliográfiai tételek javítása, módosítása	1.826	3.393

1.2.3. Retrospektív feldolgozás (könyvek)

A könyvek retrospektív feldolgozását továbbra is a Retrospektív Könyvfeldolgozó Osztály (továbbiakban: RKFO) végzi.

- a) A 2024-es évben ez a **Poetae et oratores germanici** (P.o. germ.), **Hungaria literaria** (Hung. l.) és **Linguae Hungarica et affines** (L. hung.) müncheni szakok feldolgozását jelentette, amelyből az utóbbit teljesen be is fejezte. Az év során **4.322**

mű teljeskörű bibliográfiai számbavételére került sor. Az Osztály a kötetek feldolgozásakor az autopszián alapuló teljes formai és tartalmi feltáró tevékenység mellett, figyelemmel a feltárandó dokumentum provenienciájára, a tulajdonosi jegyekre vonatkozó adatokat is rögzítette a könyvtár integrált könyvtári rendszerében.

- b) Továbbra is az RKFO feladatai közé tartozik a retrospektív gyarapítás által szerzeményezett könyvek feldolgozása. A beszerzést követően (ÁNYÓ) ebben az évben **662** mű formai és tartalmi feltárása történt meg.
- c) Az év folyamán az RKFO egy bibliográfus munkatársa kilenc hónapon át vett részt a kötelezpéldányként állományba kerülő kurrens könyvek leírásában, ami **895** mű formai feltárását jelentette. Ezt a tevékenységet a KKFO-n fellépő átmeneti humánerőforrás-hiány, illetve az ebből adódó restancia indokolta.

Retrospektív könyvfeldolgozás	2023. évi tény	2024. évi tény
A retrospektív konverzió által nem érintett, elektronikusan feltáratlan dokumentumok hasonlítása	4.729 darab	4.483 darab
A retrospektív konverzió által nem érintett, elektronikusan feltáratlan, MNB -gyűjtőkörbe tartozó könyvek (az ún. müncheni és más egyéb jelzettartományba tartozó állományrész) bibliográfiai szintű, teljes, autopszián alapuló formai és tartalmi feltárása	2.083 mű 2.261 tétel	2.104 mű 2.278 tétel
Adatbázisgondozás: besorolási adatok (kitüntetett hozzáférési pontok), egyéb indextételek, bibliográfiai adatok módosítása	4.122 tétel	3.641 tétel
A retrospektív konverzió által nem érintett, elektronikusan feltáratlan dokumentumok müncheni (esetenként más) jelzetről való átjelzetelése (ugrószám numerus currens jelzetadás), állományadatok, példányadatok létrehozása, rögzítése.	3.649 mű 4.573 példány	3.743 mű 4.461 példány
Besorolási tételek készítése magyar és hungarus személyekhez	183 tétel	261 tétel
A retrospektív konverzió által nem érintett, elektronikusan feltáratlan, nem MNB -gyűjtőkörbe tartozó könyvek (müncheni és más egyéb jelzettartományba tartozó állományrész) autopszián alapuló formai és tartalmi feltárása	2.457 mű 2.773 tétel	2.218 mű 2.506 tétel

Hazai kurrens könyvek bibliográfiai szintű, teljes, autopszián alapuló formai és tartalmi feltárása	229 mű 229 tétel	895 mű 895 tétel
A retrospektív gyarapítás eredményeként a törzsgyűjteménybe kerülő 1952 előtti hazai és 1945 előtti külföldi, könyvként feldolgozandó dokumentumok formai és tartalmi feltárása	937 mű 974 tétel	662 mű 687 tétel
A könyvtár törzsgyűjteményébe került fontosabb magángyűjteményekben fellelhető új tulajdonosi jegyek azonosítása és azok bibliográfiai rekordokban történő rögzítése	237darab	174 darab

1.2.4. Időszaki kiadványok kurrens és retrospektív feldolgozása

Az időszaki kiadványok kurrens és retrospektív feldolgozását továbbra is a Periodikafeldolgozó Osztály (továbbiakban: PFO) végzi.

- a) Az év során folyamatos volt a nyomtatott és elektronikus időszaki kiadványok számbavétele, az adatbázis tervszerű gondozása, adatgazdagítása (kitüntetett hozzáférési pontok, egyéb indextételek, bibliográfiai adatok ellenőrzése, javítása, utalótételek készítése).
- b) Az időszaki kiadványok feldolgozása a kurrens kötelempéldányokra és a vétel, csere vagy ajándék útján gyarapított külföldi hungarikumokra terjed ki. A hazai megjelenésű időszaki kiadványokat a PFO érkeztetés után számonként, a külföldi megjelenésű lapokat az évi első számok alapján aktualizálta.
- c) A tervszerűen zajló formai, tartalmi feltáró és kollacionáló tevékenység mellett a PFO részt vett egyéb, eseti feladatok elvégzésében is. A PFO folyamatosan együttműködik a Digitalizáló Osztállyal, a Digitális Megőrzési Osztállyal a kijelölt időszaki kiadványok digitalizálásra történő előkészítésében. Az osztály feladata, hogy egy-egy kiadvány minden részegységét, azok előzményeit, folytatásait pontosan összerendezze, az egyszerűsített bibliográfiai leírásokat kiegészítse, tartalmi szempontból feltárja, a szükséges aktualizálást elvégezze, a digitalizált kiadványok részegységeit ellenőrizze. 2024-ben számos helytörténeti, helyismereti lap digitalizálásra előkészítése történt meg. A PFO a könyvtár bibliográfiai adatbázisa alapján összeállította a helytörténeti, helyismereti időszaki kiadványok jegyzékét. Az esetleges hiányokat a minél teljesebb digitalizálás érdekében más közgyűjtemények, intézmények bevonásával igyekezett pótolni.
- d) A PFO könyvtári nyílt napokon a nyílt nap tematikájához igazodó időszaki kiadványokból tárlatot készített, a látogatóknak vezetést tartott.

Kurrens és retrospektív időszaki kiadványok feldolgozása	2023. évi tény	2024. évi tény
--	----------------	----------------

Új indulású időszak kiadványok teljes, autopszián alapuló formai és tartalmi feltárása	776 tétel	716 tétel
Időszaki kiadványok részegységeinek teljes, autopszián alapuló monografikus feldolgozása (formai és tartalmi feltárás)	89 tétel	47 tétel
Hazai időszaki kiadványok bibliográfiai adatainak aktualizálása részegységenként (adatváltozások rögzítése)	880 tétel	1.585 tétel
Külföldi időszaki kiadványok bibliográfiai adatainak aktualizálása az évi első részegység alapján (adatváltozások rögzítése)	65 tétel	12 tétel
EPA-katalogizálás – távoli elérésű kiadványok	248 tétel	190 tétel
EPA-katalogizálás – archivált kiadványok	162 tétel	120 tétel
EPA-katalogizálás – digitalizált kiadványok	33 tétel	91 tétel
Adatbázisgondozás: besorolási adatok (kitüntetett hozzáférési pontok), egyéb indextételek, bibliográfiai adatok módosítása	1.023 tétel	905 tétel
Kurrens időszaki kiadványok kollacionálása	9.720 kötetzeti egység	8.776 kötetzeti egység
Inkurrens időszaki kiadványok kollacionálása	911 kötetzeti egység	1.662 kötetzeti egység
Időszaki kiadványok kollacionálása rekatalogizáláskor	1.337 kötetzeti egység	747 kötetzeti egység
MNB WWW Új Periodikumok Bibliográfiája szerkesztése, előállítása	276 tétel	335 tétel
NPA – új bibliográfiai rekordok készítése	1.248 tétel	1.218 tétel
NPA – Bibliográfiai tételek átvétele B1-es nézetből, rekordmódosítás	409 tétel	765 tétel
Időszaki kiadványok hiányzó számainak reklamálása	86/796 cím/részegység	50/560 cím/részegység
EV példányok (elektronikus változat kiváltására szolgáló nyomtatott kötelempéldányok) jelzetelese, szerelése, példányrekordok rögzítése	2.614/16.241 cím/részegység	427/16.539 cím/részegység

1.2.5. Analitikus feldolgozás (HUMANUS adatbázis)

A HUMANUS adatbázisában zajló feldolgozó munkát továbbra is a Humántudományi Bibliográfia Koordinációs Iroda (továbbiakban: HBKI) végzi.

2024 augusztusában SZTE Klebelsberg Könyvtárban működtetett, a HUMANUS alapját is képező **Bodza keretrendszer szerveit** – egy korábbi megállapodás értelmében –

leállították, így a szolgáltatás a decemberi újraindulásig szünetelt, csakúgy, mint a konzorciálisan végzett analitikus feltáró munka.

Időszaki kiadványban megjelenő részdokumentumokhoz kapcsolódó feladatok

- a) A *Magyar Nemzeti Bibliográfia. Új Periodikumok* című online kiadvány alapján összesen 6 új, a HUMANUS-gyűjtőköréhez tartozó folyóiratot azonosított a HBKI.
- b) Folyamatosan gondozta, aktualizálta az időszaki kiadványok HUMANUS-rekordjait.
- c) Az OSZK online katalógusában, valamint az EPA-adatbázisban kiszűrt hiányokról, esetleges hibákról folyamatos visszajelzést küldött a PFO munkatársainak.
- d) Tervszerűen végezte a HUMANUS gyűjtőkörébe tartozó kizárólag online megjelenő tudományos szakfolyóiratok feldolgozását.

Tanulmánykötetben megjelenő részdokumentumokhoz kapcsolódó feladatok

- a) A HBKI az OSZK törzsgyűjteményébe újonnan állományba vett könyvek közül a HUMANUS gyűjtőköréhez tartozó tanulmányköteteket azonosította, és azokról saját munkafolyamatai számára jegyzéket készített.
- b) Az új dokumentumok szemléjén kijelölt tételek közül 193 tanulmánykötetet dolgozott fel.
- c) A HUMANUS gyűjtőkörébe tartozó, újonnan az OSZK online katalógusába kerülő forrásdokumentumok rekordjait átvette, és a rekordokat honosította.
- d) Tervszerűen végezte a HUMANUS gyűjtőkörébe tartozó – az OSZK szakkönyvtári gyűjtőkörével összhangban – irodalom- és történettudományi tanulmánykötetek feldolgozását.

HUMANUS- adatbázis gyarapodása (a konzorciumi partnerek bibliográfiai tételeit is beleértve)	2023. évi tény (tétel)	2024. évi tény (tétel)
időszaki kiadványban megjelenő részdokumentumok	8.105	4.421
tanulmánykötetben megjelenő részdokumentumok	5.438	3.072

A HBKI egyéb, 2024-ben megvalósított tevékenységei

- a) A konzorciumi partnereket az adatbázissal kapcsolatos közérdekű hírekről HUMANUS levelezőlistáján keresztül rendszeresen tájékoztatta.
- b) A HUMANUS költözését megelőzően végezte az adatbázis authority rekordjainak revízióját.
- c) HBKI jelentős közreműködésével megtörtént a HUMANUS bibliográfiai rekordjainak és authority adatállományának a BODZA-keretrendszerből a Libmate könyvtári platformba migrálása, valamint az adatbázis HUNMARC-MARC21 konverziója.
- d) A HBKI jelentős közreműködésének eredményeként 2024. decemberében tesztüzemmódban publikálásra került a HUMANUS-adatbázis új felülete.

1.3. Kurrens Magyar Nemzeti Bibliográfia

A kurrens Magyar Nemzeti Bibliográfia (továbbiakban: MNB) építése a 2024-es évben is tervszerűen zajlott, az MNB új részegységeinek szerkesztése az előző évekhez hasonlóan a KKFO és a PFO keretein belül valósult meg.

- a) **Könyvek:** az év során folyamatosan, a kötelespéldányok beküldési ütemének megfelelően érkeztek a Kurrens Könyvfeldolgozó Osztályra a feldolgozandó nyomtatott és elektronikus könyvek. A feldolgozást követően az osztály munkatársai kijelölték a Magyar Nemzeti Bibliográfia Könyvek Bibliográfiája füzeteibe kerülő tételeket, elvégezték a szerkesztési feladatokat (korrektúra, javítások). Az **MNB KB WWW 79. évf. 1-24.** elektronikus füzetei összesen **9.993** tételt tartalmaznak.
- b) **Időszaki kiadványok:** az év során folyamatosan, a kötelespéldányok beküldési ütemének megfelelően érkeztek a feldolgozandó nyomtatott, offline és online időszaki kiadványok a Periodikafeldolgozó Osztályra. A feldolgozást követően a felelős szerkesztő kijelölte a Magyar Nemzeti Bibliográfia Új Periodikumok Bibliográfiája negyedéves számaiba kerülő tételeket, elvégezte a szerkesztési feladatokat, javításokat. Az **MNB ÚP WWW 34. évf. 1-4.** elektronikus füzetei összesen **335** tételt tartalmaznak.
- c) A kurrens nemzeti bibliográfia további ágazatai (Kartográfai dokumentumok; Zeneművek: kották; Zeneművek: hangfelvételek) megjelenése 2017 óta szünetel.

A Kárpát-medencei Magyar Nemzeti Bibliográfia létrehozása

A 2023. év folyamán főigazgatói döntés született arról, hogy az OSZK az MNB rendszerét kiterjeszti. Az írott magyar kulturális örökség minél teljesebb megismerése, számbavétele és megőrzése érdekében egy, az **egész Kárpát-medencére kiterjedő, bibliográfiát** hoz létre és épít folyamatosan, **amely feltárja a határainkon túli területeken megjelenő részben vagy egészben magyar nyelvű, részben vagy egészben magyar szerző vagy közreműködő által létrehozott, részben vagy egészben magyar vonatkozású kiadványokat.** A tervek szerint a számbavétel elsőként a könyvekre, valamint az időszaki kiadványokra terjed ki. A Kárpát-medencei Magyar Nemzeti Bibliográfia (a továbbiakban: KMMNB) létrehozása a Gyűjteményszervezési Főosztály feladata. A megvalósítás első lépése a határainkon túli magyar vagy magyar vonatkozású könyvtári gyűjtőkörű kiadványokat is őrző könyvtárak és egyéb intézmények pontos számbavétele, majd a velük történő kapcsolatfelvétel volt. 2024-ben a bibliográfiai feltárás, a feltárt adatok rögzítése is elkezdődött. Az adatgyűjtés elsősorban adatbázisokból történik, jelenleg még manuálisan: nemzeti könyvtárak CIP-adatbázisaiból, kiadók honlapjairól, napilapok internetes elérhetőségeiből, közösségi oldalak bejegyzéseiből, határon túli magyar intézmények oldalairól, szépírói szervezetek honlapjairól.

KMMNB-adatok	2023. évi tény (tétel)	2024. évi tény (tétel)
2023-ban a Kárpát-medence területén megjelent szerzői, nyelvi és tartalmi hungarikumok (nyomtatott könyvek)	-	568

2024-ben a Kárpát-medence területén megjelent szerzői, nyelvi és tartalmi hungarikumok (nyomtatott könyvek)	-	1.038
---	---	-------

1.4. Nemzetközi csere

A nemzetközi kiadványcserét az ÁNYO szervezi és valósítja meg. A cserekészlet kezelése és nyilvántartása 2024-ben is folyamatos volt, a cserére felhasználható kiadványokat az Osztály Külföldi Csoportja több ezer tételes jegyzéken tartotta nyilván. A cserepartnerek részére a partnerintézményektől és kiadóktól saját kiadványért cserébe vagy ajándékba kapott kiadványok közül, valamint belföldi cserelistákról, fölőspéldány- és remittenda-jegyzékekről válogatott az Osztály.

Cseh, szlovák, horvát, szerb, lengyel, észak-macedón, szlovén, román partnerekkel, valamint a határainkon túli magyar intézményekkel megvalósuló cseretevékenység

A cseh, szlovák, horvát, szerb, lengyel, észak-macedón és szlovén nyelvterületekről mintegy 100 külföldi folyóirat részegységei és 1.200 db könyv érkezett, cserébe jelentős mennyiségű magyarországi folyóirat és könyv küldésével gazdagítottuk a partnerkönyvtárak állományát. Az elmúlt 5 év tendenciáit tekintve jelentős növekedés történt, a kapcsolatok – Szerbiával, Horvátországgal, Szlovákiával, Lengyelországgal, Csehországgal és Szlovéniával – megszilárdultak. A szerbiai Biblioteka Matice srpske (Újvidék) és a Narodna biblioteka Srbije (Belgrád) két legjelentősebb partnerünk volt, nemcsak a szerb nyelvű hungarikumokat és releváns szakirodalmat juttatták el a könyvtárba, hanem a Szerbiában megjelenő magyar nyelvű könyveket és folyóiratokat is. Több száz könyv érkezett Szerbiából csak e két partnerkönyvtár jóvoltából. Az OSZK, valamint az Országos Idegennyelvű Könyvtár részére is válogattunk jelentős számú, gyűjtőkörének megfelelő horvát és szerb nyelvű kurrens szépirodalmat, és irodalomtudományi, nyelvészeti és néprajzi tematikájú szakirodalmat. A zentai Vajdasági Magyar Művelődési Intézet folyamatosan küldi saját kiadványait, illetve összegyűjti és rendelkezésünkre bocsátja a főként Észak-Bácskában és Bánátban megjelenő magyar nyelvű nyomtatványokat, magán- és kis, helyi kiadók nehezen elérhető kiadásait is, mellyel pótolhatatlan segítséget nyújt könyvtárunknak. Kevésbé az ellentételezés érdekében, inkább támogató céllal fontos missziónk a határon túli magyar kulturális intézmények, kisebb könyvtárak állományának bővítése adományainkkal. Kiemelendő ezek közül a fentebb már említett szlovákiai Perbenyik kétnyelvű könyvtárának frissítése, bővítése, színvonalának emelése. Az Osztály kapcsolatba lépett a szlovákiai Fórum Kisebbségkutató Intézet könyvtárával folyamatos kiadványcserére céljából, valamint kortárs magyar írók műveinek küldésével támogatta a Belgrádi Egyetem Hungarológiai Tanszékének könyvtárát. A szlovákiai Csemadok alapszervezeteivel is felvette a kapcsolatot, hogy kiadványaikat eljuttathassák könyvtárunkba. Az ÁNYO következő meghatározó partnerei 2024-ben is elküldték könyvtárunkba a hungarikumokat és legjelentősebb kortárs szerzőik fontos szépirodalmi műveit, továbbá szakirodalmat és szakfolyóiratokat: a Cseh Köztársaság Nemzeti Könyvtára (Prága), a Lengyel Nemzeti Könyvtár (Varsó), Szlovák Nemzeti Könyvtár (Turócszentmárton), Horvát Nemzeti Könyvtár (Zágráb), a szlovéniai Lendvai Könyvtár és Kulturális Központ, a szlovéniai

Magyar Nemzetiségi Művelődési Intézet Lendva, Tudományos könyvtár (Szlovákia, Kassa).

A magyar állam a magyar kultúra határon túli ápolása és megőrzése érdekében különböző állami szervek felügyelete alatt működő alapkezelők révén állami költségvetésből, pályázati úton támogatja az ország határain kívül élő magyar közösségek kiadványainak megjelenését. Ezeknek a kiadványoknak sajnos csak egy része jut el a nemzeti könyvtárba, ezért – első lépésként – megtörtént a kapcsolatfelvétel az egyik legnagyobb támogató szervezettel, a Bethlen Gábor Alapkezelő Zrt.-vel. A Bethlen Gábor Alapkezelőtől 2024-ben 657 dokumentumot – könyveket, folyóiratokat, kisnyomtatványokat és CD-ket – vett át az Osztály. Könyvtári hasznosításuk eredményeként az ÁNYO 339 dokumentumot vett állományba, 328 könyvet pedig a partnerei számára rendelkezésre álló cserealapba helyezett. Említésre méltó nagyobb gyarapodás ismét a székelykeresztúri városi könyvtár és annak vezetője, Lőrinczi Edit jóvoltából valósult meg. A csíkszeredai magyar főkonzulátus segítségével két részletben kapott a könyvtár hungarikumokat Székelykeresztúrról, összesen 497 könyvet és 745 időszak kiadványt, illetve kisnyomtatványt. Az Erdélyi Múzeum Egyesület 2024-ben is megküldte teljes kiadványtermését, összesen 113 könyvet és folyóiratot. Az év során több alkalommal dokumentumcsere keretében küldtünk és kaptunk könyveket a Román Nemzeti Könyvtártól (BNR) és a kolozsvári Egyetemi Könyvtártól (BCU). Az ÁNYO 2024 őszére tervezett erdélyi gyűjtőkörútja az OSZK tehergépkocsijának rossz műszaki állapota miatt elmaradt, ezért nem jutottak el a könyvtár számára 2023 óta Nagyváradon és Aradon gyűjtött hungarikumok, illetve a kolozsvári székhelyű Communitas Alapítvány támogatásával megjelent könyvek.

Német, újlatin és orosz nyelvterülethez tartozó intézményekkel történő cseretevékenység

Német nyelvterületen fontos cseretevékenységet folytatott az Osztály a Herder-Institut für historische Ostmitteleuropaforschunggal, az Institut der Leibniz-Gemeinschafttal, a Deutsche Nationalbibliothek, valamint a Österreichische Nationalbibliothekkel. Nagyszabású csere valósult meg 2024-ben a Herder Intituttal, ennek keretében megkaptuk a *Zeitschrift für Ostmitteleuropa-Forschung* című időszak kiadvány 64. számát. Ellentételezésül 40 tételt kért a cserepartner, ezeket fokozatosan küldi a könyvtár a 2025. évre átnyúlóan. Továbbá aktív kapcsolatban állt az Osztály az alábbi intézményekkel: Institut für deutsche Kultur und Geschichte Südosteuropas e. V. an der Ludwig-Maximilians-Universität München, Bayerische Staatsbibliothek, Tausch-und Geschenkstelle, Burgenländische Landesbibliothek, kölni Universitäts-und Stadtbibliothek, Esterhazy Privatstiftung, Kungliga Biblioteket, Amt der NÖ Landesregierung, Heeresgeschichtlichen Museums, Württembergische Landesbibliothek, Németországi Magyar Szervezetek Szövetsége (BUOD).

Az újlatin nyelvterületen jelenleg csak a Francia Nemzeti Könyvtárral működik csekély mértékű folyóirat- és könyvcseré. Az orosz kapcsolatok szünetelnek, de bolgár nyelvterületről érkeztek hungarikumok.

Izraeli cseretevékenység

2024-ben számos egyeztetést követően sikerült megegyezni a cserekapcsolat felvételének részleteiről az Izraeli Nemzeti Könyvtárral. Ennek első lépéseként az új partnernek küldtünk egy válogatott jegyzéket, amely a nyilvántartott cserekészletből vett

kurrens és inkurrens judaikumok leírását tartalmazta. A partner a listában szereplő valamennyi dokumentumot elfogadta, és következő lépésként ígéretet kaptunk az OSZK gyűjtési szempontjainak megfelelő cserelista küldéséről, amelyre sajnos a háborús helyzet miatt még nem került sor.

Angol nyelvterülethez tartozó intézményekkel történő cseretevékenység

Az elmúlt évben az Indiana University-vel sikerült megújítani a 2013-ban megszakadt kétoldalú cserekapcsolatot, ennek eredményeként az év során több cserelistát küldtek, amelyekből válogatva értékes, rangos kiadóktól származó (pl. Yale Univ. Press, Cambridge Univ. Press, Palgrave Macmillan, Oxford Univ. Press, Thames & Hudson, Columbia Univ. Press), 2016 és 2023 között megjelent, gyűjtőkörünkbe tartozó szakkönyveket rendelt a könyvtár.

Az Egyesült Államokból 2024-ben az alábbi intézmények könyvtáraival folytattunk aktív nemzetközi dokumentumcsere: Library of Congress, Yale University, University of Washington, Urbana University, Indiana University, Stanford University, University of Oregon. Az amerikai egyesült államokbeli partnereink számára az OSZK által előfizetett folyóiratokat, könyvtárunk saját kiadványait és a csere céljára felhasználható dokumentumok jegyzékéből válogatott kiadványokat juttatunk el partnereink számára. Ennek ellentételezéseként külföldi hungarikumokat, a partner által számunkra előfizetett szakfolyóiratokat és értékes, az OSZK gyűjtőköre szempontjából fontos tudományterületek külföldi kutatási eredményeit bemutató szakkönyveket kapunk.

Sajnos a 2024-es évben komoly akadályt jelentett a külföldről érkező dokumentumok fogadásában az intézményi, gazdasági átállás miatt kieső periódus (június-október). Emiatt egyes partnerek csomagjait a könyvtár nem tudta átvenni, illetve a már megrendelt tengerentúli dokumentumok küldését is vissza kellett mondani. Ez különösen a Library of Congress-szel való dokumentumcsere volumencsökkenésében jelentkezett, amelyet súlyosbított az ezen partnerünk csereadatbázisának félretételi rendszerében fellépő meghibásodás. A cserekeretünk fennmaradó többletét reményeink szerint a 2025-ös évben tudjuk majd érvényesíteni.

Egyéb cseretevékenység

- a) Finnországban az Exchange Centre for Scientific Literature nevű áll az ÁNYO kapcsolatban, amely a nemzetközi cseretevékenységből származó kiadványok tekintetében közvetít a külföldi tudományos intézmények és Finn Nemzeti Könyvtár, valamint a finnországi tudományos szakkönyvtárak között. Az Exchange Centre for Scientific Literature-től számos rangos szakfolyóiratot kap a könyvtár a nemzetközi csere keretén belül, melyek fejében az OSZK által előfizetett folyóiratokat küldünk.
- b) A 2021. novemberében aláírt együttműködési megállapodás nyomán tavaly is több alkalommal kaptunk nagyértékű könyvcsomagot a törökországi Elnöki Nemzeti Könyvtártól (Millet Kütüphanesi), ezenkívül több török kiadó (pl. Paradigma Akademi, Yapı Kredi Yayınları) célzottan küldi az általa kiadott magyar vonatkozású kiadványokat, (pl. Márai Sándor török nyelvre fordított művei)
- c) Az Osztály 2024-ben is hozzájárult a British Library magyar vonatkozású gyűjteményének gazdagodásához, a küldött kiadványok tematikájának megválasztásánál kiemelt figyelmet fordítva a magyar kultúra tradicionális és

modern értékeire, valamint a szomszédos országokban élő magyar kisebbségek helyzetére és kultúrájára.

- d) Ázsiában a japán nemzeti könyvtáraként működő Országgyűlési Könyvtárral, a Koreai Nemzeti Könyvtárral és a Kínai Nemzeti Könyvtárral áll cserekapcsolatban, az ÁNYO, tőlük az OSZK, OIK és a KSZK gyűjtőkörébe tartozó dokumentumokat egyaránt kap az intézmény.
- e) Rendszeresen érkezik kisebb részben angol, jelentősebb részben azerbajdzsáni nyelvű könyvadomány az Azerbajdzsáni Nemzeti Könyvtárból, amelyet, figyelembe véve a partner igényeit, csak kis mértékben tudunk ellentételezni.

A könyvtár cseretevékenységéről öt évre visszatekintve elmondható, hogy az egyesült államokbeli partnerekkel való kapcsolat mind az aktív cserepartnerek számát tekintve, mind a nemzetközi csere keretében rendelt és küldött dokumentumok számát tekintve is jelentősen, folyamatosan javul. Az európai és ázsiai partnerekkel való kapcsolatot a stabilitás jellemzi.

1.5. ISBN-/ISMN-/ISSN-szolgáltatás

1.5.1. ISBN/ISMN

Az ISBN- és ISMN-számok kezelését az előző évekhez hasonlóan továbbra is a KKO végzi.

- a) Az azonosító számok kiadása a 2024-es évben is tervszerűen zajlott. Az azonosítók kiadása mellett az Osztály fontos feladata volt a kiadott azonosító számok ellenőrzése is. Ez a tevékenység a könyvtárba beérkezett kiadványok (beszolgáltatott, vásárlással vagy ajándékként beérkező kötelempéldányok) alapján történik. Az úgynevezett előzetes rekordok a számellenőrzést követően kerülnek módosításra, illetve jóváhagyásra.
- b) Tervszerűen zajlott az ISBN, illetve ISMN nemzetközi ügynökség felé történő adatszolgáltatás és az éves tagdíjjal kapcsolatos ügyintézés.
- c) Az ISBN Általános Éves Közgyűlésén (2024. szeptember 24-25., Párizs) a Francia Nemzeti Könyvtárban személyes részvétellel képviselte az OSZK-t a KKO egy munkatársa. A rendezvényen sor került az ISBN Irodák éves tagdíjösszegének felülvizsgálatára. Az új, korrigált összeget a bruttó nemzeti jövedelem (GNI) növekedésének függvényében állapították meg. Ennek megfelelően az OSZK 2025-ben és 2026-ban várhatóan 2.163 € tagdíjat lesz köteles fizetni.
- d) Az ISMN Általános Éves közgyűlésén (2024. szeptember 26., Párizs) személyes részvétellel képviselte az OSZK-t a KKO egy munkatársa. A rendezvényen felmerült az igény az ISMN Irodák éves tagdíjösszegének felülvizsgálatára. Az új, korrigált összeget a bruttó nemzeti jövedelem (GNI) növekedésének függvényében fogják megállapítani, ennek megfelelően várható, hogy a jövőben a jelenlegi 750 €-nál magasabb összeget lesz köteles az OSZK fizetni.

ISBN-adatok	2023. évi tény (darab)	2024. évi tény (darab)
Kiadói számtartomány kiutalása	366	384
ISBN-kiutalás megjelenés előtt álló nyomtatott kiadványhoz	14.295	16.326

ISBN-kiutalás megjelenés előtt álló online kiadványhoz	7.334	7.232
ISBN-ellenőrzés a beérkezett nyomtatott kiadvány alapján	16.314	17.109
ISBN-ellenőrzés a beérkezett online kiadvány alapján	3.600	2.222
ISMN-adatok	2023. évi tény (darab)	2024. évi tény (darab)
Kiadói számtartomány kiutalása	9	8
ISMN-kiutalás megjelenés előtt álló nyomtatott kiadványhoz	190	227
ISMN-kiutalás megjelenés előtt álló online kiadványhoz	30	36
ISMN-ellenőrzés a beérkezett nyomtatott kiadvány alapján	171	157
ISMN-ellenőrzés a beérkezett online kiadvány alapján	10	-

1.5.2. ISSN

- a) Az ISSN-számok kezelését továbbra is a Kötelezpéldány- és Kiadványazonosító-kezelő Osztály keretein belül működő ISSN Iroda végzi. Az azonosító számok kiadása a 2024-es évben is tervszerűen zajlott. A számkiadás és az azonosításhoz szükséges bibliográfiai adatok rögzítése az ISSN+ elnevezésű adatbázisban történik.
- b) Tervszerűen zajlott az ISSN Nemzetközi Központ (továbbiakban: ISSN IC) felé történő adatszolgáltatás és az éves tagdíjjal kapcsolatos ügyintézés.
- c) Az ISSN Általános Éves Közgyűlésének ülésén (2024. június 26., Párizs) online részvétellel képviselte az OSZK-t a KKO egy munkatársa. A rendezvényen sor került az Igazgatótanács új tagjainak, valamint 2025-29-es stratégiai terv megszavazására.
- d) Az ISSN Nemzeti Központok Igazgatóinak 49. Ülésén (2024. október 21-24., Tunisz) a Tuniszi Nemzeti Könyvtárban személyes részvétellel képviselte az OSZK-t a KKO egy munkatársa, aki egyben ellátja az ISSN Nemzeti Központ koordináló feladatait is. Előadásában bemutatta a Magyar ISSN Nemzeti Központ történetét és működését. Az ülésen ismertették a résztvevőkkel az ISSN+ adatbázis újabb funkcióit, az ISSN Portál folyamatos megújításának terveit, és különböző nemzeti központokban felmerülő problémákat vitattak meg. Az ISSN Nemzetközi Központ javasolta a podcast, mint új könyvtári gyűjtőkörű online dokumentum azonosítását.

ISSN-adatok	2023. évi tény (darab)	2024. évi tény (darab)
ISSN-azonosító kiutalása nyomtatott időszaki kiadványhoz	226	336
ISSN-azonosító kiutalás távoli hozzáférésű időszaki kiadványhoz	67	108

ISSN-igénylés elutasítása (nemleges ISSN-minősítés)	181	294
Feldolgozás az ISSN+ adatbázisban (előzetes rekordok rögzítése, véglegesítése, aktualizálása, regiszterrekordok létrehozása)	602	677
ISSN Nemzetközi Központ kérésre történő rekordjavítás	924	14

1.5.3. Könyvkiadási statisztika

A Központi Statisztikai Hivatal (továbbiakban: KSH) kiadványstatisztikai adatfelvételt továbbra is a KSH Könyvtárral megosztva végzi a KKO. Egy korábbi megállapodásnak megfelelően a KKO csak azokról a kiadványokról vesz fel a statisztikai adatokat, amelyekből a KSH Könyvtára nem részesül (pl. középfokú tankönyvek, utánnyomások).

Statisztikai adatfelvétel a KSH számára	2023. évi tény (darab)	2024. évi tény (darab)
Kiadványstatisztikai adatok	3.917	3.638

2. Állományvédelem, restaurálás (feladatok, általános helyzetkép rövid ismertetése)

Állományvédelem	2023. évi tény	2024. évi tény
Tárgyévben fertőtlenítés, kötés, javítás, restaurálás, savtalanítás vagy egyéb aktív állományvédelmi intézkedésben részesült dokumentumok száma	17.621	18.716
Az állományvédelmi célból digitalizált és a konvertált dokumentumok száma	250.423	282.787
Biztonsági jellel ellátott dokumentumok száma	22.422	23.876
A könyvtári dokumentumok állagának védelmét szolgáló gépek száma	4	4

Állandó feladatok

A nemzeti könyvtári állomány védelme, a sérült dokumentumok restaurálása, javítása, kötése:

- A könyvtári állomány preventív és helyreállító védelme.
- A könyvtár dokumentumainak restaurálása, konzerválása.
- A szabadpolcos kötetek kötése.

- Az állomány védelmét szolgáló tárolóeszközök készítése.
- A teljes kurrens muzeális sorok savmentes tégakba való helyezése.
- Kötészeti munkák végzése, állományvédelmi kötések, reprezentációs anyagok készítése.
- A dokumentumok felmérése és előkészítése digitalizálásra.
- A dokumentumok előkészítése kiállításokra.
- Aktív részvétel a kiállítások állományvédelmi szempontú kivitelezésében.
- A könyvtár kiállításra kölcsönzött dokumentumainak állapotleírása, kiállítási feltételeinek megadása, kuríri tevékenység.
- A műtárgykölcsönzés adminisztrációs feladatainak elvégzése.
- Állapotfelmérések elvégzése, szakvélemény készítése.
- Állományvédelmi tanácsadás az OSZK gyűjteményei és magyar könyvtárak számára.
- Lehetőség biztosítása bel- és külföldi restaurátoroknak és könyvkötőknek műhelyeinkben szakmai gyakorlat végzésére.
- A munkatársak szakmai továbbképzésének támogatása, részvételük biztosítása szakmai előadásokon, konferenciákon, nyelvi képzéseken.
- Kutatói tevékenység.

Kiemelt feladatok:

1. Az osztály továbbra is magas színvonalon látja el az MNMKK OSZK gyűjteményeinek védelmét szolgáló állományvédelmi feladatait.
2. 2024-ben 5.828 órát fordítottunk az MNMKK OSZK-ban megrendezendő nagy és kisebb kiállítások létrehozására, filmforgatásokra, sajtótájékoztatókra az installáció elkészítésére, a kihelyezendő tárgyak szakszerű elrendezésére, valamint az MNMKK OSZK anyagának kölcsönzésre való felkészítésére, az állapotleírások és kiállítási feltételek megadására, a kiállításra kölcsönzött dokumentumok javítására és a feladattal kapcsolatos adminisztráció elkészítésére, kapcsolattartásra a kölcsönző felekkel.
3. Részvétel az MNMKK OSZK-ban megrendezett programokon, eseményeken: Magyar Kultúra Napja, március 15., Családi Nap, Múzeumok éjszakája, augusztus 20., Széchényi család, Kutatók Éjszakája, Kulturális Örökség Napok.
4. Folytatódott a Plakát- és Kisnyomtatványtár plakátjainak restaurálása, digitalizálásra való előkészítése.
5. Folytatódott a Kossuth gyűjtemény állományvédelmi feldolgozása, összehangolva a könyvészeti munkával.
6. Állományvédelmi és adminisztrációs részvétel az MNMKK OSZK kiállításainak megvalósításában: Az idő arcai, Kódexkiállítás, EB kiállítás, Jókai kiállítás.
7. Folyamatos az aktuális nemzetközi szakcikk, publikációk gyűjtése és fordítása: könyvtárak, levéltárak költöztetése, digitalizálási programok, restaurálási módszertan témakörében.
8. Folytattuk a Szirmai: Archeology of Bookbinding kötetstörténeti szempontból fontos alapmű fordítását.
9. Nemesmásolatok készítése együttműködési megállapodások keretében.
10. Folytatódott a munkatársak állományvédelmi oktatása.
11. Folytatódott a papír- és könyvrestaurátor tanfolyam lebonyolítása.
12. Médiamegkeresések kapcsán riport előkészítése és lebonyolítása.

13. Állományvédelmi felmérés az OIK Molnár utcai pinceraktárában, a Csillaghegyi és a Maglódi úti külső raktárakban.
14. Folytatódott az EV kötetek kapcsán a digitalizálást megelőző kötészeti beavatkozások végrehajtása.
15. Konferenciákon, továbbképzéseken való részvétel: MKE diplomabemutató konferencia, Óbudai Egyetem csomagolóstechnológus szakmai nap, MTA Könyvtörténeti Bizottság ülés, Print&Meet Konferencia, DRUPA nyomdaipari szaktávásár Düsseldorfban, Haáz Rezső Múzeum Szakmai Konferencia, Zöld Múzeumok konferencia, Gottermayer Konferenciája, „Heritage Preservation for a Sustainable Future” Konferencia Örményországban, ICON Sustainability Group 2024 Conference, online, PNYM Restaurátor Szakosztály Ülése, workshop – Intelligens Könyvtárak.
16. A könyvtári szakma számára állományvédelmi képzési terv összeállítása, akkreditáltatása.

3.Raktározás (feladatok, általános helyzetkép rövid ismertetése)

Állandó feladatok

Törzsgyűjteményi és különgyűjteményi raktározás

A Raktári Osztály (RO) a törzsgyűjtemény gyarapodásaként heti rendszerességgel átveszi a könyveket a Gyarapítási és Állomány-nyilvántartó Osztálytól, továbbá a raktári egységbe képzett időszakos kiadványokat az Állományvédelmi és Restauráló Osztálytól.

Periodikumok átvétele során a kötetekről példánynyilvántartást vezet az IDA-ban, retrospektív könyvgyarapodáskor a példányok számát és elhelyezését a helyrajzi naplókban rögzíti. A raktári hírlapnyilvántartás adatait szükség szerint aktualizálja, az adott kiadvány online adatbázisban elérhetőségét feltünteti a kartotéklapon.

A különgyűjteményi dokumentumok feldolgozása előtt formai előkészítést végez, az állományba vett anyagot raktári tárolóeszközbe helyezi.

Az olvasói és szolgálati dokumentumkéréseket a gyűjteményrészek szabályozott forgalmazási folyamatrendszerében szolgáltatja és visszaosztja.

A gyűjtemények raktározásáért felel: gazdálkodik a belső és külső raktári terekkel, biztosítja a gyűjteménybe tartozó dokumentumok raktári férőhelyét. A gyarapodás elhelyezése érdekében áttelepíti és rendezi az erre kijelölt állományrészeket.

Gondoskodik a raktári rend fenntartásáról az intézmény belső és külső raktári területein.

Szervezeti feladatait a dokumentumok állományvédelmi és biztonsági követelményeit betartva látja el.

Kiemelt feladatok:

Az RO munkatársai 2024-ben összesen 5.200 pfm dokumentum kézi anyagmozgatását végezték el a törzs- és különgyűjteményi gyarapodás helyigényének biztosítása, az átvett példányok elhelyezése és a raktári állományrend fenntartása érdekében.

Az RO a LAR 1 jelű belső raktári területen 2023-ban bekövetkezett, 750 pfm állományt érintő káresemény következtében külső raktári területen elhelyezett és megtisztított állományrész visszatelepítését irányította, felügyelte. A feladat megvalósult.

Munkaterv szerinti kiemelt feladatok:

1. A Maglódi úti IV. sz. tárolóraktárban őrzött törzsgyűjteményi dokumentumok piliscsabai archivális raktárba költöztetésének irányítása és felügyelete.
Terv szerint: 10.000 pfm
A feladat megvalósult.
2. A Maglódi úti IV. sz. tárolóraktárban őrzött különgyűjteményi, a Mikes Kelemen Programhoz tartozó, továbbá az apasztásra kijelölt törzsgyűjteményi dokumentumok piliscsabai archivális raktárba telepítésének irányítása és felügyelete.
Terv szerint: 1.200 pfm
A feladat megvalósult.
3. A Iosephinum Kollégium és Szakkollégium raktárában őrzött mikrofilmállomány piliscsabai archivális raktárba költöztetése.
Terv szerint: 143 db fémszekrény
A piliscsabai archivális raktárba való állományköltöztetés külső okok miatt nem valósulhatott meg, tervezetten 2025. évi feladat.
4. A Rezerv raktárban őrzött kegyeleti könyvgyűjtemények egyeztetett kiadása a szükséges állományvédelmi és könyvtári feldolgozó tevékenységek elvégzéséhez.
A feladat folyamatos.
5. A gyűjteményhez tartozó, nyomtatott és nem nyomtatott dokumentumok raktári kiszolgálása digitalizálásra, meghatározott ütemterv alapján.
A feladat folyamatos.
6. A könyv típusú kötelezpéldányok archivális példányainak kiszállítása és polcra helyezése a Maglódi úti raktárban – az állományrész piliscsabai archivális raktárba történő áttelepítésének időpontjáig.
A feladat folyamatos.
7. A könyv típusú kötelezpéldányok nyomtatott változattal megegyező elektronikus példányainak kiszállítása és polcra helyezése a Maglódi úti raktárban. A példányok ütemezett átadása a Digitalizáló Osztálynak.
A feladat folyamatos.
8. A LAR 1 jelű belső raktári területen bekövetkezett káresemény mentesítési munkafolyamatainak befejezése: a raktártér és a polcrendszer tisztítása; a helyben maradt állomány portalanítása; a restaurált példányok visszaszállítása és polcra visszahelyezése. A tisztítási munkák helyszíni felügyelete.
Terv szerint: 750 pfm
A feladat megvalósult.
9. Az MHC jelzettartomány rendezése, a gyarapodás helyigényének biztosítása a piliscsabai költöztetésig. A megszűnt kiadványok raktári polcokon történő lezárása. Együttműködés a Periodika-feldolgozó Osztállyal.

Terv szerint: 500 pfm
A feladat megvalósult.

10. Az MB, MC és MD jelzetű dokumentumok polcrendjének ellenőrzése és helyszíni revíziója.

Terv szerint: 800 pfm

A feladat folyamatos, 400 pfm valósult meg a 2024-es évben.

11. A Tájékoztató Segédkönyvtárból raktárba irányított kiadványok átvétele és raktári állományba beosztása.

A feladat folyamatos.

12. A Színháztörténeti és Zeneműtár gyűjteményéhez tartozó dokumentumok raktári állományrendezése.

Terv szerint: 400 pfm

A feladat megvalósult.

13. A Kézirattár gyűjteményéhez tartozó dokumentumok raktári állományrendezése.

Terv szerint: 1000 pfm

A feladat megvalósult, a tervezetthez képest 1800 pfm állomány került átmozgatásra.

14. A szabadpolcos mikrofilmállomány raktári állományba történő áthelyezése és beosztása.

A feladat megvalósult, 150 pfm mikrofilmállomány érintett.

4. Digitalizálás (feladatok, általános helyzetkép rövid ismertetése)

Az MNMKK OSZK digitalizálási stratégiájának megvalósítása a Közgyűjteményi Digitalizálási Stratégia, a fejlesztés alatt álló Országos Könyvtári Digitalizálási Stratégia és az MNMKK OSZK informatikai fejlesztéséről, infrastruktúrájának megújításáról szóló 1605/2016. (XI. 8.) Korm. határozat alapján történik. A Korm. határozat alapján biztosított forrás lehetőséget teremtett a digitalizálási infrastruktúra kiépítésére és a hosszabb távú digitalizálási stratégia megvalósítására. A Közgyűjteményi Digitalizálási Stratégia végrehajtásának forrásai biztosítják az abban megfogalmazott célok megvalósítását. Az MNMKK OSZK 2017-ben kiadott digitalizációs stratégiája elsősorban a „digitalizálás” fogalmának legszűkebb értelmezésére épít.

Ennek megfelelően azon műveletekre és folyamatokra vonatkozik, amelyek az analóg dokumentumok digitalizálását előkészítő feladatokat, magát a digitalizálást és a digitálismásolat-objektumok utómunkálatait tartalmazza. Ugyanakkor a stratégia elfogadásával és alkalmazásával párhuzamosan számos jelentős projekt elindítására és lezárására (Országos Könyvtári Rendszer, Országos Könyvtári Platform, Névtér stb.) került sor az MNMKK OSZK-ban, amelyek megteremthetik a digitális átalakulás szélesebb lehetőségeit.

A Kormány által a 1404/2017 (VI.28.) Korm. határozattal elfogadott Közgyűjteményi Digitalizálási Stratégia átfogó célja, hogy a közgyűjtemények tartalomszolgáltatása szolgáltatásorientált szemléletet tükrözzön: a felhasználói igények ismeretéből kiindulva határozza meg a szolgáltatott tartalmat és annak felhasználhatóságát úgy terveze meg,

hogy az valóban segítse a potenciális felhasználót speciális céljai elérésében, legyenek ezek rekreációs, oktatási vagy gazdasági alkalmazási típusúak.

Az MNMKK OSZK célja, hogy a Közgyűjteményi Digitalizálási Stratégiának megfelelően a felhasználó-központú, szolgáltatásorientált szemlélet is megjelenjen az MNMKK OSZK digitalizálási stratégiájában, ne kizárólag az analóg dokumentumok digitalizálására korlátozódjon.

Milyen digitalizáló eszközökkel rendelkezik?

Eszköz neve, típusa	Darabszám
Zeutschel OS 12002	3
Zeutschel OS 12000v	1
Zeutschel OS 14000 A0	2
Zeutschel OS 14000 A1	2
Zeutschel Scanstudio	1
Zeutschel OM1600	1
Zeutschel OM1700	1
Zeutschel Delta	10
Avison FB6280 E A3	4
Avison FB5000 A3	1
Quidenus Robotic BookScan 4.0 automata	3
Kirtas KABIS III	1
Panasonic KV-S8127	1
Epson GT 15000	2
Epson GT 20000	1
Epson Perfection V39	3
Epson Expression 11000XL	1
Epson Expression 12000XL	11
Epson Workforce DS-50000	1
Plustek OpticBook A300	2
Plustek OpticBook A4800 A4	3
Rowe Scan 850i 55" HA-20	1
Hasselblad Flextight X5	1
Kodak S3100F	1
Minolta MS 7000	3
Nikon D750	1
Nikon D850	2
PhaseOne XF	1
Canon R5	1
Canon 5D	4
HP Scanjet 4C	1
STM 600 Studio magnetofon	1
Lemezjátszó: AUDIO-TECHNIKA AT_LP 120-USB	1
Hangkártya: NATIVE INSTRUMENTS KOMPLETE	1

Hol teszik közzé a digitalizált állományt?

A Digitalizáló Osztály által elkészített digitális másolatokat a könyvtár elektronikus szolgáltatási rendszerében, illetve aggregátor rendszerekben tesszük közzé:

- Magyar Elektronikus Könyvtár (MEK) – szabadon szolgáltatatható közkinccsek,
- OSZK DK – jogvédelem tartalmak dedikált hálózaton,
- Pannon Digitális Egyesített Archívum – szabadon szolgáltatatható közkinccsek,
- ELDORADO – közkinccsek, árva művek, jogvédelem tartalmak zárt hálózaton,
- Hungaricana - közkinccsek,
- Europeana – közkinccsek.

Milyen online szolgáltatások vannak?

Az online szolgáltatásokról jelen dokumentum II. fejezetének 7. pontjában adunk információt.

Milyen célok alapján digitalizál? (%)

Cél	Arányszám (%)
Szolgáltatás	30
Állományvédelem	50
Elektronikus dokumentumküldés	10
Reprográfia	5
Egyéb	5

Digitalizálási tevékenység	2023. évi tény	2024. évi tény
Digitális objektumok száma	12.958.737	14.139.373
Teljes dokumentumok száma	250.423	282.787
Könyv	62.002	70.696
Folyóirat	78.908	84.836
Hanganyag	7.200	7.800
Audiovizuális dokumentum	120	130
Képi dokumentum	22.100	24.000
Egyéb	20.200	22.030
Összesen*		
Online elérhető**	17.952	11.429
Helyben használatra elérhető***	7.018	5.260

* A táblázat adatait összeadni a különböző mérőszámok alapján nem lehetséges.

** A 2022-es évtől az online elérhető művek esetében a MEK, EPA, DKA éves gyarapodásának összegét szolgáltatjuk.

*** A 2022-es évtől a helyben használat esetében az OSZK DK-ban elérhető művek gyarapodási számát szolgáltatjuk.

5. Digitális megőrzés

Állandó feladatok:

A Digitális Megőrzési Osztály (DMO) a 2024-as év során a megrendelés-kezeléshez kapcsolódóan ellátta a digitális raktári kiszolgálást (86 darab digitális objektum esetén).

A 2024-es évben folytatta a műtárgy-digitalizálás során a Kutatási és Különgyűjteményi Főosztály állományából digitalizált dokumentumok archiválását. Ennek részeként az 1.000 digitális kéziratot archiválta a dspace rendszerében. A Színháztörténeti és Zeneműtár részére mintegy 500 db, a Haydneum-projekt keretében digitalizált zenei kéziratot archivált.

A törzsgyűjteményi dokumentumok tekintetében több mint 200 folyóirat valamennyi számát, valamint 18.000 könyvjellegű kiadvány archiválását végezte el.

Archivált állomány gondozása (újra archiválás):

Az újonnan digitalizált dokumentumok archiválása mellett a MEK 1.500 dokumentuma is szabványos módon újra archiválásra került repozitóriumi környezetben.

Szolgáltatási csomagok előkészítése:

Az osztály új feladatként 2024 szeptemberétől elvégzi a digitalizálást követő oldalpárban fényképezett mikrofilm digitalizálás vágási és szegmentálási feladatait. A MEK+ szolgáltatási felület számára több mint 10.000 zárt hálózaton szolgáltatható dokumentumot adtunk át.

Infrastrukturális fejlesztések:

2024 júliusában az Informatikai Üzemeltetési és Szolgáltatási Főosztállyal történt közös fejlesztésként beszerelésre került egy 2 TB méretű SSD meghajtó, amelynek köszönhetően jelentősen gyorsítani tudtuk megőrzési csomagjaink előállítását.

Összegzés:

Digitális megőrzés	2023. évi tény	2024. évi tény
Megőrzési céllal a digitális raktárba került mester fájlok száma	1.521.920	5.813.577

Megőrzési céllal digitális raktárba került digitális dokumentumok száma	21.221	98.085
Megőrzési céllal szegmentált digitális fájlok száma	0	473.465
Megőrzési céllal vágott digitális fájlok száma	0	620.822

6. Webarchiválás

6.1. Archiválási tevékenység

Webtársintű aratások

- 2024-01-11 és 2024-02-03 között (1.371.617 cím, 6,53 TB)
- 2024-06-24 és 2024-07-23 között (865.982 cím, 5,45 TB)
- 2024-12-19 és 2025-01-15 között (817.542 cím, 3,95 TB)

Új tematikus részgyűjtemények

- Mezőgazdaság és élelmiszeripar (2.675 cím)
- Párkapcsolat, család (2.032 cím)
- Szolgáltatás, kereskedelem, szállítás, közlekedés (11.323 cím)

Tematikus válogatások összesen: 91.428 cím, podcastok és időszaki kiadványok: 100.997 cím.

Új eseményalapú részgyűjtemények

- Önkormányzati és Európai parlamenti választások (309 forrás)
- Labdarúgó Európa-bajnokság, Németország (73 forrás)
- Nyári olimpia és paralimpia, Párizs (175 forrás)
- Sakkolimpia, Budapest (109 forrás)

2024-re áthúzódó aratások

- Koronavírus-járvány (328 forrás) [2024 április 8-ig futott]
- Orosz–ukrán háború (80 forrás)
- Kárpátaljai webhelyek (685 cím)

6.2. A webarchívum főbb adatai

Zárt állomány (kb. 125 terabájt összméret)

- 21 tematikus részgyűjtemény (pl. közgyűjtemény, művészet, vallás, oktatás, kormányzat, idegenforgalom, életmód)

- 5 műfaj szerinti részgyűjtemény (időszaki kiadványok, podkasztkok, Facebook, Instagram, X/Twitter)
- 25 esemény-alapú részgyűjtemény (pl. választások, sportesemények, háború, járvány, Karikó Katalin Nobel-díja)
- 1 földrajzi hely alapú részgyűjtemény (Kárpátalja)
- kb. 100 ezer válogatott webhely negyedévenkénti mentései és oldalképei
- kb. 850 ezer, részben automatikusan összegyűjtött webhely féléves gyakoriságú mentései és oldalképei

Nyilvános állomány (kb. 2,5 terabájt összméret)

- 608 válogatott és engedélyezett vagy nem engedélyköteles webhely negyedéves gyakoriságú mentései
- 129 OSZK-s webhely 1-2 alkalommal való mentései
- 25, a Balassi Intézet által gondozott honlap kétféle mentés
- 2 eseményalapú részgyűjtemény (Rákóczi-emlékév, Széchényi Ferenc könyvtáralapítása)

A Karikó Katalin-archívum bővítése

A 2023 szeptemberében beválogatott (3.268), valamint az azóta megjelent hírek, videók, posztok összegyűjtése (3.422) és lementésük a Browsertrix és/vagy ArchiveWeb.page programokkal 2024 májusában.

Különgyűjtemény a Balassi Intézet honlapjaiból

A 2016-ban megszűnt Balassi Intézet és az általa irányított 24 külföldi magyar kulturális intézet honlapjáról 2020 nyarán készült Heritrix és HTTRack mentéseket elérhetővé tettük egy publikus weboldalon.

A demógyűjtemény bővítése

2024-ben több mint 200 kormányzati és önkormányzati honlapot archiváltunk a nyilvános gyűjtemény részeként a WCT keretrendszerrel, és csináltunk egy Browsertrix-mentést az OSZK 150 webes felületéről.

Podcastcsatornák archiválása

2024-ben 112 újonnan talált csatorna adásait mentettük le (kb. 9.500 hangfájl, 400 GB összméret) nagyrészt a Podcasts nevű Chrome kiegészítővel, továbbá a podcasts.google.com szerver megszűnése miatt közel 1.500 csatorna esetében kellett módosítani a nyilvántartásban.

Instagram-fiókok archiválása

760 fiók – ebből 460 első alkalommal történő – mentése az ArchiveWeb.page és az AutoHotkey kombinálásával (kb. 450 GB).

6.3. Egyéb tevékenységek

Tervezés

A webarchívum új rendszerének, valamint a nyilvántartó adatbázisnak a tervezése a szakmai munka jelentős részét képezte.

Saját honlap

Statisztikák, havi hírosszefoglalók, CEWA aloldal (öt környező országbeli nemzeti archívum adatlapja).

Wikik

A MIA Wikiben 61 új szócikk, a Redmine Wikiben a használt szoftverek és a munkafolyamatok részletes dokumentálása.

Tanfolyam

Lezajlott az újraakkreditálás, amelyet egy kérdőíves igényfelmérés előzött meg. Megkezdtük az új tananyag kidolgozását.

6.4. Együttműködések

Hazai együttműködések

- Vörösmarty Mihály Könyvtár (Fejér vármegyei regionális webarchívum)
- Klebelsberg Kuno Könyvtár (Karikó Katalin archívum)
- MTA KIK (MTA által támogatott webhelyek archiválása)
- Digitális Örökség Nemzeti Laboratórium (ukrajnai háborúval kapcsolatos cikkek topikmodellezése, a saját mentéseik átadása)
- Nyelvtudományi Kutatóközpont (CDX indexek és JDB checksum fájlok, valamint podcast adások átadása nyelvmodell-építéshez, illetve speech2text technológia fejlesztéséhez)
- Egészségbiztonsági Nemzeti Laboratórium (Covid hírgyűjtemény elemzése vakcinákra vonatkozó attitűd vizsgálatához)
- Petőfi Irodalmi Múzeum (born-digital tartalmak megőrzésének módszertana, a PIM által gondozott honlapok archiválása).

Külföldi együttműködések

- Bibliothèque nationale du Luxembourg (CENL pályázat, tudásmegosztás)
- Universiteit Gent (kérdőíves felmérés és interjú)
- IIPC (magyar és román források ajánlása a „Paris 2024 – Summer Olympics and Paralympics” gyűjteményhez).

Tagságok

International Internet Preservation Consortium: Webináriumok és „Call with members” beszámolók, az információk frissítése a netpreserve.org honlapon.

6.5 Digitális Képtárhely (DKA)

A DKA-hoz kapcsolódó napi feladatok ellátása: teljes adminisztráció, statisztika készítése, gyarapítás, konvertálás, katalogizálás, képszerkesztés, tájékoztatás, rekordjavítás és -ellenőrzés, rendszergazdával egyeztetések, adattisztítás és egységesítés.

Rendszeres feladatot jelentett a köztérképes adatok adatbázisba töltésének előkészítése (a scrape-elt adatok mappingje) és a betöltött adatok ellenőrzése.

Egy kolléga részt vett a Magyar Elektronikus Könyvtárban közkinccsé váló új tartalmak katalogizálásában.

A DKA éves katalogizált gyarapodása: 6.266 db. 42 új részgyűjtemény jött létre, 4 meglévő részgyűjtemény jelentősen bővült, éves látogatottsága: 3.175.116 fő.

IV. A különgyűjtemények beszámolója

A 2024. év során a Kutatási és Különgyűjteményi Főosztály működésében is jelentős változás következett be a Magyar Nemzeti Múzeum Közgyűjteményi Központ létrejöttével. A kutatásszervezési feladatok szabályozását az e célból megalakult munkacsoport keretein belül készítjük elő, intézmények közti együttműködésként. A szakmai kapcsolatok megerősödésének jó példájaként a többi között kollégáink a Jókai bicentenáriumi év kapcsán tervezett kiállítást immár a PIM, MNM és MTM munkatársaival közösen tervezik, készítik elő. A mindennapos feldolgozó, kutató és kutatástámogató munka mellett számos, a nagyközönség előtt is szemmel látható eredményt is elértek kollégáink. Ezek közül a teljesség igénye nélkül, az alábbiakban hívjuk fel néhány kiemelkedő munkára a figyelmet.

Jelentősen bővítettük a tartalomszolgáltatásokat az MNMKK OSZK online felületein a DBK közreműködésével. Az érdeklődők szabadon böngészhetnek ezentúl

- Kölcsey Ferenc tanulmányai és kritikai munkái,
- Szendrey Júlia levelei és versei,
- Ady és Léda levelezése,
- Petőfi Zoltán levelei és versei közt a Kézirattár által gondozott Copia oldalon;
- mintegy 40 darab újonnan digitalizált és metaadatolt kódex közt a Corvina-honlapon;
- 1.400 darab röplap között a Régi Nyomtatványok Tára által gondozott Régi Ritka oldalon;
- több mint 1.100 új, a Szántai-, és Szalai-térképgyűjteményt magába foglaló térkép közt a Térkép-, Plakát- és Kisnyomtatványtár által gondozott Földabrosz oldalon;
- két nagyszabású XIX. századi fényképanyag, történeti albumok és portrék közt a Történeti Fénykép- és Interjútar által gondozott Fotótérben;
- a mintegy 6000 modern ex libris-szel bővített Könyvjegytár oldalon.

Túri Klaudia, Varga Bernadett és Szovák Márton kurátorok kiváló munkáját dicsérte a 2024-ben bemutatott *Az idő arcai* című kiállítás egy egészen egyedi és sokáig emlékezetes megnyitóval. Nagy sikert aratott a Nemzeti Sporttal és a Várkapitánysággal közösen megrendezett, a labdarúgó-Európa-bajnokságra időzített Minden idők focija kiállítás, Sulics Fruzsina kurátor áldozatos munkájaként. Az emberi arc megörökítése címmel a Kápolnatérben középiskolások és egyetemisták részére ismeretterjesztő célú kiállítást rendeztünk.

Ajándékként az MNMKK OSZK gyűjteményébe került Mészöly Dezső költő, műfordító, dramaturg, irodalomtörténész hagyatéka. A családdal való megállapodás értelmében az MNMKK OSZK-ba került a szakma egyik, nemrég elhunyt kiválósága, Borsa Gedeon nagy mennyiségű kézirat-hagyatéka, valamint hagyományteremtő jelleggel megrendeztük a Borsa Gedeon Műhelykonferenciát. A török-magyar kulturális évad keretében Ankarában és Budapesten megrendezett Műtefferrika-konferenciák szervezésében vettek részt kollégáink. A Lipták Dorottya Sajtótörténeti Kutatócsoport szeptemberben Zircen rendezte meg *Az egyéniség szerepe a történelemben* című konferenciát, szintén hagyományteremtő céllal. Idén második alkalommal adott helyt a nemzet könyvtára a Kulcsár Péter Historiográfiai Kutatócsoport által szervezett Szerémi-műhelykonferenciának, ami ezúttal is jelentős szakmai érdeklődés mellett valósult meg. Kollégáink közreműködésével valósult meg továbbá a nemzeti könyvtár falai közt a

ReAlmaging Public Collections in the 21st Century in Light of Digital Development, a Keresztury 120, valamint a Jankovics Marcell 150: egy felvidéki író újrafelfedezése című konferencia.

A Színháztörténeti és Zeneműtár élén új vezetőt köszönthettünk Laskai Anna személyében, akinek irányítása alatt a hagyatékok revíziója során sikerült jelentős feltárómunkát elvégezni az immár 100 éves múltra visszatekintő zenei gyűjteményben. A centenáriumra való emlékezés részeként az MNMKK OSZK adott otthont az IAML (Zenei Könyvtárak Nemzetközi Szövetsége) Magyar Nemzeti Csoportjának éves közgyűlésének, valamint hangversenyt hallgathattak meg az érdeklődők a tár gyűjteményéből válogatott darabokból az Alapítók terében.

Kézirattár

Az év során sikerült a 2023-ban kilépett két munkatárs helyére felvenni két pályakezdő munkatársat; azonban egy további munkatárs az év során nyugállományba vonult. Végeredményben további egy fővel csökkent a Kézirattár létszáma, kilencre. Megkezdődött a két új munkatárs betanulása/betanítása.

Befejeződött az összes hagyaték rukkolása, polcra helyezése, ezzel a raktározási szabad kapacitás de facto elérte a határait.

12 csoportvezetést és bemutatót tartottunk a házban, 12 vidéki előadást a Petőfi 200 keretében, valamint további két előadást tudományos konferencia keretében.

Nagyon jelentős dokumentumcsoportokkal bővült az ország legnagyobb digitális kézirattárának, a Copiának gyűjteménye. Elkészült és hozzáférhetővé vált Kölcsey Ferenc prózai munkáinak (tanulmányok, kritikák stb.), Szendrey Júlia leveleinek és verseinek, valamint Ady és Léda levelezésének kiadása. Ugyancsak ehhez a digitális szolgáltatáshoz, 2025-re, elkészítettük Petőfi Zoltán leveleinek és verseinek 4/5-ét, valamint előkészítettük és a metaadatok szintjén perfektuáltuk a 2025. január 17-én, a Jókai-év nyitányának tekinthető konferencia keretében megnyíló Jókai-versszolgáltatás (kiadatlan, kései versek) tételeit.

Ugyancsak a Copia oldal bővítéséhez és a Jókai-évhez kapcsolódóan elkészítettük A jövő század regénye c. Jókai-mű szolgáltatási tervét, amely teljesen új helyzetet teremt a Kézirattár digitális szolgáltatásában, amennyiben a kézirat, a lapokban megjelent fejezetek és a kötetben publikált szöveg egymással párhuzamosan válik olvashatóvá, kutathatóvá.

A Kézirattár munkatársai különböző témákban, elsősorban a Copiához kapcsolódóan, de pl. A magyar nyelv hete alkalmából, vagy az M5 kimondottan a Kézirattárra koncentráló műsora alkalmából 10 média-megjelenést vállaltak, és teljesítettek magas szinten. Ugyancsak ide, a Copiához kapcsolódik az évfordulás blogbejegyzéseink sora.

2024 januárjában sorozatot indítottunk az OSZK FB-oldalán KAF-MEMORY-33 VERS címmel. A századforduló talán legnagyobb költőjének, a 2023 decemberében elhunyt

Kovács András Ferencnek emlékére. A tökéletesség és teljesség szimbolikájaként 33 KAF-verset válogattunk ki és osztottunk meg az olvasókkal.

A munkatársak 32 fonddoboz folyamatban lévő előrendezését végezték el, az újabb beszerzések terén 26 fonddobozét. Egységesítették az elektronikus (Excel) fondjegyzékeket, rendezték az S61 segédkönyvtárat (folyamatos), és mintegy 300 teljesen feltáratlan kézirat feldolgozását végezték el.

Régi Nyomtatványok Tára

A **kutatószolgálat** keretében az év során az osztály munkatársai 437 órában ügyeltek, olvasóink és kollégáink számára összesen 7.352 dokumentumot szolgáltattak. Szóban és írásban 1.542 szakkérdést válaszoltunk meg, 21 csoportvezetést tartottunk, 19 közlési engedélyt adtunk ki 65 képre, valamint a fotómegrendelésekhez 204 kötetből válogattunk ki 583 képet.

2024-ben elkészült a **Régi Ritka digitális tartalomszolgáltatás** fejlesztése, így megtörtént a Röplap-gyűjteményünk 1.400 darabjának publikálása, egyúttal megújult a dizájn és a keresőfelület is.

Az **Amicus-feldolgozás** keretében 2.094 új és 4.370 javított rekord készült. Folytatódott az Antikva gyűjtemény és az RMK I. töredékek autopsziával való feldolgozása, és befejeződött az RMK I.-gyűjtemény rekordjainak javítása.

A RNyT gyűjteménye 2024-ben 47 dokumentummal **gyarapodott** (5 eredeti). Az év során 42 aukciós katalógust tekintettünk át és 32 alkalommal tartottunk antikváriumi szemlét. Vételi javaslat írására 12, védésre egy alkalommal került sor.

Segédkönyvtárunk frissen tartása érdekében heti kb. 230 új szerzeményt tekintettünk át, ezekből jelöltük ki a megfelelőket. 2024-ben 70 kötet kiválasztása, szakozása és Amicus-rekordjuk kiegészítése történt meg.

Folyamatos **állományvédelmi együttműködésünk** keretében a Restauráló és Kötészeti Osztállyal 201 muzeális dokumentumot válogattunk ki restaurálásra, ebből 10 kötetet tudtak fogadni, javításuk részben megtörtént, részben még zajlik. Állományunk tervszerű dobozolása sajnos teljesen leállt a gép műszaki hibája miatt.

Szintén a feldolgozáshoz kapcsolódóan folytattuk a nyomtatványainkon található **fragmentumok** már hagyományos kiválogatását a Fragmenta et Codices Kutatócsoport számára.

Nemzeti bibliográfiai munkálatok – retrospektív bibliográfiai kutatások

Az RMNy 5. kötetének utómunkálatai

Az RMNy 5. kötetből példányt kaptak mindazok a hazai és külföldi gyűjtemények, amelyek az Országos Széchényi Könyvtárban vezetett nyilvántartás alapján hasonlóképpen megkapták az előző négy kötetet, továbbá a hazai nagykönyvtárak, a hazai egyetemek központi könyvtárai, a régi magyar irodalom kutatásának legfontosabb kutatóhelyei, valamint azok a többnyire a Kárpát-medencében található közgyűjtemények, amelyek olyan unikum nyomtatványt őriznek, amelyeket a bibliográfia részletesen ismertet. A lista

összeállítása, a postázás, egyes kötetek személyes átadása stb. a Főigazgatói Kabinettel együttműködésben valósult meg. A postázáshoz szükséges csomagolóanyagok beszerzése OTKA-pályázat segítségével történt.

Ezen felül elektronikus levélben, rövid angol nyelvű tájékoztató keretében eljuttattuk az 5. kötet megvásárlásának lehetőségéről szóló tájékoztatót, illetve a korábbi RMNy-kötetek elektronikus elérhetőségét majdnem 50 olyan jelentősebb, hungarica anyagot őrző európai könyvtárnak, nemzetközi hungarológiai kutatóhelynek, amely nem kapott példányt (a következő országokba: Németország, Nagy-Britannia, Ausztria, Franciaország, Horvátország, Lengyelország, Svájc, Olaszország, Románia, Csehország, Szlovákia, Szlovénia).

Az RMNy 6. kötet munkálatainak előkészítése

A kötet által feldolgozandó korpusz meghatározása:

Az 1685–1700 közötti időszak régi magyarországi nyomtatványainak feltérképezése, az évtizedek óta gyarapított nyilvántartások alapján. A munka szempontjából legfontosabb adatokat (szerző, cím, nyomtatási hely, év, nyilvántartási szám, elérhető példányok, műfajcsoport) tartalmazó Excel táblázat elkészítése.

Az így összeállt anyag mennyisége alapján a kötet időkörkörének meghatározása, a rendelkezésre álló humán erőforrással való összevetés alapján ütemterv készítése, tételek egyes szerzőknek való kiosztásához műfaj szerinti csoportok összeállítása.

Az RMNy digitális tartalmainak fejlesztése

Az RMNy adatbázis szakmai előkészítése. Amicus-szabályzat tanulmányozása, az IKR rendszer alapvető jellemzőivel, lehetőségeivel való ismerkedés, és annak az RMNy igényéhez való igazítása. Az RMNy adattartalmához illeszkedő mezőstruktúra létrehozása. Ez alapján a DBK segítségével az integrált könyvtári rendszerben való létrehozását részletező műszaki leírás is készült.

A korszak összes hazai nyomdájának adatait tartalmazó *Clavis Typographorum Regionis Carpathicae 1473–1948.*, illetve a könyv kézműipari korszakának nyomdászattörténetét leíró *Typographia* adatbázisok technikai megújításának megkezdése az Informatikai Üzemeltetési és Szolgáltatási Főosztállyal együttműködve. Ennek célja, hogy az adatbázisok a már rendelkezésre álló adatokkal, tartalmakkal ismét bővíthetők, és folyamatosan naprakészen tarthatók legyenek.

RMNy honlap anyagának összeállítása:

A honlap elsősorban az RMNy-műhely alapvető kiadványainak, adatbázisainak digitális elérhetőségét (RMK I-III, RMNy 1–5, Petrik I-X, RMK IIII/XVIII, egyéb segédletek, Hungaria typographica, Clavis, Typographia, Borsa Gedeon összes írása, tanulmánykötetek stb.) kívánja egy helyen összegyűjtve a szakmai és érdeklődő nyilvánosság elé tárni. Emellett röviden bemutatja a műhely munkáját, az egykori RMNy szerzők szakmai életrajzát, a mostaniak elérhetőségét, kutatási területét.

Egyéb RMNy-feladatok

Az RMNy 4., 5. kötetéhez készült példánynyilvántartó adatlapok (sárga lapok) digitalizálása (890 kép), a digitalizálás feltételeinek megteremtése.

Az RMNy 1. (1473–1600)-hez készült, főbb adataiban véglegesnek tekinthető kiegészítő, S(upplementum) tételek átadása az OSZK és külső kutatók együttműködésében készülő RMNyStat adatbázis számára (165 tétel). Ehhez szükséges volt az adatbázis számára szükséges adatok szűrése, validálása.

Bibliográfiai munkák 1701 és 1800 között

Tovább folyt a korszakba tartozó, bibliográfiailag ismeretlen hungarika nyomtatványok adatainak gyűjtése.

A 2020 és 2023 közötti négyéves időszakban szakirodalmi forrásból, más gyűjteményekben folytatott gyűjtésből, legnagyobb részben pedig az OSZK 1801 előtti kiadványokkal való gyarapodásából nagy mennyiségű adat és másolat állt össze. Ennek feldolgozása azonban a pandémia, majd az eddigi témagazdák nyugdíjazása, illetve anyasági szabadsága, valamint az RMNy 5. kötetének publikálásához kötődő feladatok előtérbe kerülése miatt nem került sor. 2024-ben megtörtént ennek a felhalmozott adathalmaznak a feldolgozása (az adatok, másolatok beazonosítása az ismert tételekkel, az ennek során ismeretlennek bizonyulók beillesztése az adattárba: az új példányok feljegyzése, az új kiadványok regisztrálása, a variánsok elkülönítése, címléírások készítése, beosztása, címlapmásolat elhelyezése stb.).

Marosvásárhelyi Teleki Tékában őrzött gyászjelentés-gyűjtemény feldolgozása a feldolgozása a XVIII. századi nemzeti bibliográfia számára.

Horváth Józsefnek az MTA könyvtárába került hagyatékában lévő promóciós kiadványok bedolgozása „Petrik pótlások” közé.

Kolozsvári Egyetemi Könyvtárból érkezett újabb adatok hasonló feldolgozása.

A Színháztörténeti és Zeneműtárban újonnan előkerült XVIII. századi hazai nyomtatványok beillesztése a pótlások közé, egyes esetekben a korábbi hibás adatok javítása.

Az RMSZ szerkesztése során felbukkant adatok érvényesítése a Petrik adattárban.

Az 1701 és 1800 között nyomtatásban publikáló Hungarus-szerzők adatait összefoglaló Régi Magyarországi Szerzők II. kötetének folytatása

A 18. századi szerzők életrajzának gyűjteménye és nyomtatott műveik regisztrálása névtér és nemzeti bibliográfia egyben, a hozzá tartozó helynévtárral együtt. A mutatók és bevezető tanulmány nélküli 1264 oldalas kitévő nyers kézirat kb. 10112 hungarusnak számító szerzőt vesz fel rövid életrajzzal és nyomtatásban megjelent műveikkel. Ebben az évben a lexikonokra, bibliográfiákra, kisebb forrásművekre (Szinyei József: *Magyar írók élete és munkái*; Gulyás Pál: *Magyar írók élete és munkái*; Petrik Géza: *Magyarország bibliographiája* (Petrik I–X.); *Új Magyar Életrajzi Lexikon*; *Új Magyar Irodalmi Lexikon*; Lukács László: *Catalogus generalis... personarum Provinciae Austriae Societatis Jesu (1551–1773)*) és még tizennégy kisebb forrásműre) való hivatkozások ellenőrzése zajlott. A kézirat A–G részének ellenőrzése teljesen elkészült, 672 javítás került bele a munka során.

Bibliográfiai munkák együttesen

Újabb kiegészítések, szakirodalmi adatok gyűjtése a régi hazai nyomtatványokról a külföldi internetes adattárakból, szakirodalomból és más könyvtáraktól, kutatóktól kapott bejelentések alapján, RMNy, RMK, RMK III, Petrik, RMSZ és Clavis szempontok figyelemmel kísérésével. Átnézésre került 25, az elmúlt években megjelent

tanulmánykötet, továbbá a szakfolyóiratok közül a Magyar Könyvszemle és az Irodalomtörténeti Közlemények 4-4 évfolyama.

Egyéb szakmai feladatok

Borsa Gedeon nagy mennyiségű kézírathagyatéka a családdal való megállapodás értelmében az OSZK-ba került (kb. 25 láda). Anyagát azonban a Kézirattár nem tudta teljes egészében átvenni. A selejtezéshez szükségessé vált az teljes anyag átnézése, szakmai értékeinek megállapítása, ez alapján a selejtezés szempontjainak meghatározása, a selejtezhető, illetve a megtartandó anyag elkülönítése. A feladat elvégzéséhez az első körben megtartandónak ítélt anyag (kb. 10%) újabb átnézése és rendezése van hátra.

A *Legenda aurea* szentjeinek meghatározása a Jeles napokhoz. (kb. 400 szent)

Az RMK I. töredékek előkészítése feldolgozásra (savmentes palliumba, borítékba átrakás).

A tár összes dolgozója részt vett egy *IKR elméleti alapok* című előadáson, amelyet Dancs Szabolcs tartott.

2024. 06. 19-én Bakonyi Zsuzsanna segített a régi könyvek feltárásában a Habsburg Ottó Alapítvány könyvtárában.

Térkép-, Plakát- és Kisnyomtatványtár

Térképtár

Gyarapodás

Állományunk 248 dokumentummal gyarapodott, amelyből 43 darab volt a kötelezpéldány, 174 művet pedig ajándékba kaptunk. 28 árverés katalógusát tekintettük át, a 301 tétel behasonlítása után négy térképre tettünk vételi javaslatot, melyekből kettőt sikerült megvásárolni.

Feldolgozás

1.217 új bibliográfiai leírást készítettünk. 1.759 rekord javítása, kiegészítése történt meg, valamint 1.441 esetben új példánnyal egészítettük ki a leírásokat. A Pázmány Péter Katolikus Egyetem Keleti nyelvek és kultúrák képzéséről három hallgató szakmai gyakorlatát töltötte nálunk. Segítségükkel a kínai és japán nyelvű dokumentumainkat tudtuk feldolgozni.

Digitális tartalomszolgáltatás

A Földabroszt 1.152 térképpel bővítettük. Közzétettük a Magyar Tudományos Akadémia Könyvtár és Információs Központtal kötött megállapodásnak megfelelően a Szántai-gyűjteményt, valamint a 2021. év végén megvásárolt Szalai-gyűjteményt.

Állományvédelem, digitalizálás

2024-ben nem történt állományvédelmi digitalizálás, restaurálás.

Olvasószolgálat

A közös különgyűjteményi olvasóteremben 327 órát ügyeltek a tár munkatársai, ahol kutatóink 1.017 db térképtári dokumentumot tanulmányoztak.

Huszonkilenc közlési engedélyt adtunk ki, melyből öt került külföldi partnerhez.

Csoportvezetések, bemutatók

Térképtári bemutatón fogadtuk a denveri Botanikai, Művészeti és Illusztrációs Iskola képviselőit, az ELTE Térképtudományi és Geoinformatikai Intézetének hallgatóit, a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Történettudományi Intézetének tanulóit, valamint a Nemzeti Közzolgálati Egyetem Nemzetközi biztonság és védelempolitikai szakos hallgatóit. Térképtörténeti előadáson vettek részt nálunk a Varga Márton Kertészeti és Földmérési Technikum tanulói, az ELTE BTK Művelődéstörténeti Tanszékének hallgatói, valamint a BME Fotogrammetria és Térinformatika tanszék szervezésében működő humán térinformatikai szakmérnöki képzésben résztvevők. A könyvtár segédkönyvtáros képzését térképtári dokumentumok bemutatásával segítettük

Plakát- és kisnyomtatványtár

Feldolgozás

Elektronikus katalógusunkban a korábbi évekhez hasonlóan grafikai plakátokat, kis- és aprónyomtatványokat, szabadlapos albumokat, ex libriseket és metszeteket dolgoztunk fel. 2024-ben 3.127 új tétel került be a katalógusba, az Amicus-tételek revízióját végző munkatársaink 2.260 tételt néztek át, 1.650 új besorolási tételt hoztak létre, és a javítások nyomán 6.346 adatmódosítás történt. Fontos előrelépés, hogy a grafikai plakátok revíziójánál – a már korábban előkészített plakátanyag tartalomszolgáltatása mellett - két későbbi bővítésre is készen állunk.

A kurrens apró- és kisnyomtatványokat, melyek egyelőre nem kerülnek az elektronikus katalógusba, ETO számmal látjuk el, és így helyezzük évenként a raktárpalcokra, hogy kutathatók legyenek. Ebben az évben 19.166 darab kis- és aprónyomtatvány kapott ETO jelzetet.

Folyamatos a raktárban lévő feldolgozatlan és az újonnan beérkező aprónyomtatványok számbavétele, helyretétele. Hála a gyűjteménygazdáknak 2024-ben mintegy 38.000 tárgyszavas, betűrendes vagy helység szerinti önfeltáró rendezési elvű aprónyomtatvány (hungarika gyűjtemény, képeslap, szentkép, gyászjelentés stb.) került a helyére.

Gyarapodás

Az előző évi adatokhoz képest (14.071) 2024-ben 20.376-ra nőtt a gyarapított nyomtatványaink száma. A helyzet azonban ennél jóval árnyaltabb, hiszen a szerzés módja szerinti csoportosításból kiderül, hogy az előző évhez képest a legnagyobb mértékben a raktárrendezés nyomán állományba vett dokumentumok (4.013) száma nőtt. A további gyarapodási módok közül a kötelezpéldányok, az ajándékok és a vétel csoportja is némi növekedést mutatott, ezért ez a tendencia a jövőre nézve is optimizmusra adhat okot.

Az aukciós vásárlások során több ezer tétel behasonlítását követően körültekintő indoklások megfogalmazása után a gyarapítási osztály munkatársaival szoros együttműködésben igyekeztünk a lehető legjobb feltételekkel beszerezni a tárunkból hiányzó nyomtatványokat. A 2024-ben 208 db vétel nyomán gyarapított dokumentum került be a tárunk gyűjteményébe (az előző évben ez a szám csak 39 db volt).

Tartalomszolgáltatás

2023-ban indult el az OSZK Könyvjegytár elnevezésű ex libris tartalomszolgáltatása. Ez az adatbázis a Régi Nyomtatványok Tárában található közel 1.100 darabos régi ex libris állomány mellett tárunk modern ex libriseiből a gyűjtők neve szerint rendezett gyűjteményegységünk 3.400 dokumentumát és ezek variánsait tette szabadon hozzáférhetővé. 2024-ben egy nagyszabású bővítés nyomán további 6.000 modern ex librissel bővült a Könyvjegytár. Ehhez az impozáns gyarapodáshoz részünkről szükség volt a fotók és a hozzájuk kapcsolódó adatok betöltés utáni ellenőrzésére, illetve a Hungart közös vizuális jogkezelőnek átadandó grafikusok listájának összeállítására a szerzői jogi háttér rendezéséhez.

Az oldal bővülését sajtóhírek, interjúk, publikációk, médiaszereplések követték ex libris szakértő kollégánknak részéről, aki az ex libris tartalomszolgáltatás gyűjteménygazdjaként a kezdetektől az egész folyamat motorja volt.

A Jeles napok tartalomszolgáltatás képanyagát főként szentképeink, illetve más dokumentumaink már rendelkezésre álló fotóival segítettük.

Olvasószolgálat

A közös különgyűjteményi kutatótermi rendszer, ügyeleti rend kialakítása 2024-ben is megbeszéléseket igényelt. Az év elején egy olyan nagyszabású egyeztetésre került sor, ahol tárunk munkatársainak aktív jelenlétével minden különgyűjteményi olvasószolgálatos kolléga részt vett, tapasztalatait megoszthatta a többiekkel, illetve javaslatokkal is élhetett, segítve ezzel a problémák kiküszöbölését és az olvasószolgálat gördülékenyebbé tételét. Ezt követően az egész év folyamán is folyamatos volt az egyeztetés a „finomhangolást” igénylő módosítások kapcsán.

2024-ben az előző évihez képest csökkent a regisztrált és az aktív használóink száma is, a dokumentumforgalom szintén csökkent: 42.524 nyomtatványról 32.325 darabra változott az előző évi számhoz viszonyítva. A nagyarányú fogyást vélhetően elsősorban az olvasókkal való érintkezésünk hiánya okozza. A telefonos megkeresések száma az előző évihez hasonlóan továbbra is magas maradt, az olvasói e-mailek mennyisége közel azonos számú volt.

Raktárrendezés, gyűjteményszervezés és revízió

A 2022-2023-ban a Debreceni Egyetemi és Nemzeti Könyvtár számára profiltisztítás miatt leválogatott mintegy 76 ezer műszaki használati kisnyomtatvány átadást megelőzően szükséges volt kivezető „törölve” bélyegzővel felülbélyegezni a korábbi OSZK pecséteteket. Ezt a feladatot 2024-ben 7 kötelező önkéntes munkát vállaló középiskolás fiatal látta el, akiknek a betanítás mellett tár- és intézménybemutatókat is tartottunk. A tárunk részéről az átadáshoz szükséges munka teljesen befejeződött, a műszaki nyomtatványok szállításra készen állnak.

2024-ben folytatódott a nyelvi, szerzői, tartalmi hungarika gyűjteményünk retrospektív rendezése, ezenkívül még a szabadlapos album gyűjteményre, a naptárgyűjteményre és az 1945 utáni képeslapokra is kiemelt figyelmet fordítottak munkatársaink: mindegyik anyagrésznél revízió és raktári rendezés vált szükségessé az időközben beérkezett gyarapodás és az optimális helygazdálkodás miatt.

A segédkönyvtárunkból apasztott 9 láda könyvet viszont átadtuk a Gyűjteményszervezési Főosztály munkatársainak.

Állományvédelem

Egyeztetések nyomán a kötetesen dolgozó kollégák palliumokat készítettek számunkra. Ezek használatával csökkenthető a dokumentumok mozgatással járó sérülésének veszélye.

A OSZK által működtetett restaurátor képzés kapcsán a hallgatók által elvégezhető munkákhoz kisnyomtatványokat válogattunk ki és adtuk át, amelyeket a munka elkészülte után vissza is osztottunk.

Digitalizálás

A tervezett tematikus tartalomszolgáltatás bővítésének előkészítéseként 2024 elején az 1935. évi grafikai plakátjainkat (355 db) átadtuk digitalizálására. Ebből 259 plakát szkennelése elkészült, 96 darab még fotózásra vár).

Kiállítás

A Labdarúgó-Európa-bajnokság ideje alatt az OSZK három helyszínen is jelentkezett kapcsolódó tartalommal a nagy sikerű Minden idők focija (2024.06.15-2024.07.14.) című kiállítás keretében. A felvonultatott dokumentumok, nyomtatványok túlnyomó többségében a Térkép-, Plakát- és Kisnyomtatványtár gyűjteményéből származtak. A kiállítás koncepciójának megálmodója és megvalósítója kolléganőnk, Sulics Fruzsina volt, a tárunk további munkatársai pedig segítették őt az anyagok válogatásában, a kiállítás berendezésében és bontásában, a dokumentumok visszaosztásában. A kurátori feladatok természetesen kiterjedtek számos külső és belső vezetés megtartására, a médiamegkeresések nyomán a televíziós, illetve az írott sajtóban megjelenő interjúkkal, ismertetőkkel kapcsolatos teendőkre is. A kiállítás „utóéletéként”, háromdimenziós virtuális kiállítás tervezési munkálatai következtek.

2024 augusztusától a Jókai emlékhöz és a Jövő század regényéhez kapcsolódóan nagyszabású kiállítás tervezése indult Sulics Fruzsina kolléganőnk és Fekete Eszter kézirattáros kolléganő együttműködésében (ugyancsak ők tervezték korábban és üzemeltették 2024-ben az MNMKK OSZK nagyszerű szabadulószojáját is). Kurátori kettősükhöz a Jövő század regénye kapcsán csatlakozott a PIM két munkatársa is, és a további intenzív tervezői-szervezői munka nyomán 2025 őszén, az MNMKK égisze alatt a Magyar Természettudományi Múzeum épületében valósulhat majd meg a tudományos-fantasztikus témájú kiállítás.

Az általunk válogatott és szövegezett nagy sikerű Utazgassunk hazánk földjén című idegenforgalmi plakátkiállítás 2024-ben ismét látható volt az MNMKK OSZK Zirci Műemlékkönyvtárában.

2024-ben számos kiállítás anyagához válogattak a Térkép-, Plakát- és Kisnyomtatványtár gyűjteményéből. Ezek közül a legnagyobb szabású, legtöbb háttérmunkát és együttműködést igénylő kiállítás a Magyar Nemzeti Galéria szecessziós témájú kiállítása volt (tervezett megnyitó 2025 áprilisa). A múzeum munkatársai sok-sok előválogatás nyomán tárunk mintegy 60 szecessziós plakátját tervezik majd kiállítani, illetve kisebb számban további dokumentumtípusaink eredetijének kölcsönzését is tervezik.

A 2024 folyamán másolatként kiállított anyagaink közül - a teljesség igénye nélkül - néhányat kiemelve: a szentendrei Ferenczy Múzeumi Centrum *Veszélyes csillagzat alatt* című kiállításán 24 plakátunk másolata volt látható, a Holokauszt Emlékközpont *Egyszerű emberek és a Holokauszt* című kiállításán 19, a *Tóra fényénél* című kiállításán pedig 11

kisnyomtatványunk másolatát mutatta be. A prágai Liszt Intézet *Art deco* témájú kiállításán 11 plakátunk másolatát állította ki, az isztambuli Liszt Intézet pedig 10 plakátunk másolatát rendelte meg *Nagylátószög* elnevezésű filmtörténeti tárlatához.

A Térkép-, Plakát- és Kisnyomtatványtár munkatársai az MNMKK OSZK rendezvényeihez, tárlataihoz rendszeresen hozzájárulnak anyaggyűjtéssel. 2024-ben *Az idő arcai* kiállítást segítettük sok munkaórányi válogatással, illetve ötletekkel, ajánlásokkal.

Publikáció, előadás, közönségkapcsolat, képzés

A tár munkatársai 48 nyomtatott vagy elektronikus formában megjelent publikációt hoztak létre és 3 előadást tartottak (a képeslapgyűjteményünkről Krakóban a *Képes levelezőlapok és fényképek múzeumokban és magángyűjteményekben* elnevezésű nemzetközi konferencián, a Várkapitányság Budavári esték elnevezésű rendezvényén a *Minden idők focija* című kiállításról, illetve az MNMKK decemberi rendezvényén *Mikulásból Télapó – átpolitizált ünnepek vizuális dokumentumokon* témában).

Ex libris szakértő kolléganőnk, Vasné Tóth Kornélia kiemelkedően sok publikációja mellett különféle szakmai eseményeken, kiállításmegnyitókön is tevékenykedett. 2024 áprilisában az ex librisek kutatása és szakirodalmi bemutatása, illetve a nemzetközi szintű népszerűsítése kapcsán (mostanáig egyedüli magyarként) a Német Ex Libris Egyesület kitüntette őt az általuk adható legrangosabb díjjal: a Walter von Zur Westen-éremmel.

Az intézmény nyílt napjai kapcsán, illetve önálló megkeresések nyomán (például ELTE Folklóre Tanszék, PPKE muzeológia szakirány, Családfakutató Helyek Baráti Társasága, OSZK segédkönyvtáros képzés) számos tári bemutató, vezetés révén adtunk hírt a munkánkról és a gyűjteményünkről. Ezeket erősítették az OSZK blogján olvasható írásaink is.

Felhasználási engedélyek

2024-ban 65 önálló és 8 más tárakkal közös felhasználási engedély kapcsán voltunk érintettek (további minket is érintő közös engedélyek is születtek még, amelyeket a törzsgyűjteményi kollégák állítottak ki.) A közgyűjtemények által megrendelt és tudományos célból felhasznált dokumentumok fotói kapcsán a gyakorlatnak megfelelően elengedtük a felhasználási díjat.

A profitorientált megkeresések nyomán összesen 624.795 forint és 223 euró volt a nyomtatványaink felhasználása révén beérkezett bevétel.

Színháztörténeti és Zeneműtár

Színháztörténeti Tár

Gyarapítás, előrendezés

A színháztörténeti gyűjtemény 2024-ben 473 dokumentummal gyarapodott, ebből 417 db ajándékként, 22 db csere útján, 17 db kötelezpéldányként és 16 db vásárlással, 1 db pedig saját előállítás útján került az állományba.

A dokumentumtipológiai eloszlás az alábbiak szerint alakult:

- kézirat: 13 db

- kisnyomtatvány: 237 db
- fénykép: 157 db
- díszletterv: 38 db
- jelmezterv: 9 db
- egyéb grafika: 12 db

Vétel:

A Gyarapítási Osztály számára ebben az évben is számos szakvéleményt és vételi javaslatot adtunk le.

Ajándék:

Ajándékként került a gyűjteménybe Mészöly Dezső (1918-2011), költő, műfordító, dramaturg, irodalomtörténész hagyatékának színházi vonatkozású anyaga.

Raktárrendezés

A raktárjegyzékek frissítése, elhasználódott palliumok cseréje, raktári egységek áthelyezése, költöztetése, valamint a segédkönyvtár rendezése, apasztása és ezek adminisztrálása folyamatos.

December végén a 617-es szoba a Kulcsár Péter Historiográfiai Kutatócsoportnak történő átadása kapcsán gondoskodnunk kellett a Nemzeti Színház ott elhelyezett kötetes színlapjainak a toronyraktárba történő áthelyezéséről.

Az ÉTR 11-ben és a Légóban grafikai fémszekrényekben tárolt nagyméretű, illetve restaurált és különösen sérülékeny színlapok átrendezése folyamatban van, az állományvédelmi munka, amit kértünk az ÁRO-tól (régii paszpartuk, kartonok eltávolítása) még nem történt meg.

A teljesség igénye nélkül az alábbi raktárrendezési feladatok zajlottak 2024-ben:

- mintegy 1600 jelmez-, valamint 346 építészeti terv jelzettelése és savmentes palliumokba helyezése;
- az ÉTR 8-as szintű raktárból 3 db mikrofilmszekrény átszállítása az ÉTR 11-es raktárba a dobozokban tárolt grafikai anyag egy részének megfelelőbb elhelyezése érdekében.

Feldolgozás

2024 során a színháztörténeti gyűjteményben 1.706 Amicus rekord és az SZT Fond 27 Várkonyi Zoltánhoz köthető részének tételes feldolgozása készült el.

Feldolgoztuk a Jókai színművek előadásaihoz köthető anyagból a Jókai 200 emlékévre tervezett digitális tartalomszolgáltatás kapcsán válogatott fotókat, valamint a Jókai portréfotók túlnyomó részét.

Szintén a Jókai 200 emlékévre készülve jegyzékbe foglaltuk a színművek szöveg-könyveit, majd megkezdtuk a digitális tartalomszolgáltatáshoz kiválasztott 48 szöveggönyv Amicusban történő feldolgozását.

Befejeződött:

- a vegyes, főleg latin nyelvű, 18. századi iskoladráma-programok feldolgozása;
- a Várkonyi-hagyaték digitalizált iratanyagának feldolgozása;
- Oláh Gusztáv pályájához kapcsolódó fotóanyag feldolgozása.

Folytatódott:

- a Vígszínház iratanyagának feldolgozása;
- a Nemzeti Színház színlapjainak és szövegekönyveinek feldolgozása;
- Gitta Otilia táncos, színésznő életének és szerepeinek kutatása;
- a Leszkay-hagyaték, illetve Fedák Sári és Leszkay András ügyének feltárása;
- Sada Yacco, illetve Isadora Duncan 1902. évi magyarországi vendégszereplésének feltárása;
- Oláh Gusztáv díszlet- és jelmeztervező, rendező szcenikai hagyatékának feldolgozása.

Állományvédelem

A restaurátorképzés hallgatói vizsgafeladatként 32 színlapon végeztek állományvédelmi beavatkozást. A restaurálásra kijelölt fényképek, fotóalbumok közül 2 album készült el 2024-ben. Az állományvédelmi digitalizálásra előirányzott dokumentumok közül 2024 folyamán egyetlen dokumentum sem került fotózásra.

Olvasószolgálat

Olvasószolgálati és tájékoztatási feladataink ellátása során közel 1.800 esetben adtunk szaktájékoztatást és 25.634 dokumentumot készítettünk elő olvasótermi forgalmazás céljára.

Blogbejegyzések/Jeles napok szócikkek

Munkatársaink az elmúlt esztendőben is számos blogbejegyzést tettek közzé, valamint a megújult Jeles napok tartalomszolgáltatás bővítéséhez 20 színháztörténeti vonatkozású szócikket készítettek el.

Kiállítások

Szakmai oldalról előkészítettük a tár megalakulásának 75. jubileumára tervezett könyvbemutatóhoz (*Schäffer Judit: a modern magyar jelmeztervezés megteremtője / szerk. Tordai Hajnal és Kovács-Burda Zita. Szenika; 7. sz.*) kapcsolódó kamarakiállítást Schäffer Judit jelmeztervező munkáiból válogatva, a kötet azonban végül nem jelent meg 2024-ben, így mind a könyvbemutatót, mind a kiállítást 2025-re halasztottuk.

Kollégáink anyaggyűjtéssel járultak hozzá az OSZK időszaki kiállításaihoz:

- Az idő arcai;
- Minden idők focija;
- Az emberi arc megörökítése;
- A 19. századi magyar portréfényképészet különlegességei.

Csoportvezetések/bemutatók

Rajnai Edit 2024. október 7-én az ELTE BTK Színháztudomány mesterszak másodéves hallgatóinak, november 25-én pedig OSZK-s kollégáknak mutatta be a színháztörténeti gyűjteményt.

Augusztus 25-én, a Széchényi-leszármazottak éves találkozója alkalmából rendezett tárlaton bemutatásra került néhány, az alapítói gyűjteményből származó színháztörténeti dokumentum is.

2024-ben három kínai delegáció is érkezett az OSZK-ba. Mindhárom csoport számára előkészítettük a releváns színháztörténeti dokumentumokból álló válogatást, melyeket

első alkalommal Kőrösi Csilla Júlia, majd két alkalommal Bessenyei Ágnes mutatott be a vendégeknek.

Felhasználási engedélyek

2024-ben 16 közlési engedélyt adtunk ki kizárólag színháztörténeti dokumentumokra vonatkozóan, míg további 14 közös különgyűjteményi engedély kiállításánál működtünk közre.

Zeneműtár

Gyűjteményfejlesztés, feldolgozás, raktárrendezés

Gyűjteményfeldolgozási szempontból az év egyik legfontosabb feladata a zeneszerzők, zenetörténészek, zenekritikusok és egykori zeneműtárvezetők hagyatékainak rendezése/előrendezése volt. Erre már csak azért is óriási szükség volt, mert az eddig ismert gyűjtemények száma revízióknak köszönhetően kétszeresére nőtt. A hagyatékok beazonosítását követően a ZH1-es számú, Goldmark Károly-hagyaték feldolgozását és jelzetelését is elvégeztük. Ezen kívül foglalkoztunk Ticharich Zdenka és Sebestyén János monumentális hagyatékának (elő)rendezésével is. Sor került továbbá Dohnányi Ernő – 333 tételből álló – és Liszt Ferenc levelezésének teljeskörű feldolgozására is.

A nyár folyamán elvégeztük az *Acta Musicalia* mintegy 4400 tételének és az *Acta Teatralia* mintegy 100 dokumentumának teljes revízióját. Hanglemezállományunk rendezése is intenzív módon zajlott: elvégeztük a Sebestyén-hagyaték több mint ezer tételt tartalmazó unikális hanglemezeinek tematikus rendezését, átcsomagoltuk a Kiss Gábor Zoltán-gyűjtemény több száz röntgenlemezét, valamint elkezdtük a Marton-Bajnai-hagyaték gramofonlemezeinek átpakolását.

A mindennapi teendőinken kívül a munkaszobák rendbetételét is elvégeztük, s számos olyan dokumentumot előkészítettük, amelyet a piliscsabai raktárba szeretnénk kiszállíttatni. A főleg duplumpéldányokat érintő állományrészt ideiglenesen a légópincében helyeztük el.

Gyűjteményfeldolgozási munkálataink során jelentős kéziratos kottákat sikerült állományunkba illesztenünk, köztük az Erkel Gyula, Erkel Ferenc fiának hagyatékából származó kottakéziratokat, Homoki Endre és Szakmáry László zenei hagyatékát. A 2024-es évben folytatódott a tár több ezer tételből álló kottás levelezőlap-gyűjteményének, valamint a Rózsavölgyi kiadó kottagyűjteményének feldolgozása is. Kottatárunk 353 kötelespéldányként beérkező, 132 ajándék és 94 vételi úton bekerült nyomtatott kottával, valamint árveréseken vásárolt kottákkal is gazdagodott.

Az OSZK online katalógusában kollégáink összesen 3.119 új rekordot rögzítettek.

Olvasószolgálat, digitális megrendelések, Haydneum projekt

Olvasószolgálati és olvasói adminisztrációs feladataink ellátása során közel 2.000 esetben segítve szaktájékoztatással a kutatók munkáját. Összesen 25.328 dokumentumot készítettünk elő nagyrészt olvasótermi forgalmazás, részben pedig archiválási és kutatási célú digitalizálás, kiállítás vagy bemutató céljára.

2024-ben közel 600 darab zeneműtári dokumentum digitális másolatának megrendelését készítettük elő, melynek jelentős része a Haydneummal való együttműködés keretében valósult meg.

A csak zenei dokumentumokra vonatkozó kiadott közlési engedélyek száma a tárgyévben 19 db volt.

Állományvédelem

Hanglezeműállományunk rendezése, átcsomagolása több tényező miatt is elsődleges feladatunk volt az év folyamán. A Sebestyén-hagyaték több mint ezer tételt tartalmazó unikális hanglemezeinek tematikus rendezése közben több sérült, vagy kirakódásokat tartalmazó lemezt találtunk. Ezek oka főleg a cellulóz-nitrát, illetve cellulóz-acetát, vagy a sellak, és egyéb adalékanyagok öregedésének tudható be, ami egyrészt a hanglemez deformálódását, valamint idővel a hanglemez felső rétegének leválását eredményezte. Valamelyest kedvezőbb, de állományvédelmi szempontból szintén problematikus a Marton-Bajnai-hagyaték gramofonlemezeinek jelenlegi tárolási megoldásának kérdése. Ezek nagy része ugyanis régi, fém (több esetben rozsdás) filmtekerics dobozban van elhelyezve. Átcsomagolásukat ugyan elkezdtük a nyár folyamán, de a mintegy 1200 rendelkezőnkre álló hanglemeztesak elhasználása után a munkát le kellett állítanunk. A Színháztörténeti és Zeneműtár zenei gyűjteményének egyik legértékesebb iratánya, az Esterházy-gyűjtemény irattári anyagának (*Acta Musicalia* és *Acta Teatralia*) restaurálását és tárolásának optimális megoldását ugyan a restaurátor kollégák évekkal ezelőtt elkezdték, a munkafolyamat félbemaradt. Ennek következtében a gyűjtemény döntő többsége továbbra is a dokumentumok átvételekori állapotában – az eredeti tárolószekrényben és korabeli tékáikban, sokszorosán összehajtogatva – a megfelelő tárolási hőmérsékletet jóval meghaladó munkaszobában volt elhelyezve. Épp ezért a nyár folyamán ezeket, a speciális méretű dokumentumokat az eredetileg mikrofilmeket tartalmazó, és méretében is megfelelő szekrényekben helyeztük el az ÉTR 8-as raktárhelyiségben a gyűjtemény teljes revíziója után.

A Haydneum projekt keretében restaurálandó dokumentumok munkálatai a 2024-es évben is zavartalanul folytatódtak.

Külföldi delegációk fogadása

Az év folyamán több, a nemzeti könyvtárba érkező külföldi – három kínai és egy török – delegáció fogadásán vettünk részt és mutattunk be dokumentumokat vendégeinknek. A Széchényi család látogatása alkalmából három tárlóból álló válogatást állítottunk össze a Színháztörténeti és Zeneműtár gyűjteményében található zenei dokumentumokból.

Rendezvények

A Zeneműtár alapításának centenáriuma alkalmából 2024. április 17-én az OSZK adott otthont az IAML (Zenei Könyvtárak Nemzetközi Szövetsége) Magyar Nemzeti Csoportjának éves közgyűlésének. A szakmai nap keretein belül Illyés Boglárka „Régi és új kincsek a 100 éves Zeneműtárból” címmel tartott előadást és egy alkalmi kiállítást állított össze a gyűjtemény legértékesebb dokumentumaiból.

Az őszi folyamán az idén fennállásának századik évfordulóját ünneplő Zeneműtár jubileumi hangversennyel is ünnepelt a nemzeti könyvtárban. Ahogy a tavaszi kiállítást és

szakmai napot, úgy ezt az eseményt is Illyés Boglárka szervezte meg. A hangverseny zenei programját Vajda Éva énekesnő, Soós Gábor hegedűművész, Mezey Martina zongoraművész, valamint Flach Antal zongoraművész állította össze. Az est folyamán olyan ritkán hallható művek csendültek fel, mint például Csermák Antal Lassan/Allegro, Ábrányi Kornél *Magyarország határánál* és Rajter Lajos Romantikus rondó című művei. A rendezvény előtt és után az érdeklődők egy Illyés Boglárka által összeállított minitárlatot tekinthettek meg.

Történeti Fénykép- és Videótár

Éves munkánk két központi eleme két nagyszabású XIX. századi fényképanyag feldolgozása és közzététele volt a Fotótér c. online tartalomszolgáltatásban (történeti albumok és portrék). Februárban publikáltuk „Történeti fényképalbumok” c. tartalomszolgáltatásunkat, ez tíz album fényképanyagának online közzétételét jelentette Révay Ferenc hagyatékából. Ezt követte portré válogatásunk publikálása májusban, végül két történelmi albumot tettünk közzé: az Akadémiai albumot (1865) és az Országgyűlési albumot (1865). Összesen 15.000 felvétel érhető már el online adatbázisunkban (fototer.oszk.hu).

A tartalomszolgáltatásokhoz kapcsolódva „Az emberi arcz megörökítése” címmel ismeretterjesztő célú kiállítást rendeztünk elsősorban középiskolák és egyetemi csoportok számára.

A könyvtár által rendezett összes nyílt napon, és a hétköznapi nyitvatartási időben a kiállításokhoz kapcsolódó vezetéseket tartottunk, továbbá fotótörténeti bemutatókat szerveztünk. Különleges technikájú, az 1840-50-es évekből származó felvételeinktől a kiállítás kronológiája az 1867-es országgyűlés és a MTA tudósairól összeállított két nagyszabású történeti album bemutatásáig vezetett.

Az intézmény több kiállításához, rendezvényéhez kapcsolódó feladataink mellett továbbra is prioritásként kezeltük az oral-history gyűjtemény online tartalomszolgáltatásának előkészítését, amely magában foglalja a digitalizálás összes folyamatát, a szerkesztési, videóvágási munkákat, illetve a szöveggondozást.

Elkészítettük a *Fragmenta 50* című kisfilmet a HUN-REN- OSZK Fragmenta et Codices munkacsoportról, munkatársaival együtt. Audiovizuális digitalizálási terveinek megfelelően folytattuk feladatainkat, de új eszközök, alkatrészek beszerzésének hiányában egyre több időt kell fordítanunk karbantartásra.

Interjúgyűjtemény

Az online tartalomszolgáltatás létrehozásának folytatásaként 33 szolgáltatni kívánt interjút digitalizáltunk (278 óra), és folytatódott a szerkesztett változatok elkészítése is (7 interjú), valamint szolgáltatási és állományvédelmi céllal mintegy 17 órányi további audiovizuális tartalmat digitalizáltunk.

Mikes Program

A tengerentúli magyarság hagyatékából hazahozott audió és audiovizuális anyagok befogadását, rendezését, digitalizálását folytattuk, a Mikes program kutatói által készített

oral-history interjúk kezelése, archiválása, helyben kutathatóság biztosítása, legépelése is folytatódott. 2024-ben 304 db rendkívül rossz állapotban lévő hangdokumentumot (orsós szalagot), 240 órányit tisztítottunk meg és digitalizáltunk.

Forgatások, filmes összeállítások

20 alkalommal készítettünk kiállításmegnyitóról, konferenciákról, előadásokról és nyílt napokról dokumentációs célú mozgóképes felvételeket, 56 alkalommal készítettünk videó-összeállításokat, installációkat az OSZK honlapjára, blogjára rendezvények és kiállítások illusztrációjaként.

Muzeális Könyvtári Dokumentumokat Nyilvántartó Iroda

A 2024. évben végzett tevékenységek:

- Információ- és tanácsadás, technikai támogatás, adatbázis ellenőrzésekkel és bevitellel kapcsolatos problémák megoldása.
- A honlap (mkdny.oszk.hu) működésével kapcsolatos adminisztráció.
- A régi könyves szakmai továbbképzés hálótervének elkészítése, megszervezése és lebonyolítása.
- Szakértői munka lopott műtárgyak (TIT, Teleki Téka) ügyében.
- Szakértői munka az Állam és Jogtudomány c. folyóiratban, a Kulturális Javak Bizottságában és a Hungarikum Bizottságban.
- Lektorálási feladat Szalai Béla kötetében.
- Részvétel a Petőfi Olvasó Családokért Programban (22 helyszínen).
- A Budai krónika kiadásra való előkészítése (650 000n) a Szent István Társulat számára. A Thuróczy-krónika szöveggondozása (800 000n) és tárgyi jegyzetelése (500 db).
- Az RMNY-adatbázis elkészítésében (6.000 rekord) részvétel.
- A kiadott könyvtörténeti források feldolgozása RMNY szempontból (1.200 rekord).

V. A Könyvtári Intézet beszámolója

1. Szervezeti kérdések

Dolgozói létszám

			2023. évi tény	2024. évi tény
Szakmai összlétszám (fő, töredék is lehet) összlétszám (fő)			14	19
Ebből vezető vagy magasabb vezető, max. 10%, fő, töredék is lehet)			5	5
Könyvtáros munkakörben foglalkoztatottak	Könyvtáros szakképesítéssel	összesen	12	16
		átszámítva teljes munkaidőre	12	16
	Egyéb	összesen	1	2
		átszámítva teljes munkaidőre	1	1,5
	Mindösszesen	összesen	13	18
		átszámítva teljes munkaidőre (4+6)	13	17,5
	az Egyébből felsőfokú végzettségű	összesen	1	1
		átszámítva teljes munkaidőre	1	1
Egyéb nem szakmai munkakörben foglalkoztatott (fő, töredék is) lehet)			1	1
Önkéntesek száma			0	0

CELISR

2024 márciusában indult el a nemzeti könyvtár és a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Országos Műszaki Információs Központ és Könyvtár közös kiadású könyvtár- és információtudományi (online) szakfolyóirata, a Central European Library and Information Science Review, a CELISR (Közép-európai Könyvtár- és Információtudományi Szemle). A tervek szerint negyedévente megjelenő lapnak az első évben három száma látott napvilágot. A folyóirat nyílt hozzáférésű (gyémánt) kiadványként jelenik meg, és a magyar mellett angol nyelvű írásokat is közöl. A bevett eljárás szerint, a tanulmányok gyors megjelenése érdekében az online first kiadásban

lehozott írásokat a későbbiekben, a lapmegjelenések periódusaiban összefűzött számokban publikáljuk.

2024-ben felállt a hazai szakmai kiválóságokból álló szerkesztőbizottság és a külhoni szakértőket felsorakoztató nemzetközi tanácsadó testület. Az egyes lapszámok a szakma különböző területeire kiváló rálátással bíró hazai és határon túli kollégák (témafelelősök) támogatásával valósulnak meg.

A személyi feltételek és szakértői háttérbázis megteremtésén túl megtörtént a munkakörnyezet kialakítása (Open Journal System rendszerben), a formai követelmények meghatározása és közzététele. Magyar és angol nyelven kidolgozásra került és letölthető a részletes szerzői útmutató, a hivatkozási segédlet, a publikálás etikai alapelveit tartalmazó dokumentum, amely kitér az MI-alapú eszközök használatára is, valamint a szerzők munkáját megkönnyítő tanulmánysablonok. Emellett elkészültek a szerkesztőségi munkafolyamatokat segítő űrlapok (pl. bírálati űrlap), levélsablonok stb.

A tanulmányokat DOI-azonosítókkal látjuk el, emellett a tanulmányok az Elektronikus Periodika Archívum és Adatbázisba (EPA) és a Magyar Tudományos Művek Tárába is bekerülnek. A kiadványt a Google Scholar is indexeli. A folyóiratnak az MTMT Repozitóriummínősítő Szakbizottsága általi minősítése folyamatban van.

A 2024. évben megjelent három lapszám összesen 28 írást tartalmaz, ezek közül hat angol nyelvű tanulmány, amelyek közül öt külföldi szerző munkája. Az első szám megjelenése (2024. március 26.) és december 31. között a lap OJS-oldaláról 4.212 teljescikk-letöltés történt, az absztraktmegtekintések száma 5.223, a teljes lapszámokat összesen 920-szor töltötték le. A tanulmányok és teljes lapszámok az EPA oldaláról ugyancsak letölthetők. (Az erre vonatkozó statisztikák a 2025. évtől állnak majd rendelkezésre.)

A tanulmányokról és lapszámmegjelenésekről hírt adtunk a közösségi platformokon, és könyvtáros rendezvényeken is népszerűsítettük a lapot.

Háromká

A Háromká a nagy múltú Könyv, Könyvtár, Könyvtáros (1992–2021) utóda. A folyóirat nyílt hozzáférésű e-magazin formában az egyik legolvasottabb magyar könyvtáros szaklap, az országon belül és határon túlra is eljutva az egész magyar könyvtárossághoz szól. A folyóirat a journals.oszk.hu URL-címen elérhető OJS felületen kerül publikálásra. A szerkesztési feladatok ellátása során 2024-ben öt számot jelentettünk meg: februárban, áprilisban, júniusban, augusztusban és decemberben. A decemberben megjelent szám összevont számként látott napvilágot.

A 2024. évben megjelent öt lapszám összesen 87 írást tartalmaz, ezek közül 19 cikk a határon túli magyarság könyvtárügyével foglalkozik, közülük 15 határon túli magyar szerző munkája. Az első szám megjelenése (2024. február 27.) és december 31. között a lap OJS-es oldaláról 5.556 teljescikk-letöltés történt, az absztraktmegtekintések száma 2.518. A cikkeket és teljes lapszámok az EPA oldaláról ugyancsak letölthetők, ezek száma 3.155.

A cikkekről és lapszámmegjelenésekről hírt adtunk a közösségi platformokon, és könyvtáros rendezvényeken is népszerűsítettük a lapot.

Magyar Könyvtárosok IX. Világtalálkozója

2024. november 21-én és 22-én kilencedik alkalommal rendeztük meg a Magyar Könyvtárosok Világtalálkozóját. A konferencia első napját az Országgyűlési Könyvtár

partnerségével az Országház épületében tartottuk, a második nap helyszíne pedig az MNMKG OSZK épülete volt. Az eseményre több mint 350 regisztráció érkezett tizenkét különböző országból. Az esemény után elégedettségi kérdőívet küldtünk a résztvevőknek, a szervezéssel kapcsolatos általános elégedettség mérésére a Net Promoter Score (NPS) mérést alkalmaztuk. A rendezvény mindkét napjára vonatkozóan figyelemre méltó eredmények születtek:

- Csak az első napon résztvevők NPS értéke: 82 pont
- Csak a második napon résztvevők NPS értéke: 100 pont
- Mindkét napon résztvevők NPS értéke: 81 pont

Az eredmények alapján elmondható, hogy a Magyar Könyvtárosok IX. Világtalálkozója sikeresen teljesítette céljait. A szakmai trendek bemutatása, a kapcsolatépítés lehetősége és a közös szellemi örökség ápolása értékes tapasztalatokkal gazdagította a résztvevőket.

2. Kutatási és Elemző Osztály

Kiemelt feladatok

- a) A Kulturális és Innovációs Minisztérium (KIM) Kultúráért Felelős Államtitkári Kabinettól, valamint a Közgyűjteményi Főosztályától (KF) érkezett felkérések, adatszolgáltatások teljesítése, adat- és információszolgáltatás, háttérelvezések készítése a KF-fel, illetve a Főigazgatói Kabinettel történt előzetes egyeztetés alapján. Az új KultStat rendszerrel és a statisztikai adatlap megújításának tervezetével, fejlesztésével kapcsolatos véleményezés, számos javaslat megfogalmazása.
- b) Az országos éves könyvtári statisztikai adatszolgáltatás szervezése, adatellenőrzés, adattisztítás, adatpublikálás
- c) A statisztikai adatok megjelenítése, frissítése adatvizualizációs eszközökkel
- d) Statisztikai gyorsjelentés (előrejelzés) elkészítése és megjelenítése a honlapon
- e) Az országos éves könyvtári statisztikai adatszolgáltatással (OSAP 1442) kapcsolatos központi feladatok ellátása
  - Az országos éves könyvtári statisztikai adatszolgáltatással kapcsolatos központi feladatok (működtetés, karbantartás, hibajavítás, fejlesztés) ellátása a Digitális Bölcsészeti Központ (DBK) valamint az Informatikai Üzemeltetési és Szolgáltatási Főosztály közreműködésével,
  - kapcsolattartás és adategyeztetés a szolgáltatási pontokkal és regionális adatfeldolgozó központokkal,
  - a statisztikai adatlap gondozása és megújítása (a json designer file és a kitöltési útmutató frissítése).
  - A KultStat üzemeltetési és fejlesztési feladatainak átadása a KIM részére.
  - 2024 első negyedében, a korábbi igényfelmérésre alapozva és azt kibővítve újra összegyűjtésre kerültek a KultStat rendszer fejlesztésével kapcsolatos teendők
- f) Az országos éves könyvtári statisztikai adatszolgáltatás szervezése
  - a regionális adatfeldolgozó központi feladatok ellátása mentén 2024 első és második negyedében a fővárosi könyvtárstatisztika, adatszolgáltatás egyeztetése és ellenőrzése

- Az OSAP 1442 adatfelvételi teendők keretében folyamatosan segítségnyújtás az adatszolgáltatásban, a KultStat működésének országos figyelemmel kísérése.
  - 2024 negyedik negyedévében felülvizsgálatra és pontosításra került a statisztikai adatlaphoz kapcsolódó kitöltési útmutató
- g) Az országos éves könyvtári statisztika központi adatellenőrzése, a 2022. évről szóló statisztikai adatok elektronikus publikálása
- 2024 második és harmadik negyedévében országos szinten ellenőrzésre kerültek az OSAP 1442 teljes adatszolgáltatói által KultStatban rögzített adatlapok (3.851 db) a Minden Könyvtár Minden Adata (MKMA) adatbázisban, a hibák és javításuk rendjének egyeztetése az adatszolgáltatókkal,
  - a 2024. évi OSAP 1442 adatgyűjtés adatai a korábbi évekhez hasonló módon 2024 végén közzétételre kerültek a Könyvtári Intézet honlapján a könyvtári statisztika harmonizált idősoros adatállománya 2015–2023 (excel formátumban), valamint Power BI adatvizualizáció formájában.
  - Frissítésre került az idősoros adatállományhoz tartozó harmonizált változók listája,
  - frissítésre került a KSZR-információs oldal (ezen belül a KSZR-ekre vonatkozó statisztikai adatok vizualizációja).
- h) Részvétel a KultStat rendszer fejlesztésében és megújításában
Véleményezés és javaslatok megfogalmazása az új kulturális statisztikai rendszerrel és az új OSAP 2571 szakmai adatlappal kapcsolatban a KIM kérésére, részvétel az új rendszer tesztelésében.
- i) Részvétel az Akkreditációt Támogató Szakértői Munkabizottság ülésein Nemzeti Statisztika Gyakorlati Kódex szerinti akkreditációs vizsgálat lefolytatásában
- j) A Könyvtári rendszerre vonatkozó ad-hoc adatgyűjtések
- vármegyék és KSZR-ek szolgáltatásainak visszatérése a pandémia előtti, 2019-es szintekhez (2023. november)
  - iskolai könyvtári adatok kikérése a Belügyminisztériumtól (KIRSTAT)
  - Sajtófigyelés
- k) Ismeretterjesztés, szakmai és társadalmi kapcsolatok
- a 2023-ban megkezdett országjárás folytatása, a regionális adatfeldolgozó központok (ellátói feladatokat végző vármegyei hatókörű városi könyvtárak) meglátogatása, egyeztetés az országos statisztikai adatgyűjtésről, problémákról és megoldási lehetőségekről az együttműködés fokozása érdekében, helyszínek: Miskolc, Nyíregyháza, Pécs, Szekszárd, Szentendre, Szombathely.

3. Könyvtári Minőségfejlesztési Osztály

Kiemelt feladatok

- a) **A könyvtári minőségirányítás koordinálása, a Minősített Könyvtár cím (MKC) és Könyvtári Minőségi Díj (KMD) adományozásának szakmai előkészítése a Kulturális és Információs Minisztérium (KIM) által megkötött támogatói okirat (IV/686/2024/KONYVLEV) alapján**
- a MKC és a KMD pályázati felhívás szövegének előkészítése
  - a 2024-es MKC és KMD felhívás pontosítása: a pályázónak mindkét szervezeti önértékelését a Könyvtárak Minőségi Működésének Értékelési Rendszere

- (KMÉR) alapján kell elvégeznie, az új feltétel miatt a pályázat benyújtásához szükséges adatlap módosítása
- a pályázatok beadási határidejének módosítása: 2024-ben éjfélről az adott nap déli 12 órájára
  - a pályázati felhívások közzététele a Könyvtári Intézet honlapján és a Katalisten (2024. március 21-én jelentek meg a www.kormany.hu oldalon)
  - 8 könyvtár pályázati adatlapjának beérkezése határidőre a Magyarországi Könyvtárak Adatbázisába
  - öt könyvtári pályázat az MKC-re, három könyvtári pályázat a KMD-re, egy visszalépés
  - szakértői helyszíni látogatások, javaslatétel az összes jelentkezőre az elismerésekre
  - eredmények, MKC: Budapesti Egyetem Egyetemi Könyvtár (első alkalommal), Katona József Könyvtár (harmadik alkalommal), Csorba Győző Könyvtár, Justh Zsigmond Városi Könyvtár, Verseygy Ferenc Könyvtár (második alkalommal)
  - eredmények, KMD: Egressy Béni Városi Könyvtár, Illyés Gyula Könyvtár
- b) **A Magyarországi Könyvtárak Adatbázisának (MKA) működtetése és fejlesztése**
- a MKC és KMD pályázatok 2024-es zökkenőmentes elektronikus lebonyolítása
  - a pályázati és az önértékelési modul összekapcsolása annak érdekében, hogy jelentősen egyszerűbbé váljon az MKC és KMD pályázatok benyújtása, a pályázó könyvtáraknak lehetőségük van a kötelező pályázati elemként szereplő szervezeti önértékelést az MKA felületén elvégezni, és azt egy gombnyomással csatolni a többi pályázati dokumentumhoz.
  - számos adatlekérdezési lehetőség kialakítása
  - a nyilvános s nem nyilvános könyvtárak adataiban bekövetkező változások folyamatos módosítása az MKA-ban
- c) **Fölőpéldány-szolgáltatás**
- 332 jegyzék nyilvántartásba vétele és közvetítése a szakma számára (98 darabbal, azaz 42%-kal több, mint az előző évben, a beküldő intézmények száma is nőtt: 39-ről 58-ra)

További feladatok

- a) Az MKC és KMD nyertes könyvtárak laudációinak elkészítése az ünnepélyes díjátadóra a KIM Közgyűjteményi Főosztályának (KF) felkérésére
- b) Részvétel a KF iránymutatásai alapján a vármegyei hatókörű városi könyvtárak 2023. évi beszámolóinak és 2024. évi munkaterveinek értékelésében
- c) Részvétel második alkalommal vett részt az MKE Pest megyei szervezetének szervezésében a ceglédberceli Könyvtári pikniken: a hat gondolkodó kalap problémamegoldó módszer, valamint a befektetésarányos megtérülés (ROI) módszer bemutatása az érdeklődők számára könyvtári környezetben
- d) Workshop szervezése a szegedi MKE Vándorgyűlésen: a koncepció térkép, valamint problémamegoldó módszerek használatának bemutatása
- e) Online Jógyakorlat gyűjtemény fejlesztése a Könyvtári Intézet honlapján a könyvtárak számára minőségmenedzsmenttel, szolgáltatásfejlesztéssel kapcsolatos jó gyakorlataik feltöltésére
- f) Munkaanyag a KMÉR felülvizsgálatára a pályázattal kapcsolatban résztvevő szakértőkből alakult munkacsoport javaslatai, valamint nagy önértékelési gyakorlattal rendelkező könyvtárak észrevételeinek segítségével

- g) A Nyilvános Könyvtárak Jegyzékének vezetése a 379/2017-es EMMI-rendelet értelmében a minisztérium feladatkörébe tartozik, azonban a nyilvános könyvtárakat érintő változásokat, ahogy a többi könyvtárét is, a Könyvtári Intézet, azon belül a KMO munkatársai az MKA-ban módosítják a hozzájuk beérkezett információk alapján. Nehézséget okoz az adatok naprakész kezelésében, hogy a fent említett rendelet szerint a KMO-nak nincsenek hivatalos információi a könyvtárak adatainak változásairól.
- h) A KIM által 2024 októberében meghirdetett Könyvtári kihívás pályázat előkészítése és lebonyolítása
  - javaslat a pályázati dokumentumok szövegére és az adminisztrációs rendszer kialakítására
  - kapcsolattartás a pályázati folyamat során (370 könyvtár)
  - a könyvtárak által beküldött kötelező adatszolgáltatás, kimutatások, beszámolók folyamatosan figyelemmel kísérése
  - háttéranyagok készítése

Felmérések – Elégedettségmérések

- a) Felmérés a 2024–2026 között MKC-re és KMD-re való jelentkezés tervezett idejéről – pályázati aktivitást felmérő kérdőív (2024. január. 29.) (84 válasz)
- b) Innovációk és jógyakorlatok felmérése a Könyvtári Intézet osztályai számára (5 válasz/5 szervezeti egység)
- c) Innovációk és jógyakorlatok felmérése az Országos Széchényi Könyvtár főosztályai számára (7 válasz)
- d) Kérdőív a MKC-re pályázók számára (5 válasz/5 pályázó)
- e) Kérdőív a KMD-ra pályázók számára (2 válasz/ 2 pályázó)
- f) Szakértői értékelés a 2024-es pályázati ciklusról (9 válasz/10 szakértő)
- g) Felmérés a 2021-ben Minősített Könyvtár címet nyert könyvtárak körében – folyamatos minőségmenedzsment munkát felmérő kérdőív (5 válasz/6 nyertes)
- h) Magyar Könyvtárosok IX. Világtalálkozója (2024. november 21-22.) (57 válasz)
- i) Könyvtári kihívás 2024 pályázat nevezés és adatgyűjtés (370 válasz)
- j) Könyvtári kihívás 2024 pályázat keretében indított kampányok követése (66 válasz)
- k) Elégedettségmérés: 3 lépésben a partnerkapcsolatokról és az erőforrásokról (79 válasz)
- l) Felmérés a 2025–2027 között MKC-re és KMD-re való jelentkezés tervezett idejéről – pályázati aktivitást felmérő kérdőív (2024. december 18.) (67 válasz)
- m) Felmérés a Könyvtárosok dolgozószobája című könyvtárszakmai rendezvénysorozatról (14 válasz)

Szakmai napok, konferenciák az osztály rendezésében

- a) Győztesek konferenciája 2024. április 18. (116 online bejelentkező)
- b) Pályázati felkészítő szakmai nap (a pályázat iránt érdeklődőknek) 2024. március 27. (52 online bejelentkező)
- c) Pályázatelőkészítő szakmai nap (szakértőknek) 2024. április 12. (10 fő)
- d) Pályázatértékelő szakmai nap (szakértőknek) 2024. július 21. (11 fő)
- e) Tájékoztató a könyvtári érdekeltség-növelő támogatásról a KIM felkérésére 2024. október 17. (218 online bejelentkező)
- f) 3 lépésben konferencia a vezető szervezeti kultúrában betöltött szerepéről 2024. november 28. (143 online bejelentkező)

4. Könyvtári Szak- és Továbbképzési Osztály

Kiemelt feladatok

- a) **Továbbképzések** – a 2024-es évre szóló, a KIM Kultúráért Felelős Államtitkársága által a könyvtári szakemberek továbbképzése és iskolarendszeren kívüli képzése céljából biztosított 18 millió forintos minisztériumi továbbképzési támogatás felhasználása
- új továbbképzési program kidolgozása és engedélyeztetése: Állományvédelem a közgyűjteményekben (30 óra); Szakmai önismeret és coaching szemlélet a gyakorlatban (45 óra)
  - lejárt engedélyű továbbképzési program megújítása: Elektronikus tananyagfejlesztés és távoktatás könyvtári környezetben (60 óra); Internetes tartalmak archiválása (30 óra)
  - lejárt engedélyű továbbképzési program megújított tartalmának előkészítése: Kutatástámogatás könyvtári környezetben: szakirodalmi, tudományometriai és statisztikai adatbázis-használat
  - engedéllyel rendelkező továbbképzési programok megvalósítása (9 különböző 30–60–120 órás tanfolyam, 9 tanfolyami alkalom, 151 résztvevő)
- b) **Segédkönyvtáros szakmai képzés**
- az új segédkönyvtáros szakmai képzés harmadik tanfolyama második félévének és negyedik tanfolyama első félévének megszervezése, lebonyolítása (2 alkalom, 26 + 30 fő, az utóbbi esetben 4 fő saját döntés alapján kimaradt a félév során), dokumentálása
  - kapcsolatfelvétel és -tartás a képesítő vizsgákat bonyolító külső vizsgaközponttal (Kiskunhalasi Siker Vizsgaközpont) és a vizsgabizottságokat kinevező BM Köznevelési Stratégiai Főosztállyal (27 sikeres segédkönyvtáros vizsgázó / KI-tanfolyam)
- c) **Könyv- és papírrestaurátor szakmai képzés**
- a hat féléves képzés negyedik és ötödik félévének megszervezése, lebonyolítása (2 alkalom, 12-12 fő), dokumentálása
  - a szervezési kérdések folyamatos egyeztetése a szakmai tartalomért felelős Állományvédelmi és Restauráló Osztállyal
- d) **A Bod Péter Országos Könyvtárhasználati Verseny szervezési feladatai**
- folyamatos együttműködés a versenyt meghirdető Könyvtárostanárok Egyesületével
  - a 2023/2024-es tanévi verseny lebonyolítása
    - a verseny honlapjának folyamatos gondozása (<https://portal.ktep.hu/Bodverseny>)
    - az országos írásbeli forduló dokumentációjának és emléklapjainak elkészítése, a forduló lebonyolítása, a versenyfeladatlapon értékelésének megszervezése, eredményközlés a honlapon
    - a döntő dokumentációjának és okleveleinek elkészítése, lebonyolítása, a versenyfeladatlapon értékelésének megszervezése, eredményközlés a honlapon (https://portal.ktep.hu/Bod_donto_2024)
    - összefoglaló készítése a versenyről a Háromkák számára (<https://journals.oszk.hu/haromka/article/view/37731>)

- közreműködés a pályázati beszámoló összeállításában
- a 2024/2025-ös tanévi verseny előkészítő feladatai
  - közreműködés a Nemzeti Tehetség Programhoz benyújtott pályázat összeállításában
  - a nevezési folyamat lebonyolítása (185 nevezés)
  - a versenybizottsági tagsági pályázat lebonyolítása
  - a vármegyei könyvtári helyszíneken megrendezésre kerülő országos írásbeli forduló előkészítése

További feladatok

a) Közvetlen képzési tevékenység

- képzési tanácsadás a hazai és a határon túli könyvtárak, könyvtári képzőhelyek és könyvtárosok számára (274 alkalom)
- az éves képzési terv elkészítése. folyamatos frissítése az intézeti honlapon
  - az éves terv összeállítása és benyújtása a Kormányzati Képzésszervezési Központ
  - az egyes induló képzések műszaki leírásainak és költségtervének elkészítése és benyújtása a Kormányzati Képzésszervezési Központ
- a 2023. évre szóló, a KIM Kultúráért Felelős Államtitkársága által a könyvtári szakemberek továbbképzése és iskolarendszeren kívüli képzése céljából biztosított 18 millió forintos támogatás beszámolójának elkészítése
- a 2024. évre szóló, a KIM Kultúráért Felelős Államtitkársága által a könyvtári szakemberek továbbképzése és iskolarendszeren kívüli képzése céljából biztosított 18 millió forintos támogatás képzési és költségtervének elkészítése, többszöri módosítása a minisztériumi kéréseknek megfelelően
  - folyamatos kapcsolattartás a vidéki segédkönyvtáros képzőhelyekkel a támogatás nekik folyósítandó részének felhasználásával kapcsolatban
- a képzési adminisztráció adatbázis alapú rendszerének működtetése (<http://ki2.oszk.hu/tanfolyam/login.php>)
  - az adatbázis frissítése, hibáinak javítása az Alkalmazás- és Digitálistartalomfejlesztési Osztály közreműködésével
- A képzésekre vonatkozó dokumentációs, minőségbiztosítási és statisztikai adatszolgáltatás elkészítése
  - a segédkönyvtáros, a könyv-és papírrestaurátor szakmai képzés és a továbbképzések adatainak rögzítése az új Felnőttképzési Adatszolgáltatási Rendszerben (12 tanfolyami alkalom)
  - a segédkönyvtáros képzésre vonatkozó minőségirányítási rendszer éves értékelő feladatainak elvégzése és az elégedettségmérés eredményeinek közzététele a honlapon
  - a segédkönyvtáros, a könyv-és papírrestaurátor szakmai képzés és a továbbképzések dokumentációjának (tanfolyami hirdetések, felnőttképzési szerződések, jelenléti ívek, órarendek, haladási naplók, oktatói és résztvevői minőségbiztosítási kérdőívek, számonkérések értékelései stb.) elkészítése
  - a továbbképzések során bekért résztvevői minőségbiztosítási kérdőívek értékelése, és az eredmények jogszabályi előírás szerinti megjelenítése a honlapon

- valamennyi továbbképzés bejelentésének elkészítése a Könyvtári Akkreditációs Szakbizottság számára a tanfolyamok indulásáról / zárásáról /elmaradásáról és a minőségbiztosítási kérdőívek eredményeiről
- az induló továbbképzések népszerűsítése a közösségi médiában kreatívokkal, felhívásokkal
- a képzési irattár selejtezése a felnőttképzési jogszabályoknak és az iratkezelési szabályzatnak megfelelően
- a képzések támogatása nyílt forráskódú távoktatási (Moodle) felülettel (<https://kepzes.oszk.hu/>)

b) Az iskolarendszeren kívüli képzőhelyek munkájának összehangolása a könyvtárosképző és -továbbképző központi feladatból adódóan

- a segédkönyvtáros képzési program előminősítésének elvégzése a 2024 júliusában megalakult Magyar Nemzeti Múzeum Közgyűjteményi Központ létrejöttéből következő, a felnőttképzési jogszabályoknak megfelelő összevonás miatt (1 alkalom)
- folyamatos módszertani segítségnyújtás a segédkönyvtáros szakmai képzést működtető képzőhelyeknek
  - értesítés a felnőttképzési jogszabályok változásairól
  - értesítés a 2024-as vizsgaidőpontokról, segítségnyújtás a vizsgaszervezés megrendelése ügyében

c) A határon túli magyar könyvtárak munkájának segítése

- határon túli továbbképzések megvalósítása a KIM Kultúráért Felelős Államtitkársága által a könyvtári szakemberek továbbképzése és iskolarendszeren kívüli képzése céljából biztosított 18 milliós támogatása segítségével (5 partner, 5 helyszín, 5 tanfolyami alkalom, három 8 órás és két 20 órás képzés, 83 résztvevő)
- a minőségbiztosítási összefoglalók, a jelenléti íves excel táblák és a részvételi igazolások (84 db) elkészítése a képzések résztvevői által kitöltött kérdőívek alapján
- a képzéseken résztvevők (84 fő) adatainak adatbázisba szervezése a határon túli képzésekre vonatkozó honlapon (<https://konyvtarakhataroknelkul.hu/>)

d) A könyvtáros társadalom folyamatos tájékoztatása a könyvtárosképzésről, kapcsolatteremtés a minisztérium és a képző intézmények között

- részvétel a képesítési és a munkakörökre vonatkozó szakmai tájékoztatásban, rendszeres tanácsadás végzettségek, besorolások, vezetői pályázatok feltételeinek ügyében

e) Részvétel az intézeti honlap működtetésében

- a képzési oldalak karbantartása, képzési hírek feltöltése, a feltöltések koordinálása
- szolgáltató és tanácsadó tevékenység, az ehhez kapcsolódó elektronikus szolgáltatások működtetése
  - a könyvtárakat érintő új jogszabályok feltöltése a honlapra
  - hírek készítése a Könyvtártudományi Szakkönyvtár honlapjára
  - gyerekkönyvajánlók készítése és feltöltése a <https://konyvtarak.hu/> portálra (127 könyvajánló)

f) Részvétel könyvtáros és felnőttképzési konferenciákon, képzéseken, felnőttképzést érintő továbbképzéseken, intézeti rendezvényeken és feladatokban

- Szakkönyvtári seregszemle, 2024. március 26. – 4 fő, online
- Győztesek konferenciája, 2024. április 18. – 4 fő, online
- Felnőttképzési workshop a Tudáspont Kft. szervezésében, 2024. május 27. – 2 fő, online
- Vándorgyűlés, MKE, 2024. július 18-19. – 1 fő
- informatikus könyvtáros BA levelező szak, II-III. félév, Eötvös Loránd Tudományegyetem Bölcsészettudományi Kar – 1 fő
- Három lépésben konferencia a Könyvtári Minőségfejlesztési Osztály szervezésében, 2024. november 28. – 4 fő, online
- Magyar Könyvtárosok IX. Világtalálkozója, 2024. november 21-22. – 4 fő
- részvétel az EDUCERT Kft. felnőttképzési felkészítőjén, 2024. szeptember 26. – 2 fő
- részvétel az MNMKK képzési-oktatási munkacsoportjának egyeztetésein – 1 fő
- részvétel a Könyvtárosok Dolgozószobája rendezvényeken – 4 fő
- közreműködés a Könyvtártudományi Szakkönyvtár leltározási feladataiban, 2024. január – 1 fő

Képzés címe	Időpontja	Részvevők száma 2023-ban	Részvevők száma 2024-ben	Költség ² (Ft)
Segédkönyvtáros szakmai képzés (440 óra)	2024. 04. 15. – 2024. 06. 24.; 2024. 09. 09. – 2024. 12. 16.	28	26	
Könyv- és papírrestaurátor szakmai képzés (1.100 óra)	2024. 04.17. – 2024. 06. 28.; 2024. 09. 11. – 2024. 12. 13.	12	12	
Élménykönyvtár – tapasztalat és újítás a könyvtáros munkájában,	2024. november 12., 13., 14., 15.	nem releváns ³	19	

² A segédkönyvtáros és a könyv- és papírrestaurátor szakmai képzés, valamint az engedélyezett továbbképzések költségeit részben a tanfolyami résztvevők által befizetett képzési díj, részben a KIM Kultúráért Felelős Államtitkársága által biztosított, könyvtári szakemberek továbbképzése és iskolarendszeren kívüli képzése céljából kapott támogatás fedezte (lásd a jelen beszámoló IX. fejezetében a Kulturális szakemberek szakmai továbbképzésének támogatása c. bekezdésben).

³ A kifejezés jelentése: 2023-ban nem volt tanfolyami alkalom.

személyes és közösségi kapcsolatrendszerében (30 óra)				
Élménymarketing, marketingkommunikáció és érdekérvényesítés (30 óra)	2024. december 2., 3., 4., 5.	14	11	
Forrásleírás és -hozzáférés a XXI. században (30 óra)	2024. november 25., 26., 27., 28.	24	22	
Gyermekkönyvtári ismeretek újratöltve I. Elméleti és módszertani alapok (60 óra)	2024. november 4., 5., 6., 7., 18., 19., 20., 21.	nem releváns	12	
Az intézményi publikációs vagyont nyilvántartása a Magyar Tudományos Művek Tárában (30 óra)	2024. május 21., 22., 23., 24.	17	24	
A könyvtárhasználati tananyag tartalma és módszertani kérdései (30 óra)	2024. november 15., 22., 29., december 6.	nem releváns	15	
Könyvtári vezetési ismeretek (120 óra)	2024. május 7., 8., 9., 10., 21., 22., 23., 24., június 3., 4., 5., 6., 25., 26., 27., 28.	nem releváns	18	
Minőség és innováció a könyvtárban (120 óra)	2024. szeptember 17., 18., 19., 20., október 2., 3., 4., 14., 15., 16., 17.	11	13	
Muzeális könyvtári dokumentumok: megőrzés, nyilvántartás, szolgáltatás (30 óra)	2024. június 13., 14., 20., 21.	24	17	

Határon túli képzés címe, helyszíne	Időpontja	Részvevők száma 2023-ban	Részvevők száma 2024-ben	Költség (Ft)
Élménykönyvtár – tapasztalat és újítás a könyvtáros munkájában, személyes és közösségi kapcsolatrendszerében (20 óra) Székelyudvarhelyi Városi Könyvtár, Székelyudvarhely	2024. szeptember 25–27.	nem releváns	15	
A gyerekkönyvtári munka új lehetőségei – Gyermekkönyvtári ismeretek újratöltve (20 óra) Apáczai Csere János Pedagógusok Háza, Csíkszereda	2024. október 10–12.	nem releváns	19	
A könyvtári digitalizálás és az elektronikus szolgáltatások (8 óra) Fórum Kisebbségkutató Intézet, Somorja	2024. október 21.	nem releváns	16	
Olvasásfejlesztés, olvasásösztönzés: új kihívások, megújult módszerek (8 óra) Városi Könyvtár, Párkány	2024. november 11.	nem releváns	17	
Szakmai önismeret és coaching szemlélet a gyakorlatban (8 óra) Vajdasági Magyar Művelődési Intézet, Zenta	2024. november 13.	nem releváns	16	

Akkreditált képzések címe	Azonosítószám	Akkreditáció időpontja	Költség ⁴ (Ft)
Elektronikus tananyagfejlesztés és távoktatás könyvtári környezetben (60 óra) (megújítás)	IV/804/2023/KONYVLEV	2024. 02. 21.	104.000 Ft
Állományvédelem a közgyűjteményekben (30 óra) (új)	IV/2970-2/2024/KGYFO	2024. 10. 17.	104.000 Ft
Internetes tartalmak archiválása (30 óra) (megújítás)	IV/2521-3/2024/KGYFO	2024. 10. 17.	104.000 Ft
Szakmai önismeret és coaching szemlélet a gyakorlatban (45 óra) (új)	IV/2519-3/2024/KGYFO	2024. 10. 17.	104.000 Ft

5. Könyvtártudományi Szakkönyvtár

Kiemelt feladatok

- a) **A Könyvtártudományi Szakkönyvtár működtetése, modernizációs lehetőségek feltérképezése**
- a minőségmenedzsment munka előkészítése (tanfolyam végzése, folyamatleltár készítése)
  - részvétel a HUMANUS adatbázis LibMate rendszerbe költözésének tesztelési munkálataiban (2024. augusztustól)
  - a KSZK adottságainak feltérképezése, helyzetjelentés készítése fejlesztési tervhez.
  - kapcsolatfelvétel a LibMate-be költözés érdekében a KSH Könyvtárával
  - munkacsoportokban való részvétel: LibMate átállás (HUMANUS), RDA-HU, MARC21.
- b) **Az önálló, online formában megjelenő Könyvtörténeti bibliográfia 2021-es számának előkészítése: anyaggyűjtés, tárgyszavazás, feldolgozás**
- A Magyar Könyvtári Szakirodalom Bibliográfiája 2021-es, összevont számának megjelentetése.
  - anyaggyűjtés a két szakbibliográfiához a Periodikafeldolgozó osztályra érkezett heti 3-500 folyóirat és a kötelempéldányok heti rendszerességű átnézése alapján, valamint online forrásokból
  - tartalmi feltárás a Könyvtártudományi tézaurusz alkalmazásával

⁴ Az eljárási díjakat a KIM Kultúráért Felelős Államtitkársága által biztosított támogatás fedezte (ld. a jelen beszámoló IX. fejezetében a Kulturális szakemberek szakmai továbbképzésének támogatása c. bekezdésben).

- feldolgozás a HUMANUS adatbázisban (2024 augusztusáig, amikor az adatbázis leállt, majd átköltözésével a keresőfelület novemberben elindult, a katalogizáló modul újraindulásáig a bibliográfiák készítése szünetel)
- c) **A 4-es jelzetű könyvekre kiterjedő részleges leltározás**
  - az olvasótermi állomány ellenőrzése az állomány-nyilvántartásokkal összevetve
  - a leltározás megvalósítása a KI Könyvtári Szak- és Továbbképzési Osztály segítségével
  - több mint 600 dokumentum előkészítése törlésre
  - a kölcsönző cédulák eltávolítása az ellenőrzött könyvekből a GDPR előírások betartása érdekében közösségi szolgálatos diákok segítségével
- d) **Könyvtárosok dolgozószobája programsorozat megtervezése és elindítása**
  - 2 esemény (az egyik a közgyűjteményi szakkönyvtárak, a másik a Resource Description and Access (RDA) témakörben)
- e) **ProQuest Library and Information Science Collection adatbázis előfizetése és távoli hozzáférés biztosítása beiratkozott olvasók számára**
- f) **Szervezőként és/vagy házigazdaként közreműködés könyvbemutatón**
  - Simon Melinda: Kiadói és nyomdászjelvények Magyarországon, 1921–1940. - [Budapest] : OSZK, cop. 2023.

További feladatok

- a) Olvasószolgálat működtetése, gyarapítás, feldolgozás, raktári teendők
- b) Könyvtártudományi szakirodalmi ajánlójegyzék összeállítása a magyar és az idegennyelvű szakirodalomból az MKE Könyvtárvilág című online magazinjának hat számába (357 tétel)
- c) Részvétel az ELTE Könyvtári Nap programján (41 beiratkozás a Könyvtártudományi Szakkönyvtárba)
- d) A Múzeumok éjszakáján otthont adtunk egy online kvíz programnak
- e) MKE Helyismereti Könyvtárosok Szervezete taggyűlése
- f) Csoportok fogadása és könyvtárbemutató a KSZK-ban
  - a Könyvtár, ami összeköt program résztvevői
  - a KI Könyvtári Szak- és Továbbképzési Osztálya által szervezett segédkönyvtárosi tanfolyam résztvevői
  - az ELTE BTK KITI elsőéves hallgatóinak két csoportja
- g) A KSZK honlapjának rendszeres frissítése, hírek közzététele
- h) A KSZK működésével kapcsolatos személyzeti, szervezési, igazgatási, tájékoztatósi, kapcsolatépítési és adminisztratív feladatok ellátása.

5.1 Nyitvatartás (heti nyitvatartási idő, hétvégi nyitvatartás, változások)

Nyitvatartás	2023. évi tény	2024. évi tény
Heti nyitvatartási órák száma (óra)	25	21
Heti nyitvatartási órák száma a különgyűjteményi olvasótermekben (óra)	–	–
Hétfégi nyitvatartás (óra)	0	3
16 óra utáni nyitvatartás (óra)	6	3
Évi összes nyitvatartás (óra)	1.358	959

Nyári zárvatartási idő (-tól;- ig) Munkanapok száma (nap)	aug. 8–21. 6	aug. 14–23. 6
Téli zárvatartási idő (-tól;- ig) Munkanapok száma (nap)	dec. 23–31. 3	dec. 27–31. 3
Különleges nyitvatartás (pl.: Múzeumok Éjszakája) (óra)	8	8

5.2 Látogatói adatok

Könyvtárhasználat	2023. évi tény	2024. évi tény
Regisztrált használók száma	86	106
Aktív használók száma	729	456
Ebből diák	n.a.	n.a.
Napijegyek száma	–	–
Éves olvasójegyek száma	–	–
Látogatások száma (db)	947	662
Ebből csoportok (db)	15	9

5.3 Dokumentumforgalom

5.3.1 Dokumentumforgalom

Használati adatok	2023. évi tény	2024. évi tény
Kölcsönzések száma	209	255
Helyben használat	649	516

5.3.2 Szabadpolcos állomány

Gyarapodás/áthelyezés	2023. évi tény	2024. évi tény
Gyarapodás (könyv)	36	47
Gyarapodás (folyóirat)	53	36
Összesen elérhető szabadpolcos állomány	8.466	8.441
Áthelyezés	574	72
Forgalom	550	516
Kötészetre adott	0	0
Online katalógusban elérhető (%)	49*	55*

* Becslés.

5.3.3 Olvasói számítógépek

Olvasói számítógépek száma helyben használatra	2023. évi tény	2024. évi tény
Olvasói munkaállomás	5	5

5.4 Tájékoztatás

Válasz 113 referenzkérdésre: 48 személyesen, 50 e-mailben, 15 telefonon. A tájékoztatási tevékenység hat kategória szerint:

Válasz típusa	2023 (db)	2024 (db)
Gyorsinformáció	27	31
Irodalomkutatás	16	25
Szakirodalmi szemle	1	3
Jogszabályértelmezés	1	4
Proaktív referenz	1	0
Adat- vagy forráskeresés	47	40
Egyéb	7	10
Összesen	100	113

5.5 Feldolgozás, állományfeltárás, a munkafolyamat szakmai mutatói

Gyűjteményfeltárás	2023. évi tény	2024. évi tény
Épített elektronikus katalógusokban/adatbázisokban rögzített rekordok száma	939	500*
Magyarországi Közös Katalógusba (MOKKA) betöltött tételek száma	130	286
Feldolgozás időtartama (egy dokumentum feldolgozásának átlagos időtartama órában kifejezve)	3 óra	3 óra
Beérkező új dokumentumok olvasók számára történő hozzáférhetővé válásának időtartama	4 nap	4 nap
A gyűjtemény elektronikus feldolgozottsága (az elektronikus katalógusban feltárt dokumentumok száma a gyűjtemény egészének %-ában)	49*	55*

* Becslés.

VI. Ciszterci Műemlékkönyvtár (Zirc) beszámolója

A Ciszterci Műemlékkönyvtár (a továbbiakban: Műemlékkönyvtár) 1953-ban került az OSZK kezelésébe, miután a ciszterci rend működését a kommunista államhatalom betiltotta, és az apátsági épületet államosította. A szerzetesek csak a rendszerváltás után térhettek vissza, 1993-tól fokozatosan vették újra birtokba az épületet. Az OSZK és a Zirci Ciszterci Apátság 1994. február 24. napján kötött együttműködési megállapodást, amelynek értelmében a Műemlékkönyvtár fenntartását, kezelését és szakmai felügyeletét továbbra is az OSZK látja el. A két fél egymást hosszú távú stratégiai partnernek tekinti, ezért az 1994-es **együttműködési megállapodást 2024. január 29. napján megújította és kibővítette a két intézmény.**

A Műemlékkönyvtár tehát 1953 óta tartozik az OSZK szervezetébe. 2020-ig a Tudományos Igazgatóság, majd a Kutatási és Különgyűjteményi Főosztály osztályaként működött, 2022. november 2-től pedig főosztályú jogállású szervezeti egységként vesz részt a nemzeti könyvtár munkájában.

A Műemlékkönyvtár egy olyan dokumentumállományt őriz a hozzá tartozó kézikönyvtárral együtt, amely a védett kulturális örökség részét képezi. Mindezt olyan térben, ahol a tárgyi környezet, a berendezés is a védett örökséghez tartozik. A gyűjteményt az OSZK muzeális formában őrizte meg, így jól mutatja, hogyan viszonyultak a ciszterciek könyvekhez, a könyvgyűjtéshez. Törzsállományának gyarapítása 1950-ben lezárult, az elsődleges feladat a meglévő állomány megőrzése lett eredeti környezetében.

1. Szervezeti kérdések

Dolgozói létszám

		2023. évi tény	2024. évi tény	
Szakmai összlétszám (fő, töredék is lehet) összlétszám (fő)		4	4	
Ebből vezető vagy magasabb vezető, max. 10%, fő, töredék is lehet)		1	1	
Könyvtáros munkakörben foglalkoztatottak	Könyvtáros szakképesítéssel	<i>összesen</i>	3	3
		<i>átszámítva teljes munkaidőre</i>	3	3
	Egyéb	<i>összesen</i>	1	1
		<i>átszámítva teljes munkaidőre</i>	1	1
	<i>Mindösszesen</i>	<i>összesen</i>	4	4
		<i>átszámítva teljes munkaidőre (4+6)</i>	4	4
	<i>összesen</i>	0	0	

	az Egyébből felsőfokú végzettségű	átszámítva teljes munkaidőre	0	0
Egyéb nem szakmai munkakörben foglalkoztatott (fő, töredék is) lehet)			0	0
Önkéntesek száma			0	0

2. Szolgáltatások

Magyarországon az ötvenes években született meg a műemlékkönyvtár fogalma, azzal a céllal, hogy az államosítás után egyben tarthassanak, megőrizhessenek értékes gyűjteményeket. Általában eredeti helyen megőrzött, történeti, művelődéstörténeti jelentőségű könyvtárat értünk alatta, amely lényeges részében vagy egészében lehetőség szerint eredeti állapotában áll fent. A szakirodalom meghatározásai kiemelik a múzeumszerű működést és hogy az állomány tudományos céllal kutatható. A gyarapodás, gyűjtés helyett a hangsúly áthelyeződött a megőrzésre és a bemutatásra.

A turisztika szolgálatában a Műemlékkönyvtár heti hat napot tart nyitva nyolc órában, a munkatársak tárlatvezetésekben mutatják be a Műemlékkönyvtár történetét, könyvritkaságait, a nagyterem páratlan könyvtárbútorzatát. **2024-ben 12.807 fő kereste fel a Műemlékkönyvtárat, köztük 150 szervezett csoport,** a tárlatvezetések száma 1.408 volt.

A Műemlékkönyvtár SZMSZ-ben meghatározott feladatai között szerepel kiállítások, konferenciák és egyéb rendezvények szervezése is.

Konferenciák:

Augusztus 2. Könyvtár — Egyház — Helytörténet

Az MKE Helyismereti Könyvtárosok Szervezete, a veszprémi Eötvös Károly Könyvtár szervezésében a konferencia második napját tartottuk meg zirci helyszínnel. Öt előadást hallgathattak meg az érdeklődők, köztük a műemlékkönyvtár vezetőjének, Németh Gábornak „A ciszterci szerzők helytörténeti munkái” címmel.

Szeptember 26-27. Az egyéniség szerepe a történelemben

A Lipták Dorottya Sajtótörténeti Kutatócsoport és Ciszterci Műemlékkönyvtár közös rendezése kilenc előadással.

A konferenciákon 63 érdeklődő vett részt.

Rendezvények:

Január 31. OSZK 70— Borsá 100

A műemlékkönyvtár eredeti állapotában helyreállított galériájának és a Borsakönyvtár ünnepélyes átadója. Megemlékezés arról, hogy az OSZK hetven éve látja el a műemlékkönyvtár felügyeletét.

Április 20. A Föld napja

A Zirci Városi Vegyeskar és a műemlékkönyvtár közös rendezvénye.

Június 22. Múzeumok Éjszakája

Huszár G. Lőrinc előadása és az Uher Bálint Quartet koncertje.

Június 29. „Dolce vita”

A Zirci Városi Vegyeskar és a műemlékkönyvtár közös rendezvénye.
Szeptember 21. Zenei világnap és a népmese napja

A Zirci Városi Vegyeskar és a műemlékkönyvtár közös rendezvénye.
A rendezvényeken 887 vendéget fogadott a Műemlékkönyvtár.

2.1. Nyitvatartás (heti nyitvatartási idő, hétfélig nyitva tartás, változások)

Nyitvatartás	2023. évi tény	2024. évi tény
Heti nyitvatartási órák száma (óra)	48	48
Heti nyitvatartási órák száma a különgyűjteményi olvasótermekben (óra)	28	28
Hétfélig nyitva tartás (óra)	808	840
16 óra utáni nyitvatartás (óra)	306	311
Évi összes nyitvatartás (óra)	2.448	2.495
Nyári zárvatartási idő (-tól;- ig) Munkanapok száma (nap)	0	0
Téli zárvatartási idő (-tól;- ig) Munkanapok száma (nap)	0	0
Különleges nyitvatartás (pl.: Múzeumok Éjszakája) (óra)	25	18

2.2. Látogatói adatok

Könyvtárhasználat	2023. évi tény	2024. évi tény
Regisztrált használók száma	30	30
Aktív használók száma	2	2
Ebből diák	0	0
Napijegyek száma	0	0
Havi olvasójegyek száma	0	0
Féléves olvasójegyek száma	0	0
Éves olvasójegyek száma	0	0
Kutatói olvasójegyek száma	0	0
Látogatások száma (db)	13.741	12.807
Ebből csoportok (db)	186	150

2.3. Dokumentumforgalom

Mint kutatóhely a műemlékkönyvtár olvasótermet tart fent, a dokumentumokat csak helyben lehet használni. A használatot cédulakatalógus és integrált könyvtári rendszer (Corvina) segíti. A törzsállomány a védett kulturális örökség részét képezi, a kutatók munkáját kézikönyvtár segíti.

2.3.1. Dokumentumforgalom

Használat	2023. évi tény	2024. évi tény
-----------	----------------	----------------

Helyben használat	11	30
-------------------	----	----

2.3.2. Szabadpolcos állomány

Gyarapodás/áthelyezés	2023. évi tény	2024. évi tény
Gyarapodás (könyv)	12	38
Gyarapodás (folyóirat)	6	6
Összesen elérhető szabadpolcos állomány	0	0
Áthelyezés	0	0
Forgalom	0	0
Kötészetre adott	0	0
Online katalógusban elérhető (%)	0	0

2.3.3. Olvasói számítógépek

Olvasói számítógépek száma helyben használatra	2023. évi tény	2024. évi tény
Katalógusgép	1	1
Olvasói munkaállomás	1	1

2.4. Tájékoztatás

A **szóbeli referenz** kérdések száma **76**, az **online megkeresések** száma **42** volt. Míg az **elektronikus katalógusban (OPAC) 1.412 alkalommal kerestek.**

Az ELTE egy könyvtárszakos hallgatója szakdolgozata témájául a Műemlékkönyvtár 18. századi történetét választotta. Munkáját külső konzulesként a könyvtár vezetője segíti.

3. Gyűjteményszervezés

2024. év egyik kiemelkedő feladata Borsa Gedeon könyvgyűjteményének a rendezése volt. A mintegy 500 kötetes állományt portalanítottuk és kutathatóvá tettük, a különlenyomatok feldolgozása folyamatban van. A Műemlékkönyvtár 39 régi könyvének digitalizálását 2024-ben fejezte be a Digitalizáló Osztály. Az Állományvédelmi és Restauráló Osztály két dokumentumot kapott restaurálásra a Műemlékkönyvtártól.

3.1. Gyűjteményfejlesztés

Gyűjteményfejlesztés	2023. évi tény	2024. évi tény
Gyarapodás (db)	18	38
Ebből folyóirat	6	6
Ebből CD/DVD/elektronikus dokumentum	0	0
Kötelezpéldány (db)	0	0
Ebből elektronikus (db)	0	0

Gyarapításra tervezett összeg (Ft)	55.000	108.000
------------------------------------	--------	---------

3.2. Feldolgozás, állományfeltárás, a munkafolyamat szakmai mutatói

Gyűjteményfeltárás	2023. évi tény	2024. évi tény
Épített elektronikus katalógusokban/adatbázisokban rögzített rekordok száma	3.818	4.216
Magyarországi Közös Katalógusba (MOKKA) betöltött tételek száma	3.818	4.216
Feldolgozás időtartama (egy dokumentum feldolgozásának átlagos időtartama órában kifejezve)	1	1
Beérkező új dokumentumok olvasók számára történő hozzáférhetővé válásának időtartama	16	16
A gyűjtemény elektronikus feldolgozottsága (az elektronikus katalógusban feltárt dokumentumok száma a gyűjtemény egészének %-ában)	7,1	7,8

3.3. Állományvédelem

Állományvédelem	2023. évi tény	2024. évi tény
Tárgyévben fertőtlenítés, kötés, javítás, restaurálás, savtalanítás vagy egyéb aktív állományvédelmi intézkedésben részesült dokumentumok száma	12.000*	3.500
Muzeális dokumentumok száma	53.000	53.000
Restaurált muzeális dokumentumok száma	15.041	15.044
Az állományvédelmi célból digitalizált és a konvertált dokumentumok száma	39	0
Biztonsági jellel ellátott dokumentumok száma	0	0
A könyvtári dokumentumok állagának védelmét szolgáló gépek száma	5	5

* A Kisgaléria felújítása miatt állományát ideiglenesen a Műemlékkönyvtár irodáiban helyeztük el. A visszarakodáskor mindegyik dokumentum portalanítva lett, egyben állapotfelmérésük is megtörtént.

4. Gazdálkodás

Bevételi és kiadási előirányzatok alakulása

	Pénzügyi adatok (ezer Ft-ra kerekítve)	2023. évi tény	2024. évi tény
--	--	----------------	----------------

Bevétel	Az intézmény működési bevétele	8.725	8.508
	Ebből a könyvtár szolgáltatásaihoz köthető bevétele	8.725	8.508
	2.2.1. reprográfiai		
	2.2.2. ajándékbolt	483	357
	2.2.3. beiratkozási díj		
	2.2.4. egyéb	8.242	8.151
	Támogatás, kiegészítés és átvett pénzeszköz	55.496	n.a.
	– ebből fenntartói támogatás	55.496	n.a.
	– ebből központi költségvetési támogatás		
	– ebből pályázati támogatás összesen		
	– OKR		
	– egyéb hazai		
	– EFOP		
	– nemzetközi		
	Egyéb bevétel összesen		
Bevétel összesen	64.221	n.a.	
Kiadás	Személyi juttatás	29.010	n.a.
	Munkaadókat terhelő összes járulék	3.771	n.a.
	Dologi kiadás	31.301	n.a.
	Egyéb kiadás	139	n.a.
	Kiadás összesen	64.221	n.a.

Bevétel és kiadás különbsége: e Ft

A beszámoló elkészültéig a gazdálkodásra vonatkozó 2024. évi tényadatokat az MNMKK Gazdasági Igazgatósága nem bocsátotta rendelkezésünkre.

VII. Az Országos Idegennyelvű Könyvtár beszámolója

Az Országos Idegennyelvű Könyvtár (a továbbiakban: OIK) 2021. december 1-jétől beolvadt az OSZK-ba, annak egy főosztályaként működik azóta is. Jelenleg az MNMFK OSZK részjogkörű belső szervezeti egysége, amelynek élén a főosztályvezetői jogállású igazgató áll. Az OIK egy szervezeti egységgel rendelkezik, a Nemzetiségi Dokumentumellátási Osztállyal.

A 2024. évben belépő munkatárs nem volt, a kilépő dolgozók száma 1 fő volt. Nyugdíjba vonuló munkatárs nem volt.

1. Szolgáltatások

Az OIK alapvető feladatai közé tartozik az olvasókkal történő kapcsolattartás, amelyet az Olvasószolgálati és Tájékoztatási Főosztály és a Színháztörténeti és Zeneműtár lát el.

Az Olvasószolgálati és Tájékoztatási Főosztály folyamatosan végzett tevékenységei közé tartoznak a kölcsönzési feladatok, a tájékoztatás, a reprográfiai szolgáltatások és a beiratkozási adminisztráció folyamatos biztosítása, a raktári kiszolgálás biztosítása, a könyvtári állomány kezelése, rendben tartása, gondoskodás az állomány védelméről. A Zeneműtár (a zenei állománygyarapítás, feltárás és retrokonverzió mellett) ellátja a zenei dokumentumok kölcsönzési feladatait, a zenei tájékoztatási- és szaktájékoztatási feladatokat, a szabadpolcos zenei állomány kezelését, rendben tartását, állományvédelmét. A 2024. év kiemelt feladata a jelenlegi könyvtárlátogatók megtartása sikeresen megvalósult. A rendezvények és rendezvénylátogatók számának közel duplájára növekedése a potenciális olvasók nagyobb hányadának az elérését is igazolja.

1.1. Nyitvatartás (heti nyitvatartási idő, hétfégi nyitvatartás, változások)

Az OIK nyitvatartását, a helyszínen személyesen igénybe vehető szolgáltatások elérhetőségét 2024-ben, az előző években bevezetett energiavészhelyzeti intézkedések már csak áprilisig korlátozták. 2024. április 6. napjáig ügyeleti, ezt követően teljes nyitvatartással működött az OIK. Viszont az előző évekhez képest annyi változás történt, hogy a teljes nyitvatartás alatt bevezetésre került a csütörtöki zárvatartás, így csupán heti 4 napon át tartott nyitva az OIK.

Az év végén december 20. volt az utolsó nyitvatartási nap az évben.

Nyitvatartás*	2023. évi tény	2024. évi tény
Heti nyitvatartási órák száma (óra)	34 / 29,5	31 / 32
Heti nyitvatartási órák száma a különgyűjteményi olvasótermekben (óra)	0	0
Hétfégi nyitvatartás (óra)	0	0
16 óra utáni nyitvatartás (óra)	16 óra / hét 3,5 óra / hét	8 / hét 3,5 / hét
Évi összes nyitvatartás (óra)	1.542	1.556
Nyári zárvatartási idő (-tól;-ig) Munkanapok száma (nap)	-	-

Téli zárvatartási idő (-tól;- ig)	-	2024. 12. 23- 2025. 01. 02.
Munkanapok száma (nap)		3
Különleges nyitvatartás (pl.: Múzeumok Éjszakája) (óra)	0	2024. 06. 22. Múzeumok éjszakája
		8

* A nyitvatartási adatok a teljes / ügyeleti nyitva tartás időszakában eltérnek, ezért szerepel két adat néhány kategóriában.

A dokumentumkölcsonzó automata (locker) szolgáltatás egész évben, a hét minden napján 0-24 órában biztosította a félretett dokumentumok átvételét, illetve a dokumentumok visszavételét.

1.2. Látogatói adatok

A 2024-ben mért látogatói adatok az előző évekhez képes vegyes képet mutatnak, amelyre a megszűnő ügyeleti nyitvatartás és a szűkebb, teljes nyitvatartási idő hatott a legmarkánsabban.

Könyvtárhasználat	2023. évi tény	2024. évi tény
Regisztrált használók száma	1.921	2.047
Aktív használók száma	1.174	1.117
Ebből diák*	684	646
Napijegyek száma	1	0
Havi olvasójegyek száma	0	0
Féléves olvasójegyek száma	173	134
Éves olvasójegyek száma	1.609	1.242
Kutatói olvasójegyek száma	6	5
Látogatások száma (db)	10.498	10.815
Ebből csoportok** (db/fő)	10/185	18/298

* A diákoknak nincs külön profilja az integrált rendszerben, beiratkozáskor 16 év alatt a „Díjmentes”, 16 év fölött az „50%-os, éves” olvasói osztályban szerepelnek; utóbbi esetben az olvasói adatlapon feltüntetjük a diákkedvezményt.

** A könyvtárba látogató diákcsoportok adatait a látogatást szervező egységek, az egyetemi tanszékek hallgatói esetében a Nedok, az általános és középiskolai tanulók esetében az Olvasószolgálati és Tájékoztatási Főosztály és az OIK Zeneműtár adatait összesítve adjuk meg.

2024-ben is hirdettünk beiratkozási akciókat, programokat a potenciális olvasók megszólítására.

- Középiskolás, ill. egyetemi tanszékekről érkező csoportok fogadásakor a kísérő tanár ingyenesen iratkozhat be.
- *Könyvtárat ajándékba* akció keretében olvasójegy váltható ajándékozás céljából.

- *Nagy Francia Tollbamondás* ELTE rendezvényre, a díjazottak részére 60 darab ingyenes beiratkozásra jogosító kupont ajánlottunk fel.
- Az OIK Nyílt napján (2024. szept. 27.) az éves beiratkozási díjakból 100% kedvezményt biztosítottunk. Ezzel a kedvezménnyel **71 fő iratkozott be**. (2023-ban csak 16 fő!)

Kitelepülések

Az OIK évek óta hangsúlyt fektet a könyvtár falain kívüli megjelenésre: szolgáltatásainkat, állományunkat az intézmény profiljához kapcsolódó külső rendezvényeken népszerűsítjük, kitelepüléseinkkel a potenciális használók figyelmét kívánjuk felkelteni.

Egyik legfontosabb kitelepülési helyszínünk a szeptemberi **ELTE Könyvtári Nap**. Ez az évente megrendezett könyvtári „börze” lehetőséget teremt az OIK egyik kiemelt célcsoportja, a filológus és más bölcsész szakok hallgatóinak megszólítására. 2024-ben ismét a Trefort-kertben találkozhattunk a hallgatókkal. A szeptember 10-i rendezvényen **35 fő iratkozott be, illetve hosszabbította meg tagságát**, ami igazolja a kitelepülés fontosságát.

Látogatócsoportok

Minden évben rendszeresen fogadjuk a könyvtárat megismerni kívánó látogatócsoportokat. 2024-ben **18 csoport 298 fővel érkezett az OIK-ba**.

Az egyetemi tanszékek hallgatóinak csoportos látogatás keretében mutatjuk be az OIK gyűjteményét és szolgáltatásait. A filológus hallgatók szakszerű tájékoztatásában az adott nyelvterület állományát gondozó nyelvi referensek is részt vesznek.

2024-ben több intézményből (ELTE BTK, PPKE BTK, II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola) látogattak el hozzánk csoportosan a diákok.

Az általános és középiskolákból érkező csoportoknak a Nemzetiségi Dokumentumellátási Osztály és az Olvasószolgálati és Tájékoztatási Főosztály munkatársai tartottak interaktív könyvtárismertető foglalkozásokat.

2024-ben

- a Bocskai István Református Oktatási Központ Apáczai Csere János Középiskolája (5 csoport),
- a Magyarországi Autonóm Orthodox Izraelita Hitközség Iskola diákjai (2 csoport),
- a Prímási Katolikus Nyelvoktató Német Nemzetiségi Általános Iskola és Óvoda, Esztergom tanulói (1 csoport),
- a IX. Kerületi Szent-Györgyi Albert Általános Iskola és Gimnázium tanulói (1 csoport),
- az Arany János Közösségi Ház és Városi Könyvtár, Gyál (nyári tábor, 1. turnus, 1 csoport),
- a Békásmegyeri Veres Péter Gimnázium diákjai (1 csoport),
- a Csömöri Mátyás Király Általános Iskola tanulói (1 csoport),
- a Káldor Miklós Kollégium diákjai (1 csoport) látogattak el hozzánk.

A Káldor Miklós Kollégiumból biblioterápiás csoportülésein vettek részt a tanulók, a többiek alapvetően az OIK épületével és gyűjteményével ismerkedtek meg.

1.3. Dokumentumforgalom

A dokumentumforgalomra még 2024-ben is hatással volt az energia-vészhelyzeti minimalizált szolgáltatási rend.

1.3.1. Dokumentumforgalom részletei

A helyben használt dokumentumok száma az OIK Olvasótermében, Tájékoztatójában és a Zeneműtárban a helyi forgalomba került dokumentumok összegéből adódik. Ezeken a szolgáltatási pontokon van mód a helyben használati statisztikák vezetésére. A valós helyben használatok száma bizonyára magasabb, mert a Nyelvstúdióban nincs szolgáltatási pont, a Tájékoztatóban, pedig csak bizonyos időszakokban tartózkodik oda beosztott könyvtáros.

Használat	2023. évi tény	2024. évi tény
Helyben használat	895	13.492
Kölcsönzött dokumentumok száma (db)	13.408	12.331
Könyvtárközi kölcsönzés — küldött dok. (db)	61	123
Könyvtárközi kölcsönzés — kapott dok. (db)	519	563
Nemzetközi dokumentumforgalom — kapott dok. (db)	15	5
Nemzetközi dokumentumforgalom — küldött dok. (db)	0	0

A dokumentumforgalom mutatóit tekintve, a helybenhasználati számokat egy kutató által az Olvasóterembe felkért nagyobb számú dokumentum emelte meg drasztikusan. A kölcsönzési tranzakciók száma enyhén csökkent.

ODR/Könyvtárközi kölcsönzés

A beérkező könyvtárközi kéréseket az év során folyamatosan fogadtuk, itt mind a küldött, mind a kapott dokumentumok száma egyértelműen emelkedést mutat.

A kérések döntő része továbbra is eredeti dokumentum, az elektronikus formátumban szolgáltatott művek mind a kért, mind a küldött dokumentumok esetében alacsony.

A zenei dokumentumok könyvtárközi ügyintézését közvetlenül a Zeneműtár munkatársai intézik.

1.3.2. Szabadpolcos állomány

Gyarapodás/áthelyezés	2023. évi tény	2024. évi tény
Gyarapodás (könyv)	995	1.990
Gyarapodás (folyóirat)	0	0

Összesen elérhető szabadpolcos állomány*	74.140	72.580
Áthelyezés**	682	1.560
Forgalom***	9.115	8.444
Kötészetre adott	0	0
Online katalógusban elérhető (%)	100	100

* A szabadpolcos állomány gyarapodásán a könyvtárba beérkező új dokumentumok eredendően szabadpolcra irányítását, illetve a jelzett időszakban a gyűjtemény más egységeiből, főként a Raktárból történt átirányítást értjük.

A szabadpolcos állományba nem számítjuk bele a Zeneműtárban elhelyezett LP gyűjteményt, amely nyitott polcrendszeren van, de használata könyvtáros felügyelete mellett lehetséges.

** Áthelyezésen a szabadpolcra történő átirányítás értendő.

*** Forgalom alatt a Kölcsonzói szabadpolcra, a Nyelvstúdióból és a Zeneműtárból történő kölcsönzési tranzakciók száma értendő.

Szabadpolcon válogatás található a magyar és idegen nyelvű szépirodalmi művekből és a nemzetiségi témájú anyagból; a szakirodalom jellemzően a raktárban és az Olvasóteremben, valamint az Olvasóterem előtti Tájékoztatóban található; a nyelvtanulást segítő dokumentumok a Nyelvstúdióban vannak elhelyezve. Az újdonságok elhelyezése érdekében folyamatos a régebbi dokumentumok átirányítása a raktárba.

A zenei dokumentumok szintén szabadpolcos rendszerben érhetőek el a Zeneműtárban.

1.3.3. Olvasói számítógépek

Olvasói számítógépek száma helyben használatra	2023. évi tény	2024. évi tény
Katalógusgép	5	7
Olvasói munkaállomás	20	18

Az OIK katalógusa a tájékoztató és szabadpolcos terekben 7 dedikált PC-n használható. Összesen 18 munkaállomás áll az olvasók rendelkezésére. A használók jelentős része már saját számítógéppel vagy más okos eszközzel érkezik a könyvtárba. Számukra rendelkezésre állnak a wifi hálózat, illetve az eszközök töltését lehetővé tevő konnektorok. Emellett az internetelérést biztosító asztali számítógépeink kihasználtsága is folyamatos. Beiratkozott használóink ezt a szolgáltatást ingyenesen vehetik igénybe. Az elmúlt évek tapasztalata azt mutatja, hogy az okoseszközök és a mobilinternet elterjedése ellenére a szolgáltatásra igény van. A biztonságos távolság megtartása érdekében a kölcsönzói szabadpolcos részben elérhető munkaállomások számát 10-ről 6-ra csökkentettük 2021-ben, amit azóta is fenntartunk.

1.4. Tájékoztató

A referenz kérdések számát az alábbi táblázatban az OIK valamennyi szolgáltatási pontjára (Tájékoztató, Kölcsonzó, illetve Zeneműtár) vonatkoztatva adtuk meg.

Törekszünk rá, hogy elkülönítsük a kutatómunkát, a nyelvi referensek, ill. a tájékoztató és zenei könyvtárosok szaktudását igénylő referenz kérdéseket az általában a

könyvtárhasználatra, a szolgáltatásokra, a dokumentumok elérhetőségére vonatkozó kérdésektől, melyeket gyorstájékoztatóként tartunk nyilván.

Referenz kérdések száma	2023. évi tény	2024. évi tény
Szóbeli (személyes)	35	92
Szóbeli (telefon)	29	32
Szóbeli (skype)	0	0
Szóbeli összesen	64	124
Írásbeli (postai)	0	0
Elektronikus	14	21
Írásbeli összesen	14	21
Gyorstájékoztató*	826	1.229
Összesen	904	1.374
Irodalomkutatások, témafigyelések száma	0	0
Bibliográfiai szolgáltatás	0	0

* Könyvtárhasználatra, a szolgáltatásokra, a dokumentumok elérhetőségére vonatkozó kérdésekre adott válaszok.

2. Gyűjteményszervezés

2.1. Gyűjteményfejlesztés

Gyűjteményfejlesztés	2023. évi tény	2024. évi tény
Gyarapodás (db)	3.431	3.474
Ebből folyóirat *	78	136
Ebből CD/DVD/elektronikus dokumentum	102 / 31 / 0	146 / 26 / 6
Kötelezpéldány (db)	851	1.105
Ebből elektronikus (db)	0	0
Gyarapításra tervezett összeg (Ft)	13.491.853	20.416.836

* Adott évben lezárt tékázott folyóirat.

Az adatok a vétel, kötelezpéldányok, az adományok és a nemzetközi csere darabszámát és értékét tartalmazzák.

A tervszerű állománygyarapítás, az újdonságok folyamatos beszerzése már több mint 10 éve forráshiány miatt problémás. Így a megjelenő újdonságokat nem akkor tudjuk beszerezni és szolgáltatni, amikor erre igény van. **Tervszerű gyarapítás csak a nemzetiségi állományrész esetében volt kivitelezhető, amelynek fedezete, a nemzetiségi dokumentumellátás kerete, 2024-ben is rendelkezésre állt.** Az összegből az OIK saját állományának gyarapítására 4.586.145 Ft-ot fordított, a 19 megyei könyvtár és a FSZEK állománygyarapítására összesen 6.931.012 millió Ft jutott.

A magyar nyelvű folyóiratbeszerzés a KEF-en keresztül beszerzendő folyóiratokat illetően — a 2-4. negyedévet tekintve — 194.337 Ft értékben megtörtént.

Külföldi folyóiratainkat elsősorban digitális formában rendeltük mintegy 9.879,6 EUR, azaz 3.863.319 Ft értékben.

Az egyéb bevonható forrásokból (maradék kötelempéldányok válogatása, adományok, hagyatékok) beérkező dokumentumok véletlenszerű pótlásokra nyújtottak lehetőséget.

2.2. Nemzetiségi gyűjtemény fejlődése

A nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény 1. melléklete szerinti nemzetiségek	2023. évi tény	2024. évi tény
bolgár nyelvű dokumentumok száma (db)	3.604	3.669
görög nyelvű dokumentumok száma (db)	1.537	1.579
horvát nyelvű dokumentumok száma (db)	3.333	3.393
lengyel nyelvű dokumentumok száma (db)	10.105	10.196
német nyelvű dokumentumok száma (db)	47.857	48.237
örmény nyelvű dokumentumok száma (db)	117	122
roma nyelvű dokumentumok száma (db)	167	171
román nyelvű dokumentumok száma (db)	6.025	6.115
ruszin nyelvű dokumentumok száma (db)	132	142
szerb nyelvű dokumentumok száma (db)	4.318	4.406
szlovák nyelvű dokumentumok száma (db)	6.039	6.091
szlovén nyelvű dokumentumok száma (db)	1.581	1.657
ukrán nyelvű dokumentumok száma (db)	3.945	4.026

Az OIK állományában lévő nemzetiségi dokumentumok száma 89.804 db. Az egyes nyelvek dokumentumainak száma között eltérések figyelhetők meg. Ezek összhangban vannak a közösségek nagyságával, a nyelv státuszával (pl. a német nyelv nemzetközi nyelv, a roma és a ruszin anyaország nélküli nemzetiségi nyelvek), a hazai és anyaországi könyvpiacra fellelhető dokumentumok mennyiségével, a dokumentumok árával, illetve a beszerzésre fordítható összeggel, valamint azzal a ténnyel, hogy esetenként az előző év végén beérkezett dokumentumok formai és tartalmi feltárására a következő év januárjában kerül sor.

Az adatok értelmezésekor fontos tényező, hogy a könyvtári állomány a gyarapítás-apasztás következtében folyamatosan változik.

Nemzetiségi dokumentumellátás

Az elmúlt évben az országos nemzetiségi dokumentumellátás céljára **12 millió forintos összeg a költségvetésben rendelkezésre állt, ami duplája a megelőző évek keretösszegének.**

Az **OIK nemzetiségi gyűjteményének gyarapítása** céljából beszereztük a magyarországi nemzetiségek legfrissebb hazai és anyaországi szépirodalmi kiadványait, és a róluk szóló szakirodalmi munkákat.

A 19 megyei könyvtár és a FSZEK részére **mind a 13 nemzetiségi nyelvterület** (ukrán, görög, cigány, horvát, lengyel, német, román, szerb, szlovák, szlovén, ruszin, örmény, bolgár) hazai és anyaországi kiadványaiból készült ajánlójegyzék.

A partnerkönyvtárak számára összesen **1.270 címből** álló ajánlólista készült, nyelvek szerinti bontásban, **amelyből mind a 20 partnerkönyvtár rendelt**. A rendelések alapján összesen **1.247 db dokumentumot szereztünk be 6.931.012 Ft értékben**.

Ebben az évben is **könyvtáranként 20.000 Ft-ot kötelezően roma könyvek beszerzésére** kellett fordítani. A megyei könyvtárak ezt a keretet felhasználták, de sok esetben ezen felül is rendeltek roma könyveket, így összesen **108 db cigány nyelvű vagy témájú dokumentum beszerzése történt meg 454.900 Ft értékben**.

2.3. Feldolgozás, állományfeltárás, a munkafolyamat szakmai mutatói

Gyűjteményfeltárás	2023. évi tény	2024. évi tény
Épített elektronikus katalógusokban/adatbázisokban rögzített rekordok száma	15.374	15.513
ebből a főkatalógus analitikus	4.622	3.658
ebből a főkatalógus besorolási:	6.097	5.333
Saját építési adatbázisok:	3.695	6.378
ebből HUMANUS bibliográfiai:	-	2.247
ebből nemzetiségi bibliográfiai:	2.752	3.084
ebből műfordítás bibliográfiai	943	1.047
Magyarországi Közös Katalógusba (MOKKA) betöltött tételek száma*	49.522	0
Feldolgozás időtartama (egy dokumentum feldolgozásának átlagos időtartama órában kifejezve)	0,7	0,7
Beérkező új dokumentumok olvasók számára történő hozzáférhetővé válásának időtartama	5	5
A gyűjtemény elektronikus feldolgozottsága (az elektronikus katalógusban feltárt dokumentumok száma a gyűjtemény egészének %-ában)	96	96

* A MOKKA adatbázisba a HUNTEKA feltöltő hibája miatt nem történt feltöltés, de ezek a rekordok, a frissítések után, 2025-ben kerülnek feltöltésre.

Az elmúlt év folyamán beérkezett dokumentumok állományba vétele, tartalmi és formai feltárása megtörtént. A dokumentumok a használók rendelkezésére állnak. Az állomány gondozása folyamatos, a katalógusrekordok módosítása, illetve a szükséges mértékű állományapasztás is folyamatosan zajlott.

Tovább folytattuk a hiányos bibliográfiai leírással rendelkező rekordok kiegészítését.

A teljes állomány feldolgozottsága a lecsökkent létszám és a megnövekedett feladatok mellett állandóságot mutat. A beérkező dokumentumok teljes formai és tartalmi feltárással eljutnak a használókhoz.

A tartalmi és formai feltáráson túl elengedhetetlen követelmény a katalógus (kb. 463 ezer bibliográfiai rekord) és a kapcsolódó állományok (név, és egyéb authority, kb. állományonként 100 ezer rekord) folyamatos karbantartása, kiegészítése, javítása, amit a beszerzési hullámvölgyek idejére ütemezünk.

A Nemzetiségi Adatbázisban és Műfordítás Adatbázisban az új rekordok felvétele folyamatos munka. Ebben az esetben is a napi feladatok része a kapcsolódó állományok ellenőrzése, javítása és karbantartása, a tárgyszavak rendszerré szervezése, gyarapítása — amelyek követnie kell a társadalmi és tudományágbeli változásokat.

A Humántudományi tanulmányok és cikkek adatbázisával (HUMANUS) 2008-tól való együttműködés eredményeként egységes feltárási irányelvek alapján történik a feldolgozás. **A HUMANUS-ban — annak 2024. júliustól való ideiglenes, jelenleg is tartó leállásáig — az OIK folyamatosan feldolgozta a vállalt szakirodalom adatait.**

Apasztás

Az állományapasztás keretében **1.966 dokumentum selejtezése történt meg**. Főleg duplumok, ill. a rossz állapotú dokumentumok kerültek ki az állományból. A zenei dokumentumok közül is a sérült, rossz állapotú CD-k, DVD-k, hanglemezek, kották selejtezése történt meg, amelyeket olvasók nem tudnak már biztonsággal használni, illetve állapotuk már nem teszi lehetővé a kölcsönzést és a helyben használatot sem.

A folyóiratok évente aktuális selejtezése a szabályzat alapján megtörtént.

2.4. Állományvédelem

Állományvédelem	2023. évi tény	2024. évi tény
Tárgyévben fertőtlenítés, kötés, javítás, restaurálás, savtalanítás vagy egyéb aktív állományvédelmi intézkedésben részesült dokumentumok száma	0	0
Muzeális dokumentumok száma	168	168
Restaurált muzeális dokumentumok száma	0	0
Az állományvédelmi célból digitalizált és a konvertált dokumentumok száma	0	0
Biztonsági jellel ellátott dokumentumok száma	3.183	3.160
A könyvtári dokumentumok állagának védelmét szolgáló gépek száma	0	0

A digitalizálási tevékenységünket tekintve figyelembe kell venni a könyvtár gyűjtőkörét, ami alapján állományunk túlnyomó többsége XX. és XXI. századi, külföldön kiadott dokumentum, ami szerzői jogvédelem alá esik.

A digitalizálási tevékenységünk nemzetiségi dokumentumokra terjed ki, főként folyóiratokra, illetve ezek mellett egyéb nemzetiségi dokumentumokra is, összehangolva

az erőforrásokkal. A digitalizálási feladatokat a továbbiakban az OSZK Digitalizáló Osztályának segítségével és koordinálásával tudjuk megoldani.

Dokumentumok restaurálására, kötetésre 2024-ben nem került sor. A dokumentumok állapotának figyelése, ellenőrzése és a szükséges kisebb javítások végzése folyamatos. Az állagmegóvás érdekében a raktár munkatársai *191 db dokumentum esetében végeztek kisebb javítást.*

A Zeneműtárban folyamatos a kotta, az audio- és audiovizuális anyagok állapotának ellenőrzése, figyelése. Kották esetében a helyben javítható dokumentumokkal a Zeneműtár kollégái foglalkoznak: 2024-ben összesen 48 kottával dolgoztak a munkatársak. Az audio- és audiovizuális dokumentumoknál a tokok cseréje azonnal megtörténik. A CD-k, DVD-k sérülése, törése esetén azok selejtezési listára kerülnek. Kötészeti megoldás esetén a raktárba irányítják dokumentumokat.

3. Rendezvények

Az OIK fontos része a budapesti kulturális életnek, keresett kiállítóhely és rendezvényhelyszín. A rendezvények egy része pályázati támogatással valósult meg, többségük viszont partnereinkkel való együttműködés eredménye, ezért a rendezvények nagymértékben függenek partnereink terveitől. 2024-ben az áprilisig tartó energia veszélyhelyzeti működés már csak kisebb mértékben volt hatással a rendezvények szervezésére. Ennek hatásaként nagyságrendileg több rendezvény valósulhatott meg a 2024. évben.

A partnereinkkel együttműködve összesen **83 programot** tudunk megszervezni, melyeken **2.818** regisztrált vendég vett részt. Kulturális programjaink egy az elmúlt évben is kapcsolódott szervezett csoportos könyvtárlátogatás.

A kulturális programokkal kapcsolatban alapelvünk, hogy azok a könyvtár profiljához illeszkedjenek, ezzel kapcsolatban nyújtsanak többletinformációt, tartalmat, esztétikai élményt, ennek megfelelően az intézmény vonatkozásában legrelevánsabb célközönséget szólítjuk meg. Színvonalas, ingyenes és sikeres kulturális programokkal 2024-ben is megteremtettük a kulturális javakhoz való hozzáférés lehetőségét, megvalósítva ezzel a kulturális alapellátást.

Rendezvények	2023. évi tény	2024. évi tény
Konferenciák száma	1	0
Konferenciákon résztvevők száma	70	0
Időszaki kiállítások száma	4	4
Időszaki kiállítások látogatóinak száma	246	238
Könyvbemutatók száma	8	14
Könyvbemutatók látogatóinak száma	356	517
Zenei rendezvények száma	9	14
Zenei rendezvények látogatóinak száma	283	471
Egyéb programok száma	11	51
Egyéb programokon résztvevők száma	514	1.592
Összes rendezvény száma (db)	33	83

Összes rendezvényen résztvevők száma (fő)	1.469	2.818
--	--------------	--------------

Tolkien-tematikájú nyílt nappal, azon belül a mintegy 100 kötetes **Tolkien-gyűjtemény** ünnepélyes átadásával nyitotta meg újra kapuit 2024. április 6-án a könyvtár, amelyen Paul Fox, az Egyesült Királyság magyarországi nagykövete is részt vett.

A **Magyar Tolkien Társaság**gal közös szervezésében megvalósuló, egész napos program során előadásokkal, workshopokkal, tolkieni ihletésű társasjátéksarokkal, különleges nyelvleckével, illetve kézműves-foglalkozásokkal, valamint filmes replikákkal találkozhattak az érdeklődők. A látogatók szerezhettek tündeírásos emléklapot, volt tündehajfonás, kvíz és közös éneklés is. A játékszobában tolkieni ihletésű társasjátékokat játszhattak az érdeklődők, de vásárolhattak a Középfölde-vásár kínálta termékekből is, mindezek mellett a gyöngyfűzés és a könyvjelzőkészítés rejtelmeibe is belekóstolhattak a vendégek.

2024. június 22-én a **Múzeumok Éjszakája** keretében színes programjainkkal vártuk az OIK-ba látogatókat. A rendezvény napján 16.30-tól 22.30-ig ingyenes beiratkozási lehetőséget biztosítottunk mindenkinek, továbbá táncos és zenés előadásokkal készültünk, és az esemény tematikájához híven a gólok sem maradhattak el.

Brazília nemzeti napját ünnepeltük szeptember 6-án. A Brazília függetlenségének 202. évfordulója alkalmából rendezett ünnepségen a Goiás-i Ifjúsági Szimfonikus Zenekar koncertjét hallgathatta meg a közönség. Susan Kleebank, Brazília budapesti nagykövete kiemelte az együttműködés fontosságát, és méltatta a könyvtár és a nagykövetség együttműködését. A rendezvényt követően a résztvevők megtekintették a **Brazília a II. világháborús menekültek szemével című fotókiállítást**, amely szeptember végéig volt látogatható az OIK-ban.

Hagyományainkhoz híven meghirdetésre került az OIK műfordítás-pályázata. 2024-ben **Attila Ilhan: Sisler Bulvari** című versének magyar fordítását értékelte a zsűri: **Vörös István** költő, műfordító, a zsűri elnöke, **Pál Laura** műfordító és **Nemes Krisztián** szerkesztő, műfordító. A **Magyar Fordítóház Alapítvány** különdíjat ajánlott fel. A kifírára 34 pályamű érkezett. Az első három helyezett és a zsűri által közlésre érdemesnek ítélt műfordítások megjelentek a **Cédrus Művészeti Alapítvány** kiadványában.

Az őszi során ismét együtt dolgoztunk az **Európai Bizottság Fordítási Főigazgatóságával**. Az európai uniós országok nyelveihez és kultúrájához kapcsolódó online kvízt a **Nyelvek Európai Napja** (szeptember 26.) alkalmából tettük közzé közösségi média felületeinken. A legjobb eredményt elérő résztvevők között 1 darab Kindle e-könyv-olvasót sorsoltunk ki. A kététhetes időszak alatt összesen **7.296 résztvevő** töltötte ki a kvízt.

Az **OIK nyílt napjára** (szeptember 27.) változatos programokkal vártuk az érdeklődőket. Egész nap várta a kihívásokat kereső csapatokat a **Magyar Tolkien Társaság** Feanor kincsháza című szabadulószoja. Az **épületséta és a raktárséta** mellett az érdeklődők részt vehettek a 16 órától kezdődő **Az én (b)irodalma** című **irodalomterápiás foglalkozáson** is. Az önismeretet mélyítő csoporttalkalom során a beszélgetést, gondolatokat a helyszínen közösen megismert szöveg indítja el. **17 órától kezdődött a műfordítás-pályázat díjátadója, 19 órától pedig az esti programunk, a Vix Notum zenekar koncertje.**

2024. november 14-én a **Cseh Köztársaság budapesti Nagykövetsége** és a **Cseh Centrum** közös szervezésével valósult meg „**Az 1989-es forradalmak Közép-Európában a csehek és a magyarok szemével**” című emlékredevezvény az OIK-ban. A program a „Czech Publishing Houses in Exile” című kiállítás megnyitójával kezdődött, amelyen Eva Dvořáková, a Cseh Köztársaság budapesti nagykövete és Gerencsér Judit, az MNMKK OSZK általános főigazgató-helyettese köszöntötte a vendégeket. A kiállítás 2025. február végéig tekinthető meg az OIK-ban.

4. Közösségi szolgálat

Összesen **1 diák** végzett közösségi szolgálatot az OIK-ban. A tanuló a Xántus János Két Tanítási Nyelvű Gimnáziumból érkezett és 25 órát teljesített. Ajándék görög folyóiratok behasonlítását, digitalizált görög folyóiratok hiánykeresését, dokumentumok felszerelését végezte, valamint a rendezvényeknél segédkezett.

VIII. A Digitális Bölcsészeti Központ beszámolója

1. Alkalmazás- és Digitálistartalom-fejlesztési Osztály

1.1. Fejlesztési feladatok

Kiállítási kijelzők, kiosk-ok

A 2024-es évben mindössze egy kiosk jellegű fejlesztési kérés érkezett, a 2024. december 8-i MNMCK OSZK-ban rendezett programhoz kapcsolódóan, amely a Magyar Nemzeti Múzeum Közgyűjteményi Központ Élménykalendárium elnevezésű adventi programjához kapcsolódott.

Online Tartalomszolgáltató Rendszerhez (OTR) kapcsolódó fejlesztések

Az OTR alapú, újgenerációs online tartalomszolgáltatásokhoz kapcsolódóan az alábbi fejlesztések valósultak meg. Ezek egyrészt a felhasználói élmény javítását célozták, másrészt az online tartalomszolgáltatásokon történő publikálás munkafolyamatát és gyorsaságát hivatottak elősegíteni.

Elkezdődött az OTR-es felületek kinézetének, design-jának megújítása. Ennek keretében új felületet kapott a Copia (<https://copia.oszk.hu/>), a Földabrosz (<https://foldabrosz.oszk.hu/>) és a RégiRitka (<https://regiritka.oszk.hu/>) nevű tartalomszolgáltatás.

A tartalomszolgáltatások új, modern elvárásoknak megfelelő facetta-alapú találati lista szűrőt/keresőt kaptak. Így ez tetszőlegesen szűkíthető, bővíthető a keresési szempontok által. Ez a kereső admin felület felől minden tartalomszolgáltatás esetében tetszőlegesen és nagy mértékben konfigurálható az adott tartalom és tartalomgazda elvárásainak megfelelően. Hasonló módon újultak meg a felületek összetett keresői is.

A Copia és a RégiRitka felületén beépítésre került a Mirador nevű, IIIF szabvány alapú open source képnézegető alkalmazás. A Mirador egy nyílt forráskódú, webalapú képnézegető, amelyet elsősorban a digitális humán tudományok területén használnak, például digitális könyvek, térképek vagy képalapú tartalmak megjelenítésére. Célja, hogy interaktív, több rétegű nézeti élményt biztosítson, lehetővé téve a felhasználók számára, hogy különböző képeket vagy dokumentumokat párhuzamosan jelenítsenek meg. Emellett számos egyéb, kényelmi funkcióval is rendelkezik. Nemzetközi szinten is számos online, régikönyves tartalomszolgáltatás használja.

Új harvest folyamat jött létre Python alapon. Ennek köszönhetően jóval egyszerűbben és gyorsabban lehet aratni a tartalmakat a WordPress alapú felületek felé mind a Tudástár felől, mind az Amicus+DSpace felől.

Minden tartalomszolgáltatás kapott megfelelő teszt/fejlesztői oldalt, amelyen élesítés előtt, MNMCK OSZK hálózatról könnyen meg lehet tekinteni a publikálni szánt rekordokat és/vagy fejlesztéseket, új funkciókat.

A IV. negyedévében elkezdődött és 2025-ben folytatódik a jogvédett tartalmak zárt láncon történő szolgáltatásához kapcsolódó fejlesztés - első körben a Copia felületéhez kapcsolódóan.

Magyar Elektronikus Könyvtár (MEK)

A 2023-as év végén, 2024 elején történt fejlesztésnek köszönhetően megújult a MEK felülete. A folyamatnak köszönhetően egy jóval egyszerűbb, letisztultabb tartalomszolgáltatás jött létre, amely 2024. január 22-től (Magyar Kultúra Napja) érhető el a nagyközönség számára. Ehhez kapcsolódóan számos további, kisebb fejlesztés történt az év közben, amelyek során a napi használat közben észrevett bugok kerültek javításra; olvasók által hiányolt funkciók kerültek ki a MEK-felületére.

Fontos lépés volt az a fejlesztés, amelynek köszönhetően – bár programozói/fejlesztői közreműködéssel – viszonylag könnyen lehet egy időben, egyszerre nagymennyiségű MEK tételt publikálni/nyilvánossá tenni, anélkül, hogy a MEK katalogizálónak egyesével kéne végigkattintania bizonyos pontokat az admin felületen (a katalogizálás és a fájlok metaadatokkal való ellátása viszont előfeltétel). Ez főként a január 1-jével jogvédelem alól felszabaduló művek tömeges élesítésénél lesz a jövőben elengedhetetlen.

Elektronikus Periodika Adatbázis- és Archívum (EPA)

Az EPA esetén a könyvtárosok által is használható scriptek kerültek lefejlesztésre, amelyek a mikrofilmről nagy tömegben digitalizált hírlapok, időszaki kiadványok EPA-s előkészítésében játszanak nagy szerepet. Ennek köszönhetően tömegesen, jóval gyorsabban lehet metaadatolni a PDF-eket és elkészíteni azokat a szolgáltatási mappákat, amelyeket feltöltünk az EPA szerverére és amelyekkel az EPA felületén élesíteni tudjuk a digitális tartalmakat.

Ehhez kapcsolódó fejlesztés az EPA admin felületén, hogy ott is megjelent a tömeges részegység feltöltésének lehetősége. Az EPA-ba eddig nagyrészt egyesével lehetett az egyes időszaki kiadvány részegységeket feltölteni, ami volt tömeges feltöltési opció, az messze idejét múlt és csak korlátozott technológiát, lehetőséget biztosított. A fejlesztéssel akár egyszerre több ezer lapszám is feltölthető az EPA nyilvános szolgáltatási felületére úgy, hogy ahhoz a bibliográfiai/megjelenési adatokat, valamint a technikai/informatikai információkat egy csv fájlból olvassa ki az admin felület. Ezzel jelentősen egyszerűbbé és gyorsabbá vált a munka az EPA könyvtárosai számára.

OSZK Digitális Könyvtár (OSZKDK)

Az OSZKDK bár nagyon elavult rendszer, de az e-kötelempéldányok feltöltése és fogadása (amely jelenleg még ezen a felületen zajlik) miatt néhány fejlesztést el kellett végezni. Ide tartozik a feltöltők regisztrációjához tartozó automatikus módon működő "Elfelejtett jelszó" funkció, valamint a több fájlos feltöltéshez kapcsolódóan megvalósult a csomagolt állományok automatikus kibontása és a fájlnevek adatbázisba írása. Továbbá a feltöltési korlát felemelésre került 300MB-ról 1GB-ra.

HUMANUS migráció

2024. augusztus 4-én informatikai elavultság miatt leállították a helyileg Szegeden és a Szegedi Tudományegyetem hálózatán működő szerveret, amelyen a HUMANUS bibliográfiai adatbázist is magába foglaló Bodza-keretrendszer is működött.

A HUMANUS adatainak migrálása a LibMate-be történt; az adatkonverzióban, MARC21-re történő konvertálásban fejlesztőink is igen jelentős, aktív szerepet vállaltak.

Webfejlesztés jellegű fejlesztési feladatok

Osztályunk folyamatos technikai támogatást nyújt az Intranet-hez, valamint szükség esetén az oszk.hu oldalhoz is.

Aktívan közreműködünk a digitális Corvina-könyvtár egyesítési programban, folyamatos együttműködésben és kapcsolatban állunk a téma kutatóival.

A Könyvtári Intézet (KI) honlapjának, tanfolyami adatbázisának fejlesztési support-ját is osztályunk látta el az elmúlt évben is.

Osztályunk fejlesztési támogatásával készült el a Magyar Könyvtárosok Egyesülete (MKE) 55. Vándorgyűlésének weboldala (<https://mkevandorgyules.hu/>). A Könyvtári Intézet közreműködésében szervezett Magyar Könyvtárosok IX. Világtalálkozója című esemény honlapját (<https://vilagtalalkozo.oszk.hu/>) szintén az ADFO készítette.

Állandó support jellegű feladatok

Osztályunk állandó fejlesztési támogatást biztosít a DSpace és DOTE rendszerekhez a Digitális Megőrzési Osztály (DMO) számára.

Hasonló jellegű támogatást biztosítunk a Belső Kölcsönzésen használt rendszerhez és adatbázishoz. Ide kapcsolódik az olvasótermi, Félretételi Adatbázis támogatása is - ezen rendszerek is kaptak a tavalyi év folyamán újításokat, egyszerűsítéseket.

Webarchiválás fejlesztési feladatainak átvétele

2024. november 1-jével, személyi változások mentén osztályunk vette át az MNMKK OSZK Webarchiválási csoportjának fejlesztési feladatokkal kapcsolatos támogatását. Az üzemeltetési feladatok az Informatikai Üzemeltetési és Szolgáltatási Főosztályhoz kerültek.

Az első lépések közé tartozott szerverek, rendszerek átnézése, megismerése, előttünk álló feladatok felmérése, egyeztetése. A KIFÜ megszűnése és a C4E-ből való kiköltözés (Lsd. KIFÜ megszűnés és C4E költözés rész) miatt a webarchiválás 2017-ben telepített szervereit is költöztetni kell az MNMKK OSZK-ba, valamint erőteljes szoftveres megújítás és update is szükséges, ennek előkészületeit is elkezdték fejlesztő kollégáink.

Rendszerkönyvtárosi feladatok

A fő feladatok közé tartoznak az adatbázisokban történő lekérdezés SQL nyelven (Amicus, ISBN, MEK/EPA/DKA, OSZKDK), ezáltal segítve a könyvtáros kollégák munkáját az

MNMKK OSZK-ban. Továbbá a LibMate rendszerre való átállásban is aktívan részt vesznek, valamint a HUMANUS migrálásához kapcsolódó könyvtárszakmai munkában is. Rendszerkönyvtárosi támogatást nyújtunk a Magyar Nemzeti Névtérhez kapcsolódóan is.

KIFÜ megszűnés és C4E költözés

A Kormányzati Informatikai és Fejlesztési Ügynökség (KIFÜ) 2024. december 31-én megszűnt, minket érintő feladatai nagyrészt a Nemzeti Infokommunikációs Szolgáltató Zrt. (NISZ) vette át.

Ennek köszönhetően az ún. C4E szolgáltatásból migrálni kellett szervereinket, amelyek közé tartozott egyrészt a Tudástár szerverének és régi, WordPress multisite-os oldalak beköltöztetése az MNMKK OSZK infrastruktúrájába.

Szintén a migrálandó rendszerek közé tartozott a webarchiválás feladatainak ellátást biztosító szerver beköltöztetése. Itt csak előzetes lépések történtek és itt jóval nagyobb feladatok állnak előttünk (gyakorlatilag a webarchiváló rendszer teljes újjáépítése a korábbi tapasztalatok felhasználása mentén), ezért ezek a feladatok már a 2025-ös munkaterv részét képezik. Mindkét feladat megvalósítása az Informatikai Üzemeltetési és Szolgáltatási Főosztállyal való szoros együttműködésben történt/történik.

1.2. Tartalomszolgáltatásokhoz kapcsolódó feladatok

Magyar Elektronikus Könyvtár (MEK)

A MEK-ben két tematikus jellegű publikálás volt:

- **Bartoniék Emma születésének 130. évfordulója** (november 28.) alkalmából, az MNMKK OSZK középkorász és kéziratárosa emlékére: **15 db kötet**;
- **Dr. Rózsa György (1922–2005) műveinek digitalizálása** Rózsa Dávid főigazgató úr kérésére, Dr. Rózsa Gábor jogutód engedélyével: **15 db kötet**.

Ezen kívül a megszokott rendben folyt a MEK gyarapodása a Digitalizáló Osztály által kapott digitalizált és 2024-ben szerzői jog alól felszabadult művekkel, valamint a külsős forrásokból érkezett vagy kollégáink által gyarapított digitális dokumentumokkal. A MEK-be 2024-ben összesen **899 db** új dokumentum került.

Továbbá a tavalyi év elvégzett munkájához sorolandó a **293 db**, a MEK felületén 2025. január 1-jén publikált közkinccs 2024. őszi gyarapítása, katalogizálása is, hiszen ezek előkészítése 2024. december 16-ig lezárult, csupán az éles oldalon való megjelenítés történt automatikus módon.

Elektronikus Periodika Adatbázis és Archívum (EPA)

Az EPA gyarapítása, bővítése a Periodikafeldolgozó Osztállyal együttműködve a megszokott rendben zajlott. Folyamatosan kerültek be az adatbázisba a külső partnerek által küldött időszaki kiadványok, valamint a kollégáink által gyarapított digitális periodikák is. Az EPA-ba tematikus jellegű gyarapodások is történtek, főként helytörténeti

digitalizálás keretében, mint pl. a szentesi, bajai, bácskai helytörténeti anyagok vagy a zsidó lapok.

Az EPA gyarapodási adatai 2024 vonatkoztatva:

- Cím: 401 db
- Füzet: 56.059 db
- Cikk: 37.369 db

DSpace betöltés

A Digitális Megőrzési Osztállyal történt megállapodás alapján a külső forrásokból érkező és korábban az Indigo/DMEK rendszerben raktározott digitális állományokat a kollégák töltötték be a DSpace-be, mint digitális objektumtárba (a hosszútávú megőrzés részeként). Ezt a feladatot 2024. október 8-án átadtuk a DMO-nak, a MEK-es dokumentumok betöltése kevesebb számosságuk, illetve a könyvtárosaink által hozzáadott, levelezésekből származó forrásinformációk miatt az osztályon maradt.

OSZK Digitális Könyvtár (OSZKDK)

A Kötelezpéldány-rendelet (717/2020. (XII. 30.) Korm. Rendelet) alapján érkeznek az OSZKDK-ba az elektronikus kötelezpéldányok. Az e-könyvek fogadása változatlan formában valósult meg az OSZKDK rendszerben. A 2024-es évben **3.415 db** e-köteles került az OSZKDK rendszerébe.

A kötelezpéldányként az OSZKDK-ba betöltött periodikákat a Periodikafeldolgozó Osztály fogadja és kezeli. Az EPA-ba kerülő, e-periodikákról automatikus értesítést kapnak és a kötelezpéldánynak minősülő kiadványokat átveszi, beszolgáltatja az OSZKDK-ba.

2. Digitális Filológiai és Webarchiválási Osztály (Webarchiválást lásd. a kijelölt résznél)

2.1. Projektek

Szövegkiadások

- **Kiss József levelezése**
  - o A PIM-ben őrzött hagyaték további 339 tételének folyamatos közzététele: a levelek szegmentálása, átírása, annotálás, jegyzetelés, metaadatolás, korrekció, publikáció
  - o Az OSZK-ban őrzött levelek feldolgozása (130 db): szegmentálás, átírás, annotálás, jegyzetelés, metaadatolás, korrektúra
  - o bővített Ground Truth tanítókorpusz létrehozása a kézírásfelismerő modellhez
- **Móricz-projekt** (MNMKK PIM-mel való együttműködésben):
  1. Móricz Zsigmond: Tükör
    - o Tagkészlet összeállítása és TEI XML struktúra véglegesítése
    - o Tagelés javítása az új tagelési szabályzat szerint

- Korrektúra, rossz jegyzetek javítása
- Napló-framework (monografikus szövegkiadás) kialakítása: igények folyamatos felmérése
- 2. Móricz Zsigmond levelezése
  - Projekt folytatása: tartalmi javítások, kiegészítések
  - Móricz-kézírásfelismerető modell építése: levélszövegek kinyerése txt-be, szövegek sorokra tördelése, tanítókorpusz előállítása
- **Keresztury Dezső levelezése**
  - Az Egry József – Keresztury Dezső részgyűjtemény közzététele: a levelek szegmentálása, átírása, annotálás, jegyzetelés, metaadatolás, publikáció
  - Új tagelés megjelenítésének kialakítása
- **Kassák Lajos levelezése** (a Kassák Múzeummal való együttműködésben, még nem publikált)
  - OTKA-pályázat keretében a projekt folytatása
  - Projektkoordináció, specifikációk és útmutatók készítése, folyamatos szakmai konzultáció
  - Metaadatolás betanítása és ellenőrzése
  - Részfolyamatok gépi automatizálása
  - Levelezés-framework folyamatos tesztelése, hibák, igények nyilvántartása
  - Kézírásfelismerő modell építése Simon Jolán kéziratain
- **Petőfi Sándor levelezése**
  - Az OSZK-ban őrzött Petőfi másoknak írt levelei részgyűjtemény közzététele: a levelek szegmentálása, átírása, annotálás, jegyzetelés, metaadatolás, publikáció
- **Ilyés Gyula-naplók (MMA-pályázat keretében, még nem publikált)**
  - Projektkoordináció, content-management, specifikációk és útmutatók készítése, folyamatos szakmai konzultáció
  - Szövegfeldolgozás folytatása, publikációs struktúra kialakítása
  - Metaadatolás és szövegannotálás betanítása, ellenőrzése
  - Napló-framework (monografikus szövegkiadás) folyamatos tesztelése, igények felmérése
- **Magyar Nemzeti Levéltár (MNL) forráskiadás (OTKA, még nem publikált)**
  - Projekt előkészítése: a Magyar Nemzeti Levéltárban őrzött történeti dokumentum forráskiadása a dHUpán, pilot projekt. Framework fejlesztése levéltári dokumentumokhoz.
- **Nemesi Emigráció (HUN-REN – ELTE)**
  - Projektegyeztetések az együttműködés lehetőségeiről: erdélyi emigráns nemesség (16–18. sz.) egodokumentumainak digitális szövegkiadása, az adatok felvétele a Nemzeti Névtérbe.
- **Digitális tudásáramlás (DICIKO – DigiCirculation of Knowledge, még nem publikált, ELTE)**

- Demo készítése a dHUplán: A 18-19. század fordulóján detektálható tudományos paradigmaváltás magyar kéziratok forrásain keresztül történő bemutatása hét tudományág forrásaival. A digitális kiadás célja a közös fogalmi háló megjelenítése.

Egyéb

- **Entitástár fejlesztése**
  - Entitások TEI XML struktúrájának kialakítása
  - Specifikáció és útmutató készítése
  - A Móricz-levelezés entitásainak konverziója új tagelés szerint
  - A Kassák-levelezés entitásainak automatikus konverziója Excel táblázatokról TEI XML-fájlokba
  - Megjelenítési javaslatok összeállítása, tesztelés
- **HTR-modellépítés (magyar nyelvű kézírásfelismerő modell)**
  - A Kiss József-levelezésanyag szegmentálásának javítása, pontosítása, válogatás, a tanítókorpusz előkészítése
  - Modellépítés az újonnan elkészült Kiss József vegyes kézírású levelezéskorpuszon, Simon Jolán kézírásán, a Móricz-levelezés vegyes kézírású korpuszon
  - A modellek folyamatos tesztelése, újraparaméterezése

dHUpla framework (szerkesztői környezet) és szöveg megjelenítés fejlesztése (SZTAKI-val együttműködésben)

- Levelezéskiadás-framework véglegesítése
- Folyóirat- (analitikus szövegkiadás) és naplóframework (monografikus szövegkiadás) fejlesztések az elkészült specifikációk alapján
- Új funkciók fejlesztése a frameworkben
  - Automatikus fejléc-csere beépítése
  - Tagek és attribútumok strukturált kinyerése

Térképes vizualizáció: dHUpla-map (SZTAKI-val együttműködésben)

- Digitális levelezéskiadások hely- és egyéb adataihoz térképes megjelenítő fejlesztése. A vizualizáció struktúrájának és funkcióinak megtervezése majd fejlesztése után publikussá vált a dHUpla oldalon
- Adatok lekérdezése adatbázisokból
- Adatok betöltése
- Funkciók tesztelése, javítása, hibák kiszűrése, adattisztítás
- TEI XML-fájlok korrekciója
- Adatsorok összekötése
- Megjelenítés folyamatos fejlesztése
- Leírások elkészítése és közzététel

Vizualizációk

- **Keresztury Dezső kapcsolati háló**

- Levelezésadatok előállítás, konverziója, adatstrukturálás, adattisztítás, adatsor előkészítése a betöltéshez

Interaktív

- a Múzeumok Éjszakájára készített **Vigyázz, Kézirat!** virtuális játék összeállítása
  - Intézménytörténi virtuális játék készítése a Genialy alkalmazás segítségével, amely közelebb viszi a látogatókhoz az OSZK-ban folyó sokszínű munkát, valamint az itt őrzött gyűjteményt
  - Tervezés, anyaggyűjtés, kivitelezés, tesztelés, javítás

Intézményi együttműködések kialakítása

- Magyar Nemzeti Levéltár (digitális forráskiadások, magyar HTR-modellek építése)
- HUN-REN Nyelvtudományi Kutatóközpont (MI-fejlesztések, magyar nyelvi modell, NLP-eszközök, Nagylexikon online szolgáltatás)
- Petőfi Irodalmi Múzeum (digitális forráskiadások)
- HUN-REN SZTAKI (együttműködés folytatása, fejlesztések)
- Kassák Múzeum (együttműködés folytatása, digitális kiadások)
- Ferenczy Múzeumi Centrum (Vas István hagyatéka, Stéger Ferenc naplója)
- ELTE BTK Történelmi Intézet (együttműködés előkészítése)
- Digitéka – Erdélyi Digitális Tudománytár (együttműködés előkészítése)

Könyvtárinformatika

- Humanus: országkódok, nyelvi kódok javítása, rendbe tétele
- LibMate könyvtári rendszerre való átállás előkészítése (adatátadás, tesztelés, migrációs adatok elemzése és szakmai döntéselőkészítése)

3. Közgyűjteményi Szabványosítási Iroda (KSZI)

A 2022-es év végétől a Digitális Bölcsészeti Központ igazgatóság keretei között működő KSZI működésének főbb koordinátáit továbbra is az Országos Könyvtári Szabványosítási Bizottság (OKSZB) hatályos, az 2021-2025-ös időszakra vonatkozó munkaterve, illetve a Magyar Szabványügyi Testület 508. munkacsoportjában felmerülő honosítási és egyéb feladatok jelölik ki. Az egység tevékenysége emellett kiterjed az MNMKK OSZK és a hazai könyvtárügy képviselőjére a könyvtári szabványosításban érdekelt nemzetközi szervezetekben.

- A hazai könyvtári szabványosítás legnagyobb szabású vállalkozása az új bibliográfiai keretrendszernek (Resource Description and Access, RDA) megfelelő katalógizálási szabályrendszer kidolgozása és országos implementálása. A honosítás magyarországi koordinálására létrehozott munkacsoport a területről dolgozó munkatársak miatt egy ideig szüneteltette a tevékenységét, de egy év végi ülés keretében újraindult a munkaszervezés. A fordítás újabb lendületet kapott, és a referenciafájl revíziója után elkezdődött magának az RDA Eszközkészletnek a magyarítása.

- Kollégánk ebben az évben is részt vett az RDA fejlesztéséért felelős, amerikai székhelyű szervezet (*RDA RSC*) munkájában a fordítói munkacsoport vezetőjeként és az európai régió képviselőjének helyetteseként. Emellett az *IFLA bibliográfiai referenciamodellekkel kapcsolatos szabványfelülvizsgáló-munkacsoportjának* is tagja.
- Fontos eredménye a munkacsoport eddigi működésének az az akkreditált tanfolyam („*Forrásleírás és -hozzáférés a 21. században*”), amely a katalogizálás korszerű megközelítésének elméleti alapjait hivatott megismertetni az érdeklődőkkel. Az ebben az évben második alkalommal megszervezett tanfolyami alkalom komoly érdeklődésre tartott számot, és pozitív értékelést kapott a résztvevők részéről.

Általános feladatok

- A könyvtárüggyel kapcsolatos szabványok megjelenésének figyelése, a szakma tájékoztatása. – *Az OSZK és a KI weboldalán folyamatosan közzétettük, illetve frissítettük a hatályos könyvtári szabványok jegyzékét.*
- Résztétel – a Magyar Szabványügyi Testület közreműködésével – az ISO 46. „*Információ és dokumentáció*” műszaki bizottságának munkájában. – *Továbbra is részt vettünk a könyvtárügyet érintő új szabványok megjelenésére, illetve a régebbi szabványok revíziójára vonatkozó szavazásokban.*

IX. Pályázatok, projektek bemutatása, aktuális helyzete, fenntartási kérdések

- 1. Hazai pályázatok, projektek bemutatása**
- 2. Európai uniós pályázatok, projektek bemutatása**
- 3. Fenntartási időszakban lévő pályázatok, projektek**

A beszámoló elkészültéig a pályázatokra, projektekre vonatkozó 2024. évi tényadatokat az MNMKG Gazdasági Igazgatósága nem bocsátotta rendelkezésünkre.

X. Gazdálkodás

1. Bevételi és kiadási előirányzatok alakulása

	Pénzügyi adatok (ezer Ft-ra kerekítve)	2023. évi tény	2024. évi tény
Bevétel	Az intézmény működési bevétele	139.062	
	Ebből a könyvtár szolgáltatásaihoz köthető bevétel	55.346	
	4.2.1. reprográfiai	15.286	
	4.2.2. ajándékbolt	1.098	
	4.2.3. beiratkozási díj	14.148	
	4.2.4. egyéb	24.814	
	Felhalmozás és tőkejellegű bevételek	55	
	Támogatás, kiegészítés és átvett pénzeszköz	5.116.410	
	- ebből fenntartói támogatás	387.000	
	- ebből központi költségvetési támogatás	4.668.346	
	- ebből pályázati támogatás összesen	60.786	
	- OKR		
	- egyéb hazai	278	
	- EFOP		
	- nemzetközi		
Egyéb bevétel összesen			
Bevétel összesen		5.255.527	
Kiadás	Személyi juttatás	2.615.586	
	Munkaadókat terhelő összes járulék	358.350	
	Dologi kiadás	1.336.756	
	Egyéb kiadás	372.286	
	Kiadás összesen		4.682.978

Bevétel és kiadás tervezett különbsége:

A beszámoló elkészültéig a gazdálkodásra vonatkozó 2024. évi tényadatokat az MNMKK Gazdasági Igazgatósága nem bocsátotta rendelkezésünkre.

2. Pályázati források és projektek 2024-ben

Hazai pályázatok megnevezése	Pályázott összeg	Elnyert összeg (Ft-ban)	Támogató	Kezdetre	Befejezése

Európai uniós pályázatok	Pályázott összeg	Elnyert összeg (Ft-ban)	Támogató	Kezdetre	Befejezése
--------------------------	------------------	-------------------------	----------	----------	------------

Egyéb nemzetközi forrásokra épülő pályázatok	Pályázott összeg	Elnyert összeg (Ft-ban)	Támogató	Kezdetje	Befejezése

A beszámoló elkészültéig a pályázati forrásokra vonatkozó 2024. évi tényadatokat az MNMKK Gazdasági Igazgatósága nem bocsátotta rendelkezésünkre.

3. Jelentősebb eszközbeszerzések

Megnevezés	Darab	Forint	Megjegyzés
Gépjármű			
ebből személygépkocsi			
Számítógép			
ebből olvasói			
ebből szerver			
Fénymásoló			
Digitalizáló eszköz			
Storage, egyéb adattároló (kapacitását a megjegyzésbe kérjük megadni Tb-ban)			
Egyéb			

A beszámoló elkészültéig az eszközbeszerzésekre vonatkozó 2024. évi tényadatokat az MNMKK Gazdasági Igazgatósága nem bocsátotta rendelkezésünkre.

Budapest, 2025. március 17.

 Rózsa Dávid
 főigazgató